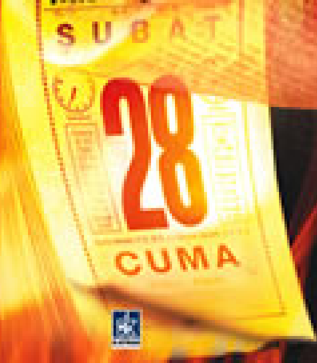
EN UZUN ŞUBAT

Tuncer Çetinkaya

EN UZUN ŞUBAT

Belge ve Şahitlerle

Bir Dönemin Trajik Hikâyeleri

EN UZUN ŞUBAT

Belge ve Şahitlerle
Bir Dönemin Trajik Hikâyeleri

Tuncer Çetinkaya

EN UZUN ŞUBAT

Editör
Ahmet ÖZDEMİR

Kapak
Engin ÇİFTÇİ

Mizanpaj
Mustafa KAYAN

ISBN
975-8775-59-6

Yayın Numarası
144

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Temmuz 2005

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Alayköşkü Cad. No: 12 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 519 39 33 Faks: (0212) 519 39 01

Kaynak Kitaplığı
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88   Faks: (0216) 318 52 20
www.kaynakkitapligi.com

İÇİNDEKİLER

BİYOGRAFİ

Tuncer Çetinkaya

1972 yılında Aksaray'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Aksaray'da tamamlayan yazar, 1993 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünü bitirdi.

1990 yılında Zaman Gazetesi Bolu Temsilciliğinde gazeteciliğe başlayan yazar, 1995 yılında Ankara Mamak Muhabere Elektronik Bilgi Sistemler Okulundaki kısa dönem askerliğinden sonra 1996 yılında İstanbul Cihan Haber Ajansı İstihbarat Servisi Eğitim Masasında çalıştı. 1998'de Zaman Gazetesi Haber Merkezi'nde eğitim muhabirliğine başlayan yazar 2000-2004 yılları arasında eğitim sayfası editörlüğü yaptı.

Yazarın, meslek kuruluşları, eğitim sendikaları, okullar, üniversiteler ve belediyelerden aldığı çok sayıda ödülü bulunuyor.

Kampüse Giden Yol (Üniversite niçin okunur, nasıl kazanılır?) isimli bir kitabı bulunan yazar, eğitim alanındaki çalışmalarına devam ediyor.

tuncercetinkaya@hotmail.com

TAKDİM

Tarihten ders almak isteyenler için…

Gazetecinin önemli bir görevi de tanık olduğu olayları aktararak tarihe malzeme hazırlamak.

28 Şubat Türk siyasî tarihinde önemli bir dönemeç. Belki ilk defa bir askerî darbede din ve dindarlar bu kadar etkili bir biçimde hedef alındı. Refahyol iktidarıyla birlikte, "irtica" korkusu arttı. Cumhuriyetimizin kurulduğu ilk günden beri, iki hedefe yönelik olan kuşku ve kaygılardan 28 Şubat'ta irtica ön plana çıktı.

Her darbe, etkisini uzun süre devam ettirir. Nitekim Talat Aydemir olayı, onu takip eden 12 Mart müdahalesi, Faruk Gürler'in Meclis'i dolduran üniformalılar vasıtasıyla kendisini cumhurbaşkanı seçtirmeye çalışması, hep 27 Mayıs'ın yansımalarıdır. Raydan çıkan treni yeniden yoluna sokmak kolay olmamıştır. 28 Şubat da, Avrupa Birliği istikametindeki çabalara rağmen, hâlâ tesirini sürdürüyor. Ne üniversiteye giremeyen başörtülü kızın sorunu, ne de farklı katsayılarla önü kesilen meslek liselinin mağduriyeti çözülebildi. Halk, tek başına bir partiyi iktidara getirse de, yargı, medya, sivil ve askerî bürokrasinin bazı tavırları nedeniyle, mesafe alınamıyor.

Bu kitap, tarihten ders almak isteyenler için faydalı bir malzeme oluşturuyor. Olayların kronolojik sırayla ele alınması, hem okumayı kolaylaştıracak, hem de sebep/sonuç ilişkisinin daha kolay kurulmasını sağlayacak.

Nazlı Ilıcak
Gazeteci-Yazar

ÖNSÖZ

28 Şubat nedir? sorusunun kişiden kişiye değişen çok sayıda cevabı var. 28 Şubat, Türk siyasi hayatı için önemli dönüm noktalarından biri; demokrasiye balans ayarının yapıldığı, askeri çevrelerin '1000 yıl devam edecektir' dediği sürecin adı. Bu gün için yapılan en güzel tanımlardan birini İnsani Değerler ve Ruh Sağlığı Vakfı Başkanı Prof. Dr. Nevzat Tahran, Zaman Gazetesindeki yazısında şöyle tanımlıyordu: "28 Şubat'ın görünen sebebi irtica; görünmeyen sebebi Türkiye'nin rotasının değiştirilmeye çalışılmasıydı. Gizli sebebi, Ankara egemenlerinin, jakoben elitlerin kontrolü kaybetme korkuları; gerçek sebebi para musluklarının istendiği gibi kullanılamamasıydı."

Her fırtına yıkım getirir. 28 Şubat ve sonrasında yaşanan süreçte de Türkiye sayısız yıkımlara sahne oldu. Psikolojik savaş tekniklerinin neredeyse tamamı bu süreçte kullanıldı. İnsanların ruh sağlığı bozuldu, beyinleri kontrol edilmeye çalışıldı. Bilinçli olarak toplumun bir kesimi diğerine düşman gösterildi. Olmayan bir olgu 'varmış' gibi gösterilerek, kamuoyunda binlerce kez tekrar edildi ve kitleler hazır hale getirildi. Medya çok iyi kullanıldı. Toplum yönlendirildi. Hayali düşmanlar üretildi. Sürekli dini unsurlar kullanıldı. İran rejimi Türkiye'ye geliyormuş gibi gösterildi. Hizbullah, Aczimendi, Ali Kalkancı olayları gibi radikal örneklerle Müslüman imajı bozuldu. Laiklik önemli bir

sermaye haline geldi. Atatürk tacirliği revaç buldu. Sermaye grupları renklere ayrıldı. İmam hatip, başörtü, şeriat, irtica, mürteci ve gerici gibi kelimeler ezberletildi. Toplum histeri nöbetlerine tutuldu, akıl sağlığını yitirdi. İnsanlar damgalandı, sınıflara ayrıldı. Öteki (!) Türkiye dışlandı. Öz-üvey vatandaş ayırımı yapıldı. Yargı siyasallaştı. Asker-polis gerginliği yaşandı. Kurumlar birbirine güvenemez hale geldi.

İşte bütün bunlar yaşanırken 28 Şubat'ın ilginç tezahürleri ortaya çıktı. En Uzun Şubat size 28 Şubat uygulamalarının topluma yansıyanlarından örnekler sunuyor. Gazetecinin önemli bir görevi de tarihin günlüğünü tutmaktır. En Uzun Şubat'ta, 10 yıl içinde yaşadığım, gördüğüm ve araştırdığım konuları belge ve şahitleriyle kamuoyunun bilgisine sunuyorum. Bu kitapta sadece yaşananlardan bir kesit bulacaksınız. Bize intikal etmeyen belki binlerce benzer hâdise yaşanmıştır. Seçtiğim örnekler biraz da marjinal olanlarıdır. Türkiye'nin bir daha bu tür olaylar yaşamaması temennisiyle…

Tuncer Çetinkaya
Haziran 2005, İstanbul

ÖĞRENCİLERE NEDEN İRAN ORDUSU'NU ANLATIYORSUNUZ?

Kamuoyunda Postmodern Darbe olarak kabul edilen 28 Şubat'tan sonra kısa bir süre geçmişti. Milli Güvenlik Kurulu'nda alınan 18 maddelik 28 Şubat Kararları'nın içinde, eğitimi ve okulları ilgilendiren bölümler vardı. İstihbarat örgütlerinin desteğiyle Türkiye'deki eğitim kurumlarından bazılarına isim de bulunmuştu. Gazetelere yansıyan haberlerde bazı okul ve dershanelerin çeşitli dini cemaatlerin kontrolünde olduğuna vurgu yapılıyor, bunların kapatılması isteniyordu.

Okul ve dershaneleri bir gerekçe bulmadan kapatmaya kimse cesaret edemezdi. Çünkü -görünürde de olsa- demokrasi vardı. Ayrıca girmek için yıllarca uğraştığımız Avrupa Birliği ve batı ülkelerine bunu nasıl izah edebilirdik. Bu sebeple dershanelerin sıkı bir denetime tâbi tutulması ve eksiği olanların acilen kapatılması istendi. Denetim görevini ise 28 Şubat kararlarını uygulamak üzere illerde oluşturulan kurullar üstlendi. İllerde vali, ilçelerde kaymakam başkanlığında kurulan, içinde askeri temsilci, müftü, emniyet müdürü gibi devlet erkanının bulunduğu ekip sıkı bir çalışma içine girdi.

Nisan ayının ikinci Cuma günü Üsküdar'daki eğitim kurumunda yıllarca unutulmayacak bir olay cereyan etti. Burası hem üniversite sınavına öğrenci hazırlayan dershane hem de il içi ve dışından düzenli ders çalışma isteğiyle gelen öğrencilerin kaldığı yurt binasından oluşuyordu.

Akşam üzeri güneş batıyordu. O gün Cuma olduğu için etüd de yoktu. Dershane öğrencileri dağılmış, yatılı bölümde kalan üniversite hazırlık öğrencilerine de izin verilmişti. Dershanede farklı illerden gelip üniversiteye hazırlanan öğrenciler de kalıyordu. İznini kullanmayan ve eksiklerini tamamlamak için çalışmayı yeğlemiş 15 civarında öğrenci, dershanenin üst katındaki yurtta dinleniyordu.

Dershane ve Yurda Baskın

Dershane müdürü Tarık bey akşam üzeri eve gitmek için hazırlık yapıyor, etrafı kontrol ediyor ve kalanlara yapmaları gereken işlerin talimatını veriyordu. Tarık bey tam çıkmaya hazırlanıyordu ki bir minibüs bahçeye girdi. Hemen park etti. Uzaktan, en önde oturan kaymakamı tanıyan Tarık bey, kapıya çıktı. Kaymakam'ın yanında ilçe milli eğitim müdürü vardı. Sonra emniyet müdürünü fark etti. Rütbesini bilmiyordu ama bir de asker vardı. Çünkü komutanım diyorlardı. Sonradan yanlarında bulunan diğer kişilerin diyanet görevlisi ve mal müdürü olduğunu öğrendi.

Bir minibüs dolusu insan inerken Tarık bey önce kaymakamı selamladı:

- Sayın kaymakamım hoş geldiniz, dedi. Diğer konukları da selamladı. Tarık bey içlerinde sadece ilçe milli eğitim müdürünü tanıyordu.

Kaymakam 'Müdür bey iyi çalışmalar. Ne yapıyorsunuz? Ne var ne yok?' gibi lafın gelişi birkaç cümle sarf ettikten sonra müdür odasına doğru ilerledi.

Heyet müdür odasına yöneldiği sırada bekleme salonunda yaşı 50'yi geçmiş ancak aile bütçesine katkıda bulunmak üzere çalışan yaşlı bir teyze vardı. Kurumun temizlik işlerini yapan şirkette çalışıyordu. İlçe milli eğitim müdürü bir anda dikkat kesildi.

Temizlik işçisinin başörtülü olması konjonktürel ortama ters durum arz ediyordu. Hemen Tarık beye çıkıştı:

- Müdür bey bu bayan sizde mi çalışıyor?

- Hangi bayan efendim.

- Şu başörtülü olan temizlikçi.

- Efendim, biz temizlik işlerini bir şirkete yaptırıyoruz. Bu bayan orda çalışıyor, ama bizim okulda görev yapıyor.

- Niye başörtülü? Bilmiyor musunuz, eğitim kurumlarında kılık kıyafet kuralı diye bir şey var? Buna nasıl müsaade ediyorsunuz?

- Efendim, bizim personelimiz değil? Zaman zaman uğruyorlar ve temizliklerini yapıp gidiyorlar.

- Olsun, kim olursa olsun burada başörtülü kimse olmayacak.

Tarık bey daha fazla ısrar etmedi:

- Peki efendim…

Öğretmen ve öğrenciler kılık kıyafet kurallarına uyuyordu ama temizlik görevlisinin problem olacağını hiç düşünmemişlerdi. Yaşı 50'nin üzerindeydi ve bunun için de bir şey demiyorlardı. Çünkü ömrü hayatında sürekli başörtülü bulunmuş bir bayana 'başındaki örtüyü çıkarıp temizlik yapacaksın' demek ne akla ne de vicdana uygun bir davranış olabilirdi. Hatta temizlik şirketinde 5-6 bayan vardı, sadece bu teyzenin başı örtülüydü. Ne hikmetse milli eğitim müdürü onu gördü. Kendine görev addetti. Milli eğitim müdürü, kaymakam ve diğer görevlilere kendini göstermeye çalışıyordu. Çünkü, milli eğitim müdürlüğüne yeni atanmıştı. 28 Şubat kararlarını eksiksiz uygulayacağı mesajını veriyor, vekil olan kadrosunun asaleten tasdiki için etkili çevrelerin desteğini almak istediği anlaşılıyordu.

Heyet, müdür odasına geçti. Tarık bey misafirlerine çay ikram etmek istedi. Kaymakam, fazla vakitlerinin olmadığını ve

hemen binayı gezmek istediklerini söyledi. Tarık bey devlet erkanının ziyaret sebebini anlamaya çalışıyordu. 'Binayı dolaşacağız.' lafını duyunca, o günlerin genel havası içinde bunun bir baskın olduğunun farkına vardı. 7 kişiydiler. Önce bir iki sınıfa girdiler. Sınıflar gayet moderndi. Her taraf tertemiz, çağdaş bir eğitim kurumuna yakışacak araç gereçle donatılmıştı. Söyleyecek bir söz bulamadılar. Kaymakam birkaç tur attıktan sonra;

- Müdür bey bir de burada yurt var değil mi, diye sordu.

- Evet efendim, en üst iki kat yurt olarak kullanılıyor. Malum üniversiteye hazırlanmak için şehir dışından gelenler var. Ayrıca ev ortamında başarılı olamayan öğrenciler, disiplinli bir ortamda çalışabilmek için yurdu tercih ediyor.

- Oraya çıkart bizi, dediler. Ve yukarı çıkıldı.

Kızların Özel Eşyalarını Karıştıran Devlet Erkanı

Burası kız yurduydu. Gelenlerin ise hepsi erkekti. Bu ayrıntıya dikkat etmediler. İçerde bulunan kızlar uygun vaziyette mi, diye de sormadılar. Hemen içeri dalıp her biri farklı odaya dağıldılar. Allah'tan yurtta az sayıda öğrenci vardı ve hepsi uygunsuz vaziyette değildi. Masaları kontrol ediyor, dolap ve çekmecelere bakıyorlardı. Ne aradıklarını da söylemiyorlardı. O sırada okuldan yeni gelmiş 3-4 öğrenci gördüler. Kaymakam onları çağırdı. Nerde okuduklarını sordu. Arkasından devam etti:

- Kızım, dershane ve yurtta size çeşitli sebeplerle baskı yapılıyor mu?

Kızlar önce anlayamadı. Sonra kaymakam örnek verdi:

- Öğretmenleriniz veya belletmenleriniz size zorla namaz falan kıldırıyor mu? Size çeşitli dini konularda telkinlerde bulunuluyor mu? Dini kitaplar okutuyorlar mı?

Öğrenciler cevap verdi:

- Hayır efendim. Biz hayatımızdan memnunuz. Buraya üniversiteye hazırlık için çalışmaya geldik. Derslere çalışma dışında bir şey görmedik.

Öğrenciler sorulara cevap verdiler; ancak onların beklediği cevap sanki bu değildi. Öğrencileri daha fazla tutmadılar. Heyet incelemeler yaparken emniyet müdürü ile kaymakam arasında fısıldaşma tarzında konuşmalar oldu. Kaymakam da başını sallayarak ona karşılık veriyordu. Jest ve mimiklerinden hayret içinde kaldığı anlaşılıyordu. İnceleme bittikten sonra aşağıya inildi. Müdür odasına geçtiler. Tarık bey misafirlerine çay söyledi.

Yedi kişilik devlet erkanı, müdür beyin odasındaki toplantı masasının etrafında sıralanmıştı. O sırada emniyet müdürünün elinde bir kitap müdür beyin gözüne takıldı. Emniyet müdürü kitabı elinde sürekli çevirip duruyordu. Kaymakam, dershane ve yurt müdürü, Tarık beyi yanına çağırdı ve oturmasını söyledi.

Kaymakam, hemen Tarık beye nasihat etmeye başladı. Toplantı masasının bir kenarında mal müdürü de katiplik görevi yapıyor, konuşulanları tutanak altına alıyordu.

- Bak müdür bey! Güzel imkanlara sahipsiniz. İyi bir yatırım yapmışsınız. Sınıflar gayet güzel. Eğitim için gerekli her şey düşünülmüş. Pırıl pırıl çocuklar var.

Tarık bey, kaymakamı can kulağıyla dinliyordu. O güne kadar böylesine devlet erkanı ile karşılaşmamanın verdiği heyecan içindeydi. Kaymakam devam etti:

- Müdür bey, işinizi yapsanız, başka şeylerle uğraşmasanız, yanlış yollara girmeseniz daha güzel olmaz mı?

Kaymakamın bu cümlelerini duyunca müdür beyin nutku tutuldu, ne diyeceğini şaşırdı. Önce iltifat arkasından da bu tür sözlerle kurum ve kendisi suçlanınca birden toparlandı. Cesaretle söze katıldı:

- Özür dilerim sayın kaymakamım. Ailelerin bize teslim ettiği bu güzide yavruları en iyi şekilde üniversiteye hazırlamaya, en iyi şekilde eğitim öğretim yapmaya çalışıyoruz. Yaptığımız yanlış nedir? Lütfen söyler misiniz?

Kaymakam emniyet müdürünün elinden kitabı aldı. Sert bir ses tonuyla bağırdı:

- Hoca! Yahu sizin İran'la miranla ne işiniz var? Neden çocuklara İran'la ilgili şeyler okutuyorsunuz? Öğrencileri İran rejimine yönlendiriyor, özendiriyorsunuz? Hatta bırak İran rejimini, sizin İran ordusu ile ne işiniz var?!

Kaymakamın sert ve suçlayıcı ses tonu karşısında Tarık beyin şaşkınlığı daha da arttı. Donakaldı. Ne İran'ı, ne ordusu, diye kafasından film şeritleri geçmeye başladı. Bir an üzerindeki şoku atlatan Tarık bey, kaymakamın konuştuğu sert ses tonu benzeri olmasa da ona yakın sertlikle söze girdi:

- Efendim anlayamadım ne İran'ı, ne ordusu? Bizim İran'la falan işimiz olmaz. Nerden çıktı bu?

Müdür bey de kaymakama bir an refleksle sert tepki vermişti. Karşılıklı gerginlik olunca kaymakam elindeki kitabı müdüre doğru yöneltenerek kapağını gösterdi.

Müdür bey kitabı aldı. Şöyle bir baktı. Sağını solunu çevirdi, yazarını okudu. Bir taraftan aklı "İran ordusu ile ilgili kitap okutuyorsunuz" şeklindeki suçlamadaydı. Kitaba yeniden baktı. Hayretler içindeydi. Acaba kendisine şaka mı yapılıyordu. Bir an ne söyleyeceğini bilemedi. Sonra baktı ki iş ciddi, elindeki kitabı kaymakama yeniden doğrultarak söze başladı:

- Çok affedersеniz sayın kaymakamım. Ne İran ordusu? Bizim ne İran'la ne de İran ordusu ile işimiz olur. Bu kitap eğitim öğretim, örf, anane neyse onu anlatan ve ismi de İRFAN ORDUSU olan bir kitaptır.

İran Ordusuna Kafayı Takan Kaymakam

Keşke müdür beyin bu sözü söylediği anda o sahnenin bir fotoğrafını çekme veya kameraya alma imkanı olsaydı. Herkesin gözleri fal taşı gibi açılmıştı. Topluca birden kitaba gözlerini diktiler. Buz gibi bir ortam olmuştu. Sanki kaymakam ve beraberindeki herkes buz kesilip donakalmıştı. Daha önce kitaba bakmayan heyetin diğer elemanları da birden kitaba dikkat kesildi. Kaymakam ani bir el çabukluğu ile kitabı müdürün elinden çekti ve aldı. Yeniden kitabın kapağına baktı. Bir anda emniyet müdürü ile göz göze geldiler. Orada tutanağı yazmakla görevli mal müdürü de manzara karşısında kalemini bıraktı.

Dershane müdürü kaymakamdan kitabı yeniden aldı ve kapağını herkese göstererek:

- Efendim bu kitap Vehbi Yıldız'a ait İrfan Ordusu ismini taşıyan bir kitaptır.

Müdür, kitabın sayfalarını çevirdi. İçindekiler bölümünü açtı. Kitabın birinci bölümünden yazı başlıklarını sesli olarak bağıra bağıra okumaya başladı:

- "Eğitim ve öğretim mesleğinin fazileti"
- "Eğitim öğretimden maksat"
- "Rehber öğretmenin özellikleri"
- "Öğretmenin kendini ve dersini sevdirmesi"
- "Başarılı öğretmen"
- "Öğretmen öğrenci münasebetleri"
- "Öğrencinin öğretmenden bekledikleri"
- "Öğrencinin başarısı ve öğretmen veli münasebetleri…"

Müdür bey daha fazla uzatmadı. Sonra Kaymakam'a dönerek:

- Sayın kaymakamım, affedersiniz öğrencilere bunları okutmayacağız da ne okutacağız? Benim işim bu! Başka ne öğretilebilir ki, dedi.

HİZMETE ÖZEL

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Orta Öğrenim Burs ve Yurtlar Dairesi Başkanlığı

SAYI : B.08.0.OYD.0.32.08.00. 900/ 11262

KONU : Öğrenci Yurtları ve Benzeri Kurumları

ANKARA

16 MAYIS 1997

İSTANBUL VALİLİĞİNE
(Milli Eğitim Müdürlüğü)

GENELGE
1997/33

İLGİ: a) 17.03.1989 tarih ve 20111 Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlükte bulunan "Öğrenci Yurtları ve Benzeri Kurumların Açılması, İşletilmesi ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik."

b) M.E.B.Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün 9.6.1989 tarih ve 14635 sayılı yazısı.

c) M.E.B.Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün 14.8.1989 tarih ve 19160 sayılı yazısı.

d) M.E.B.Ortaöğrenim Burs ve Yurtlar Dairesi Başkanlığı'nın 28.?.1997 tarih ve 536-1997/20 sayılı genelgesi.

e) M.E.B.Ortaöğrenim Burs ve Yurtlar Dairesi Başkanlığı'nın 10.4.1997 tarih ve 657-1997/26 sayılı genelgesi.

Ülkemiz genelinde faaliyet gösteren öğrenci yurdu ve benzeri kurumların açılış, işleyiş ve denetimlerinin ilgi (a) yönetmelik esaslarına göre sağlandığı malumlarıdır.

Yapılacak işlemler ile denetimlerde birlik ve bütünlüğün sağlanması amacıyla;

1- İlgi (b) yazının 3 üncü maddesinin (a),(b),(c),(d) ve (e) bentlerinde açıklandığı üzere; gerçek ve tüzel kişiliklere ait (kamu kurum ve kuruluşları dahil) faaliyette bulunan yurt ve pansiyonları ilgi (a) yönetmelik hükümlerine göre denetlenecek, denetim raporları, yapılan işlemler ile sonuçlarının 15 gün içerisinde Bakanlığımıza gönderilmesi sağlanacaktır.

2- İlgi (c) yazının 6 ncı maddesindeki denetleme ayları, ilgi (d) genelgede açıklandığı üzere kaldırılmıştır. Kurum ve kuruluşlar ile mülki amirlikler önceden hazırlanan plan ve programlarına göre denetim hizmetlerini yürüteceklerdir.

3- İlgi (c) yazı ekinde gönderilen ve mülki amirliklerin denetimlerde kullandığı dört sayfalık denetleme formatı uygulamadan kaldırılmıştır.

İlgi (e) genelgede de açıklandığı üzere; kurumlar hakkında yeterli bilgilerin alınabilmesi, denetimde birliğin sağlanabilmesi ve hizmet akışına istenilen hızın kazandırılabilmesi için; ilişikteki "Denetleme Formatı" nın denetlemeyle yükümlü kurum ve kuruluşlar ile mülki amirliklerce kullanılmasının uygun ve yararlı olacağı düşünülmektedir.

HİZMETE ÖZEL

HİZMETE ÖZEL

4- Denetleme ekipleri: denetleme formatlarındaki tüm bilgileri yazarak, tespitlerini bir bütün içinde değerlendireceklerdir. Denetleme formatları mutlaka daktilo, bilgisayar vb. araçlarla yazılıp, doldurulacak, kalem kullanılmayacaktır.

Denetleme formatı ve uygulamalarla ilgili tereddütler olduğunda, her tür iletişim araçlarından yararlanılarak bilgi edinilebilecek, ayrıca aşağıda yazılı telefonlarla görüş teatisinde bulunulabilecektir.

5- Denetimler habersiz olarak, mesai içi ve dışı zamanlarda yapılacak, hizmet bütünlüğü içerisinde değerlendirilecek ve denetimle ilgili çalışmalar aralıksız sürdürülecektir.

6- Öğrenci yurtları ve benzeri kurumlarda, ilgi (a) yönetmeliğin amaçları dışındaki faaliyetlere hiç bir şekilde izin verilmeyecektir.

7- Çeşitli eğitim düzeyindeki öğrencilerin barındıkları öğrenci yurdu ve benzeri kurumlarda hizmet niteliklerinin yükseltilmesi, ilgi (a) yönetmelik hükümlerinin titizlikle uygulanması ve etkin bir işbirliğinin sağlanmasıyla mümkün olabilecektir.

Bu bakımdan; Bakanlıkların ve Valiliklerin sorumluluk alanlarında ki öğrenci yurdu ve benzeri kurumları ekteki formatı esas alarak denetlemelerini, denetim sonuçlarına göre yapılan işlemler hakkındaki bilgileri denetim raporlarıyla birlikte Bakanlığımıza göndermelerini arz ve rica ederim.

Prof. Dr. Mehmet SAĞLAM
Milli Eğitim Bakanı

EKLER
EK 1 : Denetleme Formatı (10 Sayfa)

Not: Denetleme Formatı düzenlenirken İçişleri Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün uygun görüşleri alınmıştır.

TELEFONLAR
Ortaöğretim Burs ve Yurtlar Dairesi Başkanlığı
418 99 16 - 417 50 70 dah. 219 veya 229

FAX : 425 19 23

DAĞITIM
Bütün Bakanlıklar'a
M.E.B. Teftiş Kurulu Başkanlığı'na
80 İl Valiliği'ne

İl Milli Eğitim Md.
Vali A.

İSTANBUL İLİ
KOZMİK BÜRO
Sayı : 4606
Tarih : 26 MAYIS [illegible]
Eki :

HİZMETE ÖZEL

Kaymakam ve beraberindekiler ne diyeceklerini bilemiyorlardı. Şoke olmuşlardı. Özür dilemeyi de gururlarına yediremediler. Kaymakam o sırada mal müdürüne göz ucuyla işaret yaptı. Katip pozisyonundaki mal müdürü o ana kadar yazdığı kağıdı avucunun içinde buruşturdu, atmak üzere yanına aldı.

Bu hadiseden sonra kaymakam ve yanındaki heyet fazla beklemedi. Minibüse bindiler ve uzaklaştılar.

Olay, bir eğitim kurumuna baskın yapan dönemin görevlilerinin ne kadar ön yargılı ve şartlanmış olarak geldiklerinin somut göstergesiydi. İrfan Ordusu isimli bir kitabın kapağındaki yazıyı İran Ordusu olarak algılayan zihniyetin nasıl şartlandığını gözler önüne seren bir örnek oldu. Eğitim kurumundaki aksaklıkları görüp, rehberlik etmek ve yanlışı düzeltmek yerine en küçük bir eksikliği veya yanlışı büyütüp, pireyi deve yapıp kuruma zarar vermeye yönelmiş bu zihniyet, F harfini göremeyecek kadar köreliyordu.

Bütün istibdat dönemlerinde benzer hadiseler yaşanmıştı. Böylesine fıkralara konu olabilecek bu hadise bana Bediüzzaman Said Nursi ile ilgili bir olayı hatırlattı. Refet Barutçu anlatıyor: "Isparta'da ani yapılan baskın ve araştırmalarda ele geçirilen risale ve mektuplar arasında bir kitabın üzerinde 'Ramazan'a aittir' diye bir yazı vardı. Kitap Arapça yazılmıştı. Güvenlik güçleri Arapça yazıyı okuyamadıkları için günlerce Ramazan adında birini aradı. Nihayet sonunda Isparta Atabey'in köylerinden Ramazan isimli bir vatandaşı ellerine kelepçe vurarak Eskişehir Hapishanesi'ne yolladılar. Aradan iki ay geçtikten sonra kitabın Ramazan efendiye ait olmadığı, Ramazan ve orucun hikmetlerini anlatan Bediüzzaman Said Nursi'nin Ramazan Risalesi olduğu anlaşıldı. Mazlum ve masum Ramazan efendi tahliye edildi. Hapishanede Bediüzzaman tebessüm ederek, 'Kardaşım Ramazan hakkını helal et!' diye Ramazan'ı teselli ederdi."

İşte bu süreçte özellikle eğitim kurumlarında istibdat dönemlerini aratmayacak zulüm ve baskılar yaşandı. Kamuoyunda öyle bir psikolojik harp yaşanmış ve medya desteğiyle insanlara öyle bir hava pompalanmıştı ki; bazıları açtıkları eğitim kurumlarında İran'daki gibi bir rejimin yerleşmesi için eğitim yapıyor ve sanki İran'a özlem duyuyordu. İran, bu tür mevzular açıldığında sürekli gündeme taşınan bir ülkeydi. İran'da gerçekleşen İslamî devrim benzeri bir hadisenin Türkiye'de de yaşanmasından endişe ediliyordu. Korku psikolojisi hakimdi. İran devletinin rejimini Türkiye'ye ihraç edeceği sürekli gündemdeydi. Bu düşünce tarzı devletin en tepesinden en alttaki bürokratına kadar sirayet etmişti. Bunun gibi korkular, İrfan Ordusu'nun İran Ordusu olarak algılanması olayında olduğu gibi trajedi mi yoksa dram mı dersiniz çok sayıda hadisenin yaşanmasına sebep oldu.

Şampiyon Öğrenciyi Tehdit Eden ÖSYM Başkanı

Bazı dershane ve yurtlara önyargılı yaklaşım bununla da kalmadı. Üniversite sınav şampiyonu olan öğrenciler bile sırf gittiği dershaneden dolayı tehdit edildi. Sınav şampiyonluğu elinden alınmak istendi.

O yıl İmam Hatip liselerinin ülke gündeminden hiç çıkmadığı bir yıl olmuştu. 15. Milli Eğitim Şura'sında alınan 8 yıllık kesintisiz eğitim kararıyla orta bölümleri kapatılacak olan bu liselere, öğrenci akışı engellenecek ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın üniversiteye girişte 'alansız' bırakmasıyla da İHL öğrencileri yükseköğretimde istedikleri bölümlere gidemeyecekti. İmam hatip lisesi öğrencilerinin sadece İlahiyat fakültelerine gitmesi ve imamlık dışında mesleğe yönelmemeleri arzu ediliyordu.

İmam Hatip Lisesi öğrencisi T, Öğrenci Yerleştirme Sınavı'nın (ÖYS) sonuçlarının açıklanacağı tarihten iki gün önce Öğrenci Seçme ve Yerleştirme (ÖSYM) Başkanı'ndan bir telefon aldı. Başkan, T'ye 1,5 milyona yakın öğrencinin girdiği üniversite

sınavında ilk 10 arasına girdiğini, uçak biletinin hazır olduğunu ve hemen Ankara'ya gelmesini söyledi. Başkan, ayrıca öğrenciye bunu kimseyle paylaşmamasını ve Ankara'ya yalnız gelmesini istedi. T, ilk 10 arasındaydı ama kaçıncı olmuştu, bu ona sürpriz olması için söylenmedi.

T, üniversite sınavına FEM Dershanesi'nde hazırlanmıştı. Sınav sonucunu kendisi kadar rehber öğretmenleri ve dershane yöneticileri de merak ediyordu. Hemen dershaneyi aradı ve rehber öğretmenine ÖSYM Başkanı'yla aralarında geçen diyalogu anlattı. Öğrencinin başarısı onun kadar dershane öğretmenlerini de sevindirdi. Başarının mutluluğunu Ankara'da birlikte yaşamak istiyorlardı.

T ile birlikte rehber öğretmeni ve bir dershane yöneticisi Ankara'ya gitti. Ankara'ya iner inmez doğruca Bilkent'teki ÖSYM'nin merkezine vardılar. ÖSYM'nin koridorunda başkanla karşılaştılar. Başkan, T'nin yanındaki kişilerin dershaneci olduğunu anlamıştı. O günün şartları içinde dershanelere karşı ön yargı havası hakimdi. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Kemal Gürüz, sürekli dershaneler aleyhine beyanatlar veriyor, öğrencileri kullandıklarını iddia ediyordu. Bu başarıda onların söz sahibi olmasını hazmedemiyorlardı. Başkan, dershane öğretmenlerinin yanından T'yi kaçırırcasına kolundan çekerek bir odaya götürdü. Dershane öğretmenlerini de ÖSYM'den kovdu.

Dershaneciler neye uğradığını şaşırmıştı. Gün boyunca öğrenciden haber alamadılar. Başkan, T'yi Bilkent Oteli'ne yerleştirdi. Ertesi gün sınav sonucu açıklanacak ve tören yapılacaktı. ÖSYM Başkanı öğrenciye sıkı sıkı tembihlerde bulunuyor, dershane öğretmenleriyle görüşmemesini istiyordu. Bu durumdan rahatsız olan T, başkanın tavırlarını sorgulamaya başladı. Öğrenci Otel odasında kendisine hapis hayatı yaşatılmasından bunalmıştı. Öğrenci itiraz edince ÖSYM Başkanı, T'yi korkutmak istedi; ona şu konuşmayı yaptı:

- Bak, oğlum. Sınavda ilk 10 arasına girdin. Bu dershanecilerle görüşmeyeceksin, onların bu başarıyı reklam etmelerine izin vermeyeceksin. Eğer söylediklerimi yapmazsan seni ilk 10 içinden alır 11. yaparım.

Bu sözlere sinirlenen T, daha fazla dayanamadı:

- Hocam, burası Patagonya Cumhuriyeti değil. Benim başarımı gölgeleyemezsiniz. İlk 10'a girdiysem, bu başarıyı gösterdiysem, siz değil kim gelirse gelsin bunu değiştiremez. Şayet böyle bir şey yaparsanız çıkar herkese açıklarım.

Tartışma uzayınca ÖSYM Başkanı daha fazla ısrar etmedi ve odadan ayrıldı.

Bu arada aynı dershanenin öğrencisi Ö, memleketi Konya'daydı. ÖSYM kayıtlarında telefonu olmadığı için kendisine ulaşılamıyordu. Dershane yöneticileri T gibi ondan da derece bekliyordu. Ama dereceye girip girmediğini bilemiyorlardı. Çünkü ÖSYM, sonuçları sır gibi saklıyordu. Ö'ye ulaşan öğretmenleri ÖSYM'nin kendisini arayıp aramadığını sordu. Ö'den olumsuz cevap alınca ÖSYM Başkanı'nı aramaya karar verdiler ve telefon açtılar. Telefonda kendilerini Ö'nün yakınları gibi tanıtıp, derecesinin olup olmadığını sordular. Başkan, birkaç gündür arayıp bulamadığı Ö'ye ulaşacak bir telefon gelince hemen nerede olduğunu sordu. 'Konya' cevabını alınca da hemen bir taksiye binip Ankara'ya gelmesini, masraflarının ÖSYM tarafından karşılanacağını söyledi. Artık Ö'nün de ilk 10 arasına girdiği belliydi.

Bunun üzerine dershane yöneticileri ÖSYM'nin T'yi kendilerinden saklaması ve sürekli aleyhlerinde konuşulduğunu bildiği için Ö'den Ankara yerine İstanbul'a gelmesini istediler.

Ertesi gün ÖSYM toplantı salonunda çok sayıda gazete ve televizyoncu eşliğinde sınav sonuçları Başkan tarafından açıklandı. İmam Hatip Lisesi öğrencisi T, Türkiye birincisi olmuştu. Ö ise bir başka alandan Türkiye birincisi oldu. T, bu başarısıyla Boğaziçi

Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslar arası İlişkiler Bölümüne, Ö'de Bilkent Üniversitesi Uluslar arası İlişkiler Bölümü'ne burslu olarak girmeye hak kazanmıştı.

Tamamen tarafsız bir kurum olması gereken ÖSYM, Başkan'ın tutumu yüzünden gereksiz bir polemiğin içine girdi. ÖSYM bundan sonra ilk 100'e giren öğrencileri kamuoyuna açıklamayacaklarını duyurdu. ÖSYM'nin öğrencileri ailelerinden bile ayrı bırakarak basın toplantısı düzenlemesi tartışmalara sebep oldu. Şeffaf olmanın ne sakıncası vardı? Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan dershanelere karşı böyle bir tutum sergilenmesi ve bu kurumlardan rahatsız olunmasının sebebi neydi?

Tartışmalar yüksek sesle kamuoyunda dile getirilmeye başlayınca Başkan basın mensuplarının karşısına geçti. Orada bundan sonra ilk 100'e girenlerin açıklanmayacağı deklere eden Başkan, "Bu sınavı düzenleyen kurum olarak ilk 10'a giren öğrencileri açıklamakla dershanelerin ticari çıkarlarına alet oluyoruz. Bundan sonra ilk 100'ü puansız olarak açıklayacağız. Eğer dershaneler başarıları ile övünmek istiyorlarsa, öğrencilerinin ortalamalarıyla övünsünler. 100 öğrenciden bir tanesini yetiştirip onun başarısı ile övünmek doğru değil." dedi.

Tarafsız bir kurum olması gereken ÖSYM'nin görevi, kendisine başvuruda bulunan öğrencilerin sağlıklı bir ortamda sınava girmesini sağlamak ve bilimsel ölçümlerle değerlendirme yapmaktı. Ancak ÖSYM Milli Eğitim'in bir parçası haline gelen özel dershanelerle mücadele içine girmişti. Bunun sebebi hakkında kamuoyunda şu değerlendirme yapıldı: "Muhafazakar insanların açtığı eğitim kurumları çok başarılı oluyor. Bu başarıları sebebiyle insanlar onları tercih ediyor. Bunun önüne geçilmesi için bu tür davranışların sergilenmesi gerekiyordu."

Bilim Olimpiyatlarındaki Başarıyı Kıskanan Bakan

Başarıyı gölgeleme girişimi sadece dershanelerle sınırlı değildi. Muhafazakar insanların açtığı eğitim kurumlarına gösterilen ön yargılı yaklaşım okullarda da hissediliyordu.

1990'lı yılların başına kadar Türkiye'de Uluslar arası bilim olimpiyatlarından bahsedilmezdi. Gençleri bilimsel araştırmalara teşvik etmek ve genç beyinleri ortaya çıkarmak amacıyla dünya çapında yapılan bu olimpiyatlar, Türkiye'de İzmir Özel Yamanlar, İstanbul Özel Fatih ve Ankara Özel Samanyolu gibi eğitim kurumları sayesinde bilindi, tanındı. Bu eğitim kurumlarının yöneticileri sürekli "Türkiye için dünya ile yarışacağız, Türkiye'nin adını her yerde duyuracağız." diyorlardı.

Böyle bir düşünceyi alkışlamak gerekirdi. Çünkü bugüne kadar Türkiye'nin adına bu alanda rastlamak mümkün değildi. 100 yılı aşkın süredir verilen NOBEL ödüllerinde bırakın Türk bilim adamını Müslüman dünyasından -Pakistanlı Fizikçi Abdüsselam haricinde- kimsenin başarılı görülmemesi, daha genç yaşta bilimsel düşünceyi, bilimsel çalışmayı desteklememekten kaynaklanıyordu. İşte bu durumu dikkate alan okullar dünya çapında bilimsel başarılara imza atacak genç beyinleri yetiştirmeye başladı. Çalışmaların meyveleri kısa sürede alındı. 1993 yılında İzmir Yamanlar lisesi öğrencisi Salih Adem'in ABD'de yapılan Fizik Olimpiyatı'nda Altın madalya alması 'milat' oldu. Salih Adem, başarı adına ilk adımı atmıştı. Arkasından 1995'te Avustralya'da yapılan bilim olimpiyatında altın madalya kazanan Salih, kendisinden sonra gelecek 'altın nesil'e başarının önderliğini yapacaktı. O tarihe kadar bu tür olimpiyatlardan haberi olmayan Türkiye, Salih'in başarısı ile böyle bir organizasyonun farkına varıyordu. Bütün gazeteler, başarıya susamış Türkiye'ye motivasyon aşılıyordu. Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) aracılığı ile yapılan hem ulusal hem de uluslar arası bilim olimpiyatlarında özel okulların varlığı ve üstünlüğü

tartışılmaz hale geldi. Alınan madalyaların yüzde 90'a yakını özel okullar eliyle gerçekleşiyordu.

Ancak zaman içinde Türkiye 28 Şubat süreci yaşadı. Bu dönemde bazı özel eğitim kurumları, karalandı, horlandı, hakir görüldü ve sürekli baskılara maruz bırakıldı. Eğitim kurumların başarıları dönemin şartlarını firsat bilen bazılarını çıldırtıyordu.

Ulusal düzeyde yapılan bilim olimpiyatlarının ödül töreni TÜBİTAK'ın salonunda yapılıyordu. Protokol'de başta Milli Eğitim Bakanı olmak üzere herkes yerini almıştı. Sıra, kazanan öğrencilerin anons edilmesine geldi. Sunucu bronz madalyadan başlayarak kazanan öğrencileri ve hangi okuldan olduklarını anons ediyordu. Sunucunun kazanan her öğrenciyi duyurması ve ardından okulunun ismini açıklamasından sonra Milli Eğitim Bakanı'nın ağzından şu cümleler dökülüyordu: "Bu da mı onlardan?" Bakan bey bu soruyu, yanındaki müsteşarına soruyordu. Bakan'ın sormasından anlaşılıyordu ki, okullara 'bizden' ve 'onlardan' gibi ideolojik bir gözlükle bakılıyordu.

Açıklanan her isimden sonra, başarılı olan öğrencilerin okulundan gelmiş arkadaşları salonda alkış tufanı estiriyor ve müthiş bir coşku yaşanıyordu. Bu coşku gayet normaldi. Çünkü arkadaşları altın, gümüş ve bronz madalya almıştı. Her okul öğrencisi, kendi arkadaşının başarısıyla ve okuluyla övünür, gurur duyar. Ama Milli Eğitim Bakanı, öğrencilerin başarısıyla mutlu olamıyordu.

Bakan, öğrencilerin alkışlarından da rahatsız oldu. Sonra salonda bir duyuru yapıldı. Konuşmacı, öğrencilerin sevinç gösterilerini daha ölçülü yapmasını istiyordu. Bakan'ın müsteşara 'Bu da mı onlardan?' sorusu öteki-beriki, senden-benden düşüncesini açıkça ortaya koyuyordu.

Bir sene sonra yapılan TÜBİTAK bilim olimpiyatı ödül töreninde bu kez ilginç bir değişiklik yapılmıştı. Ödülü kazanan öğrencinin ismi açıklanıyor ancak okuduğu, eğitim-öğretim

gördüğü lisenin adı duyurulmuyordu. O sene okullara TÜBİTAK'tan bir yazı daha gönderildi. Yazıda ödül töreninde ölçüyü aşan tezahüratlar yapıldığına dikkat çekiliyor, başarının sadece okula bağlanması kıskanılıyordu. Yazıdaki şu cümleler bunun göstergesiydi: "Son yıllarda yapılan ödül törenlerinde belirtileri görülmeye başlanıp, (---) tarihinde gerçekleştirilen törende daha açık bir biçimde ortaya çıkan bazı durum ve görüntülerin bizleri derinden üzdüğünü ifade etmeliyim. Gerek ödül alan bazı öğrencilerin gerekse törende hazır bulunan kimi okul mensuplarının yalnızca kendi okul gruplarından gelen öğrencilerin başarısını kutlar bir tutum takınmaları, sanki bu okul gruplarına duydukları bağlılığın Türkiye'ye olan sorumluluklarının önüne geçtiği gibi bir izlenim yaratmıştır."

Yazıda tezahüratlarla ilgili şu cümle dikkat çekiciydi: "Yapılan okul tezahüratlarının ulaştığı düzey, tezahürat dışında hiçbir şeyi izlenemez hale getirmiş, elde edilen başarılarda yadsınamaz katkıları bulunan öğretim üyelerimizden bazılarının salondan ayrılmalarına yol açmıştır."

Bir sene sonra TÜBİTAK'tan gelen yazıda ise daha ilginç bir noktaya dikkat çekiliyordu. Okulların öğrenci başarılarını kamuoyuna yansıtmasından rahatsız olan TÜBİTAK, okulları yazıyla tehdit ediyordu. Okul müdürüne hitaben gönderilen yazıda ise bu tehdit şöyle yapılıyordu: "Özellikle son zamanlarda üzülerek gözlemlemekteyiz ki, öğrencilerimizin başarısı okullarınca yazılı veya sözlü olarak basına yansıtılırken nedense TÜBİTAK'ın adından ve desteğinden hiç söz edilmemektedir. Bu davranış bilinçli yapılmıyor ise bundan böyle unutulmamasını, bilinçli yapılıyor ise etik olarak çok yanlış olduğunu hatırlatmak isteriz. Bu gibi durumlara neden olan okullarımız öğrencilerinin bundan böyle etkinliklerimize katılmalarını üzülerek çok ciddi değerlendirmeye alacağımızın bilinmesini istiyoruz. Umarız bizi anlayışla karşılarsınız."

TÜBİTAK gibi bir bilim kuruluşunun en önemli isimlerinden biri adeta 'eğer başarınızı anlatırken bizim adımızı da kullanmazsanız bir daha bilimsel yarışmalara sizi sokmam' gibi bir anlayış geliştiriyordu.

Okulların başarısı devletin en yetkili mercileri tarafından kıskanılıyor, başarı gölgelenmek isteniyordu. Türkiye'nin adını dünyaya duyurmak için mücadele eden insanlar sırf bazı ideolojik hesaplar yüzünden engellenmeye çalışılıyordu. Dönemin ön yargılı zihniyeti kendi öğrencisinin başarısına bile tahammül edemeyecek durumdaydı.

ERKEK ÖĞRETMENE, "NİÇİN BAŞÖRTÜSÜ TAKTIN?" CEZASI

Özel okullar süreç içinde en büyük darbe alan kuruluşlardan oldu. Milli Güvenlik Kurulu'na sunulan MİT raporlarında Türkiye'deki özel okulların çoğunun tarikatların kontrolünde olduğu söyleniyor, çeşitli istihbarat kuruluşlarının bilgi notlarına irticai grupların kaç okul sahibi oldukları yansıyordu. Milli Eğitim Bakanlığı'ndan sürekli bilgiler isteniyor, tarikat okullarının listesinin hazırlanması için talimatlar gidiyordu. Bakanlıktan ise devamlı, "Özel okullar incelendi, sahipleri araştırıldı, bunlar arasında tarikat ismi geçmiyor" tarzında cevaplar alsalar da tatmin olmuyorlardı. Neticede okulların kurucuları, sahipleri mevzuatla belirlenmişti. Demokratik bir ülkede insanların zihinlerinden geçenlere veya kişilerin dünya görüşlerine değil, yasa ve kurallara uyup uymadığına bakılması gerekirken, dönemin şartlarını lehlerine kullanmak isteyen 'niyet okuyucuları', toplumu kategorize ediyor, kafalarında planladıkları 'mühendislik' çalışmasına göre toplumu çeşitli sınıflara ayırıyorlardı.

Askerî kanadın ısrarıyla Refahyol Hükümeti'ne sunulan ünlü MGK bildirisinde 'Tarikatlara bağlı özel yurt ve okullar, Tevhid-i Tedrisat Kanunu gereği Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilmeli' kararı çıkınca, Türkiye'deki bütün özel okullar mercek altına alındı. Sivil kıyafet giymiş sivil olmayan denetçiler tarafından okullara baskınlar yapıldığı gibi il ve ilçe milli eğitim müdürlerine talimatlar verilerek okullarla ilgili bilgiler de toplanıyordu.

Özel okullarda süreç içinde ilginç olaylar yaşandı. Batı vilayetlerimizden birinde Milli eğitim müdürü bir gün özel okul müdürünü telefonla arayarak, öğrencilerin listesini, anne-baba adlarını ve anne babaların ne iş yaptığını yazılı olarak bildirmelerini istedi. Bu okulun ismini mahfuz tutuyorum. Okul müdürü neden böyle bir liste istendiğini sorunca da milli eğitim müdürü okul yöneticisini azarladı:

- Kardeşim, seni ilgilendirmez, istiyoruz, o kadar!

Okul müdürü bu isteğin hangi amaçla yapıldığını az çok tahmin etti. Bu sert tavır karşısında tedirgin olan okul müdürü milli eğitim müdürüne, alttan alır vaziyette itiraz etti.

- Hocam, çocukların isim listelerini isteyin verelim; ama anne babalarının isim listesi ve ne iş yaptıkları milli eğitim müdürlüğümüzü niçin ilgilendiriyor?

Müdür niçin istendiğini izah edemiyor; ısrarla lazım olduğunu söylüyordu. Konuşma uzayıp, tartışma boyutuna dönüşünce, okul müdürü hemen milli eğitim müdürlüğüne gitti. Milli eğitim müdürüyle odasında yüz yüze görüşmek istedi. Milli eğitim müdürü de tedirgindi. Aslında isteğinin yasal bir dayanağı olmadığını o da biliyordu; ama emir büyük yerden gelmişti. Israrla velilerin ne iş yaptıklarını soruyordu. Eğer bu emri yerine getiremezse sıkıntı yaşayabilirdi.

Israrlar devam edince okul müdürü sonunda dayanamadı:

- Hocam yazılı emir verin, listeyi göndereyim.

Ortam yumuşamıştı. Okul müdürü en azından niçin istendiğini öğrenme arzusundaydı.

- Hocam, malum mesele, diyerek omzunu işaret etti, milli eğitim müdürü.

Emrin nereden geldiği anlaşılmıştı. Özel okula öğrenci gönderen ailelerin meslekleri öğrenilerek, şayet kamu kuruluşlarında çalışıyorlarsa fişleme yapılacaktı. Okula ertesi gün milli eğitim müdürlüğünden yazı geldi. Dağıtımın bütün okullara yapıldığı ve her

okuldan velilerin listesi ve ne iş yaptıklarının sorulduğu yazıyordu. Ancak, o özel okul haricinde kimseye bu yazı ulaşmamıştı.

Müfettişler Peruklu Öğretmen Arıyor

Özel okullara uygulanan baskı, zaman zaman farklı şekillerde tezahür ediyordu. Ülkede başörtüsü olaylarının zirveye çıktığı günler yaşanıyordu. Üniversitelerde başörtülü öğrenciler okuldan uzaklaştırılıyor, öğretmenler başörtüsü sebebiyle soruşturmaya tâbi tutularak meslekten atılıyordu.

Özellikle özel okullarda başörtülü öğretmenlere taviz verildiği haberleri üzerine müfettişler tarafından özel okullar üzerine müthiş bir denetim baskısı yapıldı. Hemen her gün okulu müfettiş heyeti ziyaret ediyordu. O günlerde gazeteler aracılığı ile başörtülü öğretmenlerin takiyye yaptığı ve başörtü üzerine peruk takarak derslere girdikleri haberleri yayıldı.

Müfettiş, okulda başörtü üzerine peruk takmış öğretmen avına çıkmıştı. İstanbul'un tanınmış okullarından birine aniden baskın yapıldı. Müfettiş, okula girer girmez direk sınıflara yöneldi. Hedefine kilitlenmiş güdümlü mermi gibiydi. Sınıfları gezmeye başladı. Bayan öğretmen arıyordu. Bir sınıfta bayan öğretmene rastladı. Biraz arka tarafta öğretmenin dersini dinledi. Bir taraftan da öğretmenin saçını gözleriyle kontrol ediyordu.

- Peruk mu acaba, diye düşünüyordu.

Belki de o güne kadar peruk görmemişti. Peruğun normal saçtan nasıl ayırt edileceğini de bilemiyordu. Bir süre sınıfın arkasında ders dinledikten sonra çıkmak üzere ayağa kalktı. Öğretmenin yanına doğru yaklaştı. Öğretmen de müfettişi uğurlamak için kapıya doğru yöneldi. Tam o sırada müfettiş birden öğretmenin saçını kavradığı gibi hızla çekti. Saç eline gelmiyordu. Bir iki kez daha asıldı. Öğretmen can havliyle bağırdı:

- Hocam ne yapıyorsunuz, canımı acıttınız.

Öğretmen neye uğradığını bilemedi. Müfettişin davranışını anlayamadı. Şiddete maruz kalmıştı. Nasıl tepki vereceğini de bilemedi. Müfettiş ise mahcup bir eda ile izah etti:

- Hocam, kusura bakma peruk mu, değil mi, diye kontrol ettim.

Öğrencileri önünde şiddete uğrayan öğretmen ağlamaya başlamıştı. Olay üzerine müfettiş hiçbir söz söylemeden sınıfı ve okulu terk etti. Öğretmen o günden sonra psikolojik bunalıma girdi. Bu olay manevi dünyasında derin yaralar açmıştı. Bu hâdisenin şahitleri, şiddete maruz kalan bu öğretmenin girdiği psikolojik bunalım sonucu daha sonra öğretmenliği bıraktığını söyledi.

Başörtülü Erkek!

Okullardaki başörtüsü kontrolü hız kesmeden devam ediyordu. Dönemin ön yargılı yaklaşımı her vilayette olduğu gibi bu ilimizin idarecilerini de etkilemişti. Süreç içinde bazı eğitim kurumlarına 'şeriatçı, irtica yuvası' gibi yakıştırmalar yapılıyor, tamamen milli eğitim temel kanunu çerçevesinde açılan, Anayasa ve yasalara uygunluk noktasında hiçbir eksiği olmayan bu kurumlar, sırf kurucularının inançları gerekçe gösterilerek karalanıyordu. Özel okullarda yaşanan trajikomik hâdiseler bununla da kalmadı.

İşte böyle bir eğitim kurumunda görev yapan 4 stajyer öğretmen Milli eğitim müdürlüğünün açmış olduğu 'hazırlayıcı eğitim kursuna' katıldı. Prosedür gereği stajyer öğretmenler bu kurstan geçiyor ve stajyerliklerinin kalkması için kursu başarıyla bitirmeleri isteniyordu. Öğretmenlerin hafta içi dersi olduğundan kurs programı hafta sonlarında yapılıyordu. Kursa vilayetin değişik yerlerinden çok sayıda öğretmen katılmıştı.

Okul Müdürü, kuruma karşı ön yargılı yaklaşımları bildiğinden öğretmenleri uyardı:

- Sakın olumsuz bir görüntü çizmeyin, olduğunuz gibi davranın ve okulda hangi kıyafetle bulunuyorsanız o kıyafetle, yani takım elbise ve kravatla kursa katılın. Biliyorsunuz küçük bir bahane arıyorlar. Sakın okulumuza çamur atılmasına vesile olacak hareketlerde bulunmayın. İdarecilerinize karşı saygıda kusur etmeyin.

Aslında okul müdürünün böyle bir uyarı yapmasına gerek yoktu. Çünkü bu öğretmenlerin, aldıkları terbiye gereği zaten bu tür davranışlarda bulunmaları mümkün değildi. Stajyer öğretmenler birkaç hafta süren kurs sonunda milli eğitim müdürlüğünün yaptığı kurs bitirme sınavına katıldı. Her zaman olduğu gibi hepsi de takım elbiselerle gitmişlerdi. Sınav, normal süreçte devam etti ve öğretmenlere hiçbir şey söylenmedi. Zaten milli eğitim yetkilileri sınavı formalite olarak görüyor, denetim, gözetmen görevlendirme gibi konularda lakaytlıklar yaşanıyordu.

Öğretmenlerin katıldığı hazırlayıcı eğitim kursu sınavının üzerinden bir aya yakın bir süre geçmişti. İl Milli Eğitim Müdürlüğü Teftiş Kurulu'ndan okula bir yazı geldi. Sınava katılan 4 stajyer öğretmenin, ifadelerine başvurulmak üzere teftiş kurulu başkanlığına gelmeleri isteniyordu. Yazıda, hangi konuda ifade verecekleri de belli değildi. Okul yöneticileri tedirgin oldu. Öğretmenleri aracılığı ile okula bir çamur atılmasından endişe ediyorlardı. Öğretmenler kafalarında bin bir soru eşliğinde başkanlığa gitti. Tek tek odaya çağırıldılar. İçerde iki müfettiş öğretmenlere, bir ay önce yapılan hazırlayıcı eğitim kursu sınavına niçin kılık kıyafet kurallarına uymadan gittiklerini soruyordu. Öğretmenler, zannetti ki; kot pantolon giymek, kravatsız bulunmak gibi sebepler yüzünden böyle bir sorguya çekiliyorlardı. Durumun böyle olmadığını, sınavda takım elbiselerle ve okul kıyafetleriyle bulunduklarını şahitlerle ispat edebileceklerini söylediler. Müfettişlerin odasına en son, ismi İbrahim Halil olan öğretmen girdi. Müfettişler bir hocaya baktı, bir de ellerindeki kâğıda. Şaşırmışlardı. Söze nasıl başlayacaklarını bilemediler. Müfettişlerin

elindeki kağıtta öğretmenin 'Kılık kıyafet kurallarına uymadığı ve başörtülü olarak sınava katıldığı' yazıyordu. Müfettişler yine de öğretmene sordular:

- Niçin başörtülü olarak sınava katıldın?

Öğretmen bu soru karşısında ne söyleyebilirdi ki! Hayret ifadeleri arasında cevap verdi:

- Efendim gördüğünüz gibi ben erkek bir öğretmenim, başörtüsü takmam mümkün değil. Bir yanlışınız olmalı. Üstelik bu sınava kılık kıyafet kurallarına uygun şekilde katıldım. Şahidim de var. Arzu ederseniz bunu ispatlayabilirim.

Olay kısa süre sonra anlaşıldı. Sınav sırasında katılımcıların isim listelerinin bulunduğu kontrol kağıdına İbrahim Halil isimli öğretmenin adı "İ. Hilal" olarak yazılmıştı. Sınav sırasında görevli olan gözetmenler vazifelerini yerine getirmemişler, yoklamaları sonradan imzalamışlardı. Biraz da ön yargılı ve ideolojik saplantıları olan bu kişiler, öğretmenlerin isimlerinin karşısında hangi okuldan katıldıkları da yazılı olduğundan, "İ. Hilal" ismini görünce "Bu hoca, bu okuldan geliyorsa mutlaka başörtülüdür." gibi art niyetli bir yaklaşımla o okuldan gelen bütün öğretmenlere "kılık kıyafet kurallarına uymadılar, İ. Hilal isimli öğretmen de başörtülü olarak sınava katıldı." şeklinde tutanak tutmuşlar ve raporlarına da bu şekilde ifadeler yazmışlardı.

Müfettişler, başörtüsü taktığı iddia edilen erkek öğretmeni dinledikten sonra, olayın saçma bir konu olduğu kanaatine vardı ve dosyayı rafa kaldırdı. Ancak bu olayın üzerinden 2 ay geçtikten sonra milli eğitim müdürü değişti. İl Milli Eğitim müdürlüğüne iktidar partilerinden birinin desteğiyle getirilen ilkokul müdürü bu soruşturmayı yeniden gündeme getirdi. Bu kez başörtüsü taktığı iddia edilen erkek öğretmen devre dışı bırakılarak diğer üç öğretmenin kılık kıyafet kurallarına uymadığı gündeme getirildi. Amaç, üzüm yemek değil, bağcıyı dövmek olduğu için,

öğretmenlerin şahitleri dinlenmeden, sadece salon görevlilerinin iki satırlık raporu delil gösterilmiş ve öğretmenlere uyarı cezası verilmişti. Uyarı cezaları prosedür gereği Bölge İdare Mahkemelerine intikal ettirilemediği için, öğretmenler olayı mahkemeye de taşıyamadı. Bunun üzerine bulunduklarını vilayetin sol görüşlü iktidar partisi milletvekiline konuyu ilettiler. Milletvekili de olaya inanamamıştı. Vicdan sahibi her kişi de böyle düşünürdü zaten. Milletvekili, öğretmen ve okul müdürünün yanında Milli eğitim müdürünü çağırdı.

- Hocam, bu bir skandal, bunun düzeltilmesi gerekir, dedi.

Milli Eğitim müdürü milletvekiline öğretmenlerin yanında "Efendim konu benden önce olmuş, benimle ilgisi yok ama halletmeye çalışacağım." diyerek söz verdi. Öğretmenler bu diyaloglardan sonra uyarı cezasının kaldırılması için itiraz dilekçeleri verdiler. Bütün bu gelişmelere rağmen öğretmenlerin itirazları dikkate alınmadı ve vali onayıyla sicilleri bozulmuş oldu.

Akıl ve vicdan sahibi herkese 'bu kadar da olmaz' dedirten bu olay, il milli eğitim müdürlüğünün tozlu raflarına kaldırıldı, daha sonra üzerinden zaman geçtiği gerekçesiyle gündemden düştü. İşte dönemin olağan üstü şartlarını fırsat bilen ve kendi ideolojilerini inançlı insanlar üzerinde iki tarafı keskin bir kılıç gibi sallandıran bu insanlar, akıllara durgunluk veren bir olayla daha karşımızdaydı.

Müzeye Kilitlenen Başörtülü Doktor

Başörtüsü meselesi 28 Şubat sürecinin önemli konuları arasındaydı. Sadece özel okullarda değil, her tarafta bu mesele gündeme getiriliyordu. Başta üniversiteler olmak üzere her yerde başörtüsü tartışması başladı.

İstanbul Üniversitesi'ndeki başörtüsü olaylarının milat kabul edildiği hadise, aslında bir doktorun başörtülü olduğu gerekçesiyle

cerrahi müzeye kilitlenmesi ile başlar. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde ihtisas yapmak isteyen Dr. Şükran Erdem, başörtülü olduğu için Cerrahî Müze'ye kilitlenerek ihtisas yapması engellenmiş ve bu olay medya aracılığıyla duyulunca büyük tepki toplamıştı. Çeşitli sivil toplum kuruluşları hadiseyi çağdaşlık adına yapılan ve vicdanları kanatan, utanç verici bir tablo olarak nitelendirmiş, nefretle kınamışlardı.

Bu olaydan sonra, İstanbul Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü'nde, başörtülü oldukları için öğrencilerin stajları kabul edilmedi. Okul önünde imza kampanyası başlatan öğrenciler stajlarının kabul edilmeyişini hukuk dışı ilan ediyorlardı. Çünkü hemşirelik ve ebelik bölümünde okuyan öğrencilerin stajları ile ilgili 4111 sayılı kanunun 23'üncü ek maddesinde şöyle deniyordu: " Pratik uygulamalı dersler ve stajlar, öğrencinin tercih edeceği ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile bunlara muadil özel kuruluşlarda yapılabilir." Bu yasaya uygun olarak başörtülü öğrenciler, stajlarını il sağlık müdürlüğü aracılığı ile Zeynep Kamil ve Şişli Etfal hastanelerinde yapmış, buna rağmen üniversite yönetimi stajlarını kabul etmemişti.

Bütün bu olanlara rağmen yine de 1994-95 yılına gelinceye kadar üniversitelerin çoğunluğunda öğrenciler başörtüyle derslere girebiliyor, kampüs alanında rahatlıkla dolaşabiliyordu. Ancak ülkedeki siyasi gelişmeler ve toplumsal yapıdaki konjonktürel havadan nem kapan bazı çevreler, üniversitelerde çoğalan başörtüsünden de rahatsızlık duymaya başladı. 'Daha önce yoktu, nereden çıktı?' gibi söylemler geliştirildi. Aslında, başörtüsü sonuç olarak görülüyordu. Ülkedeki imam hatip liselerinin fazla olduğu, bu okullara giden öğrencilerin yarıdan fazlasının kız olması ve kızların da liseyi başörtülü olarak okumaları sebebiyle, başörtüsünün üniversiteye kadar geldiği ifade ediliyordu.

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ

Sayı: 919 — 26 Şubat 1998

DUYURU

Rektörlük Personel Dairesi Başkanlığı'ndan alınan 25.2.1998 tarih ve 4447-6284 Sayılı yazı ve eki Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nden alınan Genelge aşağıya çıkarılmıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

Prof.Dr.Süha GÖNEY
Dekan

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

GENELGE
1998/9

Bilindiği gibi, genel ve katma bütçeli kurumlar, mahalli idareler, döner sermayeli kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların iştirakleri ve müessaselerinde çalışan her sınıf ve derecedeki memurlar sözleşmeli ve geçici görevle çalışan personel ile işçilerin kılık ve kıyafetlerinin düzenlenmesine ilişkin esaslar, 16/7/1982 tarihli ve 8/5105 Sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile istihsal edilip 25/10/1982 tarihli ve17849 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetlerine Dair Yönetmelik" ile düzenlenmiştir.

Zaman içerisinde kimi yöneticilerin ilgili Yönetmelik Hükümlerini uygulamada titiz davranmadığı bazı personelin kılık ve kıyafetlerinin de mezkur Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara uygun bulunmadığı gözlenmektedir.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında çalışan personelin devlet memuruna yakışır kılık ve kıyafette olmalarını teminen:

1- Personelin Kılık ve Kıyafetlerinin yöneticiler tarafından sürekli kontrolünü,

2- Aksine davranışları tespit edilenler hakkında gerekli cezai müeyyidelerin uygulanmasını,

3- Sözkonusu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara titizlikle uyulması hususunda her kademedeki yöneticiler ile bütün kamu personelinin hassasiyet göstermesini,

4- Keyfiyetin bütün personele duyurulmasını önemle rica ederim,

İMZA
Mesut YILMAZ
Başbakan

Bazı siyasilerin, başörtü tartışmaları sırasında 'Rektörler başörtülü öğrenciler önünde selam duracak.' tarzındaki söylemleri ile gerilen üniversitelerde, rektörlerin de direnişi başlamıştı. Hatta tartışmalar o kadar şiddetlendi ki, 1996 yılının sonlarına doğru Meclis'te yaşanan tartışmalarda "Başörtüsü benim bacımın iffetidir. Ona uzanan el İngiliz'in, Fransız'ın eli olsa kırmasını biliriz; ama bugün Türk profesörünün, dekanının, rektörünün eli bacımın başörtüsüne dokunuyor!" şeklinde konuşmalar oldu.

Bazı milletvekilleri, işgalci Yunan, Fransız ve Ermenilerin ilk saldırılarının, Müslüman kadınların başörtüsüne olduğunu ifade ederek "Bu rektörler hangi safta? YÖK, milli kültürümüze savaş açtı. Milli değerlere ters birinin YÖK Başkanı olarak atanması, talihsizlik!" diye konuşuyordu.

Bu tür tartışmalar devam ederken 1997'nin Şubat ayında tarihi 28 Şubat 1997 tarihli Milli Güvenlik Kurulu toplantısı öncesinde rektörler İstanbul Üniversitesi'nde bir araya geliyor ve Refahyol hükümetine uyarı mahiyetinde açıklamalar yaparak, hükümetin üniversiteleri medrese haline getirmeyi düşündüğünü ifade ediyorlardı. İstanbul Üniversitesi, Türkiye'deki tüm üniversitelerin lokomotifi konumundadır. Orada başarıya ulaşmış bir proje, Türkiye sathına yayılabilir. 1997 yılının sonlarına doğru Kemal Alemdaroğlu İstanbul Üniversitesi'ne rektör olunca üniversitede başörtüsü eylemleri hızını artırdı. 1998'in ilk aylarında ise Alemdaroğlu'nun genelgesi gündeme damgasını vurdu.

23 Şubat 1998 tarihli genelgenin konusu 'Başörtülü veya sakallı öğrencilerdi. 2 maddelik genelgede şöyle deniyordu:

1- Üniversitemiz kampüslerinin veya binalarının giriş kapılarında gerekli denetimlerin yapılarak yeni düzenlemeye göre verilmiş öğrenci kimlik kartı olmayan (yabancı uyruklu öğrenciler dahil) öğrencilerin içeri alınmamaları.

2- Üniversitemiz kampüslerinin veya binalarının giriş kapılarından herhangi bir şekilde öğrenci kimlik kartsız olarak girmiş olanlar hakkında aşağıdaki yazılı işlem yapılması gerekmektedir.

"Anayasa, yasa, yönetmelikler, Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ile üniversite yönetim kurulu kararları doğrultusunda (yabancı uyruklu öğrenciler de dahil) bayan öğrencilerin başları bağlı olarak (başörtülü olarak), erkek öğrencilerin sakallı olarak ders, staj ve uygulamalara alınmamaları gerekmektedir.

Bu nedenle öğrencilere ait yoklama listelerine, başları bağlı veya sakallı öğrencilerin numara ve adı yazılmamalı, numaraları ve adları listede olmadığı halde pratik ve dershaneye girip orada bulunmakta ısrar eden öğrenciler uyarılmalı ve dershaneden çıkmıyorsa, isim ve numaraları alınarak dersin yapılamayacağı kendilerine bildirilmeli ve dershaneden çıkmamakta direniyorlarsa öğretim üyesi tarafından tutanakla durum saptanarak, dersin engellendiği belirtilmeli ve ders yapılmayarak, durum öğrenciler hakkında cezai işlem yapılmak üzere ilgili ana bilim dalı, bölüm ve dekanlığa/müdürlüğe ivedi olarak bildirilmelidir."

Bilgilerinizi ve buna göre gereğini saygılarımla rica ederim.

Kemal Alemdaroğlu, Rektör

Bu genelgeden sonra süreç içinde İstanbul Üniversitesi'nde başörtülü öğrencilerin yaşadığı dramlar Gayretullah'a dokunacak cinstendir. Öğrenciler yasağı protesto için yürüyüşler yapmakta, boykotlar ve açlık grevleri düzenlemekte; ama nafile. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde başlayan başörtüsü yasakçılığı artık Türkiye geneline yayılmıştı. Binlerce öğrenci dersine devam edemeyip sınıfta kalırken pek çoğu da okuldan uzaklaştırma cezası aldı. O sene mezuniyet törenlerinde ilginç sahneler yaşandı. İstanbul Üniversitesi Ekonometri Bölümü birincisi Nuriye Yılmaz isimli öğrencinin sertifikası, öğrenci başörtülü olduğu gerekçesiyle okul ikincisine verilmişti. Sertifikayı alan yeni okul birincisi, bu sertifikayı hak etmediğini söyleyerek birincilik sertifikasını Nuriye Yılmaz'a iade etti. Sahnede arkadaşına sarılarak üzüntüsünü hafifletmeye çalışan öğrencinin bu davranışı, öğrenci ve veliler tarafından dakikalarca alkışlandı. (Baş'üstüne, Akder, 1999)

Bunalımın Eşiğinde Bir Öykü

İstanbul Üniversitesi'nin öncülüğünü yaptığı başörtüsü yasakçılığı, Marmara Üniversitesi'ne de yansımıştı. Her gün yaşanan eylemler sırasında çok sayıda dramatik öykülere rastlanıyordu. Şimdi anlatacağım hikaye aslında dönemin şartlarını anlatan binlerce hikayeden sadece biri.

Onları gördüğümde yüzleri donuktu ve gözlerinde hayata dair bir ışık da yoktu. İçlerinde yaşadıkları fırtınada adeta boğuluyor gibiydiler. Buz kesmiş bir çehrede ölüm soğukluğunu hissediyordunuz. Sormak cesaretini toplayıp "Neden böylesiniz?" sorusunun cevabını almak için uzun süren bir sessizliği beklemek gerekti. Sorumun cevabını bir soru olarak aldım. O da bana "Neden?" diye sormuştu. Neden?

"Çok utandım" sözüyle başlayan cümlesine bir yutkunma ile devam edebilmişti. "Biliyor musun, hiçbir ayıbı olmayan, hiçbir utanılacak durumu olmayan ben, yerin dibine geçseydim bu kadar utanmazdım." sözünün arkasından gayrî ihtiyarı yine "Neden?" sorusunu sormuştum. Boş gözlerle bakıp vereceği cevabı düşündü bir süre. "Dün okula başımı açarak girdim." sözünün devamını getiremedi. Sorulabilirdi, "Baş açmak bu kadar derin yaralar açar mı?" diye. Evet, hem de ne derin yaralar.

Başörtüsü probleminin sıkça yaşandığı Marmara Üniversitesi'nin dış kapısının önündeydik. Adlarını vererek, utançlarına, psikolojik sorunlarına bir parça da ben katkıda bulunmak, baskılara bir baskı katmak istemiyorum. Nitekim adları başka üniversitelerdeki Ayşe, Fatma, Sevgi, Bahar, Gül de olabilir ne fark eder.

Y.C. ile B.S. son sınıftaydılar. Başörtülü olarak okula alınmadıkları için zor bir karar vermişler. Onlara aldıkları kararın ilk gününü soruyorum. Önce Y.C. anlatmaya başladı: "Günlerce düşündüm. Bir tarafta 3 yıllık emeğim. Son seneye gelmişim. Diğer tarafta inancım. Ben bu muhasebede yenik düştüm. Ama bir

taraftan da Allah'ın bütün günahları affedeceğini düşündüm. Okulu bitirmeliydim. O gün, mağduriyetlerini dile getirmek için kampüs önünde toplanan arkadaşlarımı çiğneyip gitmek o kadar ağırıma gitti ki anlatamam. Odaya girdim ve ağlaya ağlaya başörtümü çıkardım. Odadan çıktıktan sonra yarım saat ağladım."

Aynı duygular içinde olan B.S. ise durumunu, "Okul önüne geldiğimde elim ayağım titredi. Ayaklarımın bağı çözüldü. Adeta morardım. Utancımdan kıpkırmızı oldum." diye açıklıyordu. Başını açtıktan sonra okul içinde yaşadıklarını ise Y.C. bakın nasıl anlatıyor:

"Bugün başım hep önümde dolaştım. Beni kimse görmesin diye hiçbir tarafa bakmıyordum. Kimseyle yüz yüze gelmek istemedim. Sanki suç işlemiş gibi hissettim kendimi. Üniversite kampüsü içinde dolaşırken, "Allah'ım ne olur beni bugün hiç kimse görmesin." diye devamlı dua ettim. Çok utandım. Utandım ama bir taraftan "Bize bu uygulamaları reva görenler utansın." diye devamlı mırıldandım. Acaba ne gibi bir suç işlemiştim? Bu uygulamalar neden? Neden herkes istediği kıyafetle üniversite kampüsü içinde dolaşırken, dersine rahat rahat girerken, ben giremiyorum? Devamlı bu soruların cevabını düşündüm. Sorular hep birbirini takip ediyordu. Ama cevap verecek birisi de yoktu. Kendim de bu soruların cevabını bulamadım."

B.S başını açtığı "utanç odası" önünde yaşadığı bir olayı şöyle anlatıyordu bana: "Üniversiteden dışarı çıkarken başımı örtüyordum. Polis bana 'İçerdeki odada başını örtebilirsin' dedi. Ben de 'Örterken değil, açarken utanıyorum.' diye cevap verdim." B.S'nin yaşadıkları bununla da sınırlı değildi. Olaylar ve yaşanan sıkıntıların onun ruh sağlığını mahvettiğinden dert yanıyordu.

"Her gün üniversite önünde polis görmekten bıktım. Bir hırsız, bir katil gibi algılanmak, itilmek onuruma dokunuyor." diyen B.S., "Sinirlerim artık bu stresi kaldırmıyor. En ufak bir

şeyde kızıyor, ağlıyorum. Çevremdekileri üzüyorum. Hiçbir iş yapmak istemiyorum, kitaplarımdan nefret eder oldum." diyordu.

Hemen arkamızdaki gruba gözlerimizi çevirdiğimizde aynı gözleri, aynı yüzleri görüyorduk. Onların da birer B.S., Y.C. oldukları açıkça belli oluyordu. Ve anlıyorum ki her yıl ülkemizde 6 bin şizofrenin ve binlerce ruh hastasının aramıza katılmasının birer parçaları da şimdi bizim yanımızdaydı. Gencecik kızların yaşadıkları bu psikolojik kaosta, kaybettikleri sağlıkları kadar ülkemiz de birer ferdini kaybetmiş olacaktı.

Başörtülülere 'Fahişe' Diyen Gazeteci

6 Ekim 1999 tarihli Hürriyet gazetesi 'Düğmeye bastılar' manşetiyle çıktı. Marmara Üniversitesi'nde ilk defa başlayan başörtüsü eylemlerini haber veriyordu gazete; ancak haberini istihbarat örgütlerinden aldığını iddia ettiği bilgilerle de süslemeyi ihmal etmiyordu. Güya istihbaratçılar, İstanbul'da yoğunlaşacak eylemlere İBDA-C, PKK ve aşırı sol örgütlerin de destek vereceklerini belirlemişler. O gün orada ben de vardım. Öğrencilerin arasına girmiş provokatörleri hissedebiliyordum. Çünkü eylemleri fırsat bilen çok sayıda insan, kalabalığın arasına karışabiliyordu. Ayrıca sırf inançları sebebiyle okuluna alınmayan öğrencilere destek vermeye gelen masum kişiler de vardı. Ertesi gün gazetede çıkan 'Türbanlı hippi' haberini görünce çok şaşırdım. Çünkü biraz da otantik kıyafetler giymiş olan türbanlı kız, o gün başörtüsü eylemcilerine destek için kocasıyla birlikte gelmişti. Eşine ise polis sorgusunda 'satanist' olup olmadığını sormuşlardı. 'Türbanlı hippi' diye nitelendirilen Zehra Yavuz ve eşi Sabri Yavuz'la ertesi gün konuştum ve gazetede haber yaptım. Sabri ve Zehra Yavuz ne provokatör ne de hippi olduklarını söylediler. Zehra "Ne hippiyiz ne de provokatör. Kardeşim de başörtüsü yüzünden İstanbul

Üniversitesi'nden atıldı. Onların dramını paylaşmak istedim." diye konuşuyordu. Sabri Yavuz ise, saçı, sakalı, küpesi ve kıyafetiyle dikkat çekiyordu. Bu yüzden olsa gerek karakolda polisler kendisini 'Sen satanist misin?' diye sorgulamışlardı.

Başörtüsü eylemleri Türkiye'nin gündemine oturmuştu. Marmara Üniversitesi'nde eylemlerin başladığı ilk günlerde, 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi'nin yaraları yeni yeni sarılıyordu. Kimileri deprem hakkında yorum yaparken "Deprem Türkiye'de yaşanan zulüm ve baskılar sonucu meydana geldi." diyor ve depremi ilahi bir ikaz olarak yorumluyordu. Bunun da etkisi ile olsa gerek Marmara Üniversitesi Göztepe kampüsü önündeki eylemde '7.4 yetmedi mi?' diye bir pankart açıldı. Pankartı açanları yakından takip ettim. Tamamen, gördükleri zulme sessiz kalanları harekete geçirmek için yapılmış bir eylem gibiydi. Ancak ertesi gün yine kıyametler koptu. Vay efendim, nasıl böyle bir pankart açılabilirmiş, depremi kendi çıkarları için kullanıyorlarmış, binlerce insanın acısını sömürü aracı olarak kullanıyorlarmış v.s. Bu pankart hakkında en acımasız yorumu ise gazeteci Fatih Altaylı yaptı. Altaylı, o sabah Radyo D'de yaptığı Babıali Yokuşu isimli programda, pankartı açanlar hakkında 'fahişe' diyecek kadar ileri gitti.

Fatih Altaylı'nın sözleri başörtülü öğrencilerin infialine sebep oldu. Öğrenciler dava açtı ve Altaylı'yı mahkum ettirdi. Önce hapis cezası alan Altaylı'nın cezası sonra paraya çevrildi.

Bu hadiseler öğrencilerde manevi travmalar yaşatmaya devam ediyordu.

Üniversiteye Alınmayan Yabancı Misafir

1998-99 eğitim öğretim yılına ise 'ikna odaları' damgasını vurdu. İstanbul Üniversitesi'ne kayıt yaptırmaya gelen başörtülü öğrenciler kendileri için özel olarak hazırlanan odalara alınıyor,

öğrencilerden başlarını açmaları isteniyor ve onlara derslere başları açık gireceklerine dair taahhütname tarzında bir yazı imzalatılıyordu. Üniversitelerde bu uygulamalar devam ederken başörtüsünün kaynağı da kurutulmak isteniyordu. Bir taraftan imam hatip liselerinde de Kur'ân dersleri haricinde başörtüsü takılması engelleniyor, liselere giriş sınavına başörtülü başvuru yapılmasının önüne geçiliyor ve sonunda üniversiteye giriş sınavında da başörtülü fotoğrafla dahi başvuru kabul edilmiyordu.

Ve yasakçı zihniyet başarılı oldu. Öğrencilerden kimi, yıllardır yaşadığı hayat tarzından kopamadığı için okuldan ayrıldı, kimine ceza verildi okuldan atıldı, kimi başını açtı, manevi travma geçirdi, ruhi bunalımlara sürüklendi, kimi okulunu yarıda bırakıp yurtdışında okumaya çalıştı, kimi de 'başörtüsü üzeri peruk' yöntemiyle okulunu bitirdi.

İstanbul Üniversitesi Yönetim Kurulunun 09.07.1998 tarihli Toplantısında Alınan Karar :

1- İstanbul Üniversitesi öğrencileri, kılık ve kıyafet ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi ve Yüksek Yargı Organları tarafından verilmiş kararlarla oluşmuş bulunan hukuki ilke ve kurallara uymak mecburiyetindedirler.

2- İstanbul Üniversitesi öğrencileri, İstanbul Üniversitesi kuruluş ve birimlerinde ve İstanbul Üniversitesine ait mahallerde, herhangi bir dini, mezhebi, ırkı ve siyasi ve ideolojik eğilimi simgeleyen veya çağrıştıran kılık ve kıyafet içerisinde bulunamazlar.

3- İstanbul Üniversitesi öğrencileri, kayıtlı bulundukları Üniversite kuruluş ve birimlerinde, mesleğin gereği olarak belirlenmiş özel kılık ve kıyafetlere ilişkin kurallara uymak zorundadırlar.

4- İstanbul Üniversitesi öğrencileri tarafından Üniversite kuruluş ve birimlerine verilen fotoğraflar, "önden", "başı ve boynu açık", öğrenciyi kolaylıkla tanıtabilecek şekilde ve son altı ay içerisinde çekilmiş olacaktır.

5- Yukarıda belirtilen hususlara aykırı davranışta bulunanlar ile bu gibi davranışları söz, yazı veya eylemleriyle teşvik edenler veya destekleyenler hakkında Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği hükümlerine göre işlem yapılır.

Aşağıdaki boşluğa "Yukarıda belirtilen İstanbul Üniversitesi Yönetim Kurulu Kararlarını okudum, bu kararlara kesinlikle uyacağımı taahhüt ediyorum" yazıp imzalayınız.

İmza

___/ ___/ 1998

Öğrencinin Adı Soyadı : ....

Kazandığı Fakülte/Yüksekokul : ....

Bu süreçte bırakın öğrencileri, yurtdışından bilimsel konferans için davet edilen ve bayan olduğu Türkiye'ye geldikten sonra fark edilen Umman'lı akademisyen bile üniversite kampüsüne başörtülü olduğu için giremedi. İstanbul Üniversitesi bu yönüyle de tarihe geçti. İletişim Fakültesi'nde düzenlenen 1. Uluslararası Çocuk ve İletişim Konferansı'na Umman Sultanlığı'ndan davetli olarak gelen Dr. Samira Moosa, türbanı yüzünden konferansa katılamadı. Çünkü davet edildiğinde Sultan Qaboos Üniversitesi Toplum Bilim Koleji başkan yardımcısı asistanı Dr. Samira Moosa'nın kadın olduğu kimsenin aklına gelmemişti. Konferans günü diğer katılımcılarla açılışa gelen Dr. Moosa'yı ve organizasyonu yapanları bir sürpriz bekliyordu. Dr. Moosa bir kadındı ve başında da bir türbanı vardı. İstanbul Üniversitesi'nin Beyazıt'taki merkez binasına girmeye çalışırken Moosa durduruldu. Kapıdaki görevliye "Sorun nedir?" diye soran Moosa'ya yanıt el kol hareketiyle geldi. Dil bilmeyen bir kadın görevli, Moosa'nın başını işaret edip eşarbını çıkarması gerektiğini anlatmaya çalıştı. Moosa, türbanını çıkarmadı. Kapıda dakikalarca bekledi, kimse gelmeyince de oteline döndü. Dekan Prof. Dr. Suat Gezgin, olayla ilgili şu açıklamayı yaptı: "Biz kadın mı, erkek mi olduğunu sonradan anladık. Rektörlüğün türban konusunda aldığı kesin bir talimatı var. Üniversitenin aldığı karara göre türbanla girilmesi yasak. Bu bağlamda ona kibarca bunu söyledik. Türbanı açıp girebilir mi diye sorduk. Kendisi 'Bugüne kadar başımı açmadım.' demiş ve okuldan ayrılmış. Prensip varsa, bu prensibe bağlı kalmak zorundayız."

Delegelerle yazışmaları yapan Öğretim Görevlisi Nilüfer Öcel ise açıklamasında, "Kendisini biz erkek sanıyorduk. Kadın gelmesin diye bir ayrımcılık yapmıyoruz ancak bunun bir sorun

olacağı, davetlinin başı türbanlı geleceği aklımıza, hayalimize gelmedi." diyordu. (Milliyet, 16 Ekim 2003)

Benzer hadiseler üniversitede eksik olmadı. Başörtülü annesini arabaya alarak üniversite kampüsüne getirdiği için görevinden olan öğretim üyelerine bile rastlandı. Yardımcı Doçent Özcan Kılıç, her gün olduğu gibi arabasıyla üniversite kapısından içeri girmişti. Öğrencilerine pazarlama yöntemini anlattı. Mesaisi dolmuş, evine gitmeye hazırlanıyordu. İdareden çağrıldığı belirtildi. Sakin adımlarla gittiği idarede eline bir yazı tutuşturuldu. Rektör Vekili Prof. Dr. Nur Serter imzalı yazıyı okuduğunda şaşkına döndü. Yazıdaki şu ifadelere inanmak istemiyordu: "Fakültemiz İşletme Bölümü Pazarlama Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Yard. Doç. Dr. Özcan Kılıç'ın, 3 Temmuz 2002 Çarşamba günü saat 14.00 sularında arabasının arka koltuğunda 2 başörtülü bayanla üniversitemiz bahçesine girmesi nedeniyle hakkında açılan soruşturmanın selameti açısından 4 Temmuz 2002 tarihinden itibaren soruşturma süresince görevden uzaklaştırılması uygun görülmüştür." Arabanın arka koltuğunda oturanlar ise Özcan Kılıç'ın annesi ve kız kardeşinden başkası değildi. Soruşturma boyunca 3,5 ay açıkta kalan doçent, umutlarını bir kenara bırakıp yıllardır gidip geldiği üniversitesine veda etmek zorunda kaldı. Üniversite yönetimi 17 yıllık hocasını bir günde suçlu ilan etmişti. (Zaman, 21 Ekim 2003)

Bu olaylar marjinal hikaye oldukları için tarihe not edildi. Bilinmeyen, duyulmayan o kadar çok olay, o kadar çok mağdur oldu ki…

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
PERSONEL DAİRE BAŞKANLIĞI

Sayı : B.30.0.2.İST.0.70.71.00/ 16773
Konu :

03.07.02 30756

İşletme Fakültesi Dekanlığına

Fakülteniz İşletme Bölümü Pazarlama Anabilim Dalı öğretim üyelerinden **Yard.Doç.Dr.Özcan KILIÇ'ın** 03.07.2002 Çarşamba günü Saat 14.00 sularında arabasının arka koltuğunda 2 başörtülü bayanla üniversitemiz bahçesine girmesi nedeniyle hakkında açılan soruşturmanın selameti açısından 657 sayılı Kanunun 137. ve 141.maddeleri ile Yükseköğretim Kurumları Yönetici Öğretim Elemanı ve Memurları disiplin yönetmeliğinin 26.maddesi uyarınca 04.07.2002 tarihinden itibaren soruşturma süresince görevden uzaklaştırılması uygun görülmüştür.

Bilgi edinilmesini ve adıgeçene tebliğ edilerek alınacak tebellüğ belgesi aslının Rektörlüğe gönderilmesini saygılarımla rica ederim.

Prof.Dr.Nur SERTER
Rektör Vekili

Başörtüsü Kanunen Serbest; ama…

Üniversitelerde başörtüsü yasağı hâlâ devam ediyor; ancak başörtüsü kanunen serbest. Nasıl mı?

Başörtüsü meselesi süreç içinde üniversitelerde de birinci gündem maddesi olmuştu. İstanbul Üniversitesi pilot bölge seçilmiş, bunun için de ortam iyice uygun hale gelmişti. Bülent Berkarda'dan boşalacak koltuğa 4 isim aday oldu. Bu isimler

şöyleydi: Mesut Parlak, Şefik Dursun, Burhan Şenatalar ve Kemal Alemdaroğlu. Adaylar seçim vaatlerini sıralıyor ve öğretim üyelerinden oy istiyordu. Zaman zaman televizyon programlarına çıkan bütün adaylara başörtüsü konusundaki tavırları soruluyordu. O günlerde adaylardan üçü, özgürlüklerden yana olduğunu vurgulayıp sert söylemlerle toplumun karşısına çıkmamaya dikkat ederken, sadece Kemal Alemdaroğlu, kesinlikle başörtülü öğrencilerin rektörlüğü sırasında üniversiteye alınmayacağını kesin ifadelerle söylüyordu.

Ve Kemal Alemdaroğlu rektörlüğe seçildi. Alemdaroğlu'nun rektörlüğü ile birlikte üniversitelerde başörtüsü olayları da tırmanışa geçti. Başörtüsü tartışmaları yaşanıyordu. Eylemler başlamıştı. Alemdaroğlu göreve başladıktan kısa süre sonra, öğrencilerin kampüs alanına hangi kıyafetle girebileceğini anlatan bir genelge yayınladı. Bu genelge başörtülü öğrencilerin kampüse girişini yasaklıyordu. Ardından öğretim üyelerine bilgiler veriliyor, yasağın tavizsiz uygulanması isteniyordu. Alemdaroğlu, o tarihlerde bütün öğretim üyelerini Fen fakültesi salonunda topladı. Bu toplantıyı ben de izliyordum. Onun öğretim üyelerine 'Başörtüsü ile mücadele için gerekirse bilimsel çalışmalara ara verin' şeklindeki sözlerini kamuoyuna aktarmak ve vazifesi birinci derecede bilim üretmek olan bilim yuvasında yasağın boyutlarını gözler önüne sermek gazeteci olarak bana düşmüştü. Bu davranışı ve sözleri ertesi gün gazetemde dile getirdim. 'Başörtü ile mücadele için bilimsel çalışmalara ara verilmesi' düşüncesi, dünyanın hangi ileri ülkesinde olabilirdi? Kamuoyu günlerce bunu tartıştı. İdeolojiden soyutlanmış, hangi bilim adamına sorsanız bu davranışı tasvip etmesi mümkün değildi.

Üniversitelerde başörtüsü özgürlüğünü savunan kişilerin tek dayanak noktası, bugün de halen yürürlükte olan 2547 sayılı Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Kanunu'nun Ek 17'inci maddesiydi. Bu madde şöyleydi: "Yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydı ile yükseköğretim kurumlarında kılık ve kıyafet serbesttir"

Bu maddenin başörtüsünü serbest bıraktığına inanan çok sayıda hukukçu vardı. Kanun çıktığında Anayasa Mahkemesi Başkanı, Ahmet Necdet Sezer'di. 1990 yılında çıkan kanunun iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvuru yapılmış, mahkeme kanun maddesini iptal etmemişti. Hatta Ahmet Necdet Sezer'in de aralarında olduğu bazı üyeler karşı oy yazısı ile Ek 17'inci maddenin iptal edilmeyişini eleştirmişlerdi. Çünkü, yürürlükteki hiçbir kanun maddesinde başörtüsü yasaklanmamıştı. Ancak kıyafeti serbest bırakan kanun ortada iken yok sayıldı, hatta yok edilmek istendi.

Bir gün İstanbul Üniversitesi'nden kimliğini açıklamayan biri aradı. Telefondaki kişi üniversite idaresinin, üniversitede dağıtılan mevzuat kitabında tahrifat yaparak basılan bütün kitapları toplattığını ve matbaadakiler de dahil bütün kitaplardan Ek 17'nci maddenin bulunduğu sayfayı koparttırarak çıkarttığını söylüyordu. Hemen kitabın yazarı ve üniversitenin Bütçe Daire Başkanı Dr. Yusuf Akça'yı aradım. Süleymaniye'deki makamına gittim ve konuyu sordum. İlk başta şaka yaptığımı zannetti. Matbaadan gelen ve kitaplığına konmuş kendi kitabını aceleyle açtı ve kitabının 280. sayfasının yırtılmış olduğunu gördü. Hayretler içindeydi. Hemen matbaayı aradı. Matbaa görevlileri olayı doğruladı ve üniversite idaresinden, kitabın ilgili sayfasının çıkarılmasının istendiğini ifade

ettiler. Yusuf Akça konunun gazetelere yansıyacağını düşündüğü için tedirgin oldu. Yapacak bir şey, söyleyecek söz bulamadı. Daha sonra bu olayı gazetemde yazdım ve kamuoyu bilgilenmiş oldu.

Yasa maddesinin varlığına bile tahammül edemeyen zihniyetin resmiydi bu. Yasa maddesi halen geçerli ve kanunen üniversitelerde başörtüsünü yasaklayan bir madde yok. Ancak başörtüsü hâlâ yasak.

İRTİCANIN YENİ SİMGESİ: GALOŞ

Tarihe geçen Milli Güvenlik Kurulu'nun (MGK) 28 Şubat 1997 tarihli toplantısında alınan kararlardan biri de özel kişiler veya vakıflar tarafından açılan öğrenci yurtlarıyla ilgiliydi. O günlerde özel yurtlarda irticai kesime destek verildiği, irticai kesimin militan kadrosunun bu yurtlarda yetiştirildiği konuşuluyordu. Öğrencilere zorla namaz kıldırıldığı gibi konular gündeme getiriliyor, kısaca bu yurtlarda 'beyin yıkama' faaliyeti yapıldığı anlatılıyordu. Hatta MGK toplantısında konuşulduğu ileri sürülen ve istihbarat raporlarına yansıyan yemin kasetinin metinleri medyaya yansıyordu.

Kur'an kursları ve yurtlarda okutulduğu iddia edilen yemin metninde öğrencilere "şeriat devleti" için savaş andı içirildiği, Atatürk'e ağır hakaretler yapıldığı konuşuldu. 28 Şubat MGK'sının üzerinden birkaç gün geçtikten sonra Refahyol hükümetinin 28 Şubat kararlarını uygulamayacağı yönünde özellikle askeri kanada hitap eden konuşmalar oluyordu. 8 yıllık kesintisiz eğitim kararlarının da tartışıldığı ortamda gerginlik zirveye çıkmıştı. Refahyol hükümetinin İçişleri Bakanı Meral Akşener 28 Mart 1997 tarihinde bütün illere bir genelge gönderdi. Genelgede MGK tarafından hükümete tavsiye edilen hususlarla ilgili izlenecek usul ve esaslar vardı. Valilerden, kılık-kıyafete muhalefet, kamu kurumlarında kılık kıyafete aykırılık, Kur'an kursları, özel ve vakıf öğrenci yurtları, silahlı kuvvetler aleyhine yayın ve olaylar, irticai faaliyetleri, disiplinsizlikleri veya yasadışı örgütlerle irtibatları nedeniyle ordudan atılan personelin kamuda istihdamı, aşırı dinci kesimlerden kamu kurumlarına sızmaların önlenmesi gibi konularda bilgiler toplanması ve önlem alınması isteniyordu.

GİZLİ

406 SAYILI MİLLİ GÜVENLİK KURULU KARARLARI'NIN UYGULAMA DURUMU İLE İLGİLİ İCRACI BİRİMLERDEN ALINAN BİLGİLER

HAZIRLAYAN İL :

KAPSADIĞI DEVRE :

(A) YASALARA AYKIRI GÖRÜLEN FİİL OLAY VE TESİSLER													YASALARA UYGUN KUR'AN KURSU MİKTARI	(B) M.E.B.LIĞINA DEVREDİLENLER		(C) SİLAHLI KUVVETLER ALEYHİNE YAYIN VE OLAYLAR		(D) İRTİCAİ FAALİYETLERİ, DİSİPLİNSİZLİKLERİ VEYA YASADIŞI ÖRGÜTLERLE İRTİBATLARI NEDENİYLE,		(E) AŞIRI DİNCİ KESİMLERDEN KAMU KURULUŞLARINA SIZMALARIN ÖNLENMESİ	
(1) FİİLLER VE OLAYLAR		(2) KILIK KIYAFETE MUHALEFET		(3) KAMU KURUMLARINDA KILIK KIYAFETE AYKIRILIK		(4) KUR'AN KURSU			(5) ÖZEL ÖĞRENCİ YURDU		(6) VAKIF ÖĞRENCİ YURDU			(1) KUR'AN KURSU MİKTARI	(2) ÖĞRENCİ YURDU MİKTARI	(1) TESBİT EDİLEN MİKTAR	(2) ADLİYEYE SEVK EDİLEN MİKTAR	SİLAHLI KUVVETLERLE İLİŞKİLERİ KESİLEN PERSONELİN KAMUDA İSTİHDAMI		(1) TESBİT EDİLEN MİKTAR	(2) GÖREVLERİNE SON VERİLEN MİKTAR
(1) TESBİT EDİLEN MİKTAR	(2) ADLİYEYE SEVK EDİLEN MİKTAR	(1) TESBİT EDİLEN MİKTAR	(2) ADLİYEYE SEVK EDİLEN MİKTAR	(1) TESBİT EDİLEN MİKTAR	(2) İŞLEM YAPILAN MİKTAR	(1) TESBİT EDİLEN MİKTAR	(2) İDARECE KAPATILAN MİKTAR	(3) KENDİLİĞİNDEN KAPATILAN MİKTAR	(1) TESBİT EDİLEN MİKTAR	(2) KAPATILAN MİKTAR	(1) TESBİT EDİLEN MİKTAR	(2) KAPATILAN MİKTAR						(1) TESBİT EDİLEN MİKTAR	(2) GÖREVLERİNE SON VERİLEN MİKTAR		

GİZLİ

-1-

070674 sayılı genelgeye göre, mülki idare amirleri bundan böyle öğrenci yurtları ve özel okulları takibe alacak, yapılan denetimlerde Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı hareket eden kurumlar kapatılacaktı. Genelgede şu ifadeler vardı:

"Bazı komşu ya da bölge ülkelerinin, ülkemizdeki demokratik ortamdan yararlanarak, büyük ölçüde finansman da sağlamak suretiyle tarikatlar kurmak veya ülkelerindeki bazı tarikatların uzantılarını ülkemiz topraklarında faaliyete geçirmek, ya da kurulmuş tarikatlara yardım ve destekte bulunmak suretiyle faaliyette bulundukları bir gerçektir. Ülkemizi çağ dışı bir rejimden ve din istismarının sebep olabileceği muhtemel bir çatışmadan korumak amacıyla bu tür hareketler için istihbarat çalışmaları yoğun bir şekilde sürdürülecek, bu ülkelerin vatandaşlarının ülkemizdeki faaliyetleri kontrol altına tutulacaktır."

İçişleri bakanlığının bu çalışması da yetersiz görüldü. Nisan ayında yapılan toplantıda MGK Genel Sekreterliği'nin hazırladığı rapor görüşüldü. Buna göre hükümet irticai faaliyetlere karşı alınması gereken tedbirler konusunda yetersiz görülüyordu. MGK Kararlarının Planlama ve Uygulama Düzeyi başlıklı raporda hangi birimin ne yaptığı anlatılıyor, bazı hazırlıkların başlamasına rağmen uygulamanın beklenen düzeyin altında olduğu vurgulanıyordu.

Öğrenci Yurtları Fişleniyor

Hükümet ile MGK'nın asker üyeleri arasında bu tür gerginlikler devam ederken Milli Eğitim Bakanı Mehmet Sağlam da il valilerine bir genelge gönderdi. 18 Mayıs 1997 tarihli genelgenin konusu, öğrenci yurtları ve benzeri kurumlardı. Genelgede yurt ve pansiyonların denetlenmesi ve 15 gün içinde istenen bilgilerin acilen bakanlığa iletilmesi isteniyordu. İçişleri Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün uygun görüşleri de alınarak gönderilen genelgede, yurtlarla ilgili istenen konu başlıklarından bazıları şöyleydi:

"Kurumda yönergelere uygun Atatürk Köşesi var mı? Yönetici-memur odaları, etüt salonu, kütüphane ve çalışma odasına Atatürk resmi, İstiklal Marşı ve gençliğe hitabe levhaları asılmış mı? Kurumda çalışanlar hakkında bir önceki denetimden bu yana herhangi bir sebeple idari veya adli işlem yapılmış mı? Kurumda dil, Kur'an kursu v.b. kurslar bulunuyor mu? Öğrencilerin kılık-kıyafetinde dikkat çekici bir durum var mı? Kütüphanede yasak yayın var mı? Kuruma düzenli olarak alınan gazete ve dergilerin isimleri neler? Kütüphanede Atatürkçü düşünce sistemi ile ilgili eserler var mı? Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı hareket ediliyor mu? Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozacak faaliyetler var mı? Bölgecilik, ırkçılık propagandası yapılıyor mu? Dince mukaddes tanınan şeyler istismar ediliyor mu? Zararlı faaliyetleri (terör, irtica v.s.) tespit edilen öğrenciler kalıyor mu? Öğrenciler varsa hangi video ve teyp bantları dinliyor veya izliyor?"

Böyle bir ortamda genelgeler doğrultusunda yurtların denetimi ile ilgili il ve ilçelerde kurullar oluşturuldu. Bu kurullar gece gündüz, mesai mefhumu dinlemeden yurtlara baskınlar düzenliyor, eksik gördükleri konularda raporlar yazarak düzenli şekilde bakanlığı bilgilendiriyorlardı. Kurula zaman zaman vali başkanlık ediyor ama çoğunlukla kaymakam, emniyet müdürü, müftü, jandarma komutanı gibi kişiler katılıyordu.

28 Şubat kararları üzerinden bir yıl geçmiş, kararları uygulamakta yavaş davranan Refahyol hükümeti yıkılmış ve yerine kararları daha sıkı uygulayacak yeni hükümet kurulmuştu.

İşte gerilimli günlerin yaşandığı bu ortamda İstanbul'da yurtlardan sorumlu Milli Eğitim Şube Müdürü Nurettin Göncü'nün başından ilginç bir olay geçti. Müdürlüğün Yenikapı'daki C Blok binasında bulunan Nurettin Göncü'ye bir telefon geldi. Cağaloğlu merkez binadan bakanlık müfettişlerinin kendisini çağırdıkları iletildi. Nurettin bey, hemen yola koyuldu. İl milli

eğitim müdürlüğündeki bakanlık müfettişlerinin bulunduğu odaya gitti. İçeri girdiğinde iki bakanlık müfettişi kendisini bekliyordu. Selam verdikten sonra müfettişler söze başladı:

- Hocam buyurun. Bir konu hakkında bilginizi almak istiyoruz.

Sonra da bir daktilo çıkararak soru sormaya ve aldıkları cevabı da yazmaya başladılar.

- Hocam İstanbul'da kaç özel öğrenci yurdu var?

- İki yüz yirmi

- Nasıl gidiyor, herhangi bir sorun var mı?

- Yok, her ay düzenli olarak denetliyoruz. Şu ana kadar olumsuz bir şeye rastlamadık.

Müfettişler sıradan birkaç soru yönelttikten sonra o günün konjonktürel sorularını sormaya başladılar.

- Hocam, yurtlar arasında kaç tane Süleymancı yurdu, kaç tane Fethullahçı yurdu var.

- Sayın müfettişlerim ben bunları bilemem ki. Nasıl bileyim. Ben sadece yöneticiyim. Tüzüklerine göre milli eğitimin belirlediği amaçlar doğrultusunda faaliyetlerine devam ediyorlar. Denetimlerini de ilçe kaymakamlıkları yapıyor. Eğer böyle yasa dışı bir işlem varsa, görünmeyen bir şey varsa onlar gerekli durumu bildiriyorlar biz de bakanlığa bildiriyoruz.

Müfettişler sanki bir şey peşindeydi. Ve varmak istedikleri noktayı belli eden soruyu yönelttiler:

- Siz Valide Sultan Öğrenci Yurdu'nda toplantı yapmışsınız. O toplantıya ayağınızın üzerine galoş takarak girmişsiniz doğru mu? Böyle bir iddia var. Diğer müdürler de ayaklarına terlik giymişler doğru mu?

- Kesinlikle böyle bir şey olmadı, ben galoş da takmadım, ayakkabımı da çıkarmadım, terlik de giymedim. Hiç kimseye de ne 'galoş tak', ne de 'terlik giy' dedim. Hatta yurt yöneticileri

bize ikramlarda bulundu. Herkes gayet rahat bir ortamda çok güzel bir toplantı oldu.

Sonra müfettiş devam etti.

- O gün 18 Mart. Siz niye Çanakkale şehitlerini anmadınız, niye şehitlerimizi yad edici konuşma yapmadınız.

- Efendim bize o gün bakanlıktan gelen bir genelge vardı. Bu genelgenin duyurulması amacıyla İstanbul'daki bütün özel yurtların yöneticileri ile bir araya geldik. Toplantı Çanakkale şehitlerini anma toplantısı değildi. Bizim gündemimiz belli. Sadece bakanlıktan gelen bazı emirleri yetkililere iletmek için toplandık.

- Hocam yurtlarda namaz kılınıyor mu, seccade filan gördünüz mü? Sizin de namaz kıldığınızı söylüyorlar.

Nurettin bey üst üste gelen bunaltıcı sorulara anlam veremiyordu. Sinirlendi.

- Benden bilgi mi alıyorsunuz, yargılıyor musunuz? Sayın müfettişlerim bana öyle sorular soruyorsunuz ki benim Müslümanlığımı yargılıyorsunuz. Şimdi ben size 'ateistim' desem, 'Bravo yanlış kişiye bu soruları yöneltiyoruz!' mu diyeceksiniz. Ne yazarsanız yazın ben Müslüman'ım. Şunu da söyleyeyim dini inancımı işimde kullandım mı? Başkalarının hakkını gasp ettim mi? Başkalarını ibadet etmeye zorladım mı veya ibadetine karşı çıktım mı? Ne bileyim yurtlarda herkes yurdu mescit durumuna getirdi de ben buna göz yumdum mu? Ben yurtta ayakkabılarımı çıkarmadım. Öyle bir ortam yoktu. Kaldı ki yurdun bazı bölümlerinde ayakkabımı çıkarmam gerektiğini de biliyorum. Mesela bazı denetimlerde yatakhanelere girerken ayakkabılarımı çıkardığım olmuştur. Peki sayın müfettişim siz olsaydınız yatakhaneye girerken ayakkabılarınızı çıkarmaz mıydınız? O yurda denetime gittiniz mesela. Nasıl çıkarmazsınız? Çocuk orda yatıyor. Yerler halı. Temiz. Veya siz benim evime geldiğinizde ayakkabınızı çıkarmaz mısınız? Çıkardığınız zaman irticacı mı olursunuz?

Müfettişler, söyleyecek bir şey bulamamıştı. Nurettin beye hak verircesine kafalarını salladılar. Nurettin bey daha fazla dayanamadı.

- Madem bilgi alalım diye beni çağırdınız. Ben de bildiklerimi anlattım. Başka soracağınız bir şey var mı?

- Yok.

ACELE
KİŞİYE ÖZEL

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
Emniyet Müdürlüğü

17/06/1997

SAYI : B.05.1.EGM.4.34.00.12.05.
34-97/Ds.Müt. 4155
KONU : Anayasa ve Yasaların uygulanmasında uyulacak usul ve esaslar.

KAYMAKAMLIĞINA

İLGİ : a) 28.03.1997 gün ve B.05.1.EGM.0.65.02.03.070674 sayılı,
b) 21.05.1997 gün ve B.05.1.EGM.0.65.02.03-105697 sayılı,
c) 21.05.1997 gün ve B.05.1.EGM.0.65.02.03-105698 sayılı,
d) 10.06.1997 gün ve B.05.1.EGM.0.65.02.03-716-120433 sayılı emirler.

28 Şubat 1997 tarihinde Milli Güvenlik Kurulunca hükümete tavsiye edilen ve hükümetce uygulanmasına karar verilen hususlardan Bakanlığımız görev alanını ilgilendiren konularla ilgili olarak yürütülecek faaliyetlerin usul ve esasları hakkında Valiliklerimiz ilgi'de kayıtlı genelgelerle talimatlandırılmıştır.

Bu itibarla;

1) Valiliğimiz özel kişilere veya vakıflara ait yurt ve okulların yılda en az üç defa denetlenmesine ilişkin olarak yapacakları denetleme programlarını Bakanlığımıza aktarılmak üzere, 18.06.1997 tarihine kadar gönderilmesini,

2) Bu programa göre yapacakları denetlemelerin sonuçlarından İçişleri Bakanlığına bilgi verilmesi,

3) Programlı denetlemeler dışında habersiz olarak yapılacak denetlemelerin mesai saatleri içinde olduğu kadar, mesai dışında da yapılması ,

4) Dernek, vakıf ve kişilerce yönetilen ve yaşatılan dini tesislerle ilgili olarak mevcut mevzuatın Mülki Amirliklerce etkin bir şekilde uygulanmasını, bu derneklerin amaçlarına uygun faaliyet gösterip göstermediklerinin Emniyet Müdürlüklerince ve bu yerlerde irticai faaliyette bulunup bulunmadığı konusunun İl Müftülüklerince denetlenerek denetleme sonuçlarının 12 Ağustos 1997 tarihine kadar Bakanlığımıza aktarılmak üzere Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürlüğüne bildirilmesini.

5) 28 Şubat 1997 tarihinde Milli Güvenlik Kurulunca hükümete tavsiye edilen ve hüketçe uygulanmasına karar verilen hususlarla ilgili olarak; ek'teki formun doldurularak İlimiz Polis ve Jandarma Bölgelerinde son (1) aylık bilgilerin her ayın 18'inde Bakanlığımıza gönderilmek üzere bildirilmesini önemle rica ederim.

Osman DEMİR
Vali a.
Vali Yardımcısı

DAĞITIM :
Tüm İlçe Kaymakamlıklarına
İl Milli Eğitim Müdürlüğüne
İl Müftülüğüne

Perinçek'in Yayın Organı Yine Sahnede

Bu diyalogdan sonra Nurettin bey odadan ayrıldı. Birkaç gün sonra Nurettin bey müfettişlerin kendisini neden çağırdığını anlayacaktı. O gün müfettişler Nuretin bey ayrıldıktan sonra birkaç yurt müdürünü daha çağırmış, o yurt müdürlerine de Nurettin Göncü ayağına galoş taktı mı? Toplantıya terlikle mi katıldı, siz de öyle mi girdiniz, gibi sorular sormuşlardı. Toplantıya katılan iki yüz civarında yurt müdüründen ona yakınını dinleyen müfettişlere yurt müdürlerinin neredeyse tamamı 'Galoş da görmedik, müdür bey terlik de giymedi.' gibi ifadeler vermesine rağmen bir veya iki art niyetli kişinin aleyhte konuşması yeterli gelmişti.

Nurettin bey bu olaydan kısa bir süre sonra İl Milli Eğitim Şube Müdürlüğü görevinden alınarak tenzili rütbe ile il dışına öğretmen olarak verildi. Nurettin bey görevden alınış gerekçesini daha sonra anlayacaktı. Çünkü görevden alınmasına gerekçe olan konuyla ilgili savunma istemi, atama kararından sonra eline ulaştı.

Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı Bener Cordan'dan kendisini savunması istemiyle gelen yazıda müfettişlerin hazırladığı rapora atıfta bulunuluyor ve şöyle deniyordu:

"Milli Eğitim Müdürlüğünce 18 Mart 1998 günü planlanan ve Valide Sultan Öğrenci Yurdu'nda gerçekleştirilen ve özel yurt müdürlerinin çağrıldığı, başkanlığını yaptığınız, toplantı salonuna ayakkabınızın üzerine galoş takarak geldiğiniz, toplantıya katılan yurt müdürlerinin de terlik giydikleri, giymeyenlerin ayakkabılarının üzerine galoş takmasının istendiği, toplantının Çanakkale zaferinin 83. yıldönümünde yapılmasına rağmen Atatürk ve şehitlerimizden bahsedilmediği, türban gibi terliğin de irticai kesimin bir simgesi olarak kullanıldığı, özel öğrenci yurtlarında yönetici olan kamu görevlilerinin, dini simge niteliği taşıyan kılık kıyafetle, il milli eğitim müdürlüğünce düzenlenen bir toplantıya katıldıkları halde uyarmadığınız belirtilmektedir.

Hakkınızda yapılacak işleme esas olmak üzere Anayasa'nın 129. ve 657 sayılı Devlet memurları Kanunu'nun 130. maddeleri gereğince savunmanız için 7 gün süre verilmiştir. Belirtilen süre içinde savunma yapmadığınız taktirde savunma hakkınızı kullanmış sayılacağınızı bilgilerinize rica ederim."

Nurettin bey suçlamanın kaynağını daha sonra öğrenecekti. Çünkü bakanlıktan aldığı bu savunma yazısından bir ay önce İşçi Partisi ve Doğu Perinçek'in yayın organı Aydınlık gazetesinde kendisini hedef alan bir yazının çıktığını duydu. 5 Nisan tarihli gazetede "Cumhuriyetin bürokratı değil ilim yayma cemiyetinin militanı' başlığı ile bir yazı yayınlanmış ve hedef gösterilmişti. O yazıda, "Milli Eğitim bakanlığı Özel Dershaneler ve Yurtlar İstanbul Şube müdürü Nurettin Göncü, Türkiye Cumhuriyetinin bürokratı gibi değil İlim Yayma Cemiyetinin Militanı gibi çalışıyor. İstanbul tarikatların en fazla yurt ve dershanelerinin bulunduğu il. Batı Çalışma Grubu, özel dershane ve yurtlarda gerici örgütlenme ve propaganda açısından İstanbul'u en önemli merkez olarak belirtiyor. Ancak bakanlığın müdürü Göncü'ye göre her şey normal. Yurt ve dershane müdürleri 18 Mart 1998'de yapılan toplantıya Göncü'nün başı çekmesiyle ayakkabılarını çıkararak girdiler." deniyordu.

Müdürün İmzası Abdülhamit'in Tuğrasına Benziyor!

Nurettin Göncü ile ilgili genelkurmay'a yapılan bir şikayet daha vardı. Göncü, bunu kendisini sorgulamaya gelen müfettişlerden öğrenmişti. Şikayette, "Müdürün imzası Abdülhamit'in tuğrasına benziyor.' denmişti.

Günün şartları içinde bir kişiyi görevden aldırmak için her türlü konuyu, başta Genelkurmay olmak üzere her yere şikayet ediyorlardı. Nitekim bir süre sonra Aydınlık, 'Yayınımız üzerine bir müdürü daha görevden aldırdık.' diye yazdı.

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

SAYI : B.08.0.PGM.03(98.34.26)98.Sor.İnc.Şb.(2234) 58316

KONU: Savunmanız

ANKARA

1? ... 1998

Sayın Nurettin GÖNCÜ
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ ŞUBE MÜDÜRÜ
İSTANBUL

İLGİ: M.E.B.Müfettişlerince düzenlenen 25.5.1998 gün ve 8455/30,29 sayılı soruşturma raporu.

İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü Yurtlar Şube Müdürü olarak hakkınızda düzenlenen ilgi raporda;

Milli Eğitim Müdürlüğünce 18 Mart 1998 günü planlanan ve Özel Valide Sultan Öğrenci Yurdunda gerçekleştirilen ve Özel Yurt Müdürlerinin çağrıldığı başkanlığını yaptığınız, toplantı salonuna ayakkabınızın üzerine galoş takarak geldiğiniz,

Toplantıya katılan yurt müdürlerinin de terlik giydikleri, giymeyenlerin ayakkabılarının üzerine galoş takmasının istendiği, toplantının Çanakkale Zaferinin 83 ncü yıl dönümünde yapılmasına rağmen, Atatürk ve şehitlerimizden bahsedilmediği, türban gibi terliğin de irticai kesimin bir simgesi olarak kullanıldığı, özel öğrenci yurtlarında yönetici olan kamu görevlilerinin, dini simge niteliğini taşıyan kılık-kıyafetle, İl Milli Eğitim Müdürlüğünce düzenlenen bir toplantıya katıldıkları halde uyarıda bulunmadığınız,

Belirtilmektedir.

Hakkınızda yapılacak işleme esas olmak üzere Anayasa'nın 129. ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 130.maddeleri gereğince savunmanız için (7) gün süre verilmiştir. Belirtilen sürede savunma yapmadığınız takdirde savunma hakkınızı kullanmış sayılacağınıza bilgilerinizi rica ederim.

Bener CORDAN
Müsteşar

ÖZEL

Nurettin Göncü, hakkında ileri sürülen iddialarla ilgili daha sonra Bölge İdare Mahkemesi'nde de yapacağı şu savunmayı yaptı:

"18 Mart 1998 günü Milli Eğitim Müdürlüğünce planlanan, özel yurt müdürlerine bakanlıktan gelen genelge ve emirlerin açıklanması amacıyla yapılan toplantıda salona ayaklarımın üzerine poşet (galoş) takarak girdiğim, toplantıya gelen özel yurt müdürlerinin ayaklarına terlik giydikleri, terlik giymeyenlerin ayakkabılarının üzerine poşet takılmasının istendiği, toplantı Çanakkale Zaferinin 83. yıl dönümüne rastlamasına rağmen Atatürk ve şehitlerimizden bahsedilmediği, ayrıca özel yurt müdürlerinin kılık kıyafet konusunda uyarılmadığı iddiaları ileri sürülmektedir.

1- Toplantı salonuna girerken ayakkabılarımın üzerin poşet (galoş) takmadım. Ayakkabılarımı çıkarıp terlik giymedim. Soruşturma anında, müfettişlerin bu konudaki sorusuna karşılık; özel yurtların kendi iç çalışma talimatlarına göre faaliyetlerini sürdürdüklerini, temizlik açısından giriş kapısından itibaren halı döşendiği için bazı tedbirler aldıklarını, kimi yurtların sadece bazı bölümlerine girilirken ayakkabıların çıkarıldığını veya ayakkabı üzerine poşet takıldığını ifade ederek, Valide Sultan öğrenci yurdunun bölümlerini denetim amacıyla görmek istediğimde, yatakhane, mutfak, revir gibi bölümlere girerken ayakkabılarımın üzerine hastanelerde olduğu gibi poşet taktığımı söyledim. Bu ifademden yanlış anlam çıkarılarak toplantı salonunda ayakkabılarımın üzerinde poşet varmış gibi yorumlandı. Soruşturma sırasında alınan ifadelerde, toplantı salonunda ayağımda poşet veya terlik olduğunu kesin olarak kanıtlayan kimseye ait ifade yoktur. Ayrıca delil sayılacak bir belge de mevcut değildir.

2- Toplantıya katılmak için Valide Sultan öğrenci yurduna gelen özel yurt müdürlerine yurda girişlerinde, ayakkabını çıkar, çıkarmıyorsan poşet tak gibi Milli Eğitim Müdürlüğümüz veya

yurt görevlilerince herhangi bir uyarıda bulunulmadığı gibi yönlendirme de yapılmamıştır. Ayağına terlik giymediği ve poşet takmadığı için yurda girmeyen müdür olmadığı gibi bu davranışlardan rahatsızlığını dile getiren veya şikayetini bildiren kimse de olmamıştır. Eğer ifadelerinde terlik giydim diyen kişiler varsa terlik giymesi kim tarafından, kimin emriyle istenilmiş açıkça ispat etmesi gerekir. Aksi halde yaklaşık yüz seksen kişinin katıldığı toplantıda birkaç kişi terlik giyerek toplantı salonuna gittiğini söylerse ve bunun sorumluluğunu toplantı başkanına yüklerse buna sadece insafsız iftira denir.

3- Toplantının 18 Mart 1998 tarihinde yapılması Bakanlıktan gelen emirlerin gereğinin yapılması içindi. Özellikle 20 Mart tarihinde Bakanlığımızda olması gereken günlü bir evrak vardı. Bu açıdan kısa bir sürede yapılması gereken toplantı için müsait bir salon bulunması amacıyla şefime talimat verdim. Öncelikle Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nin olabileceğini söyledim. İstediğimiz tarihte müsait olmadığını öğrendikten sonra 200 kişilik bir salonu olan Özel Valide Sultan öğrenci yurdunda yapmaya karar verdik. Sonra toplantı onayını aldık. Gerekli yazışmaları yaptık. Toplantının Anadolu yakasında yapılma isteği özel yurt müdürlerinden gelmiştir. Toplantı tarihinin Çanakkale Zaferinin yıl dönümüne rastlaması tesadüfi olmuştur. Gündemimizde bu konuda bir madde yoktu, Çanakkale Şehitlerinden bahsetmemiz konusunda bir görev de verilmedi. Atatürk'ten bahsedilmediği doğru değildir. Çünkü her toplantıda özel yurt faaliyetleri içerisinde Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, vatanını ve milletini seven, yasaların uygulanmasında herkesin görevli olduğunu söylemek en önemli konuların başından geliyor. Yurtlarda Atatürk köşesinin mükemmel olması, kitaplıklarda yeterince Atatürkçü düşünce ile ilgili kitapların

bulunması gerektiğini uzun uzun anlattım. Bu hususta toplantı tutanağı vardır.

4- Özel yurtlarda türban gibi terliğin de irticai kesimin, bir simgesi olduğu iddia ediliyor. Bu ifade, art niyetli kişisel bir yorumdan ibarettir. Toplantı süresince devletin koyduğu yasa, kanun yönetmelik ve genelgelerden de bahsedilmiştir. Toplantı, demokratik bir şekilde başlayıp, devam edip bitirilmiştir. Toplantı salonuna belirlenen saatten 10-15 dakika, geç girebildim. Salon doluydu. Sahnede hazırlanan masaya geçerek toplantıyı başlattım. Toplantının amacını bir kez daha hatırlatarak özellikle bir gün sonra Bakanlığa göndermemiz gereken bilgiler için not tutturdum. Kendi açıklamalarım bittikten sonra, sorusu olan, dilek ve temennilerde bulunmak isteyen var mı diye sordum. Önemli bir şey gündeme gelmedi. Toplantıyı kapatarak herkesin, görevinin başına gitmesini istedim. Salonda terlikli, poşetli kimseyi görmedim. Şimdiye kadar sayısız toplantıya katıldım. Toplantı başkanının toplantıya katılanların kıyafetlerini tek tek kontrol ettiğini görmedim. Müdürlerde kravatsız, sakallı, kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı bir durum görmedim.

Soruşturma raporunda bulunan ifadeler içerisinde yurt içerisinde başı kapalı kadınların olduğu söyleniyor. Yurt içerisinde yurt sahibi veya temsilcisi olabilir. Ayrıca diğer personel de Devlet memurlarının tâbi olduğu kurallara göre kılık kıyafetinin düzgün olmaması normaldir. Çünkü özel yurtlarda çalışan personel, yurt müdürü dahil 506 sayılı sosyal sigortalar kanununa tâbi olarak işçi statüsünde çalışmaktadır. Bu konudaki Bakanlığın görüş yazısı ekte sunulmakladır.

Özel yurtlar 28 Şubat 1997 tarihinden itibaren MGK kararları doğrultusunda her ay düzenli olarak Valilikçe görevlendirilen denetim ekiplerince denetlenmektedir. Özellikle irtica konusunda günün her saatinde yurtlara baskınlar yapılmıştır. Yasal

olmayan en ufak bir faaliyet gösteren yurt kapatılmış, şüpheli kurumlar yakın takibe alınmıştır. Bu çalışmaların yapılmasında verilen görevleri en iyi şekilde yerine getirdiğime inanıyorum. Bu çalışmalar ile ilgili raporları hazırlayarak her ay sonunda sayın valimize ve orta öğrenim yurtlar burslar daire başkanlığına sundum. Anılan soruşturana raporunda iddia ve isnat edilen suçlar ile idarenin yaptığı savunma, belge ve bilgi eksikliği yönünden çelişki arz etmekledir. Mesela 'Öyle yapmış olabilir, kabul ettiği anlaşılıyor' gibi kişisel yorumlara yer veriliyor. İdarenin savunmasında önce suçlamalardan bahsediliyor. Suçlamaların ispat edilmesi mümkün olmayınca da tayin yapmanın, ceza verilmesinin idarenin yetkisinde olduğu ifade ediliyor. İşlemin yapılmasında kamu yararı göz önünde tutulmuştur deniliyor. İdarenin bu işlemi art niyetli yaklaşımla yaptığını şu açıklama ile izah etmek mümkündür.

Özel yurtlar hakkında (Aydınlık Dergisinin) 5 Nisan 1998 sayısında bir haber çıkıyor. Bu haber içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı Sayın Bener Cordan'ın, sayın Milli Eğitim Müdürü Ömer Balıbey'in ve şahsımın suçlanması ile ilgili ifadeler yer alıyor. Haberin amacı özel yurtların tamamının irticacı olmaları nedeniyle kapatılmasının istenilmesiydi. Şu anda bu derginin bölücü örgütle ilişkisi olduğu gerekçesiyle hakkında yasal işlem yapılıyor. Bunu şu açıdan açıklamak istedim. Amaç bu haberle yine bölücülük yapmaktı. Maalesef idare bu kasıtlı haber üzerine hakkımda soruşturma başlattı. Soruşturmadan hangi sonuç çıkarsa çıksın görevden alınacağıma karar verilmişti. Çünkü aynı dergi daha sonraki bir sayısında 'Yayınımız üzerine bir kişi daha görevden aldırdık.' diye yazdı. Özel Valide Sultan öğrenci yurdunda toplantı yapılmasaydı başka bir bahane bulunacaktı. Toplantı günü Çanakkale şehitlerinden bahsedilseydi, toplantı bu amaçla yapılmadı neden konuştun denilecekti; veya sanki

Türkiye'deki tüm özel yurtların açılmasında ve kapatılmasında tek yetkili benmişim gibi neden bu yurtları kapatmadığım iddia edilecekti.

Hakkımda düzenlenen soruşturma raporu tarihi 25 Mayıs 1998, görevden alınma kararname tarihi 30 Haziran l998, idarenin istediği savunma tarihi 07 Ağustos 1998, disiplin cezasının bildirilme tarihi 28 Ağustos 1998'dir. Bu tarihlere bakıldığında bu işlemin yapılmasında idarenin art niyetli tutumu açıkça belli olmaktadır. Cezalandırma yazısında ilgi çekici bir ifade yer alıyor. "Konuya ilişkin ilgi (b) savunmanız, söz konusu raporda bulunan bilgi ve belgeler ile 657 sayılı Kanunun 125/E, k maddesinden sonra gelen, geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmaları olumlu olan iyi veya çok iyi derecede sicil alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir." Hükmü ile birlikte değerlendirildiğinde dahi, 'işlenen fiil itibari ile hafifletici neden olarak göremediğinden' deniliyor. İşlenilen fiilin hukuki dayanağı net olarak, belirlenmediği halde, hafifletici nedenler bile göz önünde tutulmuyor. Çünkü amaç belli, daha soruşturma sırasında müfettişler kararlarını vermişler; görevden alınma gerçekleştirilmiş, savunma alınmadan ceza kesinleşmiş, sonradan yapılan tüm işlemler formaliteyi tamamlamak ve atamaya kılıf hazırlamak içindir."

Vicdan Azabı Çekmemek İçin Noter Huzurunda Gerçeği Gizledim

Evet, Nurettin bey görevden alınmıştı. Yurt müdürleri ile yapılan toplantıda ayağına galoş taktığı ve terlik giydiği gerekçesiyle cezalandırılmış, üstelik terlik ve galoş, tıpkı türban gibi irticai kesimin simgesi olarak nitelenmişti.

Gazeteci olarak konuyu duyduğumda gazetemde yazdım. Konu gazetecilik açısından da ilginç bir konuydu. Kaleme aldığım, 'Terliğe ceza' başlıklı haber Nurettin beyin başına dert oldu. Haber şöyleydi:

"MEB, özel bir öğrenci yurdunda gerçekleştirilen, özel yurt müdürlerinin katıldığı toplantı salonuna terlikle girilmesine maaş kesme cezası verdi. Ayağa giyilen terliği 'türban gibi irticai kesimin bir simgesi' olarak tanımlayan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü Yurtlar eski Şube Müdürü Nurettin Göncü'ye, bir öğrenci yurdunda yapılan toplantıya, ayağına galoş takarak girdiği ve diğer yurt müdürlerini terlikle girmemeleri konusunda uyarmadığı gerekçesi ile maaş kesim cezası verdi.

MEB Müsteşarı Bener Cordan, Nurettin Göncü'nün cezalandırılması ile ilgili gönderdiği yazıda şöyle dedi: "Milli Eğitim Müdürlüğü'nce 18 Mart 1998 günü planlanan ve Özel Valide Sultan Öğrenci Yurdu'nda gerçekleştirilen ve özel yurt müdürlerinin katıldığı toplantı salonuna ayakkabınızın üzerine galoş takarak geldiğiniz, toplantıya katılan yurt müdürlerinin de terlik giydikleri, giymeyenlerin ayakkabılarının üzerine galoş takmasının istendiği, toplantı Çanakkale Zaferi'nin 83. yıldönümüne rastlamasına rağmen, Atatürk ve şehitlerimizden bahsedilmediği, türban gibi terliğin de irticai kesimin bir simgesi olarak kullanıldığı özel öğrenci yurtlarında yönetici olan kamu görevlilerinin dini simge taşıyan kılık-kıyafetle toplantıya katıldıkları halde uyarıda bulunmadığınız tespit edilmiştir. İşlenen fiil itibariyle hafifletici neden olarak görülmediğinden 657 sayılı kanunun 125/C-ı maddesi gereğince 1/30 oranında aylıktan kesme cezası ile cezalandırılmış bulunuyorsunuz."

GİZLİ

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

SAYI : B.08.0.PGM.0.23.05.03/(98.34.26)98.Sor.İnc.Şb. 3459 - 93582

ANKARA

KONU : Cezalandırılmanız

2[illegible] 1998

Sayın Nurettin GÖNCÜ
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ ESKİ ŞUBE MÜDÜRÜ
İSTANBUL

İLGİ: a) M.E.B Müfettişlerince düzenlenen 25.5.1998 gün ve 8455/30,29 sayılı soruşturma raporu.

b) 7.8.1998 günlü savunmanız ve ekleri.

İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü Yurtlar eski Şube Müdürü olarak hakkınızda düzenlenen ilgi (a) raporda;

Milli Eğitim Müdürlüğü'nce 18 Mart 1998 günü planlanan ve Özel Valide Sultan Öğrenci Yurdunda gerçekleştirilen ve Özel Yurt Müdürlerinin çağrıldığı başkanlığını yaptığınız, toplantı salonuna ayakkabınızın üzerine galoş takarak geldiğiniz,

Toplantıya katılan yurt müdürlerinin de terlik giydikleri, giymeyenlerin ayakkabılarının üzerine galoş takmasının istendiği, toplantının Çanakkale Zaferinin 83 ncü yıl dönümünde yapılmasına rağmen, Atatürk ve şehitlerimizden bahsedilmediği, türban gibi terliğin de irticaî kesimin bir simgesi olarak kullanıldığı, özel öğrenci yurtlarında yönetici olan kamu görevlilerinin, dini simge niteliğini taşıyan kılık-kıyafetle, İl Milli Eğitim Müdürlüğünce düzenlenen bir toplantıya katıldıkları halde uyarıda bulunmadığınız,

tespit edilmiştir.

Konuya ilişkin ilgi (b) savunmanız, sözkonusu raporda bulunan bilgi ve belgeler ile 657 sayılı Kanunun 125/E-k maddesinden sonra gelen "Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmaları olumlu olan ve iyi veya çok iyi derecede sicil alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir." hükmü ile birlikte değerlendirildiğinde dahi, işlenen fiil itibariyle hafifletici neden olarak görülmediğinden 657 sayılı Kanunun 125/C-ı maddesi gereğince 1/30 oranında Aylıktan Kesme cezası ile cezalandırılmış bulunuyorsunuz.

Bilgilerinizi rica ederim.

Bener CORDAN
Müsteşar

GİZLİ

'Milli Bayramlarda Takdir Belgesi Aldım'

Öğretmenlik, okul müdürlüğü ve eğitim yöneticiliği olmak üzere 20 yıldır MEB bünyesinde görev yaptığını söyleyen Nurettin Göncü, "Ben Atatürkçü birisiyim, 23 Nisan ve 19 Mayıs kutlama törenlerinde gösterdiğim gayretlerden dolayı takdir belgesi alan bir insanım. Resim öğretmeni olduğum için yıllarca Atatürk'le ilgili resim sergileri açtım. Bana irticacı damgası vurmaları zoruma gidiyor. Bunca yıllık memuriyet hayatım var; irtica ile alâkalı bir eylemimi göstersinler, değil idarecilik, devlet memurluğundan istifa edeceğim." dedi. Savunma dilekçesini 7 Temmuz 1998 tarihinde verdiği halde 30 Haziran 1998 tarihinde görevden alınma kararnamesi geldiğini ifade eden Nurettin Göncü, MEB'i mahkemeye verdiğini söyledi. Göncü, görevden alınma kararı üzerinden 3 ay geçtikten sonra gelen maaş kesme cezasına çok şaşırdığını ifade etti. Hakkındaki suçlamaları reddeden Göncü, "Görev yaptığım süre içinde İstanbul'daki yurtlar, bakanlık müfettişleri, ilköğretim müfettişleri ve özel denetim ekipleri tarafından mutat olarak denetlenmiştir. Bütün bu denetlemelerden sonra gelen raporlarda yurt müdürlerinin terlik giyerek irticacı olduklarını ihbar eden bir şikayet gelmemiştir. Toplantıda Atatürk'ten bahsedilmediği iddiasını da kabul etmiyorum." şeklinde konuştu." (Zaman, 23 Ekim 1998)

Bu haberden sonra Nurettin beye bir soruşturma daha açıldı. Soruşturmanın konusu, basına bilgi ve demeç vermekti. Nurettin bey başına geleceklerin belki farkında değildi. Bir de benim haberimden dolayı soruşturma açıldığını duyunca vicdanen huzursuz oldum. Bu haber sebebiyle Nurettin bey hem maaş kesim cezası alabilecek, hem de bir daha -sicil affı gelmediği sürece- yöneticilik yapamayacaktı. Ben görevimi yapmıştım, haberim ve yazdığım yazı yüzde 100 doğruydu; ama birinin hayatında

onulmaz yaralar açabilecek bu olay karşısında sorumlu olduğumu hissettim. Vicdan azabı çekiyordum. Hemen Nurettin beyi aradım. Noter huzurunda kendisinin bana demeç vermediğini beyan edebileceğimi ifade ettim. Beraber bir notere gittik ve 'Ben bu haberi Nurettin beyden almadım, bana demeç de vermedi. Ben haberde geçen bilgileri Nurettin beyin yakınlarından öğrendim. Haberimi cazip kılmak amacıyla Nurettin Göncü'den demeç almış gibi yazdım.' şeklinde beyanda bulundum.

Nurettin Göncü, olayı mahkemelere götürdü ancak mahkemelerde uğraşacak ne gücü ne de imkanı vardı. Kendi tabiriyle 'lanet olsun' dedi ve işin arkasına düşmedi. Nurettin beyin başına gelenler irtica terminolojisine yeni bir kelime daha sokmuştu. Başörtüsü, takunya, tespih, takke, seccade gibi simge niteliği taşıyan kelimelerden sonra nur topu gibi yeni kavramlarımız doğmuştu: Galoş ve terlik.

KUR'AN-I KERİM ARAPÇA YAZILMIŞ, İÇİNDE İRTİCA OLABİLİR!

İrtica ile mücadele adına Milli Güvenlik Kurulu'nda (MGK) sürekli tartışmalar yapılıyordu. Refah ve Doğru Yol partilerinin kurduğu Refahyol Hükümeti MGK kararlarını uygulamadığı veya savsakladığı için yıkılmıştı. İçişleri Bakanı Meral Akşener döneminde valiliklere gönderilen genelgenin bir benzeri, askeri kanadın isteğiyle Başbakan Bülent Ecevit tarafından irtica ile mücadelenin etkin bir şekilde sürdürülmesini sağlamak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşlarına 22 Temmuz 1999 tarihinde gönderildi.

Genelgenin tamamı şöyleydi:

1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasamızda belirtilen temel niteliklerine karşı yürütülen rejim aleyhtarı irticai, yıkıcı ve bölücü faaliyetlere karşı alınan önlemlerin eş güdümünü sağlamak ve uygulamayı izlemek üzere kurulan Başbakanlık Uygulamayı Takip ve Koordinasyon Kurulu'nun çalışmalarını etkin bir şekilde yürütmektedir.

2. Siyasi iradenin, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini yok etmeye yönelmiş bulunan irticai faaliyetlerle mücadelede, tüm Devlet kurumları ve kamu görevlilerinin arkasında ve desteğinde olduğundan kuşku duyulmaksızın, kamu görevlilerince irticai faaliyetlerle mücadeleye ilişkin olarak daha önce çıkarılmış olan Başbakanlık direktif ve genelgelerinin uygulanmasına mevcut mevzuat çerçevesinde devam edilecektir.

3. Merkez teşkilatında Bakanlar, taşra teşkilatında vali ve kaymakamlar, dinin; siyasi, ekonomik, ticari, sosyal veya diğer şekillerdeki istismarına karşı her türlü önlemi alacaklar, yasalara uymadıkları belirlenenler hakkında gerekli yasal işlemler ilgili kamu görevlilerince tereddütsüz yerine getirilecektir. Kamu görevlileri irticai faaliyetler ile mücadelede zaafiyet göstermeyecekler ve özellikle kılık kıyafet yönetmeliği hükümlerini titizlikle uygulayacaklardır.

4. İrticai faaliyet, eğitim yoluyla gençliği ele geçirmeye de yönelmiş olduğundan, vakıflar, özel kuruluşlar, belediyeler ve şahıslar tarafından kurulan özel öğretim kuruluşları ile özel yurt, pansiyon ve kurslar üzerindeki devletin gözetim ve denetimi ilgili ve sorumlu kamu kurumlarınca etkin bir şekilde gerçekleştirilecektir. Ayrıca, bu kuruluşların sistemli ve etkin bir şekilde denetimini sağlayacak mevzuat düzenlemeleri yürürlüğe konulacak, yasalarla çizilen çerçevenin dışında faaliyet gösterdikleri belirlenenler hakkında gerekli yasal işlemlerin süratle yapılmasına özen gösterilecektir.

5. Vatandaşlarımızın kutsal dini duygularını istismar ederek, topladığı kaynakları irticai faaliyetlerin finansmanına yönelten dernek, vakıf, şirket ve bunun gibi diğer kuruluşlar nezdinde yürütülmekte olan il ve ilçe merkezli denetimlerin kapsamının genişletilmesi sağlanacak ve denetleme sonuçlarının izlenmesi için ilgili tüm devlet kuruluşları üzerlerine düşen görevleri eksiksiz olarak yerine getireceklerdir.

6. İrticai faaliyetlerin bir kısmı da devletin bütçe olanaklarının yetersizliğini istismar etmekte olduğundan, vali ve kaymakamlar, il ve ilçelerindeki okul çağındaki çocuklarımızın öğrenim, barınma ve kurs gereksinimlerini belirleyerek, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik fonundan da yararlanmak suretiyle gerekli önlemleri alacak veya olanakların yeterli olmadığı

hallerde, gerekli önlemlerin alınması için girişimlerde bulunacaklardır.

7. İrticai ve bölücü yayın yapan radyo ve televizyon istasyonlarına karşı ilgili devlet kuruluşları, yasaları eksiksiz bir şekilde uygulayacaklardır.

8. İrtica ile mücadelenin bir hükümet politikası olmaktan öte, Cumhuriyetimizin geleceği açısından bir devlet politikası olduğu gerçeğinden hareketle, bu mücadelenin siyasal yaşamdaki değişikliklerden etkilenmeden sürdürülmesi gerekmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel niteliklerini yok etmeye yönelen irticai faaliyetlere karşı mücadelede başarı, devletin bütün kurum ve kuruluşlarının görevlerini zamanında, etkin ve eş güdüm içinde yapmalarına bağlıdır. Bu mücadelede, Cumhuriyet Hükümeti, başta vali ve kaymakamlarımız olmak üzere, tüm devlet kurumlarındaki her düzeydeki kamu görevlisinin yanında olmaya devam edecektir. (www.belgenet.com)

Önyargılı Müfettişler

Öğrenci yurtları, genelgenin dördüncü maddesi gereği cumhuriyet ve devrimleri için en büyük tehlike kabul ediliyordu. Özellikle medyanın da konuyu sürekli gündeme getirmesiyle yurtlar tehlikenin odak noktasına oturtuluyordu. Yurtlara sürekli baskınlar yapılıyordu. Denetimlere, kaymakamların yanı sıra, askeri temsilciler ve milli eğitim müdürlüğü elemanları da iştirak ediyordu. Yani özel yurtlara göz açtırılmıyordu.

Yurtların gözaltında olduğu bu dönemde İstanbul'un Kartal ilçesinde yüksekokul öğrencilerinin barındığı Soğanlık Erkek Öğrenci Yurdu'nda uzun yıllar konuşulacak bir olay cereyan etti.

Milli Eğitim Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığı'na bağlı iki müfettiş, yurdu denetlemek için geldi. O güne kadar birçok kez denetim yapılmıştı; ancak denetimin sayısı ve hangi kurum tarafından yapıldığı önemli değildi. Bir kez daha denetlenmeliydi.

Müfettişler yurt yöneticileri yanlarında hazır kıta vaziyette, her tarafı gezmeye başladı. Yurtta kalanlar müfettişlerin bu kez farklı düşünceler içinde olduklarını sezmişlerdi. Çünkü, garip tavır ve hareketler yapıyorlar, rehberlik etmek yerine kusur bulmaya çalışıyorlardı.

Müfettişlerin mutlaka bir şeyler bulmak istedikleri belliydi; ancak her tarafı gezmiş olmalarına rağmen kusur sayılabilecek bir done bulamıyorlardı. Yurdun ibadethane olarak kullanılan odasına bir kez daha girdiler. Bu oda iç içe iki odadan oluşuyordu. İbadet yeri olmayan oda çok küçüktü. Orada, ibadete gelenlerin faydalanması için bir kitaplık oluşturulmuş ancak Kur'an-ı Kerim haricinde hiçbir kitap konmamıştı. Müfettişlerden yaşlı olanı hemen Kur'ân-ı Kerimleri incelemeye başladı. Sağına soluna bakıyor, eviriyor, çeviriyordu. Sanki hayatında ilk kez Kur'ân-ı Kerim görüyordu.

Yurt yöneticileri müfettişin bu tavrına bir anlam veremiyordu; ama herhangi bir söz söyleme durumunda da değillerdi.

Yaşlı müfettiş, yurt yöneticilerine dönerek sordu:

- Bu Arapça kitaplar neden burada duruyor, bunlar sakıncalı olabilir.

Yurt müdürü hayrete düşerek cevap verdi:

- Efendim, onlar Kur'ân-ı Kerim, çocuklar ibadet için geldiklerinde vakit bulurlarsa okuyorlar.

Müfettiş, bu izahtan tatmin olmamıştı.

- İçlerinde neler yazdığı belli değil, Arapça bunlar. Bu durumun araştırılması gerekir.

Yurt görevlisi yeniden söze girdi:

- Hocam, onlar Kur'ân. Malum Kur'ân da Arap alfabesi ile yazılır.

- Olsun, bütün sayfalarında ne anlatıyor bilinmesi lazım. Hadi araya bir şeyler sıkıştırıldıysa. Arapça olduğu için anlaşılmıyor. İncelenmesi gerekir.

Yurdun nihayet noksan bir tarafı bulunmuştu ve derhal işlem yapılmalıydı. Müfettişler 15 adet Kur'an-ı Kerim'i tekrar raflarına koydu. Yurt yöneticilerinin gözleri önünde odanın kapısına mühür vurdular. Odanın inceleme bitene kadar da açılmaması yönünde uyarıda bulundular. Oda mühürlendikten sonra da bir tutanak düzenleyerek Milli Eğitim Müdürlüğüne yazı yazdılar. Tutanakta şu ifadeler yazıyordu:

"Yurtta yapılan denetim sırasında bir odada ne idüğü belirsiz kitapların bulunduğu bir bölüm tespit edilmiş olup bu oda mühürlenmiştir. Kitapların okunabilmesi ve değerlendirme yapılabilmesi için bilirkişi gerekmektedir."

Yazı o gün milli eğitim müdürlüğüne ulaştırıldı. Müfettişlerin ifadelerine göre durum ciddi, hatta vahimdi. Milli eğitim müdürü hemen Kartal Müftüsü Süleyman Aktaş'ı aradı. Durumu anlattı. Bunun üzerine müftü Süleyman Aktaş, müftülük murakıbı Muhittin Bekar'ı konuyu incelemesi ve kitapları okuması için görevlendirdi.

Kur'an-ı Kerim'i Tanımadılar

Muhittin Bekar, ilçe milli eğitim müdürlüğünden bir şube müdürü ile birlikte yurda ulaştı. Müfettişler ve yurt idarecileri onları bekliyordu. Hep beraber 'ne idüğü belirsiz kitapların bulunduğu bölüme' gittiler. Birlikte kapının mührünü söktüler. Muhittin Bekar, kitaplıkta bulunan 15 adet kitaba baktı. Hayretler içinde kalmıştı. Önce inanamadı. Kendi kendine:

- Bunların hepsi Kur'ân, dedi. Sonra bunu yüksek sesle söyledi.

Müfettişlere dönerek:

- Bu kitapları tanımadınız mı?

Müfettişler cevap verdi:

- Tanımadık, Arapça yazılmış, içlerinde irticai konular olabilir. Tanısaydık, anlasaydık zaten sizi çağırmazdık.

Muhittin bey devam etti:

- Sayın müfettişlerim, buraya kadar bizi yordunuz, bizi çağıracağınıza şu sokağa çıksaydınız ve oradan rast gele bir kişi çağırsaydınız onlar size bu kitapların Kur'ân-ı Kerim olduğunu söyleyebilirdi. Müfettişler bu söz karşısında -argo tabirle- bozulmuşlardı.

- Ne münasebet canım, biz devlet memuruyuz. İşimizi yapıyoruz. Siz de lütfen işinizi yapın.

Müftülük görevlisi Muhittin bey, müfettişlerin art niyetli olduğunu anlamıştı. Onlara yıllar önce Yüksek İslam Enstitüsü'nde öğrenciyken İnkılap Tarihi dersine girmek için okula gelen bir öğretmenin derste bütün öğrencilere naklettiği bir olayı anlattı.

- Bizim bir inkılap tarihi hocamız vardı. Yurtdışında yetişmiş, yurtdışında eğitimini tamamlamış. Yıllar sonra Türkiye'ye geldiğinde bizim okula öğretmen olarak geldi. İlk geldiği gün sabah vakti müdürümüz rahmetli Zeki Canan'la birlikte okulun kapısında sohbet ediyorlar. Okul o zaman İstanbul Fındıklı'da. Onlar kapıda konuşurken gelen öğrenciler tek tek 'selamün aleyküm' diyerek selam veriyor. Yabancı hocayı gördükleri için de 'bu kim acaba' manasında biraz dikkatlice bakıyorlarmış. Bir süre sonra yeni hocanın yüz hatlarında değişiklikler olmuş. "Selamün aleyküm" sözü epey tuhafına gitmeye başlamış. Öğrenciler içeri girdikten sonra yeni hoca müdüre dönerek 'Yahu müdür bey çok ahlaksız, çok küfürbaz talebe yetiştiriyorsunuz' demiş. Bunu duyunca müdür bey de şaşırmış ve 'Nerden çıkarıyorsunuz hocam böyle ahlaksız talebe yetiştirdiğimizi. Çocukların küfürbaz olduğunu." Hoca devam etmiş, "Yahu müdür

bey baksana gelen, giden yüzümüze bakarak 'selamün aleyküm' diyerek küfür ediyor." Bunu duyunca enstitü müdürü hocamızı alıyor bir gülme. Zeki bey, 'Hocam etme eyleme bunlar selam veriyor.' demiş. Daha sonra yabancı hoca selamın ne anlama geldiğini sormuş. Müdür bey anlattıktan sonra selamın önemini kavramış ve küfür olmadığını öğrenmiş.

Muhittin bey hikayeyi anlattıktan sonra:

- İşte bu hikayeyi biz talebeyken inkılap tarihi hocamız samimi olarak anlattı. O yabancı bir ülkede yetişmişti. 'Olabilir, bu tür şeyleri duymamış.' dedik. Normal karşıladık. Yoksa siz de mi yurtdışında kaldınız?

Müfettişler:

- Biz hiç yurtdışına çıkmadık, dediler.

Muhittin bey bu söz karşısında biraz öfkelendi:

- Hocam hiç kusura bakmayın ama siz kara cahilmişsiniz, dedi. Sonra devam etti:

- Türkiye'de doğup büyüyorsunuz, yüzde bilmem 90 küsuru Müslüman bir ülkede yaşıyorsunuz, yaşınız 50'yi geçmiş ve siz Kur'ân'ı tanımıyorsunuz. Böyle bir tutanağı tutmak sizin seviyenizi gösterir. Kur'ân'a inanmayabilirsiniz, sevmeyebilirsiniz de. Ama 'tanımıyoruz, ne idüğü belirsiz kitap' gibi sözler sizin ne kadar cahil olduğunuzu gösterir.

Müfettişler bu sözler karşısında bir acayip duruma düştüler; ama bir söz de söylemediler. Muhittin beyin sert tavrı yüzünden müfettişlerin söz söylemeye cesaretleri olmadı. Sonra hep beraber raflarda bulunan kitapların Kur'ân-ı Kerim olduğunun anlaşıldığına dair bir tutanak daha tuttular. Müfettişlerle birlikte Muhittin bey tutanağı imzaladı. İl milli eğitim müdürlüğüne bilgi verildi.

Milletvekilinden Valiye Sitem

Olay başlı başına bir skandaldı. Yurt yöneticileri bu hâdisenin fazla büyümesini istemiyordu. Çünkü dönemin kavga ortamının içinde kendilerini bulmak istemediler. Zaten şu yurt Süleymancıların, bu yurt Nurcuların, falan yurt şu tarikatın denetiminde gibi istihbarat raporları sürekli ülke gündemindeydi. Böyle bir konuyla gündeme gelip, daha fazla yıpranmak istemiyorlardı. Ancak Kartal Müftüsü Süleyman Aktaş, dini hassasiyeti olan kişilerle devamlı birlikte olduğu için bu tür hâdiselerin devlet millet kaynaşmasına zarar vereceğini biliyordu. O günlerde bazı art niyetli kişiler böylesine marjinal olayları bahane ederek, 'Devlet dinsiz.', 'Dindarlara zulüm yapılıyor.' gibi söylemlerle dindar insanlarla devlet kurumlarını karşı karşıya getirmek istiyordu. Aktaş, buna fırsat verilmesini arzu etmiyordu. Bunun üzerine konuyu bilgisi olması için Doğru Yol Partisi İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya'ya anlattı. Aktaş, dindar insanlara yapılan bu tür baskıların devlet kurumlarına bakış açısını değiştirebileceğini ve önlem alınması gerektiğini söyledi. Dumankaya da hâdiseyi duyduğunda inanamadı. Oldukça sinirliydi. Hemen İstanbul Valisi Erol Çakır'ı aradı. Vali Çakır'a kızan Dumankaya, "Sayın Vali sizler orada hükümeti temsil ediyorsunuz. Bu milletin değerleri ile alay eden insanları nasıl bu şekilde yurtlara gönderirsiniz. Bundan sonra bu tür vakıalar cereyan ederse beni karşınızda bulursunuz." dedi. Bir daha böylesine marjinal olay olmadı; ancak müfettişlerin bu davranışı akıllara durgunluk veren ibret vesikası olarak tarihe geçti.

8 YILLIK KESİNTİSİZ EĞİTİM KARARI MGK'DAN NASIL ÇIKTI?

1996 yılı Nisan ayının sonlarına doğru Milli Eğitim Bakanlığı'ndan bir davet aldım. Bakanlık Basın Müşaviri Murat Eşkinat 13-17 Mayıs tarihleri arasında 15. Milli Eğitim Şurası'nın toplanacağını ve bu toplantıya toplumun her kesiminden insanlar çağrıldığını, benim de müşahit üye sıfatıyla davet edildiğimi söyledi. Ankara'ya vardığımda ise aynı gazeteden iki kişinin daha müşahit yapıldığını, bu yüzden sadece izleyici olmamı istediler. Müşahit üyelerin oy hakkı olmadığı için, ben de bunun zaten önemli olmadığını belirttim.

Şura'nın konusu "2000'li yıllarda Türk Eğitim Sistemi" idi. Bu toplantının önemi bir sonraki yıl daha iyi anlaşılacaktı. Çünkü 28 Şubat 1997'de toplanan Milli Güvenlik Kurulu (MGK) sonrasında açıklanan 18 maddelik kararlar arasında yerini alan ve yıllarca tartışmalara sebep olacak 8 yıllık kesintisiz eğitim meselesinin temelleri bu Şura'da atılmıştı.

Çocukları tek tipleştirici 8 yıllık kesintisiz eğitim kararının nasıl çıktığını anlamak için 9 ay öncesinde yapılan 15. Milli Eğitim Şurası'na, hatta 1994 yılında yapılan yerel seçimlere dönmekte fayda var. 1994 yerel seçiminde 'siyasi İslam' olarak nitelendirilen Refah Partisi büyük sükse yapmış, Ankara ve İstanbul gibi Büyükşehirler başta olmak üzere çok sayıda belediye bu partiye geçmişti. O günden sonra 'toplum mühendisleri' yavaş yavaş hareketlenmeye başladı. 'Siyasal İslam'ın belediyeleri alması ve

dini hassasiyeti olan insanların kamu kurum ve kuruluşlarında etkinlik kazanması bazılarını endişelendirdi. Aralık 1995'de yapılan milletvekilliği seçiminde Refah Partisi'nin yüzde 21.5 oy ile birinci parti konumuna gelmesi bu rahatsızlığı iyice pekiştirdi. 'İslamî kesim'in neden bu kadar teveccüh gördüğü sorgulanıyordu. 12 Eylül Askeri müdahalesinden sonra 'İslamî kesim'e taviz verildiği, bunu fırsat bilen bu çevrenin de büyüyüp serpildiği konuşuluyordu. Büyümenin perde gerisinde Refah Partisi'nin 'arka bahçesi' olarak görülen İmam Hatip liselerinin ve Kur'ân kurslarının büyük payının olduğu düşünülüyordu. 'Buna önlem alınmalıydı ki, siyasal İslam'ın önüne geçilsin.' deniyordu.

Önce Milli Eğitim, Sonra Savunma Bakanlığı

Refah Partisi birinci parti olmuştu; ama kesinlikle hükümet olmamalıydı. Hemen medya aracılığı ile psikolojik harekat başladı. Bu parti ve onun genel başkanı Necmettin Erbakan hükümet kurmamalıydı. Günlerce TV ve gazeteler aracılığı ile Refah Partisi'nin hükümete gelmemesi konu edildi. Sonunda zoraki dışardan destekli ANAP ve DYP koalisyon hükümeti kuruldu. Mesut Yılmaz Başkanlığı'ndaki hükümette Milli Eğitim Bakanlığı Turhan Tayan'a verildi. Bazı kesimler Turhan Tayan'ı 'askerin sevdiği bakan' olarak görüyordu. (28 Şubat Postmodern Darbenin Öyküsü, Hakan Akpınar, s. 146)

Turhan Tayan, bu dönemde hemen 'restorasyon' faaliyetleriyle de örtüşen çalışmalara başladı. 13 Mayıs 1996'da Şura toplandı. Şura'nın katılımcıları 2000'li yıllarda Türk eğitim sisteminin nasıl olması gerektiğini tartışacaktı; ancak toplantılar günler öncesinden 8 yıllık kesintisiz eğitim meselesine kilitlenmişti. Herkesin ortak kanaati, Şura'nın toplanış gayesinin İmam Hatip liselerinin orta kısmını kapatmak olduğu yönündeydi. Aslında kimse 8 yıllık zorunlu eğitime de karşı değildi. 8 yıllık eğitim 1946 yılından beri uygulanmak istenen bir projeydi.

1946'daki 3. Milli Eğitim Şurası'nda ele alınan bu konu, 1. Nihat Erim Hükümeti programında da yerini bulmuştu. Daha sonraki şuralarda da arzu edilen 8 yıllık eğitim çok sayıda hükümetin programı arasında yerini almıştı. Bu günlerde tartışmalara sebep olması ise 8 yıllık eğitimin kesintili mi, kesintisiz mi uygulanacağı yönündeydi. Çünkü 15. Şuraya kadar işleyen süreç içinde hiçbir yerde 8 yıllık eğitimin 'kesintisiz' olacağı söylenmiyordu. Aksine ilköğretimin ikinci kademesi olan 6, 7 ve 8. sınıflarda yönlendirme yapılması arzu ediliyor; yani 5+3 modeli isteniyordu. Bakanlığın Şura öncesi yaptığı bölge çalışmaları da bu yöndeydi. MEB, zorunlu eğitim için Şura'ya rehberlik etmesi amacıyla üniversitelerden, milli eğitim müdürlüklerine, okul yöneticilerinden öğretmenlere kadar geniş katılımlı raporlar istedi. Çalışmalar İl Milli eğitim müdürlüklerinin koordinesinde gerçekleşti. Hazırlık kapsamında 14 bin 670 sınıf öğretmeni, 18 bin 951 branş öğretmeni, 28 bin 973 öğrenci, 22 bin 856 öğrenci velisi olmak üzere toplam 85 bin 450 kişi üzerinde anket çalışması yapıldı. Çalışmalar neticesinde 13 ayrı bölgeden gelen raporlardan 8'i mecburî eğitimin kesintisiz olmasına karşı çıkıyor, 5+3 modelinin pedagojik olarak daha uygun olacağı yönünde kanaat bildiriyordu.

Şura, 'parasız eğitim' talebiyle Milli Eğitim Bakanlığı önünde toplanan sol görüşlü bir grubun gösterisiyle başladı. 5 ayrı komisyon kurulmuştu: İlköğretim ve Yönlendirme, Orta Öğretimde Yeniden Yapılanma, Yükseköğretime Geçişin Yeniden Yapılandırılması, Eğitimin Finansmanı ve Toplumun Eğitim İhtiyacının Sürekli Karşılanması.

Ankara'da Şura için bir araya gelen 787 üyenin 102'si bakanlık bürokratlarından oluşan tabii üye, 413'ü seçimle gelen üyeler, 112 davetli üye ve 160'ı da müşahit üyelerden oluşuyordu.

İlköğretim Komisyonuna Gizli Müdahale

Başkent Öğretmenevi'nde çalışmalar yapan 8 yıllık kesintisiz eğitim kararının alınacağı İlköğretim ve Yönlendirme Komisyonu'nda bir konu dikkatimi çekti. Bakanlık tarafından üyeleri belirlenen 117 kişilik komisyona çoğunlukla 'kesintisiz'i savunan isimler verilmişti. Aralarında daha sonra 28 Şubat sürecinde önemli misyon üstlenecek Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Başkanı Türkan Saylan, Çağdaş Eğitim Vakfı Başkanı Gülseven Yaşer, Atatürkçü Düşünce Derneği Başkanı Nilgün Ersoy, CHP'li Mustafa Gazalcı gibi isimler de vardı. İlk toplantıdan sonra verilen molada komisyonları ziyaret eden Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı Bener Cordan'a 'Bakanlığın neden böyle bir seçim yaptığını' sordum. Sadece tesadüf olduğunu ve komisyonun çoğunlukla 'kesintisiz'i savunanlardan oluştuğu iddialarını reddetti. Bener Cordan ayrıldıktan sonra Türk Eğitim Sendikası Genel Başkanı Şuayp Özcan'la konuştum. Türk Eğitim Sendikası zorunlu eğitimin kesintisiz olmasına karşıydı. Kesintisizi savunan sol görüşlü Eğitim Sendikası'nın Genel Başkanı Kemal Bal bu komisyondaydı; ama 5+3 modelini isteyenler azınlıktaydı. Durumu fark eden Şuayp Özcan, Bener Cordan ve Talim Terbiye Kurulu Başkanı Ramazan Çetin Dağlı ile konuşarak, Şura Genel Sekreterliği'ne İlköğretim ve Yönlendirme Komisyonu'nda görev almak istediğini belirten bir dilekçe yazdı. Buna rağmen Özcan, Yükseköğretime geçişin yeniden düzenlenmesi komisyonuna verilmişti. Bunun üzerine Özcan, Bener Cordan'a "Beni istediğim komisyonda görevlendirmezseniz Şura'yı protesto eder, sendika üyelerimi çekerim" tehdidinde bulundu. Özcan, bu tavrıyla İlköğretim ve Yönlendirme komisyonuna geldi; ancak Özcan'da olan yaptırım gücü diğer üyelerde yoktu. Komisyon toplantılarına milletvekilleri de katılıyordu. TBMM Milli Eğitim Komisyonu Başkanı CHP'li Celal Topkan ve DSP'li Tuncay Karaytuğ'un

İHL ve Kur'ân Kursu aleyhine aldığı tavır ve konuşmalara RP'li Hasan Hüseyin Ceylan ve DYP'li Tayyar Altıkulaç'ın verdiği cevaplar cılız kalıyordu. Meclis çoğunluğunu temsil eden partinin temsilcisi Milli Eğitim Komisyonu üyesi RP'li Hasan Hüseyin Ceylan'a da durumu aktardım. Bana verdiği cevap ilginçti: "Sen merak etme, TBMM'de milletvekili çoğunluğu bizde. Burada hangi yönde karar çıkarsa çıksın, iş kanun boyutuna geldiğinde biz onu düzeltir, kesintisiz eğitim kararının çıkmasını engelleriz." Ceylan, daha o günlerde başlayan 'restorasyon' çalışmasının farkında değildi. Şuraya, binbaşı ve albay rütbesiyle askerler de katılmış, komisyonlarda görev almıştı. RP'li Ceylan'ın yaptığı konuşmalar Atatürk'ü Sevenler Derneği üyeleri tarafından kamerayla kayıt altına alınıyordu.

Şura'ya ağırlığını koyan isimlerden biri de MEB Müsteşarı Bener Cordan oldu. Cordan oturumları yönlendiriyor, bakanlık bürokratları ile sürekli görüşmeler yapıyordu. Zaten komisyon üyelerinin üçte ikisinden fazlası bakanlık bürokratları, il milli eğitim müdürleri ve okul müdürlerinden oluşuyordu. Bürokratların bu tavırlardan etkilendiği belli oluyordu. Şura'nın üçüncü günü İlköğretim ve Yönlendirme Komisyonu'nda tartışılan 'Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin notla değerlendirilmemesi" yönünde oy kullanan bakanlık bürokratları, dördüncü gün Bakan Tayan ve Cordan'ın bu konu aleyhine verdikleri önerge lehinde oy kullandılar. Bürokratlar, Tayan ve Cordan'ın kaldıracağı el işaretine bakıyor, ona göre oy kullanıyordu. Çünkü bürokratlar 5+3 modeli lehine verilen önergelerde ret oyu vermişlerdi.

Eğitime pedagojik yaklaşanlar 'kesintisiz' kararının çıkmaması için çaba içindeydi. İmam Hatip Lisesi Mezunları ve Mensupları Derneği (ÖNDER) gazetelere ilan veriyordu. Bu ilanda, "8 yıllık zorunlu eğitimin ülkemiz için faydalı olacağı, eğitim seviyesinin yükselmesi ile beraber ülkemizin daha ileri seviyelere

yükseleceği inancındayız. 8 yıllık eğitime karşı olmak bir tarafa ülkemizin şartları elverirse 11 yıl olmasının ülkemiz için daha faydalı olacağı inancındayız. Ancak zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılmasının imam hatip liselerinin kapanmasına vesile kılınmak istenmesi kabul edilemez bir durumdur. 8 yıllık zorunlu eğitim de Başbakanın belirttiği gibi (Tansu Çiller) 5+3 yıl uygulanmalıdır. 5. yıldan sonra diploma verilerek öğrenci zorunlu eğitimini istediği yerde, ister klasik lisede ister kolejde; ister meslek lisesinde, ister çıraklık okulunda ve hatta emsal değerdeki Kur'ân kursları veya mesleki kurslarda; isterse de imam hatip liselerinde tamamlayabilmelidir. 5. yıldan sonra diploma verilmeyerek 8 yıllık zorunlu eğitim uygulamasına gidilmesi tamamen imam hatip liselerinin kapanmasına yönelik bir harekettir ve ülkemiz düşmanlarının bir oyunudur. Bu oyuna hiç kimse ve kuruluş alet olmamalıdır." deniyordu.

Bu arada 8 yıllık kesintisiz eğitim kararının din eğitimine zarar vereceğini düşünen Türkiye Diyanet Vakfı, Alternatif Perspektif adı altında eğitim alanında ün yapmış öğretim üyeleri tarafından hazırlanan kalın hacimli kitabı şura üyelerine dağıtıyor, kesintisiz eğitiminin ülke için zararlı olacağını ilmi yollarla anlatmaya çalışıyordu.

Şura'ya Kesintisiz Eğitim Damgası

Şura'ya 8 yıllık kesintisiz eğitim tartışmaları damgasını vurdu. Bugüne kadar 14 şura yapılmıştı ama hiçbiri bu kadar gündeme oturmamıştı. Ülke, 8 yıllık kesintisiz eğitim meselesine kilitlendi. Gazeteler bugüne kadar hiç yapmadığının aksine eğitime önem vermeye başlamıştı. Yazı dizileri yapılıyor, yorumlar dikte ediliyor, görüşler açıklanıyor ve şura üyeleri yönlendiriliyordu.

Başbakan Mesut Yılmaz, TBMM Meclis Başkanı Mustafa Kalemli, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel bile şuraya iştirak etti. Bugüne kadar yapılan şuralardan haberdar bile olmayan veya geçiştiren devletin en tepesindeki kişiler bu Şura'ya özel ilgi gösteriyordu.

Şura'ya yurtiçi ve dışından 787 üye katıldı. Üyelerin harcırah, ağırlama ve ulaşım giderleri Milli Eğitim Bakanlığı tarafından karşılandı. Milyarlarca lira para harcanmıştı. Üyelerin büyük çoğunluğu Başkent Öğretmenevi'nde ağırlandı. 5 gün boyunca gündüzleri eğitim sistemini tartışan üyeler geceleri de kulis faaliyeti yapıyorlardı.

... ve Beklenen Gerçekleşti

İlköğretim ve Yönlendirme Komisyonu'nda imam hatip lisesi, Anadolu lisesi ve bazı meslek liselerinin 3 yıllık orta kısımlarının kapatılarak ilköğretiminin kesintisiz yapılması kararı 28'e karşı 58 oy ile karara bağlandı. Komisyonun, Şura Genel Kurulu'na sunulmak üzere hazırladığı rapordaki bir ayrıntı daha dikkatimi çekmişti. Kesintisiz eğitimin savunulduğu Rapor'da şöyle deniyordu: "Avrupa Birliği ülkelerinde zorunlu eğitim 8 ülkede 8 yıl, 9 ülkede 9 yıl, 12 ülkede 10 yıl, 2 ülkede 11 yıl ve 3 ülkede de 12 yıldır." Bakanlığın hesabına göre AB 34 ülkeden oluşuyordu. Halbuki o tarihte AB ülkelerinin sayısı 15'ti. Bakanlık, alacağı karara AB ülkelerini de alet etmişti.

Ancak gerçekler hiç de öyle değildi. Avrupa ülkelerinin hiçbirinde tek tip insan modeli yetiştiren, yönlendirmesi olmayan, kesintisiz eğitim yoktu. Birleşmiş Milletler Eğitim ve Kültür Teşkilatı'nın (UNESCO) 1995 yılı verilerine göre dünya üzerindeki 218 ülkenin 168'inde eğitim 'ilkokul+ortaokul+lise' şeklinde, 50'sinde ise 'ilköğretim+lise' modeli vardı. Avrupa ülkelerinden Belçika, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Yunanistan,

Lichtenstein, Monaco, Hollanda, Norveç ve İsveç 6+3+3 modelini, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Romanya, Slovakya ve Slovenya 4+4+4 modelini, Andora, Fransa, İtaya ve İspanya 5+3+4 eğitim modelini uyguluyordu. Avrupa'nın eski komünist ülkelerinden Arnavutluk, Bulgaristan, Hırvatistan, Polonya, Yugoslavya ve eski Çekoslovakya ise 8+4 sistemini işletiyordu. Afrika ülkelerinin çoğunda bile tek tipçi eğitim modeli yoktu. 58 Afrika ülkesinden 51'inin ilkokul+ortaokul+lise şeklindeki eğitim modeli Türkiye'nin alacağı bu kararda ne kadar isabetsiz olduğunu gösteriyordu. Avrupa Birliği'ne üyelik için rotasını bu istikamete çeviren Türkiye'nin gerçekleştirmek istediği eğitim modeli sadece geri kalmış doğu bloku ülkelerinde ve Belize, Bermuda, Dominik, Porto Riko, Virgin Adaları, Bolivya, Brezilya, Venezuela, Ürdün, İsrail, Kenya, Libya, Raunda, Somali, Yemen, Norfolk Adaları, Solomon Adaları gibi çoğunlukla az gelişmiş ve sosyalist yönetim anlayışlarını benimsemiş ülkelerde geçerliydi.

Bu gerçeği kimse görmek istemedi. Önceden planlanmış sistem işledi ve Şura'dan kesintisiz eğitim kararı çıktı. Resmi karar şöyleydi: "Yakın bir gelecekte 5-6 yaş okul öncesi eğitim ilköğretim bünyesine alınmalı, ilköğretim kesintisiz 8 yıllık zorunlu eğitim olarak uygulanmalı, 8 yılın sonunda tek tip diploma verilmeli, 9. sınıf liseye ya da mesleki teknik eğitime yönlendirme yılı olmalı; böylece ilköğretimde zorunlu 2+8+1 sistemi oluşturulmalıdır. Çocukluğun tam yaşandığı, çocukların kendilerini, ailelerin de çocuklarını tanıdığı bu dönemde bulunanlar çırak yapılmamalıdır. Uzun vadede zorunlu eğitim 18 yaşını kapsayacak şekilde düzenlenmelidir."

İmam hatip liselerinin orta kısımlarını kapatacak bu karar, neticede tavsiye kararıydı. Çünkü Milli Eğitim şuraları bakanlığın danışma organıydı ve verdiği kararların bağlayıcı özelliği

yoktu. Bugüne kadar yapılan şuralarda alınan yüzlerce kararın gerçekleşmemiş olması da bunun göstergesiydi.

8 Yıllık Kesintisiz Eğitim Kararı ve Hükümet Krizi

Ancak bu karar başkaydı. 8 yıllık kesintisiz eğitim kararı ANAP ve DYP koalisyon hükümeti içinde de gerilimlere sebep olmuştu. Şura toplanmadan 15 gün önce basına, ANAP yönetiminin yaklaşan kongre öncesinde muhafazakar kanada şirin gözükmek maksadıyla 53. Hükümet Programı'nda 8 yıllık eğitim ile ilgili ilkeleri saptırdığı haberi yansıdı. Buna göre ANAP grubuna korsan bir program dağıtılmış, temel eğitimin 3 yıllık ikinci kademesinde 'din, teknik ve sanat gibi alanlarda' yönlendirmeye işlerlik kazandırılacağı ifade edilmişti. Bu girişim DYP kanadında tepki topladı. Hükümete destek veren CHP Genel Başkanı Deniz Baykal da bu girişime tepki gösterdi ve eğitimin 8 yıla çıkarılmasının sulandırıldığını söyledi. (1 Nisan 1996, Sabah)

Milli Eğitim Bakanı Turhan Tayan çok geçmeden çalışmalara başladı. 8 yıllık kesintisiz eğitimle imam hatip liselerinin orta kısımları kapanacaktı; ama öncelikli yapılması gereken işler vardı. Bazıları imam hatip lisesi mezunlarının devlet bürokrasisi içinde yer almasını istemiyordu. Üniversite sınavında başarılı olan imam hatip mezunları kendilerine biçilen 'imamlık' rolünün dışına çıkıyor bütün meslek dallarına yöneliyorlardı. Hatta imam hatipli biri üniversite sınavında Türkiye Şampiyonu olmuştu. Kartal İmam Hatip lisesi öğrencisi Mustafa Önder Kıyıklık'ın Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) Fen puanında Türkiye birincisi olması diğer imam hatipliler için örnek teşkil ederken, bu camiadan korkanlar için endişe verici bulunuyordu. Çünkü imamlık rolü biçilen öğrenci ÖYS Şampiyonu olmuş ve Türkiye'nin en prestijli üniversitesini kazanmıştı. Mustafa Önder gibi örnekler çoğalıyordu.

Önce bu konuda çalışma yapılmalıydı. Talim Terbiye Kurulu, 15. Milli Eğitim Şurası sonrasında Mayıs ayının sonlarına doğru bir toplantı yaptı. Toplantıda lise öğrencilerine çeşitli alanlar verilmesi ve bu alanlara göre üniversiteye girişin gerçekleştirilmesi istendi. Ve kurul orta öğretimde alan belirleme işlemini gerçekleştirerek İHL'leri üniversiteye giriş sürecinde alansız bıraktı. Bu kararla İHL öğrencilerinin alanı olmayacak, hukuk, siyasal, uluslar arası ilişkiler gibi bölümlere girmeleri engellenecekti. Nitekim öyle de oldu. İmam hatip liseleri, başlayan süreç içinde sadece İlahiyat fakültelerine öğrenci gönderecek konuma getirildi. 1999 yılında YÖK marifetiyle yapılacak üniversiteye giriş sisteminin değiştirilmesi ve meslek lisesi öğrencilerine düşük kat sayı uygulamasıyla imam hatip liselerinin sınavda bu tür alanlara girmesinin tamamen engelleneceği süreç de böylece başlamış oldu.

Zoraki Nikah ve Refahyol hükümeti

Eğitim cephesinde bunlar olurken birilerinin temennisiyle kurulan Anayol Hükümeti'nde işler iyi gitmiyordu. Bu hükümet zoraki nikah olarak nitelendiriliyordu. Kendi içinde iç hesapların yaşandığı hükümet ortamı daha fazla sürmedi. DSP desteği ile yürüyen azınlık koalisyon hükümetine bir darbe de Anayasa Mahkemesi'nden geldi. Refah Partisi'nin başvurusu üzerine hükümetin meclisteki güven oyu iptal edildi. Bundan sonra RP, 27 Mayıs 1996'da Başbakan Mesut Yılmaz hakkında gensoru önergesi verdi. Yılmaz, gensorunun görüşülmesini beklemeden 6 Haziran 1996'da istifa etti ve hükümet bozuldu. Böylece Milli Eğitim Bakanı Turhan Tayan'ın görevi 29 Haziran 1996 tarihinde sona erdi.

Tayan'ın başlattığı 8 yıllık kesintisiz eğitimin ne olacağı belli değildi. Derken Necmettin Erbakan'ın Başbakanlığı'nda kurulacak Refahyol Hükümeti'nin adımları atıldı. Refah Partisi,

8 yıllık kesintisiz eğitim meselesinden dolayı Turhan Tayan'a kızgındı. Tayan, kabinede yer alsa bile kesinlikle Milli Eğitim Bakanı olmamalıydı. Öyle de oldu. Asker tarafından sevildiği ifade edilen Tayan, Milli Eğitim Bakanı değildi; ama Milli Savunma Bakanı olmuştu.

Refahyol Koalisyon Hükümetinin Protokolü'nde eğitime 4 madde ayrıldı. İkisi dikkat çekiciydi. Bunlar:

1- Zorunlu eğitim, 8 yıla çıkarılacak, öğrencilerin ilgi ve kabiliyetlerine göre çeşitli meslek alanlarında eğitim görebilmeleri için ilköğretimin ikinci kademesinde yönlendirme sistemine işlerlik kazandırılacaktır.

2- YÖK yeniden düzenlenecek ve sadece koordinasyonun sağlanmasından sorumlu bir yapıya kavuşturulacaktır, şeklindeydi.

Bu protokolden 8 yıllık eğitimin 'kesintisiz' uygulanmayacağı sonucu ortaya çıkıyordu. Askerin hassas olduğu hem 8 yıllık kesintisiz eğitim hem de üniversiteleri 12 Eylül'den beri kontrol altında tutan YÖK ile ilgili karar, diğer alanlarda olduğu gibi koalisyon hükümetine salvo atışlarının yapılacağına işaret ediyordu.

DYP, 8 yıllık kesintisiz eğitim konusunda RP'nin tepkisini çekmek istemiyordu. Zaten DYP'li Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Mehmet Sağlam da kesintisiz eğitim modelini benimsemiyordu. Bir yıl sonra Meclis'te buna ret oyu verecek olması, onun kesintisiz eğitimi benimsemediğini gösterecekti. Ancak askeri kanat tarafından sevildiği kamuoyuna yansıyan DYP'li Milli Savunma Bakanı Turhan Tayan, 15. Milli Eğitim Şurası'ndan itibaren kesintisiz eğitim modelinin mimarıydı.

Gerilimli Günlerin Ortasında

Bu arada Refah Partisi'nin iktidar olmasıyla ülkede gerilimli günler başladı. Türkiye'de laiklik tartışmaları alevleniyor, toplum

kutuplaşıyor, askeri kanat basın açıklamaları ile devreye giriyor, sivil görünümlü kişiler basın toplantıları düzenliyor, yürüyüşler yapılıyor; Necmettin Erbakan ve RP milletvekillerinin İran ve Libya gezisi, Taksime cami, kurban derileri, tarikat liderlerine iftar, imam hatip ve başörtüsü tartışmaları, Susurluk hadisesine yaklaşımlar, YÖK sorunu, YAŞ kararlarına tepki gibi icraatlar gerilimli havadan beslenen insanların ekmeğine yağ sürüyordu. Medya da toz duman arasında safını belirlemiş üst düzey komutanlardan aldıklarını iddia ettikleri bilgileri topluma empoze etme görevini yerine getiriyordu.

Gerilim 28 Şubat 1997'de tavan yaptı. Kamuoyunda 'Postmodern Darbe' 'Light Muhtıra' gibi isimlerle nitelendirilen 18 maddelik Milli Güvenlik Kurulu bildirisi hükümete tavsiye edildi. 28 Şubat sürecinin gün yüzüne çıktığı o gün, kararlardan 3'ü direk Milli Eğitim Bakanlığı'nı ilgilendiriyordu. Bunlar:

1- 8 yıllık kesintisiz temel eğitim uygulanmaya konulmalı, Kur'ân kursları Milli Eğitim bakanlığı'na devredilmelidir.

2- Tarikatlara bağlı özel yurt ve okullar Tevhid-i Tedrisat Kanunu gereği Milli Eğitim Bakanlığına devredilmeli.

3- Atatürk inkılaplarına sadık din adamları yetiştirmek için, eğitim kurumları Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun özüne uygun ihtiyaç düzeyinde tutulmalıdır.

8 yıllık kesintisiz eğitim kararı Refah Partisi'nin hükümet kurulurken 'kesintisiz' yaklaşımından dolayı Milli Eğitim Bakanlığı'nda görmek istemediği Turhan Tayan'ın Milli Savunma Bakanı olduğu bir ortamda, bu kez MGK kararı olarak çıktı. İmam hatip liselerinde okuyan öğrencilerin sadece 'imam' olmaları ve başka alanlara gitmemeleri isteği MGK kararıyla perçinlenmiş oldu.

28 Şubat kararları açıklanınca RP dışındaki ANAP, DYP, DSP ve CHP temsilcileri, hükümeti beklemeden bir araya gelerek beş yıllık temel eğitimin 8 yıla çıkarılması için 5 Mart

1997'de hazırladığı ortak bir yasa teklifini TBMM Başkanlığı'na sundu.

Askeri kanatla birlikte onları destekleyen kuruluşlar kararlıydı. 1994 yerel seçimleriyle başlayan, 1995 milletvekilliği seçiminde gücünü daha da artıran 'siyasal İslam'ın büyümesine zemin hazırlayan imam hatip liseleri ve Kur'ân kursları konusunda mutlaka 'restorasyon' yapılmalıydı. İmam hatip liselerinin orta kısımları kapatılmalı, insanlar 8 yıl boyunca tek tip eğitimden geçtikten sonra Kur'ân kursuna gidebilmeli, imam hatip lisesi mezunları sadece imam olmalı başka alana yönelmemeli ve (olmayan) tarikat okulları ve yurtları kapatılmalıydı.

MGK kararını vermişti. 28 Şubat 1997 tarihli kararlar uygulanmalıydı. Ancak koalisyon hükümeti 28 Şubat kararlarını uygulamaya hiç niyetli değildi. 1 ay boyunca, "Kararlar uygulanmalı mı? Uygulanmaz ise ne gibi sonuçları olur?" soruları üzerinde duruldu. Hükümetin büyük ortağı Refah Partisi tabanına mesaj veriyor, MGK kararlarının tavsiye niteliği taşıdığını ve gerekli olan maddelerin uygulanacağını söylüyordu.

Ancak 28 Şubat'ın askeri kadrosu ısrarlıydı. Asker 12 Eylül'de de 8 yıllık temel eğitim istemiş, çalışmalar başlamıştı. ANAP döneminde bu çalışmaların rafa kaldırıldığı düşünülüyor, son MGK toplantısında alınan kararların da dinsel yükselişin önünü keseceği varsayılıyordu. (Yeniyüzyıl, 10 Mart 1997)

Asker Harekete Geçiyor

8 yıllık kesintisiz eğitim ile ilgili söylentiler askeri harekete geçirdi. MGK Genel Sekreteri Orgeneral İlhan Kılıç, 26 Mart'ta hükümet uygulamaları ile ilgili denetim turu attı. Önce Milli Eğitim Bakanı Mehmet Sağlam'ı ziyaret eden Kılıç, 8 yıllık eğitimin 'kesintisiz' olması yönünde görüşlerini söyledi. Kılıç, daha sonra da Diyanet'ten sorumlu Devlet Bakanı Nevzat Ercan'a giderek 'Atatürk'ün vatan haini ve din düşmanı olarak

gösterildiği' Kur'ân kurslarından duyulan rahatsızlığı iletti. (8 yıla paşa denetimi, Hürriyet, 27 Mart 1997) Askerler MİT tarafından hazırlanan Kur'ân kursları ile ilgili raporu daha önce MGK'nın sivil üyelerine de sunmuşlardı. MGK'da Kur'ân kurslarına devam eden öğrencilerin nasıl yemin ettiklerine ilişkin bir video kaseti gösterilmişti. Kur'ân kursu öğrencilerinin yaptığı iddia edilen yemin metninde, küçük öğrencilere "şeriat devleti" için savaş andı içirildiği ve Atatürk'e yönelik ağır hakaretler yapıldığı ifade edildi. Daha sonra basına da sızdırılan ve "ürkütücü" olarak nitelendirilen yemin metni medyanın diline dolanıyordu. (Milliyet, 5 Mart 1997)

Psikolojik savaşın bütün malzemeleri hazır edilmişti. '31 Mart'taki MGK toplantısında askerler hükümete süre tanımaya karar verdiler. Toplantıda 28 Şubat kararları gündeme alınmadı. Askeri kanat kararlarla ilgili değerlendirmeyi nisan ayı sonunda yapılacak toplantıya bırakmıştı. Komutanlar, kararların uygulanması konusundaki çalışmaları izlemek ve raporlar hazırlamakla MGK Genel sekreteri orgeneral İlhan Kılıç'ı görevlendirmişlerdi. Orgeneral Kılıç, MGK adına uygulamaları izleyecek ve komutanlara raporla bildirecekti. Raporlar aynı zamanda MGK toplantılarında da açıklanacaktı.' (28 Şubat Postmodern Darbenin Öyküsü, Hakan Akpınar, s. 230)

28 Şubat kararlarının uygulamada geciktirilmesi, DYP içinde karışıklığa sebep oluyordu. Darbe söylentileri ayyuka çıkmış, bir general başbakana galiz sözlerle hakaret edecek kadar ileri gitmişti. Askerler RP'yi hükümet yaptığı için DYP liderine kızıyorlardı. Sanayi ve Ticaret Bakanı Yalım Erez ve Sağlık Bakanı Yıldırım Aktuna'nın istifasıyla DYP içinde çözülme başlamıştı.

Asker 26 Nisan'da yapılan MGK'da, hükümeti irtica ile mücadelede samimi bulmadığını açıkladı ve yeni bir süreç başladı. Kamuoyunda askerin darbe yapma niyetinde olmadığı; ancak bu kez görevin 'silahsız kuvvetler'e düştüğü hatırlatılıyordu.

İşler sivil toplum örgütleri eliyle yapılacaktı. Ve Genel Kurmay karargahında verilen 'brifing süreci' başladı. Asker, işçi-işveren kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, medya ve yargı mensupları ile açıktan temas kuruyor; Milli, Askeri ve Stratejik Konsept'in (MASK) değiştiğini, irticayla mücadele için silah bile kullanılabileceğini söylüyordu.

Silahsız Kuvvetler Devrede

28 Şubat kararları ve 8 yıllık kesintisiz eğitim ile başlayan tartışmaya herkes ortak edilmişti. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nden, Türk Kadınlar Birliğine; TOBB'dan ziraat odaları birliğine kadar herkes 8 yıllık kesintisiz eğitimin uygulanması ve Kur'ân kurslarının kapatılmasını istiyordu. Hatta Turist Rehberleri Vakfı ve İstanbul Turist Rehberi Esnaf Odası yazılı açıklama yapıyor, güya Türkiye'ye gelen turistler ülkedeki imam hatip liselerini veya Kur'ân kurslarını soruyorlarmış gibi, şöyle diyorlardı: "Dünyaya, Müslümanların çoğunlukta bulunduğu tek laik ülke olma özelliği bulunan ülkemizde devlet eliyle demokrasi ve laiklik düşmanı milyonlarca insan yetiştirildiğini açıklayamıyoruz. Yarım milyon gencimizi, nasıl oluyor da sadece din adamı yetiştirmekle sınırlandırılması gereken din okullarından, üst düzey kamu yöneticisi olarak çıkardığımızı anlatamıyoruz. Cami sayısının okul sayısının önüne geçmesine izin veren bir devlet anlayışını izah edemiyoruz." (Cumhuriyet, 11 Mart 1997)

11 Mayıs'ta imam hatip liselerinin orta kısımlarının kapatılmaması için İstanbul Sultanahmet Meydanı'nda toplanan yüz binlerce kişinin yaptığı mitingde bazı provokatörlerin devreye girmesi gerginliği iyice tırmandırdı. Saf duygularla toplanan kalabalığın söylemleri dikkate alınmamış, yüz binlerce kişi arasında 40-50 kişinin laiklik aleyhtarı açtığı pankartlar gündeme gelmişti. Mitingde hükümet ortağı RP'nin milletvekili Yasin

Hatipoğlu'nun 8 yıllık kesintisiz eğitimle ilgili MGK'ya göndermeler yapması ve 160 milletvekili adına sine-i millete döneriz çağrısı tepkilere sebep oldu.

İmam hatip ve Kur'ân kursları konusunda yapılmak istenenler toplumun çoğunluğu tarafından tasvip edilmiyordu. 8 yıllık kesintisiz eğitim girişimine tepki için Sultanahmet Meydanı'nda toplanan yüz binlerce kişinin talepleri mitingin ertesi günü sabote edildi. Bu sürecin etkili silahlarından medyanın yanlı tutumu da toplumda eleştiriliyordu. Tesadüf müdür yoksa planlı mı bilinmez, Hürriyet gazetesi mitingden bir gün sonra imam hatip lisesi mezunu olduğu ifade edilen 22 yaşındaki Hüseyin Vuran tarafından silahlı saldırıya uğradı. Hüseyin Vuran, çok iyi korunduğu bilinen Hürriyet gazetesine girmiş, güvenlik görevlilerinden gasp ettiği MP-5 otomatik silah ve 16'lı tabancayla binaya kurşun yağdırmıştı. Asansörle çıktığı 13. katta ayağından vurduğu temizlik görevlisi Hüseyin Alkır'ı rehin alan saldırgan, güvenlik görevlileri ve polisçe ikna edilerek teslim oldu. Bu olay kesintisiz eğitimi savunan, imam hatip ve Kur'ân kursu aleyhtarı kesim tarafından işlenmeye başlayacaktı ki saldırganın gerçek yüzü ortaya çıktı. Ödemiş İHL mezunu saldırgan, 1994 yılında girdiği Marmara İlahiyat Fakültesi'nden iki aylık bir eğitimden sonra ayrılmış ve 1996'da kaydını sildirmişti. Ayrıca saldırganın 1994 yılından beri psikolojik tedavi gördüğü ortaya çıkmıştı. Her türlü provokasyona hazır ortamda işte bu tür olaylarla toplum yönlendiriliyordu.

'Silahsız Kuvvetler' olarak nitelendirilen sivil toplum kuruluşlarının estirdiği hava her yerde kendini hissettiriyor, 19 Mayıs kutlama töreninde Başbakan Erbakan yuhalanıyordu. RP'li Şevki Yılmaz gibi isimlerin kasetleri ortalıkta dolaşıyor, ülkenin elden gittiğine dair mesajlarla psikolojik savaş bütün boyutlarıyla sürüyordu. Darbe söylentilerinin arasında polisin, askerin

faaliyetlerini gözetlediği Kadir Sarmusak olayı ortaya çıkıyordu. Bu arada RP hakkında kapatma davası açılmış, DYP'den kopmalar başlamış ve milletvekilleri Hüsamettin Cindoruk Başkanlığı'nda kurulan Demokrat Türkiye Partisi çatısı altında birleşmişlerdi.

Refahyol Hükümeti Sonunda Bitti

Asker sonunda başardı ve Refahyol hükümeti Erbakan'ın istifasıyla sona erdi. Hükümetin asker baskısıyla düşürüleceği zaten aylar önce yabancı basın tarafından bile dile getirilmişti. Yunanistan'da yayınlanan Elefteros Tipos gazetesi Ankara Büyükelçisi Nezeritis'in kriptosunu (Dışişlerince gizli yazışmalarda kullanılan şifreli mesaj) kaynak göstererek verdiği haberde, "Karadayı, Erbakan'ın düşmesini diliyor." demişti. Haberde, Genel Kurmay Başkanı Orgeneral İsmail Hakkı Karadayı'nın, bu düşüncesini Fransız Genelkurmay Başkanı Jean Philippe Douen'in 14 Mart tarihinde Ankara'ya yaptığı iki saatlik bir ziyaret sırasında, Fransız Büyükelçisi Daniel Lequertier'in de katıldığı bir görüşmede aktardığı belirtiliyordu. 19 Mart'ta Ankara'da yapılan AB büyükelçileri toplantısına katılan Fransız elçi Lequertier, burada bulunan Yunanistan Büyükelçisi Nezeritis'e Org. Karadayı'nın değerlendirmelerini aktarmış, Nezeritis de bu değerlendirmeleri bir kripto ile Atina'ya göndermişti. Haberde hükümetin kısa süre sonra düşeceği ve ardından RP dışındaki tüm partilerin katılacağı bir koalisyon hükümetinin kurulacağı anlatılıyordu. Karadayı, Lequartier'e hükümetin güvenilirliğinin kalmadığını, ne kadar çabuk giderlerse o kadar iyi olacağını ve iktidarın, bir grup DYP milletvekilinin desteğini çekmesiyle düşeceğini söylemişti. (Milliyet, 3 Nisan 1997)

Hükümet yıkıldıktan sonra karargahtaki subaylara verilen brifingde bazı üst düzey komutanların şu sözleri söylediği kamuoyuna yansıdı: "Arkadaşlar! Türkiye tarihi bir dönem yaşamıştır.

İlk defa silahlı kuvvetler öncülüğünde, sivil toplum örgütleri ve halkın desteğiyle Türkiye'yi laiklikten uzaklaştırmaya çalışan güçler engellenmiştir. Bu, silah kullanılmadan, rejimin öz gücü ve sivil inisiyatif ile yapılan postmodern bir darbedir." (28 Şubat Postmodern Darbenin Öyküsü, Hakan Akpınar, s. 329)

Gerilimli günlerin ardından Refahyol hükümeti düşürüldü ve Cumhurbaşkanı Demirel hükümeti kurma görevini, Çiller yerine Mesut Yılmaz'a verdi. ANAP, DSP ve DTP'den oluşan, CHP'nin de dışardan desteklediği Anasol-D koalisyon hükümeti kurulmadan önce askerler, Milli Eğitim Bakanlığı ve Diyanet'ten sorumlu devlet bakanlığının DSP'ye verilmesini arzu etti. Çünkü ANAP içindeki Korkut Özal, Cemil Çiçek, Ali Coşkun gibi muhafazakar milletvekillerinin, 8 yıllık kesintisiz eğitim konusunda aleyhte tavırları biliniyordu. DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in bu iki kurumu istemesindeki amacın, "Laik-anti laik tartışmaları sırasında CHP'ye aktığı sanılan oyların yeniden kazanılması, DSP'nin toplum karşısındaki düştüğü mahcubiyetten kurtulması ve diğer yandan bu kurumların ANAP'lı bile olsa muhafazakar bir kişi eliyle yönetilmesini engellemek" şeklinde olduğu ileri sürülüyordu. (Radikal, 29 Haziran 1997)

DSP amacına ulaştı ve 12 Eylül askeri darbesinde sıkı yönetim komutanlığı yapan, 6. kolordu komutanı ve MGK eski sekreteri emekli korgeneral Ragıp Uluğbay'ın kardeşi Hikmet Uluğbay Milli Eğitim Bakanlığı'na getirildi.

Anasol-D Hükümeti'nin koalisyon protokolünde bu hükümetin, ülkeyi 54'üncü Hükümet tarafından içine düşürüldüğü rejim ve devlet bunalımından kurtarmak, toplumdaki gerginliği ortadan kaldırmak ve uzlaşmayı güçlendirmek, ahlaki yozlaşmayı durdurmak, kamu yönetimindeki yıpranmaya son vermek, temiz toplum özlemini gerçekleştirmek, ülke ekonomisini yeniden üretken niteliğe kavuşturmak ve devletin saygınlığını sağlamak,

laik, demokratik Cumhuriyeti güçlendirmek amaçlarıyla kurulduğu ifade edildi.

Protokoldeki eğitimle ilgili maddeler şöyleydi:

"Sekiz yıllık zorunlu ve kesintisiz temel eğitim uygulamaya konulacaktır. Anayasa'nın 24'üncü maddesine uygun olarak, temel eğitim kurumlarında zorunlu din kültürü ve ahlak öğretimine devam edilecek; bunun dışındaki din eğitimi ve öğretimi, ailelerin istemine bağlı olarak, 'Devletin gözetim ve denetimi' altında verilecektir. Ülkenin geleceğinin güvencesi ve çağdaşlaşmanın öncüsü olan gençlerimizin eğitim ve öğrenim sorunlarına özel bir önem verilecektir. Eğitimde sadece fırsat eşitliği değil olanak eşitliği de sağlanacaktır. Eğitimin tüm kademelerinde, Atatürk ilke ve inkılaplarını özümsemiş, milli, manevi ve ahlaki değerlerimizi benimsemiş, bilimsel düşünceye yatkın, bilgi çağının gereklerini yerine getirebilecek bilgi ve becerilerle donanmış insanlar yetiştirmek temel amaç olacaktır."

Kriz ve Hükümette Kavga

8 yıllık kesintisiz eğitim meselesi, Anasol-D hükümeti görev başlayalı 1 ay bile olmamışken yine hükümet krizine dönüştü. Konuyla ilgi yasa tasarısı 22 Temmuz'da meclise sunuldu; ancak Bakanlar Kurulu'nda bazı ANAP'lı bakanların tasarıya imza koymaması hükümette kavgaya sebep oldu. Sabah saat 5'e kadar süren Bakanlar Kurulu'nda DSP'li bakanların yasa tasarısını imzalayıp çıkmasından sonra, ANAP'lı bakanlar uzun uzun tasarıyı tartıştı. Kriz, DSP'li bakanların Kur'ân kurslarının Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanması isteğinden dolayı çıkmıştı. Daha sonra DSP'li bakanlara 'Kur'ân kursları diyanette kalacak ama denetimi Milli Eğitim Bakanlığı yapacak' ara formülü iletildi ve DSP'li bakanlar ikna olunca uzlaşma sağlandı. (Milliyet, 23 Temmuz 1997)

8 yıllık kesintisiz eğitim ve Kur'ân kursları konusunda hükümette meydana gelen kriz, MGK Genel Sekreteri Orgeneral İlhan Kılıç'ı harekete geçirdi. Başbakan Mesut Yılmaz'ı ziyaret eden Kılıç, görüşmeden ayrılırken gazetecilere "8 yıllık kesintisiz eğitime bu yıl geçilecek." açıklamasını yaptı.

Milli Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay, 8 yıllık kesintisiz eğitim yasası daha meclise gelmeden jet hızıyla işe koyuldu. İllere bir genelge gönderen Uluğbay, yasanın uygulama esaslarını belirleyerek il ve ilçelerde '8 yıllık kesintisiz ilköğretim uygulaması izleme ve icra kurulları'nın oluşturulmasını istedi.

Yasa mecliste görüşülürken DYP lideri Çiller ve Milli Eğitim eski Bakanı Mehmet Sağlam'ın yasaya muhalefet etmesi bazı kesimleri sinirlendirdi. MGK'nın 31 Mayıs'taki toplantısının zabıtları kamuoyuna açıklanıyor ve o dönemde kesintisizi savunanların nasıl bir 'U' dönüşü yaptıkları anlatılıyordu. Sağlam, yasaya ret oyu verince medyaya sızdırılan 'skandal' haberlerle zor duruma düşürülüyordu. Medyada Sağlam'ın seçim bölgesi Kahramanmaraş'ın DYP'li ilçe ve beldelerindeki hayali kadroları sahte evraklarla bakanlığa aldığı yönündeki haberlerle siyasi linç girişimi başlıyordu. Ayrıca başkanlığını Hikmet Uluğbay'ın yaptığı Milli Eğitim Bakanlığı Vakfı İstanbul'da yapılan ve isminin Mehmet Sağlam olması kararlaştırılan okulun ismini değiştiriyor, Sağlam'a bu isim çok görülüyordu.

'Asker Baskısı Olmasa 8 Yıllık Kesintisiz Kararı Çıkmazdı'

Ve nihayet üzerinde aylarca tartışılan 8 yıllık kesintisiz eğitim Meclis Genel Kurulu'nun sabahlara kadar süren 37 saatlik çalışması sonunda 277 milletvekilinin oyuyla 16 Ağustos'ta yasalaştı. ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Süha Sevük üniversitenin açılış töreninde yaptığı konuşmada: "Hepimiz kabul etmeliyiz ki Türk Silahlı Kuvvetleri'nin baskısı olmasaydı, parlamentomuz bu kanunu çıkarmazdı." dedi. (Hürriyet, 24 Eylül 1997)

Evet, 8 yıllık kesintisiz eğitim ve Kur'ân kursları konusunda hedefe ulaşılmıştı. İmam Hatip liselerinin orta kısımları kapanacak, ilköğretimi bitirmeden kimse Kur'ân kurslarına gidemeyecekti. Mayıs 1996'da Turhan Tayan tarafından planlanan 'kesintisiz' eğitim meselesinde DYP milletvekilleri genel olarak 'ret' oyu verirken, aynı partinin birkaç milletvekili ile birlikte Milli Eğitim ve Milli Savunma eski bakanlarından Turhan Tayan 'kabul' oyu verdi.

Uzun ve mücadeleli sürecin sonunda perde arkasında fırtınaların koptuğu eğitim meselesinde, ilmi ve pedagojik veriler yerine ideolojik bağnazlık zaferini ilan etti.

MUHABBET FEDAİLERİ ÖRGÜTÜ BENİ LİSTEYE ALMIŞ!

Atatürkçülük, 28 Şubat sürecinin en önemli malzemelerinden biri olmuştu. Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in tabiriyle bu süreçte; gerçekten Atatürkçü olanlar, Atatürkçü geçinenler ve Atatürk'ten geçinenler diye tanımlanabilecek üç zümre vardı. 28 Şubat sürecini menfaatleri için kullananlar 'Atatürkçü geçinen ve Atatürk'ten geçinenler' sınıfına giriyordu. Bunların tipik özellikleri vardı. Dine ve dindarlara saldırmak için fırsat kollayan bu kesim, Atatürk'le hiç mi hiç alakaları olmadığı halde yakalarına Atatürk rozeti takar ve her yerde Atatürkçü olduklarını söyleyerek saldırılarına zemin hazırlardı. Başörtülü bir kişinin gerici olduğunu dillendirir, onlarla aynı ortamda bulunmanın çağ dışılık olduğunu ifade eder, büyükannelerinin başörtülü veya dedelerinin namazında niyazında olduğunu ve bu sebeple dindar olduklarını (!) ancak Türkiye'de dini hayatı yaşama isteğinde bulunanların aşırıya gittiğini v.s. savunurlardı. Aslında bu tip kişileri biraz derinden araştıranlar, onların Marksist, Leninist, Maocu ve hatta bölücü terör örgütlerinin ideolojik dünya görüşünü savunduğunu bilirdi.

28 Şubat süreci içinde Milli Eğitim Bakanlığı'nda dini hassasiyeti olanlara karşı, müthiş bir saldırı süreci başladı. 12 Eylül askeri müdahalesinden sonra bakanlıktaki kadrolara 'irticacı'ların doldurulduğu ifade ediliyor, 8 yıllık kesintisiz eğitim, Kur'an kursları, özel yurt ve okullara yapılacak müdahalenin 'gerici'

kadrolarla mümkün olmayacağı anlatılıyordu. Bazı medya organları ve yazarlar her gün köşelerinde yayınladıkları yazılarla 'irtica' ile savaşıyor, ihbar ettikleri kişilerin görevden alınmasını talep ediyorlardı.

Çölaşan'ın Bakana Tavsiyesi

8 yıllık kesintisiz eğitim ve İmam hatip lisesi tartışmalarının zirveye çıktığı, 28 Şubat kararları savsaklandı diye Refahyol Hükümeti'nin yıkılarak Anasol-D hükümetinin kurulduğu günlerde, gazeteci-yazar Emin Çölaşan'ın Hürriyet gazetesinde yazdığı iki yazı her şeyi özetliyordu. 8 yıllık kesintisiz eğitim kararının Meclis'ten geçtiği, sıranın bakanlığa geldiğini anlatan 17 Ağustos 1997 tarihli yazı şöyleydi:

"Sekiz yıllık temel eğitim tasarısı Meclis'te kabul edildi. Önemli bir atılımdır, önemli bir eğitim reformudur. Ülkemiz için hayırlı olsun. Ancak bir konunun hayırlı veya yararlı olup olmaması, onu hayata geçirecek siyasal iktidarın ve yetkili kişilerin tutumuna bağlıdır. Siz en güzel yasayı çıkarırsınız ama uygulanmadıktan sonra işe yaramaz. Türkiye böyle örneklerle doludur. Bazı yasalar belli kadrolar tarafından savsaklanır, uyutulur ve yerin altına gömülür. Yasalar sadece kâğıt üzerinde kalır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nda her görüşten insan çalışıyor. İçlerinde çok sayıda Atatürkçü-laik-çağdaş insan olduğu gibi gericiler de var. Hatta bu ikinci kesimin ağırlıkta olduğunu söyleyebiliriz.

Milli Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ı iyi tanıyan gazetecilerden biriyim. Karşılıklı ev ziyaretlerine varan dostluğumuz vardır. Akıllı, dürüst, okuyan, dünyayı bilen, çizgisi tutarlı bir insandır. Hayatta hiçbir yamukluğu olmamıştır. Şimdi ona düşen görev, Milli Eğitim Bakanlığı kadrolarını yeniden elden geçirmektir. Burada karşımıza üç temel birim çıkıyor:

1- Personel Genel Müdürlüğü.

2- Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

3- İl Milli Eğitim müdürleri.

Temel unsur bunlar. Bu birimler eski bakan sağlam Mehmet tarafından dolduruldu. Nice pırıl pırıl kamu görevlisi sıra beklerken, buralara Hacı-Bacı ikilisinin "seçmece" adamları atandı. Yılmaz hükümeti ve Hikmet Uluğbay şunu iyi bilsinler: Milli Eğitim Bakanlığı kadrolarına egemen olamazlarsa, değil sekiz yıllık, 18 yıllık kesintisiz eğitim uygulaması bile başlatsalar, sadece nasihat alırlar. Bakanlık içinden ihanete uğrarlar, sabote edilirler ve rezil olurlar. Refah Partisi sekiz yıllık kesintisiz eğitim konusunda böylesine büyük yaygarayı babasının hayrına mı kopardı? Kendi yayın organı olan Kanal-7 ve birkaç küçük gazete aracılığı ile kitleleri sokağa dökmek için boşuna mı uğraş verdiler? Refah Partisi, imam hatip okullarını niçin partinin arka bahçesi olarak görüyordu? Bunlar devletin okulları değil miydi? Eğer o okullardan cumhuriyet, rejim ve Atatürk düşmanı çocuklar yetişiyorsa, sorumlusu kimdi? Bu devletin Milli Eğitim Bakanlığı değil miydi?

Evet, o çocukları Milli Eğitim Bakanlığı öyle yetiştirdi. Onlar Türkiye'ye uzaydan gelmediler. Biz öyle yetiştirdik onları. O bakanlığın atadığı kadrolar -yöneticiler, öğretmenler- yetiştirdi. Size burada küçük bir örnek vereyim. Yönetmeliklere göre, imam hatip okullarında kız öğrenciler sadece Kuran derslerinde başlarını örtebilir. Oysa yıllardan beri geçerli olan uygulamada imam hatip öğrencisi kız çocukları zorla örtü altına sokuluyorlar. O kadar ki, bu örtünme adeta bir üniformaya dönüşüyor. Dahası, bu okullarda tümüyle harem-selamlık uygulaması yapılıyor. Kız ve erkek öğrenciler sürekli ayrı yerlerde.

Böyle şey olur mu? Devlet okul açıyor ve burada rejime düşman çocuklar yetiştiriliyor. Bu çocuklar henüz 11-12 yaşlarında. Hepsinin beyni bir anda görünmez güçler tarafından yıkanmaya

başlıyor... Çünkü devletin okulunda okuyan yavrulara şeriatçı kesim el atıyor. Bunlara bedava yurt, yemek, giyecek sağlayıp önce velilerini, sonra da çocukları tavlıyorlar. Oynanan oyun çok ilginç!.. İmam hatiplere genelde fakir fukara çocukları gönderiliyor. Bu ailelerin eğitim düzeyi düşük. Çocuğun yükünden kurtulmak için onu oraya gönderiyorlar, çünkü biliyorlar ki imam hatibe gidince birileri tarafından beslenecek, yatırılacak, giydirilecek!.. Ve sonra da beyin yıkama işlemine tâbi tutulacak!

Evet, Yılmaz hükümetini ve Milli Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay'ı burada bir kez daha uyarıyorum: Sekiz yıllık eğitim büyük para gerektirecek. Bunu biliyoruz. Parayı herhalde bir yerlerden bulursunuz. Ama işin paradan çok daha önemli olan yönü, sekiz yıllık eğitimin kadrolarını oluşturmaktır. Eğer bu kadroları oluşturamazsanız, Milli Eğitim Bakanlığı'na derhal egemen olamazsanız... Vay sizin halinize!.. İşte o zaman bu işin altından kalkamazsınız. Rezil olursunuz. Gerek bireysel ve gerekse siyasal açıdan bitip tükenirsiniz. Sizin bitip tükenmeniz dert değil de, Türkiye'ye büyük darbe vurmuş olursunuz.

Falih Rıfkı Atay'ın "Zeytindağı" isimli kitabını yıllar önce okumuştum, şimdi ikinci kez okuyorum. Atay 1915 yılında yedek subaylığını yapıyor. Şam ve Kudüs'te Cemal Paşa karargâhında görevli. Bunun öncesinde ve sonrasında yaşadığı olayları ve İmparatorluğun çöküşünü anlatırken bir yerde şöyle diyor: "O sırada Türkiye'ye birkaç yıl sonra Atatürk gibi bir adamın geleceği düşünülemezdi. Böyle bir şeyin fantezi romanlarında bile yeri olamazdı..."

Sadece biz değil, dünya bile ikinci Atatürk'ü çıkaramadı. Öyle bir insanın bütün eserlerine, ardında bıraktığı bütün nimetlere yıllar boyu saygısızlık ettik. Saygısızlık bir yana, içimizdeki bazı hainler ona küfretmekten bile utanmadılar. Atatürk'ün ne büyük adam olduğunu, şu sekiz yıllık temel eğitimi protesto eden birkaç bin kişiyi, savundukları zihniyeti ve çağdışı kafaları

gördükçe bir kez daha anlıyoruz. 1920'li ve 30'lu yıllarda bütün devrimleri şakır şakır yapmıştı. Biz ise 2000 yılına üç kala bir eğitim reformu yapabildik diye seviniyoruz!

Nur içinde yat büyük Atatürk."

Bazı çevrelerle derin ilişkileri iyi olduğu iddia edilen Emin Çölaşan bu yazısından sonra MEB bürokratlarından birinden mektup aldı. Bu mektup bakanlıkta başlayacak sürgün ve kıyım harekatının başlangıcını oluşturacaktı. Çölaşan 27 Ağustos 1997'de yayınlanan köşesinde uyarılarda bulunuyor ve Bakan Hikmet Uluğbay'a gerekenin yapılması mesajını veriyordu. O mektup şöyleydi:

Milli Eğitim Bakanlığı'nın üst düzey bir yetkilisinden aldığım isimli ve imzalı bir mektubu, Bakan Hikmet Uluğbay'ın dikkatine sunmayı bir görev biliyorum. Uluğbay isterse, bunu yazan görevlinin ismini kendisine veririm.

İşte mektup: 'Sayın Çölaşan, 17 Ağustos 1997 tarihli Hürriyet'teki köşenizde yazdığınız "Sıra Geldi Bakanlığa" başlıklı yazınız, bana göre 8 yıllık kesintisiz eğitim yasasıyla ilgili, bütün yayın organlarında yayınlanmış yazı ve konuşmaların en içerikli olanıdır. Yazınız temelde Milli Eğitim Bakanlığı kadrolarını yeniden elden geçirmeyi önermektedir. Diyorsunuz ki "Yılmaz hükümeti ve Hikmet Uluğbay şunu bilsinler: Milli Eğitim Bakanlığı kadrolarına egemen olamazlarsa, değil 8 yıllık, 18 yıllık kesintisiz eğitim uygulaması bile başlatsalar, sadece nasihat alırlar." Şimdi ben sizin saptadığınız bu gerçekleri doğrulayan bazı bilgiler sunacağım.

1- 8 yıllık eğitim yasasının program ve mevzuat boyutunda uygulamasını gerçekleştirecek Talim Terbiye Kurulu'nun ve buraya bağlı daire başkanlıklarının kadroları içinde Atatürk'ün

adını bir defa bile söyleyemeyen, Atatürk ilke ve devrimlerinden söz edilirken bundan rahatsız olup, toplantılardan çıkan kimseler var. Bunlar, bu Başkanlık içinde en önemli kadroları kendi görüşlerine göre kullananlardır.

2- Personel Genel Müdürlüğü'nde halen, Atatürk'ün annesi hakkında uydurulan belgeleri fotokopi ile çoğaltıp bakanlığın bütün odalarına kapı altlarından atan zihniyet var. Gazetenizin eğitim muhabiri Kamuran Zeren bu olayı ortaya çıkarıp yazmıştı. Bu zihniyete destek veren üst yöneticilerden bazıları, bakanlığın daha üst kadrolarına sonradan atanmışlardır. Şu anda da görev başındalar.

3- İl ve ilçe Milli Eğitim Müdürleri ile diğer okul müdürlerinin bir bölümü de bu kafadadır. İlahiyat ve imam hatip kökenliler bu görevlere özellikle getirilmiştir. Bu durumu herkes bildiği halde, nedense kimse üzerine gitmemektedir.

4- Köy okulları dışında pek çok okulda mescitler açılmıştır. Bazı bakanlık yöneticileri ve müfettişleri, okulunda mescit açtırmayan yöneticileri tehdit etmişlerdir. Bu konuda sizinle konuşturacağım okul müdürleri var. Sayın Bakan (Hikmet Uluğbay) bir emir verse de, bu konular bir açığa çıkarılsa...

5- Bakanlığın merkez binası dahil diğer eklenti ve binalarının hemen hepsinde mescitler açıldı.

6- İmam hatip okullarının hemen hepsinde kız ve erkek öğrenciler ayrı oturtulur, ayrı eğitim görür. Ayrıca bütün kız öğrenciler örtünmeye zorlanır. Bu uygulama bazı özel ve resmi okullara da şimdi yayılmak isteniyor. Bu okullardaki yöneticiler yasaları uygulayıp bu durumu engellemek yerine, teşvik ediyorlar.

7- Bayan öğretmenlerin bazıları örtülü, erkek öğretmenler sakallı ders vermektedir. Bunlara engel olmak isteyen yöneticiler

ve bakanlık müfettişleri hırpalanmaktadır. Bu konuda örneklerimiz vardır.

8- Ülkemizin zeki ve çalışkan öğrencileri belli çevrelerce belirlenmekte, ailesinden alınarak özel yurtlara götürülüp özel amaçlı olarak eğitilmektedir. Ekonomik durumu iyi olmayan aileler, çocuklarının eğitimine devlet desteği olmadığı için bu duruma razı olmaktadırlar. Buna kesin çözüm bulunmalıdır.

9- Bugünlerde malum çevreler, dedikodu ve imzasız tehdit mektuplarıyla bakanlıktaki çağdaş ve Atatürkçü kadroları yıpratmaya çalışmaktadır.

Sayın Çölaşan, bunlara benzer daha da vahim uygulamalar var. Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu yapısı ile hiçbir yasayı uygulamak mümkün değildir. Eğer yeni kadrolar oluşturulmazsa, 8 yıllık kesintisiz eğitim gerçekleşmez. Yasaları uygulayanlar, en az o yasaları yapanlar kadar güçlü ve inançlı olmak zorundadır. Saygılarımla."

Evet, eğitimcinin mektubu böyle. Burada bir kez daha vurguluyorum ve ısrarla uyarıyorum: Sekiz yıllık kesintisiz eğitim konusunda başarıya ulaşmak isteniyorsa, Milli Eğitim Bakanlığı kadrolarını derhal elden geçirmek gerekiyor. Bakınız, öğrenim yılı 20 gün sonra başlayacak. Bu konuya şimdi neşter vurulmazsa, ne zaman vurulacak? Hikmet Uluğbay'la bakan olduktan sonra hiç konuşmadım. Ama yüzde yüz kesinlikle inanıyorum, şimdi o da milletvekillerinin, siyasetçilerin ve başkalarının baskısından boğulmuş durumdadır. Makam odası herhalde dolup taşmaktadır... "Aman, şu öğretmen bizim yakınımızdır. Şuradan şuraya atamasını yapalım..." "Filanca müdür bizdendir. Onu şuraya getirelim..." Siz istediğiniz yasayı, dünyanın en çağdaş, uygar yasalarını çıkarın. Sonuçta uygulamayı yapacak olan, kullanacağınız kadrolardır. Uluğbay bu işi iyi kadrolara emanet ederse vezir olur, Cumhuriyet rejiminin altını

oymak için fırsat kollayan kadrolara bırakırsa rezil olur. Ancak burada söz konusu olan sadece kendi ismi değil, Cumhuriyet'in geleceğidir. Tercih kendisine aittir."

Benzeri Olmayan Sürgün ve Kıyım Harekatı

Süreç içinde belki de Cumhuriyet tarihinde görülmedik sürgün ve kıyım harekatı başladı. Atamalar genelde sol görüşlü siyasi parti teşkilatlarından gelen raporlar doğrultusunda gerçekleşiyordu. Marjinal sol grupların etkinliği ile il ve ilçelerdeki parti teşkilatlarına isimsiz, imzasız dilekçeler gidiyor, oradan da parti merkezine baskı yapılarak eğitimciler sürülüyordu.

Atamalar Bakan Hikmet Uluğbay'ı da aşıyordu. Uluğbay bakanlığa geldiğinde Milli Güvenlik Kurulu (MGK) Genel Sekreteri ve dönemin etkili isimlerinden Org. Tuncer Kılıç'ın akrabası Güngör Kılıç, bakan danışmanı sıfatıyla göreve başlamıştı. Parti teşkilatlarından gelen raporlar ve istihbarat kaynaklı olduğu belirtilen bilgi notları bakan danışmanı olarak görev yapan Güngör Kılıç ve Yüksel Sezgin tarafından değerlendiriliyor, görevden alınacak ve yerlerine gelecek kişilerin listesi Personel Genel Müdürlüğü'ne bildiriliyordu. (17 Kasım 1997, Zaman)

Süreç içinde İl ve ilçe milli eğitim müdürlerinin neredeyse tamamına yakını değiştirildi. 3 bine yakın eğitim yöneticisi yerinden edildi. Görevden alınanlar mahkeme kararıyla yerlerine dönse bile göreve başlamadan yeniden kararnameleri hazır ediliyor, göreve başlama kararnamesi ile alınma kararnamesi birlikte gönderiliyordu. Üsküdar milli eğitim müdürü ve Ümraniye milli eğitim müdürü bu uygulama için marjinal örneklerdi. Görüntüde bakan takdiri ile görevden alınıyorlardı; ama bu insanların ilahiyat fakültesi mezunu oldukları için 8-9 kez görevden alındığını ve her seferinde mahkeme kararıyla döndüklerini herkes biliyordu.

GİZLİ

T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
A N K A R A

İSTH : 3590- -00/İKK ve Güv.D.İç İsth.Ş.( ) HAZİRAN 2000

KONU : Kılık-Kıyafet Yönetmeliğine
Aykırı Hareket Eden Öğretmenler

MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİNE

Alınan bir bilgiden;

1. Kılık-kıyafet yönetmeliğine aykırı davranışları nedeniyle haklarında yapılan soruşturma ve kovuşturmalar sonucu Devlet memurluğundan uzaklaştırılmalarına karar verilen öğretmenlerin, başka Bakanlıklara yatay geçişleri yaptırılarak alınan kararların uygulatılmadığı öğrenilmiştir.

2. Bu çerçevede son olarak;

a. Sincan Halk Eğitim Merkezinde görevli Ev Ekonomisi dersi öğretmeni Nurşen ORAKÇI'nın hakkında verilen Devlet memurluğundan çıkarılma kararından kurtulması için, Tarım Bakanlığına yatay geçiş için gerekli kararnamenin çıkarıldığı,

b. Ancak, Sincan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından Nurşen ORAKÇI'nın ilişiğinin kesilmemesi nedeniyle yatay geçişin yapılamadığı,

c. Bu nedenle adı geçen öğretmenin, Milli Eğitim Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu'nda "Bundan sonra başını açacağını" beyan ederek yatay geçiş için çaba göstermeye devam ettiği,

3. Söz konusu işlemlerin Milli Eğitim Bakanlığında;

a. Personel Genel Müdür Yardımcıları Osman Nuri ULUS ve Mustafa UYAN tarafından planlandığı ve uyguladığı,

b. Personel Genel Müdürü Hüseyin ACAR'ın ise, bu uygulamaları bilmesine rağmen müdahale etmediği,

c. Söz konusu Genel Müdür Yardımcılarının;

(1) Atatürkçü olarak bilinen yöneticiler hakkında isimsiz şikayet mektupları yazdırdıkları,

(2) Atatürkçü görüşlere sahip yöneticiler hakkında kendilerine yakın müfettişler vasıtasıyla tahkikat yaptırdıkları ve hata bulunduğu taktirde bunlara normalin üzerinde ceza verdirerek görevden uzaklaştırılmasını sağladıkları bildirilmiştir.

Arz ederim.

GENELKURMAY BAŞKANI NAMINA

Fevzi TÜRKERİ
Korgeneral
İstihbarat Başkanı

GİZLİ

Laiklik, Atatürkçülük gibi konular kullanılarak baskıya maruz kalanlar oldu. İsimsiz, imzasız dilekçelerle, "Atatürkçü değildir, 8 yıllık kesintisiz eğitime karşıdır, eşi başörtülüdür, Cuma namazı kılar, gümüş yüzük takıyor, İmam hatip sempatizanı, okulda mescit açtı, umreye gitti." gibi dönemin popüler konularından yaftalar vuruldu.

Bingöl Milli Eğitim Müdürü Osman Önalan da görevden alınan yöneticilerden biriydi. Tenzil-i rütbe ile İstanbul'a, bulunduğu makamdan daha alt derecede bir makama müdür yardımcısı olarak tayin edilmişti. Çevresinde muhafazakar kimliği ile bilinen, dine saygılı, dinini yaşamaya çalışan biri olarak biliniyordu. Hanımının da başörtülü olduğunu dairede neredeyse bilmeyen yoktu; yani kimliği yeni ortaya çıkmış biri değildi. Yıllarca Türk milli eğitimine hizmet etmiş, hiçbir cezaya da maruz kalmamıştı.

Milli eğitim müdürlüğünde görev yapan yöneticiler mesai saati bitince Cağaloğlu'ndaki müdürlük önünden hareket eden servislerle evlerine kadar gidiyordu. İstanbul trafiğinde servisle seyahat uzun sürüyor, saatler süren yolculukta önemli konuların müzakere edildiği veya tartışıldığı da oluyordu. O günlerde kendilerini 'Biz çağdaşız, Atatürkçüyüz' diye tanıtan, konjonktürün getirdiği psikolojik desteği de arkasına alan bazı idareciler, muhafazakar kimliği ile tanınan yöneticilere, fiili olmasa da manevi tacizlerde bulunmaktaydı. Servis aracında hemen hemen her gün dindar insanlara ileri-geri laflar söyleniyor, hanımı başörtülü olanlara ağır hakaretler yapılıyor ve dini hassasiyetleri olan insanlar rencide ediliyordu. Serviste bu tür konuların konuşulması Osman Önalan'ı rahatsız ediyor; ancak ses çıkarmayarak, sabrediyor, dayanmaya gayret gösteriyordu.

Atatürk, Rüyasında Müdüre Ne Dedi?

Yine dini konuların tartışıldığı bir gün servis aracı tam Boğaziçi Köprüsü'nün üzerinde Anadolu yakasına doğru ilerliyordu. Artık dayanamayan, Osman Önalan gece gördüğü rüyayı arkadaşları ile paylaşmaya karar verdi.

Hararetli bir şekilde dini konularla dalga geçen kişilere seslenerek:

- Arkadaşlar, sizinle bu gece gördüğüm bir rüyayı paylaşmak istiyorum, dedi.

Herkes bir anda dikkat kesildi.

- Hocam ne rüyasıymış bu, diyenler oldu. Bunun üzerine Önalan anlatmaya başladı:

- Arkadaşlar, dün gece rahmetli Atatürk'ü rüyamda gördüm. Rahmetlinin elini öptüm ve 'Atam nasılsın, iyi misin?' diye hâl hatır sordum. O da bana 'Evlâdım sen nasılsın rahat mısın?' diye sordu. Ben halime şükrettiğimi söyledikten sonra yeniden 'Atam siz rahat mısınız, huzurlu musunuz?' diye sordum. Bana dedi ki: 'Ben bir yönden çok rahatım bir yönden de çok sıkıntılıyım. Rahatım çünkü ben ahirete gelmeden önce yobazların kökünü kazıdım ve geriye aydınlık bir Türkiye bıraktım. Ancak beni bu günlerde rahatsız eden bir konu var. Türkiye'de şu anda bir grup türemiş. Aslında beni hiç sevmiyorlar. Aslında bunlar komünizm, Mao, Lenin propagandası yapmaktadır. Bu güruh şimdi her yerde benim ismimi kullanıyor. Yakalarına benim resmimin bulunduğu rozeti takıyorlar ve bunun arkasına sığınarak menfaat temin ediyorlar. Bu durum beni çok rahatsız ediyor. Beni seven kişilerin buna fırsat vermemesini istiyorum. Benim yeniden dünyaya gelme imkanım olsa ben onlara yapacağımı biliyorum.'

Serviste bulunanlara, rüyasında Atatürk'ün ağır hakaretler ettiğini de ifade ettikten sonra, serviste derin bir sessizlik oldu.

O güne kadar Atatürk'ün ismini kullanan birkaç kişi hemen itiraz etti:

- Olur mu kardeşim, böyle bir şey.

O tekrar devreye girdi:

- Rüya değil mi kardeşim, rüya bu, Atatürk'ü gördüm ve bana söylediklerini size aktarıyorum.

Sessizlik bir süre daha devam etti ve o andan itibaren kimse dini konularda konuşmadı. Ertesi günlerde de onun yanında hiç kimse dini konulara girmedi, başörtülü kişilere hakaret etmedi ve dindarlara karşı söz söylemedi.

Osman Önalan'ın başından 28 Şubat süreci içinde ilginç bir olay daha geçti. Fıkralara konu olabilecek olayı daha iyi anlamak için Türkiye'nin gündemindeki konuları ve kamuoyunun hassasiyetlerini bilmek gerekliydi.

Eğitimcinin Korkusu: Hizbullah

2000 yılının ocak ayında Türkiye, eşi benzeri görülmemiş, din adına işlendiği söylenen cinayetlere tanık oluyordu. O tarihe kadar adını az sayıda kişinin duyduğu, sadece terör örgütleri konusunda uzman kişilerin bildiği Hizbullah terör örgütü, bir anda Türkiye'nin gündemine oturmuştu. Hizbullah'ın İstanbul Beykoz'daki karargahına baskın yapılmış ve lideri Hüseyin Velioğlu ölü ele geçirilmişti. İstanbul polisinin yaptığı baskında çok sayıda video görüntüleri, disket ve CD'ler ele geçirilmiş ve örgütün 1500 kişilik bir ölüm listesi hazırlayarak çok sayıda işadamı, gazeteci, ılımlı Müslüman ve sanatçıya 'Katli vaciptir' fetvası çıkardığı kamuoyuna sunulmuştu. Polis sadece İstanbul'da değil Türkiye'nin her tarafında örgüt merkezlerine ve örgüte üye olduğu iddia edilen kişilerin bulunduğu mekanlara baskın yapıyor, örgüt üyelerini konuşturuyor ve adeta mezarlığa dönüşen evler tek tek bulunuyordu. Zira Hizbullah örgütü, öldürdüğü kişileri yaşadıkları mekanların içine gömüyordu.

Televizyon kanallarında ve gazetelerde bu konu o kadar gündeme gelmişti ki insanlar hangi TV kanalını açsa yeni bir toplu mezar bulunduğuna dair haber, hangi gazeteye baksa manşetten verilmiş mezar evler görüyordu. Bu görüntüler toplumun psikolojisini bozmuş, herkes birbirinden korkar hale gelmişti.

Osman Önalan, mübarek gün ve gecelerde arkadaşlarına cep telefonuyla tebrik mesajları gönderiyordu. Mesajlara da içerik olarak, bildiği atasözü, özlü sözler, veciz ifadeler ekliyordu. İl milli eğitim müdürlüğü çevrelerinde sol dünya görüşü ile bilinen müdür yardımcısı N'ye de bir mesaj gönderdi. Mesajda Bediüzzaman Said Nursi'ye ait olduğu bilinen şu ifadeler yer alıyordu: "Biz muhabbet fedaileriyiz. Husumete vaktimiz yok. Neme lazım, başkası düşünsün düşüncesi zulmün yadigarıdır."

N. beyin cep telefonuna mesaj ulaştığında, Silivri'de müfettiş arkadaşıyla birlikte bir okulu teftiş ediyordu. Telefonunu çıkardı ve mesaja baktı. 'Muhabbet fedaileri', 'husumet', 'Zulüm' gibi kelimeleri görünce birden beyninden vurulmuşa döndü. Çünkü, N. bey o günlerde her gün televizyonlarda Hizbullah'ın yaptığı eylemleri duyuyor, polisin yeni yeni ortaya çıkardığı birçok örgüt ismi duyuyordu. Bu psikoloji içinde kendisinin de bir örgüt tarafından kara listeye alınmış olabileceği ve tehdit edildiğini düşündü. Çünkü gazeteler ve televizyonlar Hizbullah'ın 1500 kişiyi 'katli vaciptir' diyerek kara listeye aldığını ve ölüm emri verdiğini duyuruyordu. N. bey mesajı arkadaşına gösterdi ve istişare ettiler. Arkadaşı, 'Olayı savcılığa intikal ettirelim, ne olur ne olmaz.' önerisinde bulundu. Savcılığa gitmek için anlaştılar. Savcılığa gitmeyi planladıkları sırada N. beyin aklına İstanbul Milli Eğitim Müdürü Ömer Balıbey'i aramak geldi. Ne de olsa amiriydi ve böyle bir olaydan haberdar edilmeliydi. Balıbey'i aradı ve olayı anlattı.

- Hocam, muhabbet fedaileri diye bir örgüt bizi kara listeye almış. Şimdi mesaj çekti. Mesajında anlamadığımız Osmanlıca ifadeler var. Biz savcılığa gitmeye karar verdik.

Ömer Balıbey, soğukkanlı bir ifadeyle:

- Hocam, nedir bu mesaj bir okusanız, dedi. N. bey mesajı okudu:

- Biz muhabbet fedaileriyiz. Husumete vaktimiz yok. Neme lazım, başkası düşünsün düşüncesi zulmün yadigarıdır.

Balıbey, başladı kahkahalarla gülmeye.

- N. bey, hele bir bakın gönderenin ismi, numarası falan yazıyor mu?

N. bey kısa bir araştırmadan sonra, mesajı gönderen kişinin mesai arkadaşı olduğunu öğrendi. Ömer bey olayın bir örgüt işi olmadığını ve orada ifade edilen cümlelerin tehdit unsuru taşımadığını söyleyerek, arkadaşıyla konuşmasını istedi. Durumu Osman Önalan'a da ileten Balıbey, N. beyle konuşmasını ve mesajda ne anlatmak istendiğini izah etmesini bildirdi.

Muhabbet Fedaisi Ne Demek?

Mesaj olayından olağanüstü etkilenen N. beye hemen telefon açan Osman Önalan, böyle bir mesaj yazma gerekçesini şöyle izah etti: "Bu günlerde malum, dini hassasiyetleri olan kişilere yobaz deniyor, sanki dindar insanlar adam kesen, adam öldüren kişiler gibi gösteriliyor. Ben böyle bir mesajla hakiki manada dindar bir insanın sevginin temsilcisi olduğunu, sevginin savunuculuğunu yaptığını, düşmanlığa vakit bulamayacağını, çevresinde olan her şeye neme lazımcı bir yaklaşım sergileyemeyeceğini ifade ettim."

Osman beyin izahından sonra hâdise tatlı, gülümseten bir hatıra olarak hafızalarda kaldı. Ancak bu hatıra, 28 şubat sürecinde insanların nasıl gerildiğini, psikolojilerinin nasıl yıpratıldığını

ve devletin önemli kurumlarında görev yapan kişilerin bile birbirlerine karşı nasıl önyargılı yaklaşımlar sergilediğini göstermesi açısından insanı dehşete düşüren bir örnek oldu.

PAŞAM! REKTÖR HEM NURCU, HEM DE İNEĞİ ÖLDÜRDÜ

Türkiye 1992 yılında 23 yeni üniversiteye kavuştu. Bunlardan biri de Şanlıurfa'daki Harran Üniversitesi idi. O günlerde hükümette Tansu Çiller başbakanlığındaki Doğruyol Partisi ve Sosyal Demokrat Halkçı Parti'den oluşan DYP-SHP koalisyon hükümeti vardı. Diğer üniversitelerle birlikte, Harran Üniversitesi'ne kimin kurucu rektör olacağı konuşuluyordu. Şanlıurfa valisi Ziyaettin Akbulut, bölge milletvekilleri ve akademisyenler, başarılı akademik yaşantısı ve Urfalı olması hasebiyle bir isim üzerinde yoğunlaştı. Bu isim, Diyarbakır Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Servet Armağan'dı.

Prof. Dr. Servet Armağan, talebesi Milli Eğitim Bakanı Köksal Toptan'ın da teklifi ile Cumhurbaşkanı Turgut Özal tarafından rektör olarak atandı. Servet hoca rektör atandıktan sonra Turgut Özal'ın kardeşi Yusuf Özal'dan şu hatırayı dinlemişti:

"Sizin rektörlüğe tayininiz esnasında ağabeyime danışmanları şöyle dedi: Bu tayin edeceğiniz kişi dindar ve mahzurludur, siz bilirsiniz sayın Cumhurbaşkanım. Ağabeyim ise şöyle cevap verdi: Servet hocanın bir mahkumiyeti var mı? Varsa getirin. Danışmanları 'Yok' dediler. Bunun üzerine ağabeyim rektör tayin kararnamesini imzaladı."

Bu atamadan birkaç ay sonra da Turgut Özal Hakkın rahmetine kavuştu. Rektör Servet Armağan daha o günlerde zorlu

bir yolculuğa çıktığının bilincindeydi. 2 yıl boyunca çok çalıştı. Altyapı imkanları olmayan, hocaları eksik, öğrenci sayısı sınırlı olan üniversiteyi 2 yıl içinde belirli bir noktaya getirdi. Kurucu rektörlük süresi 1994 yılının sonbaharında bitiyordu. Rektörlük seçimi yapılacaktı.

MGK Üniversiteyi Denetleyecek

Bir gün Servet hocaya Yükseköğretim Kurulu'ndan (YÖK) telefon geldi. Telefondaki isim YÖK Başkan yardımcısı Ali Kısakürek'ti.

- Hocam, Milli Güvenlik Kurulu bir denetleyici gönderecek, hazırlıklı olun, dedi. Rektör Armağan hakkında, daha o günlerden şikayetler başlamıştı. Servet bey cevap verdi:

- Milli Güvenlik Kurulu üniversiteleri denetleyemez. YÖK denetleyebilir.

YÖK başkan yardımcısı bunun üzerine, biraz sonra telefon açacağını belirterek görüşmeyi bitirdi. Kısa süre sonra yine telefon geldi:

- Hocam MGK denetçilerinin yazısını Başbakan Tansu Çiller onaylamış, biz de bir şey yapamıyoruz. Bir generalle 4 albay üniversitenizi denetlemeye gelecekler.

Rektör şaşırmıştı. Hemen Vali Ziyaettin Akbulut'u aradı ve bilgi verdi. Vali Akbulut, Servet Beyi uyardı:

- Hocam, geçen sene de bizi denetlemişti bu general. Sert mizaçlı birisi. Allah kolaylık versin. Dikkatli olun.

Bir gün sonra Urfa'daki Tugay'dan generalin ziyaret programını ihtiva eden bir yazı geldi. Dakikasına kadar program yazılmıştı. Servet Bey endişeliydi. Kendisine hakaret edilir veya uygunsuz bir konuşma geçer diye düşünüyordu.

İki gün sonra Rektörlük merdivenlerinde Tuğgeneral Suat Eren ve beraberindeki 4 albayı karşıladı. Rektörlük odasına geçtiler. Suat Paşa bacak bacak üstüne attı ve konuşmaya başladı:

- Eee, anlat bakalım neler yapıyorsunuz buralarda. Gerici faaliyetler ne durumda. Bize biraz bilgi ver.

Rektör Servet Beyin canı sıkılmıştı; ama yapacak bir şey de yoktu. Cevap verdi:

- Bizim üniversitede gerici faaliyetler yok. Ben de buna müsaade etmem zaten.

Paşa devam etti:

- Biz denetleyeceğiz. Bazı duyumlarımız var.

- Denetleyebilirsiniz, serbestsiniz, zaten onun için buraya geldiniz.

- Ama siz bizimle gelmeyin. Dekanlarınızı ve birimleri ziyaret edeceğim.

- Hay hay. Gelmem. İstediğiniz gibi denetleyebilirsiniz.

Suat Paşa bir ara albaylara dönerek:

- Bu rektör kendinden çok emin konuşuyor. Her söze de cevap veriyor, dedi.

Servet hoca devreye girdi:

- Cevap veriyorum. Çünkü hem bilgim iyi hem iyi bir kariyer yaptım; hizmetimden de eminim. Üniversitemde gerekli tedbirleri aldım. Burada gerici faaliyetler olmaz. Hiçbir öğretim üyesi politika yapamaz. Kimsenin Atatürk aleyhtarı bir faaliyet yapmasına da müsaade etmem.

Kahveler içilirken konuşma da devam ediyordu. Dört albay sürekli not tutuyordu. Suat Paşa bir ara sordu:

- Sizin üniversitede İBDA-C örgütüne üye biri varmış. Bilecik'te yakalanmış.

Rektör cevap verdi:

- Yakalanmışsa mesele yok. İsmini bildirin biz de disiplin kovuşturması yapalım.

- Tanıyor musun bu şahsı.

- Hayır, tanımıyorum. Tanımam da gerekmez.

Paşa albaylara dönerek, devam etti:

- Yahu bu rektör her şeye cevap veriyor çocuklar.

Servet bey yine söze girdi:

- Müsaade ederseniz, ben de size iki soru tevcih edeceğim.

- Sor bakalım, ne soracaksın.

- Birinci soru: Üniversitenin lojmanı yok. Öğretim üyesi alırken, lojman olmadığı için kimse üniversitemize başvurmak istemiyor. Dicle Üniversitesi'nin çok lojmanı var. Öğretim üyeleri oraya başvuruyor. Devlet Planlama Teşkilatı'ndan lojman izni alamadım. Üniversiteyi kuruyorsunuz, niçin lojmanı düşünmüyorsunuz?

Suat paşa ikinci sorunun ne olduğunu merak ediyordu.

- İkinci sorum da şu: Memurlarımızı ve öğretim üyelerimizi taşımak için servis otobüsümüz yok. Bu kapının arkasındaki sekreter hanım minibüs parası vermekten aciz. Ben cebimden para vererek ona yardım ediyorum. Üniversite kurdunuz niçin servis otobüsü vermiyorsunuz?

Paşa albaylara işaret ederek:

- Bu iki notu da yazın, rektör çok haklı, niye vermemişler?

Servet Bey bunun üzerine Paşa'ya, akşam düzenlenecek müzikli, Harran Üniversitesi Gecesi'ne ait davetiyeyi takdim etti. Paşa davetiyeyi okuduktan sonra rektöre baktı:

- Yahu siz müzikli gece de mi yapıyorsunuz?

- Evet. Siz ve albaylarım da davetlimsiniz bu geceye.

- Beni bırak. Ben bu geceyi Tugay'da geçireceğim; ama albaylar gelsin.

Akşam Devlet Su İşleri Konferans Salonu'nda yapılan geceye albaylar katıldı. Güzel bir gece geçirilmişti. Suat Paşa ve albaylar ertesi gün denetimlerini sürdürdü ve bitirip ayrıldı. Servet Bey, aylar sonra YÖK'ten bir mektup aldı. YÖK, mektupta kendisini tebrik ediyor ve şöyle diyordu: "Denetleme gayet güzel geçmiş. Tuğgeneral Suat Paşa'nın denetim raporu ektedir. Bilgi edinilmesini rica ederim." Rektör Bey denetim raporuna baktı. Özetle şöyle diyordu: "Harran Üniversitesi'nde gerici hiçbir faaliyet yoktur. Gayet intizamlı bir üniversite, fakat ödenek ve lojman olmaması büyük bir eksikliktir."

Yaşanan bu hâdise, Rektör Beyin daha o günlerden şeriatçılıkla suçlandığını, üniversiteye gerici kadroları doldurduğu yönündeki iddialarla şikayet edildiğini gösteriyordu.

Demirel'den Armağan'a Sürpriz

Servet Bey kurucu rektörlük görev süresi bitince aday olmamıştı. O dönemde Refah Partisi'ne yakınlığı ile bilinen Ziraat fakültesi Dekanı Prof. Dr. Necati Yıldız aday olmuştu. 10 Ekim'de seçim yapıldı. Necati Yıldız 43 oy aldı. Servet hoca aday olmamasına rağmen 25 oy aldı. Zaten 72 öğretim üyesi vardı. Seçim neticeleri YÖK'e bildirildi. Herkes seçimin birincisi Necati Yıldız'ın rektör olacağını tahmin ederken Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, sürpriz yaptı ve ikinci sıradaki Servet Armağan'ı 2 Kasım 1994'te ikinci kez rektörlüğe atadı. Servet Hoca bu atamada, Urfa halkıyla beraber Devlet Bakanı Necmettin Cevheri'nin etkili olduğunu öğrenmişti.

Servet Bey için zor günler başlıyordu. Kamuoyunda 'Postmodern Darbe' olarak nitelendirilen tarihi MGK'nın ayak sesleri daha o günlerden duyuluyordu. Çünkü ülkede yerel seçimler yapılmış. 'Siyasi İslam' yakıştırması yapılan Refah Partisi, İstanbul ve Ankara gibi Büyükşehirler başta olmak üzere belediyelerde ağırlığını hissettirmişti. O günden sonra dini konularda hassasiyetler

sorgulanıyor, toplum mühendisleri bu 'kötü gidişe' dur demek istiyordu. Ancak 24 Aralık 1995 yılında yapılan milletvekili seçiminde dini söylemlerle yola çıkan Refah Partisi en büyük parti olup, Meclis'te en fazla milletvekili bulundurma hakkını elde edince toplum mühendisleri iyiden iyiye devreye girdi. Onlara göre; devlet elden gidiyor, dindarlar devleti ele geçiriyor, bürokraside de imam hatip lisesi mezunları hakim oluyordu. Önlem alınmaz ise kısa süre sonra ülke din devleti haline gelebilirdi(!). Refah partisi iktidara gelmesin diye zoraki kamuoyu baskısıyla kurdurulan ANAP ve DYP koalisyon hükümeti çok fazla devam edememiş, Refah ve Doğru Yol Partisi'nden oluşan Refahyol Koalisyon hükümeti iş başına gelmişti.

Gerginliğin zirveye çıktığı 1996 yılı içinde, üniversitelerde de çalışma başladı. 8 yıllık kesintisiz eğitim, imam hatip lisesi tartışmaları, Kur'ân kursları derken, üniversitelerdeki gerici kadrolaşmalardan da bahsedilmeye başlandı. Rektörlerin hacca gitmesi, namaz kılması bile şikayet konusu yapılıyordu. Devlet kurumlarının tamamında jurnal faaliyeti başlamıştı. Adeta ABD'de 2. Dünya savaşı sonrasında komünistler için başlatılan 'Cadı Avı' Türkiye'de dindarlar için uygulanıyordu. 'Cadı avı', senatör McCharty'nin başını çektiği antikomünist kampanya sırasında gündeme gelen bir kavramdı. Bu dönemde çok sayıda Amerikalı, komünist oldukları yönündeki ihbarlarla mağdur edilmişti. Aslında 'Cadı Avı' kavramı, 1692'de Massachussets'in Salem köyünde bir grup genç kızın 'cadıların' tacizine uğradığı iddialarına paralel olarak mahkemelerin 'cadılık yapmak' ve 'cadılara yardım ve yataklık etmek' suçlarından en az 20 kişi hakkında idam kararı almasıyla ortaya çıkmıştı. Nasıl o dönemde insanlar Cadı Avı'na çıktıysa Türkiye'de de dindar avına çıkılmıştı. Öğretim elemanlarının doktora tezleri, yüksek lisans tezleri malzeme yapılıyordu. Doktora tezini kitaplaştırıp, kitabına besmele ile başlayan öğretim üyelerine cezalar veriliyordu. Kırıkkale Üniversitesi

öğretim üyesi Yard. Doç. Dr. Alev Erkilet Başer bunlardan sadece biriydi. Hatta Başer'i öğretim üyeliğine aldığı için, o dönemin rektörü Prof. Dr. Beşir Atalay irticacı olmakla suçlanmış ve görevden alınmıştı.

Çankaya Köşkü'nde Namaz

Servet Armağan, dindar bir rektördü. Eşi Suriye hanım başörtülüydü. Namaz kıldığını, cumhurbaşkanlığı makamında, başbakanlıkta bile çoğu kimse biliyordu. Dindarlığı, hassas kesimler tarafından problem edildi. Sürekli şikâyetler geliyordu. Üniversitede şeriatçı kadrolaşmaya gittiği, Atatürk büstünü depoya kaldırdığı, öğretim üyelerine baskı yaptığı, Said Nursi'nin eserlerini okuttuğu gibi iddialar YÖK'e ulaştırılmıştı. Dönemin hassas konularıydı bunlar. Marjinal sol görüşleri ile bilinen gazeteler sürekli rektörü gündeme getiriyor, şeriatçılıkla suçluyordu.

YÖK, Gülhane Askeri Tıp Akademisi hocalarından Tuğgeneral Ömer Şarlak Paşa ile Prof. Dr. Yusuf Çubukçu'yu soruşturmacı olarak Harran Üniversitesi'ne gönderdi. 27 Mayıs 1996'da üniversiteye gelen Şarlak Paşa ve Çubukçu, rektörden savunma yapmasını istiyordu. Şarlak Paşa'nın daha sonra Malatya İnönü Üniversitesi'ne Rektör olarak atandığını, onun rektörlüğü döneminde yaşanan başörtüsü olayları sebebiyle çok sayıda kişinin hapis cezası bile aldığını hatırlatmakta fayda var.

Şarlak Paşa önce Tıp fakültesindeki hemşirelerin başörtülü olup olmadığını sordu. Diyalog şöyle devam etti:

- Hemşireler başörtüsü takıyormuş, doğru mu?

- Haberim yok.

- Gizlice gidip denetleyebilir miyiz?

- Tabi ki.

Paşa ve Rektör baskın yapar gibi hastane binasına girdiler. Rektör baştabip odasında beklerken Şarlak Paşa çeşitli odalara

baskınlar düzenledi. Bir müddet sonra Şarlak hoca geldi ve şunları söyledi:

- Of be! Kimsenin başörtüsü yokmuş. Bir başörtülü göreceğim diye içimi hafakanlar basıyordu. Çok şükür bunu da atlattık.

Bu hâdiseden sonra rektörlük binasına döndüler ve soruşturmaya devam ettiler. Rektör Servet Bey hakkında ileri sürülen iddialar şöyleydi:

1- Nur tarikatı önderlerine fahri doktora verilmesi.

2- Harran Üniversitesi'ni tarikatçıların merkezi haline getirmek, şeriatçı uygulama ve kadrolaşma yapılması.

a. Prof. Dr. Mahmut Sert'in Ziraat Fakültesi'ne dekan olarak teklif edilmesi. (Mahmut Sert, Servet Beyden sonra üniversiteye rektör yapıldı.)

b. Ziraat fakültesi öğretim üyelerine baskı yapılarak şeriatçı Yard. Doç. Dr. Ramazan Sağlam'ın senatoya seçiminin sağlanması.

c. Ziraat fakültesi girişindeki Atatürk büstünün yedi ay önce sökülüp depoya kaldırılması.

d. Gazeteye ilan verilmeden, yetmiş dokuz okutman alınması.

e. Yeni açılan meslek yüksekokullarına şeriatçı öğretim görevlisi atanması.

f. Daha ehil kişiler varken Mehmet Oymak'ın meslek yüksekokuluna müdür olarak atanması.

g. Ordudan atılan Yzb. Mustafa Özmen'in bölüm başkanı olarak atanması.

h. Öğretim elemanlarına baskı yapılması, onların tedirgin edilmesi ve üniversiteden ayrılmalarına neden olunması.

i. Çeşitli fakülte ve yüksekokullarda Said-i Nursi'nin eserlerinin ders olarak okutulması. Öğrencilerin bu eserlerden sorumlu

tutulması ve Said-i Nursi'nin Sözler adlı kitabından parçalar verilmesi ve ezberletilmesi.

j. Üniversite genel sekreteri İsmail Benek'in ve Bediüzzaman Vakfı yöneticilerinin üniversiteye eleman alınmasında etkili olması.

k. Prof. Dr. Mahmut Sert'in mevzuata aykırı fiil, tutum ve davranışlarına göz yumulması ve bu kişinin korunması.

l. Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Gürbüz Aksoy'un yakın akrabası Mustafa Poyraz ve Nazan Poyraz'ın kayırma suretiyle atamalarının yapılması.

m. Doç. Dr. Nemci İşler'e haksız yere maaş kesme cezası verilmesi.

n. Yard. Doç. Dr. Rahmi Kanat'ın devlet malına zarar verici faaliyetlerine göz yumulması, üniversite gelirlerinin döner sermaye kayıtlarına geçirilmemesi, Ziraat fakültesince elde edilen gelirin kayıt dışı bırakılması ve Rahmi Kanat hakkındaki soruşturmanın örtbas edilmesi.

o. Prof. Dr. Mahmut Sert'in öğretim elemanlarının ek ders ücretlerinin ödenmesinde çıkardığı güçlüklere göz yumulması.

p. Üniversite içinde ve hastanede kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı fiil ve davranışlara göz yumulması.

3- Hiçbir katkısı olmayanlara Tıp fakültesi döner sermayesinden katkı payı verilmesi ve ödeme yapılması.

a. Şanlıurfa Meslek Yüksek Okulundan, İlahiyat Fakültesinden ve Sosyal Bilimler Enstitüsünden haftada yirmi saate varan ders ücreti alınması.

b. Meslek Yüksek Okulundan dört beş öğrenci için, staj amiri olarak Temmuz-Ağustos 1994'de İstanbul'a gidilmesi ve seksen saat staj ücreti alınması.

c. İsmail Benek'in kardeşinin şirketinden usul ve mevzuata aykırı olarak araç-gereç satın alınması.

ITTILA ŞEKLİ : Gazete haberleri, şikayet ve ihbarlar

YÜKSEK DİSİPLİN KURULU
RAPORTÖRÜ : Durmuş Yalçın

Yükseköğretim Denetleme Kurulunca yapılan soruşturma sonucu düzenlenen fezlekenin sonuç ve öneriler bölümünde disiplin yönünden;

REKTÖR PROF.DR.SERVET ARMAĞAN:

1) Ziraat Fakültesi girişindeki Atatürk büstünün 7 ay süreyle sökülüp depoya kaldırılması;

Rektör Prof.Dr.Servet Armağan ile Dekan Prof.Dr.Mahmut Sert'in yükseköğretimin amaç ve ana ilkelerinin simgesi olan Atatürk Büstüne yönelik bu fiil ve davranışı aynı zamanda Atatürk İlke ve İnkılaplarına karşı bir tavrı sergileyen somut bir örnek teşkil ettiği kanaatına varıldığından, Prof.Dr.Servet Armağan'a Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları disiplin yönetmeliğinin 11 ve 12. maddeleri uyarınca üniversite öğretim mesleğinden çıkarma cezası verilmesi gerektiği;

2) Harran Üniversitesini tarikatçıların merkezi haline getirmek, şeriatçı uygulama ve kadrolaşma yapılması,

3) Tıp Fakültesinde görev yapmakta olan hemşireler arasında çok sayıda hemşirenin görev sırasında başını örtmesine ve türbanlı olarak çalışmasına gözyummak;

4) "Yeni açılan MYO.'larına şeriatçı öğretim görevlileri atanmasına olanak sağlamak,

5) Daha ehil kişiler varken Mehmet Oymak'ın nur tarikatı üyesi olduğu için tercih edilerek MYO müdürü olarak atanmasına olanak sağlamak,

6) Yzb.Mustafa Özmen'in tarikat üyesi olduğu için "Bölüm Başkanı" olarak atanmasına olanak sağlamak;

7) Nur tarikatı üyesi olduğu söylenen üniversite genel sekreteri ve Bediüzzaman Vakfı yöneticilerinin üniversiteye eleman alınmasında etkili olmasına olanak sağlamak;

Soruşturmacıların yönelttiği suçlamalardan en ilginci, 2. maddenin n fıkrasıydı. Buradaki iddialar, Ziraat fakültesine alınan bir ineğin ölmesi ve bundan da rektörün sorumlu tutulması ile ilgiliydi. Rektör, Ceylanpınar üretme çiftliğinden 10 inek satın almıştı. Bu inekleri Ziraat Fakültesi öğrencileri derslerde kullandılar. Sütlerinden de peynir ve yağ yapıp sattılar. Gayet ucuz fiyata alınan bu inekler Hollanda tipi besili ineklerdi. Rektör, inekler için ahır kurmuş, başına da bekçi tayin etmişti. Günün birinde ineklerden biri hastalandı. Ziraat Fakültesi öğretim üyesi Hasan Kaptan da ineğe iğne yapmış ancak iğne aksi tesir göstermişti. İneğin debelendiğini gören öğretim üyeleri telaşa düşmüş ve bir kasap çağırarak hayvanı kesmişlerdi. İnek, Yard. Doç. Dr. Rahmi Kanat'ın sorumluluğunda idi. Soruşturmacıların 'devlet malına zarar verici faaliyetlerine göz yumulması' dediği olay buydu. Çünkü inek devlet malıydı ve korunması gerekiyordu.

Şeriatçı Rektör Görevden Alındı!

Soruşturmacıların ileri sürdüğü diğer iddiaların hiçbir tutar tarafı yoktu. Somut hiçbir delile dayanmayan bu suçlamalarla ilgili, Rektör Armağan hakkında zehir zemberek bir rapor hazırlandı. YÖK Yürütme Kurulu'nda bu iddiaların bir kısmı reddedildi, bir bölümü ise rektöre savunmasını yapmak üzere tebliğ edildi. Servet Bey savunmasını yazılı olarak hazırladı; ancak YÖK Başkanı Kemal Gürüz ve üyelere sözlü olarak da savunma yapmak istiyordu. YÖK'e gitti. Savunma yapmak için saatlerce Kemal Gürüz'ün kapısında bekledi. Ancak başarılı olamadı. Bir rektöre yapılan bu muamele canını sıktı ve savunmasını yapamadan Urfa'ya döndü. Derken YÖK Genel Kurulu savunmasını almak üzere Servet Armağan'ı 15 Kasım 1996'da Ankara'ya davet etti. Bir gün önce Ankara'ya ulaşan rektör bey ertesi gün YÖK'e gitti. Kemal Gürüz'ün özel kalem müdiresi Doç. Dr. Gülsün Baskan'ın odasında saatlerce bekledi. Manevi işkence yapılıyordu.

Rektörlük gibi önemli bir makamdaki kişi saatlerce bekletiliyordu. Bir iskemlede bekletilmeyi gururuna yediremeyen rektör bey tutanak tutturarak YÖK'ten ayrıldı. Servet bey Ankara'da kaldığı hakim evine gitti. Bir süre istirahat etti. Akşam olmuştu. Televizyonu açtı ve haber bülteninde görevden alındığını öğrendi. Zaten bir gün önce Milliyet gazetesinde 'şeriatçı rektör görevden alındı.' diye bir haber çıkmıştı.

Servet Bey ertesi sabah Ankara'dan Urfa'ya hareket etti. 10 saatlik yolculuğu bitirdiğinde akşam olmuştu. Ertesi gün makam odasında otururken, sekreteri Servet Beye, YÖK'ten bir memurun geldiğini söyledi. Meğer YÖK bir memurunu kurye olarak göndermiş, görevden alınma kararını bu memura vermiş, tebliğ etmek için de acele olarak Urfa'ya göndermişti. Memur, tebliğini yaptı ve yeniden Ankara'ya döndü.

Rektör Bey, iddialarla ilgili savunmasını yazılı olarak sonradan verebilmişti ama savunması dikkate bile alınmamıştı. Servet bey bu savunmada hukukçu kimliğini konuşturmuştu. İlerde ibret vesikası olarak anılacak bu savunma şöyleydi:

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'na

İlgi: 20.8. 1996 tarih ve 1401/16116 sayılı Yükseköğretim kurulu Başkanlığı tarafından tebliğ edilen yazıya ve ithamlara yazılı savunmamdır.

1- Usul hakkında

a. Kanaatimce Harran Üniversitesi rektörü olarak hakkımda açılan soruşturma usule aykırı olarak açılmıştır. Çünkü YÖK'e ulaşan şikayetler ve dilekçeler üzerine soruşturma açılmasını emreden YÖK Başkanlığı yeterli delil toplamadan soruşturmaların açılmasına karar vermiştir. Bu, dosyanın muhtevasından anlaşılmaktadır. Sadece menfaati haleldar olanlar ile ideolojik saplantısı olan bazı kimselerin dilekçesi üzerine soruşturma emri verilmiştir.

b. Deliller yeteri kadar değerlendirilmeden soruşturma emri verilmiştir.

c. Soruşturma, usulüne uygun yürütülmemiştir. Birincisi: Harran Üniversitesi Rektörü bana ve üniversitenin diğer mensuplarına itham sebepleri Urfa'ya geldikten sonra bildirilmiş ve alelacele orada yazılarak gelişi güzel bazı ithamlar soru halinde belirtilmiştir. Halbuki soruşturmayı yapan kimseler -ki olayımızda iki denetçidir - itham sebeplerini gayet muntazam bir şekilde sıralama ve ithamları araştırmaya uygun kuvvette delilleri de göstererek, durum bize önceden tebliğ edilmeliydi. Ondan sonra biz de savunmamızı hazırlamalıydık. Halbuki ben ve arkadaşlarım aynı gün itham sebeplerini öğrendik ve ifademizi aldılar. İkincisi: Soruşturma yine usule aykırı yürütülmüştür. Çünkü dosyada hiçbir delil görmedik. Sadece yukarıda bahsettiğim gibi menfaati haleldar olanlar ile ideolojik saplantısı olan bazı kimselerin dilekçeleri ve beyanları bulunmaktadır. Bu beyanlar hiçbir hukuki delile dayanmıyor. Bu arada belirtelim ki, Türk Usul Hukuku'nda ispat vasıtaları konusu bir teori olarak yerini muhafaza etmektedir. İspat vasıtalarının neler olduğu sözlü ve yazılı delillerin nelerden ibaret olduğu hatta kanuni delillerin bile neler olduğu belirtilmiştir. Bir gazetede iki veya üç satır haber çıkması, o konunun o kişi hakkında soruşturmaya mevzu teşkil etmesine yeterli delil değildir. Hatta bizim Anayasa mahkememiz ve daha önce Avrupa mahkemeleri, yüksek yargı organları teyp bantlarının bile delil teşkil etmeyeceğini kabul etmişlerdir.

Böylece soruşturmayı yürüten iki soruşturmacı da hiçbir hazırlık yapmadan ve hiçbir delil toplamadan Urfa'ya gelmişlerdir. Tipik bir misal olarak beni itham sebeplerinden birini teşkil eden 'Bediüzzaman Said Nursi'nin Sözler isimli eserini fakültelerde mecburi olarak okuttuğum' ithamı yapılmaktadır. Sayın Denetçi Yusuf Ziya Çubukçu, benden bu kitabı istemişti. Aleyhime olan bir delili niçin vermeye mecbur olayım? Kitabı satın almak

istedim, parayı bana verdirmek istemedi. Dosyada herhangi bir şey yok. Sadece Cumhuriyet gazetesinde bu kitap 'İngilizce derslerinde mecburi okutuluyor.' diye yazmış. Bunun gibi diğer konuların hepsi delil toplanmadan ve usulüne uygun değerlendirilmeden yürütülmüştür. Kanaatimce gerek usulüne aykırı olarak açılması gerekse usule aykırı olarak yürütülmesi sebebiyle benim ve Harran Üniversitesi mensupları hakkında yürütülmekte olan bu soruşturmanın fezlekesinin reddi gerekir.

2- Dosyayı YÖK'te inceledim. Dosyada bir taraftan gelişigüzel beyanlar, bir tarafta da hukuk bilgisinden mahrum bazı tespitler yer almaktadır. Buradan bir kısmını arz etmek isterim.

a. Mesela Nurculuk Tarikatı diye bir tabir geçiyor. Nurculuk tarikatı diye bir tarikat yoktur. Bu beyanda bulunan, hem Nurculuk nedir bilmiyor hem de tarikat nedir bilmiyor. Nurculuğun bir tarikat olmadığı Yargıtay kararlarında ve bilirkişi raporlarında yüzlerce defa tespit edilmiştir.

b. 'İllegal örgüte üye olmak fiilini işlemiş olmak' diyorlar. Hangi örgüte girmişim. Ve hangi örgüt niçin illegaldir bu anlaşılmıyor. Gelişigüzel bir beyanla bir üniversite rektörü itham edilemez. Evet, kanun dışı olan ve devleti ve organlarını yıkmak için kurulmuş birtakım illegal yer altı örgütleri vardır. Fakat bunun evvela ismi ve niçin illegal olduğu belirtilmeli ondan sonra beni itham cihetine gidilmelidir.

c. 'Yasaklanmış tarikat üyeliği' tabiri geçiyor. Anlamadım. Hiçbir tarikat Türkiye'de yasak değil. Herhangi bir tarikata üye olmak ya da olmamak diye bir kavram da yok. Türkiye'de tarikat mensupları vardır. Bu tarikat mensupları da Türkiye'nin her tarafında serbestçe faaliyetlerini icra ediyorlar. Kanunen yasaklanmadığı gibi vali, kaymakam gibi üst amirler tarafından da yasaklanmış değildir. Çok eski tarihlerde kısa bir müddet idari tedbir vasıtası olarak bazı tedbirler konulmuştur. Ama şu anda ve uzun

senelerden beri Türkiye'de böyle bir şey yoktur. Kaldı ki ben de hiçbir tarikat mensubu olmadım ve değilim.

Şöyle belirteyim ki; bugüne kadar hiçbir tarikata girmedim. Hiçbir tarikatın zikrine de dahil olmadım. Ama Urfa'da sabahtan akşama, akşamdan sabaha kadar birçok yerlerde tarikat zikirleri yapılıyor. Ve tarikat üyeleri demeyeceğim, tarikat mensupları da şehirde dolaşıyor. Urfa'da vali var. Urfa'da 5442 sayılı kanun yürürlükte. Ceza kanunları da yürürlükte. Kimse bunlara bir şey yapmıyor. Böylesine cahilane, Türkiye'nin realitelerinden uzak ve desteksiz bir beyandır. Fransız hukukunda bu tür beyanlara 'affirmation gratuit' adı verilir.

d. Bir diğer tespit; 'kanunsuz suç olmaz, kanunsuz ceza olmaz' prensibinin göz ardı edilmiş olmasıdır. Bu prensip hukuk ilminin temel kaidelerinden biridir ve Roma hukukundan günümüze kadar gelmiştir. Bütün modern hukuk sistemlerinde de bu prensip vardır. Şimdi sayın soruşturmacılar ya bu kaideyi bilmiyorlar ya da uygulamasını bilmiyorlar. Ama her iki konuda da bilmemek bir rektör hakkında araştırma yapılmasını gerektirmez. Her şeyden önce, hangi ceza kaidesinin hangi maddesine göre niçin suç işlediğim tespit edilmelidir. Türk Ceza Kanunu'nda 'Nurculuk' diye bir suç yok. Bu 'kanunsuz suç olmaz' demek. Bütün suçların isimleri ve unsurları kanunlarda belirtilmiştir. Bir kimseye gelişigüzel 'solcusun' diyerek kendisini mahkumiyet cihetine gidemeyiz. 'Dindar değilsin' veya 'dindarsın' diye de kimseyi mahkumiyet cihetine gidemeyiz. Aynı şekilde 'kanunsuz ceza olmaz' prensibi vardır.

Şimdi dosya muhtevası elinizin altında. Ben de inceledim. Bu temel prensibe tamamen bigane bir şekilde rapor hazırlanmıştır. Ceza kanununun hangi maddesinde, mesela nurculuğun veya tarikata girmenin veya benim girmişsem suç olduğu belirtilmeliydi ve böyle bir madde yoksa -ki yoktur- nurcu olduğu için ve illegal bir örgüte girdiği için Türk Ceza Kanununun şu

maddesine göre cezalandırmak diye bir şey olmaz. Benim itham sebebim tespit edilecek, gösterilecek ve o fiili işlediğim ispat edilecek, ondan sonra aynı maddeye göre cezalandırılmam teklif edilecek. Yoksa itham ayrı bir madde, cezalandırılmam ayrı bir madde ile olmaz. Bu, hukuk bilgisinden mahrumiyet demektir.

Tüm bu esaslar ve buna benzer birtakım esaslara dayanarak diyebilirim ki; raporu ve fezlekeyi hazırlayanlar, temel kültür kavramlarından habersiz ve üstelik hukuk biliminin temel nosyonlarına ters düşerek fezlekeyi ve dosyayı hazırlamışlardır. Bu sebeple de fezlekenin reddi gerekir.

3- Mesuliyet konusu üzerinde ayrıca durmak isterim. Dosyayı ve fezlekeyi hazırlayanlar -biri maalesef hakimlik yapmış bir üye - mesuliyet (resbonzibilite) dediğimiz kavram bilgisinden mahrum bir şekilde hazırlamıştır. Müsaadenizle bu konuda da çok kısa iki üç cümle söylemek isterim.

Bir defa mesuliyet olabilmesi için bir kimsenin kasdı olması gerekir. Kast demek neticeyi isteyen fiil demektir. Yani mesela dosyada Atatürk'ün heykeli yerinde görülmemiş veya bir müddet sonra yerine konulmuş ithamı var. Ama benim heykeli kaldırdığıma dair bir kasdımın gösterilmesi lazım veya kaldırılmasını emreden bir yazılı veya şifahi beyanımın belirtilmesi lazım. Böyle bir şey yok. Bir müddet Ziraat fakültesinde Atatürk heykeli kaldırılmış, daha sonra tekrar yerine konulmuş. Bu konudan benim mesuliyetim cihetine gidilmek isteniyor ki, yanlış bir hareket.

İkincisi, ağır kusur olması lazım; yani yapılması gereken bir şeyin yapılmaması ve olumsuz neticeyi isteyen bir umursamazlıkta olunduğunun bilinmesi gerekir. Böyle bir fiilim de yoktur. Bu noktada hiçbir delil belirtilmiyor. Ya da üçüncü çeşit söz konusudur. Yani, fiilimin olması gerekir ve mesuliyetimi gerektiren bir fiil olabilir.

Şimdi bunları söyledikten sonra şunu belirtmek isterim; Atatürk heykeli yerinde mi değil mi, ayrı bir konu; hangi kastla ve benim hangi ağır kusurumla, hangi fiilimle bunun yapıldığı ayrı bir konudur; bu nokta belirtilmiyor. Kaldı ki savunmamızda söylediğimiz gibi uzun süreli bir tadilat esnasında kaldırılmış, kaldıranın kim olduğu da belli değil. Belki bir işçi de kaldırmış olabilir. Ne ziraat fakültesi dekanı, ne de oranın yetkilileri kaldırmış. Soruşturmacılar Urfa'da iken bir baskın yapar gibi ziraat fakültesine gidilmiş ve heykelin yerinde olduğu görülmüştür.

4- Ek ders ücretleri konusu. Müsaadenizle Türkiye'deki uygulamasına temas etmek isterim. Uygulama senelerden beri şöyledir:

Hemen hemen her öğretim üyesine ek ders verilir ve saatleri bellidir. O saatlerin okutulduğu tahakkuk amirleri tarafından belirtildikten sonra ücretleri alınır. Şimdi, ben yüksek lisans dersleri aldım. Dersleri almamın nedeni şudur: Öğretim üyesi az. Harran üniversitesindeki bütün öğretim üyeleri haftalık yirmi saat ek ders kontenjanlarını kullanıyorlar. Ümit ederim ki bir iki sene içinde öğretim üyeleri gelirse bu 20 saatlik ek ders sayısı aşağılara inecektir; ama şu an zaruret. O sebeple herkese veriyoruz. Başka bir çaresi de yok. Bendeniz de böyle bir şey yaptım. Zaten yüksek lisans dersleri olduğu için mesai saatleri içinde de verilmesi gerekmiyor. Türkiye'deki uygulama böyle. Mesaiden sonra cumartesi, Pazar, tatil günlerinde, her zaman mümkün. Onlar da ders sayılıyor. Malum, tez danışmanlığı bu demek. Tezini aldığınız öğrenci zaman zaman size danışıyor, evinize geliyor, zaman zaman şunu bunu nasıl yapayım diye telefon açıyor. Siz de cevap veriyorsunuz. Devlet bunun karşılığı olarak o hocaya ücret ödüyor. Türkiye'deki durumu müsait olan hocalar alıyor, ben de aldım. Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne dahil yüksek lisans dersleridir. Tahakkuk amirleri olan sosyal bilimler enstitüsü müdürleri bu derslerin verildiğini belirtmişlerdir. Bir de benim

tez danışmanlığım var. Yukarıda belirttiğim gibi danışmanlık da aynı şekilde, gerek meslek yüksekokulunda gerekse tez danışmanlığı şeklinde. Vicdanen müsterihim. Fazla yaptım eksik yapmadım.

Kaldı ki raporda, görevli olduğum sırada ek ders ücretleri fazla verildiği halde geri ödemediğim söyleniyor. Hiç kimse, soruşturmacı öyle söyledi diye, fazladan ek ders ücretini geri ödemeye kalkamaz. Bir kimsenin uhdesine zimmet çıkarılabilmesi için ya mahkeme kararı gereklidir, ya da Sayıştay bütçe daire başkanının, yani bütçe mali kontrol genel müdürlüğü tarafından tespit edilmesi gerekir. Böyle bir durum yoktur. Nitekim dosyada bulunacak evraklar arasında görülecektir ki, Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünden bana 5.8.1996 tarihli 15603 sayılı 'şu kadar fazla ödenmiştir' diye bir yazı geldi. Benim buna itiraz hakkım var. İtiraz hakkımı kullandım. Ama her şeye rağmen borç ederek büyük bir kısmını ödedim. Ama itiraz hakkımı kullanacağım.

Kaldı ki yukarıda belirttiğim gibi ek ders ücretleri konusunda mesul tutulabilmem için kastımın ispat edilmesi gerekir. Yani şu ücreti bana tahakkuk ettirin diye emrim altındaki memurlarıma talimat vermiş olmam gerekir. Bunlar tamamen tahakkuk memurlarının tespiti, sosyal bilimler enstitüsünün bilgisi dahilinde tahakkuk etmiş, haberim bile olmamıştır. Ama ben o dersleri veriyorum. Aydan aya da bir miktar ücret alıyorum. Eğer bu konuda bir kasdım ispat edilirse her türlü cezaya da razıyım.

5- Risale-i Nurları sınıflarda okutmak konusuna gelince; Ceza kanunlarında böyle bir suç yok, varsa maddesi gösterilir. Benim ne zaman, kime, nasıl bir yazılı emir veya sözlü emir verdiğim ispat edilmelidir. Aksi halde taraf tutucu, kasıtlı ve beni tahrip etmeye yönelik bir beyandan ibarettir.

Dosyada bulacaksınız. Bundan 6 ay kadar önce Şubat 1996 Cumhuriyet gazetesinde güya bir okutman tarafından 'Derslerde

Risale-i Nur okutuldu.' diye bir haber çıktı. Ramazan Bayramının arefe günü olmasına rağmen hemen okutman koordinatörlerime talimat verdim ve bana bilgi vermelerini istedim. Bana gelen bilgi böyle bir fiilin, böyle bir beyanın olmadığı şeklindeydi. Bayramdan sonra soruşturmayı tamamlattım. Hatta tatmin olmadım, bir yardımcı doçenti tayin ettim o da soruşturma yaptı. Netice de böyle bir fiilin olmadığına inandım. Ve bu olayı da soruşturmacılara verdim. Şimdi bütün bunlar ortada iken bir kimseye Risale-i Nurları derslerde mecburi olarak okutmak ithamında bulunmak ve o rektörün görevden alınmasını istemek tamamen hukuk bilgisinden mahrumiyet ve kendisiyle birlikte sayın YÖK mensuplarını mahcup edecek bir neticeye götürür.

Netice, dosyada deliller yoktur. Soruşturma usulüne uygun yapılmamıştır. Hukukun temel nosyonlarına uyulmamıştır. Bu sebeple hiçbir disiplin cezası verilmemek veya muhakemeye gerek olmadığı (men-i muhakeme) kararı verilmelidir. Böylece YÖK ve Denetleme Kurulu ve disiplin kurulu, şimdiki neslin ve gelecek nesillerin ithamından kurtulacaktır. Sözlerimi bir ayet-i kerime ile bitirmek isterim. Ayet-i kerime şudur: Ben işimi Allah'a bırakıyorum, şüphesiz Allah kullarını görür.

Saygılarımla. Harran Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Servet Armağan.

Hakimin İlginç Sorusu: Rektör Bey, Tarikatçılarla Neden İç İçe Oldunuz?

Rektör savunması dikkate alınmadan, somut delile dayanmadan 'İneği öldürerek devlet malına zarar vermek' gibi komik gerekçelerle görevden alınmıştı. Bugünden sonra rektörün hukuk mücadelesi başladı.

Servet bey önce Danıştay'ta 'yürütmeyi durdurma' istemiyle dava açtı. Bir gün rektör bey davasını takip etmek üzere Danıştay'a gitti. Odada hakim hanım vardı. Aralarında ilginç diyaloglar geçti:

- Urfa'da görevden alınan şeriatçı rektör sizsiniz demek!

- Evet, görevden alınan rektör benim.

- Rektör bey! Bu kadar tarikatçılarla ve gericilerle neden iç içe oldunuz?

- Bu memlekette dindar kimselerin kamu görevine alınmasına bir engel yok. Anayasamıza göre kamu hizmetine alınmada hizmetin gereklerinden başka bir ayrım yapılamaz.

- Sizin mesleğiniz ne?

- Hukukçuyum.

- Hukukun hangi branşında hocasınız?

- Anayasa ve İdare Hukuku.

- Demek siz bu işleri iyi biliyorsunuz. Bizim de işimiz zor o halde.

Hakim hanım ile bu diyalog yaşandıktan sonra bir başka odada başka bir hakim ile de benzer konuşmalar yaşandı. Hakim bey sordu:

- Niçin bu kadar tarikatçı insanı üniversiteye aldınız?

- Dindarların göreve alınmasında engel yok. İmtihan yapıyoruz, güvenlik soruşturması yapıyoruz, neticede alıyoruz.

- Niye başka kimseleri almıyorsunuz?

- Siz çocuğunuzu gönderdiniz de almadım mı? Asistanlık ve diğer görevler için kapımız açık.

Hakim sinirlenmişti.

- Ben kızımın da oğlumun da Urfa gibi bir yerde asistan ve kamu görevlisi olmasını istemem. Ankara, İstanbul gibi yerlerde yapmasını tercih ederim.

- Bakın siz çocuğunuzu bile göndermiyorsunuz. Biz, bize başvuru yapanlar içinde imtihan yapıyor ve ona göre görevli alıyoruz. Burada hukuka aykırılık yok.

Hakim sesini çıkarmadı. Dik dik rektör beyin yüzüne baktı. O günden sonra adalet sisteminde birtakım sıkıntılar olduğunu iyice anlamıştı rektör bey.

T. C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı : B.30.0.HKM.06.02.001 /35 08.01.98* 0261 Bilkent / ANKARA
Konu : Soruşturma

GİZLİ/KİŞİYE ÖZEL

7.1.98

Sayın Prof. Dr. Servet ARMAĞAN
İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

İLGİ: 10.11.1997 tarihli dilekçeniz.

İlgide kayıtlı dilekçenizde; Yüksek Disiplin Kurulunun 15 Kasım 1996 tarihli toplantısında alınan 96/25 sayılı karar ile Yönetim Görevinden Ayırma cezası ile cezalandırılmasına ilişkin işlemin iptali talebiyle Kurulumuz aleyhine açtığınız davada, Danıştay 8. Dairesince alınan 13/10/1997 tarihli karar ile dava konusu işlemin iptal edildiği belirtilerek, yargı kararının yerine getirilmesi istenilmiştir.

Söz konusu yargı kararında; dava konusu işlemin, "dava konusu kararı alan Yükseköğretim Genel Kurulu'nun oluşum biçimini düzenleyen 2547 sayılı Kanun'un 6. Maddesinin (b) fıkrasının dördüncü bendinde ifade edilen Milli Eğitim Bakanlığı tarafından seçilen iki üyenin de bu Kurulda yer almasına ilişkin kuralın Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş olması ve Rektörün disiplin cezası yoluyla da olsa görevinden alınmasının ancak Cumhurbaşkanlığınca düzenlenecek bir kararname ile gerçekleştirilebileceği" gerekçeleriyle işlemin iptaline karar verilmesi üzerine yargı kararı gereğinin yerine getirilmesini teminen konu Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca Cumhurbaşkanlığı Makamına iletilmiştir.

Danıştay 8. Dairesi Başkanlığınca alınan iptal kararı 19.11.1997 tarihinde Kurulumuzca temyiz edilmiş olup, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunca alınan kararda; Yükseköğretim Genel Kurulu'nun oluşum biçimini düzenleyen 2547 sayılı Kanun'un 6. Maddesinin (b) fıkrasının dördüncü bendinde ifade edilen Milli Eğitim Bakanlığı tarafından seçilen iki üyenin de bu Kurulda yer almasına ilişkin kuralın Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş olması nedeniyle yürütmeyi durdurma talebimizin reddine karar verilmiştir.

Bunun üzerine konu, Cumhurbaşkanlığının 5.12.1997 tarihli yazısı da dikkate alınmak suretiyle Yükseköğretim Genel Kurulunun 15/12/1997 tarihli toplantısında yeniden görüşülmüş olup, alınan karar ile 15/11/1996 tarihi ile 15/12/1997 tarihleri arasındaki akçalı haklarınızın ödenmesine ve iptal edilen Yüksek Disiplin Kurulu kararının yeniden tezekkür edilmek üzere Yüksek Disiplin Kurulu gündemine alınmasına karar verilmiştir.

Aynı gün Yüksek Disiplin Kurulu sıfatıyla toplanan Yükseköğretim Genel Kurulunda konu yeniden görüşülmüş olup, alınan karar ile Yönetim Görevinden Ayırma cezası ile cezalandırılmasına ilişkin teklifin kabulüne karar verilmiştir.

Derken rektör bey 1 yıl içinde 13 Ekim 1997'de duruşma yapılacağı tebliğini aldı. Bir yılda duruşma tarihi almak, o günlerde mucize gibi bir şeydi. Dava Danıştay Sekizinci Dairesinde görülüyordu. YÖK mahkemeye bir avukat hanım göndermişti. Mahkeme Başkanı Rüştü Atalay, Servet Beye savunma hakkı verdi. Ancak söze başlamadan önce de 'Dilekçenizde söylediklerinizi tekrar etmeyin!' diye de uyardı. Buna sinirlenen Servet Bey sinirlenerek, 'Tekrar etmiyorum. Savunmamı da istediğim gibi yaparım. Davayı iyice anlatmam lazım!' dedi. Rektör, idari işlemin sakat olduğunu, Anayasa ve kanunlara aykırı olduğunu ve kararın taraf tutularak verildiğini delilleriyle izah etti. Ve işlemin iptal edilmesini talep etti. Bunun üzerine YÖK'ün avukatı rektöre cevap vermek için söz istedi.

- Efendim, yönetmelik böyle emrediyor, biz de o sebeple rektörü görevden aldık.

YÖK, Servet Beyi görevden almadan bir gün önce disiplin yönetmeliğini değiştirmiş ve ona göre rektörü görevden almıştı. Servet Bey yerinden fırladı ve söze başladı:

- Yönetmelikler kanuna ve Anayasa'ya aykırı olamaz. Sizin işleminiz kanun ve Anayasa'ya aykırı. Biz hukuku böyle öğrenmedik. Şimdi de böyle öğretmiyoruz. Bu avukat hanım önce biraz hukuk öğrensin ondan sonra savunma yapsın.

Mahkeme başkanı rektöre hak vermişti. YÖK'ün avukatı sustu ve yerine oturdu. Sıra savcıya gelmişti. Savcı da şöyle diyordu: "Bir inek ölmüş, bunun için bir rektör görevden alınamaz. Kaldı ki rektörün bu işte kusuru yok. Birkaç bin lira ders ücreti fazla alınmış, bunun için de rektör görevden alınmaz. Bunlar gülünç şeyler. Türkiye'de her gün herkes milyarları vururken ve dolandırırken bu konuları bir rektörle ilgili konuşmak çok gülünçtür. Ben de işlemin iptalini istiyorum."

O gün mahkeme karar vermedi. Rektör Bey İstanbul'daki evine dönmüştü. İki gün sonra mahkemenin, lehinde karar verdiğini ve YÖK'ün görevden alma işlemini iptal ettiğini öğrendi.

Çok sevindi. Kalktı ve şükür namazı kıldı. Ancak mahkeme sonuçlanmamıştı. YÖK karara temyiz yoluna başvurdu. Aylar süren hukuk mücadelesini yine Servet Bey kazandı. Rektör Bey kararın uygulanmasını ve göreve iade edilmeyi bekliyordu. Ancak YÖK mahkeme kararını uygulamıyordu.

Köşk'le Restleşme

Servet Bey, YÖK ve Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e defalarca dilekçe verdi ama netice alamamıştı. Cumhurbaşkanı Demirel'den randevu aldı. Köşk'te baş başa görüştüler. Harran Üniversitesi'nde oyunlar oynandığını, aleyhine komplolar kurulduğunu, YÖK Başkanını tayin eden biri olarak yetkisini kullanmasını istedi. Ancak Demirel, 'Bekleyelim.' dedi. Danıştay'ın kararı kesinleşince Demirel'e üst üste beş kez dilekçe verdi. Her seferinde 'YÖK'e havale edilmiştir.' diye cevap geliyordu. Bunun üzerine Servet Bey son kez bir dilekçe daha yazdı. Bu dilekçede şöyle diyordu:

"Cumhurbaşkanlığı makamı, dilekçelerimi YÖK'e havale makamı değildir, gerekeni yapmak anayasal görevinizdir. Aksi halde Anayasa'yı ihlal ediyorsunuz. Yüce divanda yargılanmanız, Anayasa'nın 148. maddesi gereğince söz konusu olabilir."

Bu dilekçeye cevap geldi. Şöyle deniyordu: "Cumhurbaşkanına yazdığınız dilekçelerde biraz daha dikkatli ifade kullanmanız gerekir." Bunun üzerine Rektör Bey son kez bir dilekçe daha yazdı:

"Cumhurbaşkanına verdiğim dilekçelerde nasıl ifade kullanacağımı ben sizden daha iyi bilirim. Senelerdir hukuk öğretiyorum. Üstelik dilekçe hakkı üzerine doçentlik tezi yazdım ve kitabım da İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi tarafından basıldı. İhtiyacınız varsa bu kitabı okuyabilirsiniz. Ben sizin Anayasayı ihlal ettiğinizi ve gerekeni yapmanızı arz ediyorum, siz dilekçemi YÖK'e havale ediyorsunuz."

Bu dilekçe trafiğinden sonra Cumhurbaşkanlığı'ndan bir daha ses çıkmadı. Bunun üzerine Rektör Bey işin ucunu bıraktı.

Servet Bey görevden alındıktan sonra Ziraat ve Mühendislik fakültesi dekanı Prof. Dr. Mahmut Sert rektörlüğe atandı. İşin garip tarafı Mahmut Sert de kısa bir süre sonra 'şeriatçılık' gerekçesiyle görevden alındı.

Servet Bey davayı kazandıktan sonra YÖK ikinci bir soruşturma daha açmıştı. Bu kez bir komplo daha kurdular. Bir müstahdemi kendi şahsi işinde kullandığı gerekçesiyle rapor hazırladılar ve rektörü görevde olmadığı halde ikinci kez rektörlük görevinden aldılar. Yani YÖK, rektör olmayan birini rektörlük görevinden alıyordu. Böyle bir garabet ancak Türkiye'de yaşanabilirdi. YÖK, Servet beyin peşini bırakmıyordu. Servet beyin hukuk mücadelesi de devam ediyordu. O günlerde Disiplin Suçları Affi Kanunu çıktı ve davalar ortadan kalktı.

Servet Armağan'ın yaşadıkları ve hukuk mücadelesi tarihe geçti. Servet Bey üniversitelerde yaşanan baskıcı ve totaliter yaklaşımlar yüzünden, hem de komik gerekçelerle görevden alınmıştı. Servet Beye uygulanan haksızlığın benzerleri başka rektörlere de uygulandı. Yıllar sonra siyasete atılarak Devlet Bakanı olan Kırıkkale Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Beşir Atalay gibi rektörler de aynı gerekçelerle görevinden alınmıştı. Bu tür olaylar yükseköğretim tarihine kara bir leke olarak geçti.

(Not: Anlatılan bu hikaye Servet Armağan ile yapılan yüz yüze görüşmeler neticesinde ve Armağan'ın 'Bir zamanlar rektördüm' isimli kitabından da yararlanılarak kaleme alınmıştır.)

TÜRK OKULLARINI KAPATMAK İSTEYEN MİLLİ EĞİTİM BAKANI

Kimilerinin 'postmodern' kimilerinin ise 'Light Darbe' olarak nitelendirdiği süreçte doruk noktaya ulaşan irtica paranoyası Fethullah Gülen Hocaefendi düşmanlığına dönüşmüştü. Gazeteler sürekli, finans kuruluşları, yayın organları, okulları, yurtları ve dershaneleri ile Fethullah Gülen Hocaefendi'nin Türkiye ve yurtdışında önemli bir güç haline geldiğinden bahsediyordu. Fethullah Gülen ve onu sevenlere karşı linç operasyonu başlıyordu.

İlk girişim Sivil Toplum Kuruluşları Birliği (STKB) adı altında örgütlenen yasadışı, illegal kuruluş tarafından başlatıldı. İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Gümüşsuyu Kampüsünde yapılan 'Hocanın Okulları' isimli düzmece kitabın tanıtım toplantısında ben de vardım. Atatürkçü Düşünce Derneği, Altmış Sekizliler Vakfı, Cumhuriyet Okur Girişimi, Çağdaş Eğitim vakfı, Dayanışma Derneği, 55 Sanat Örgütü, Sosyal Demokrasi Vakfı gibi kuruluşların katkısıyla gerçekleştiği ifade edilen kitabın tanıtımını İstanbul Üniversitesi eski Rektörü Prof. Dr. Bülent Berkarda yaptı. 28 Şubat Milli Güvenlik Kurulu (MGK) bildirisinin üzerinden neredeyse bir yıl geçmişti. 11 Şubat 1998 tarihli basın toplantısında, güya Fethullah Gülen Hocaefendi'nin okullarında eğitim gördüğü ifade edilen iki gencin ifşaatlarından oluşan kitap tanıtılıyordu. İsmail Özdemir ve Serhat Özkan isimli iki gençle, 'derin' ilişkileri olan bu insanlar

24 Ağustos 1997 tarihinde röportaj yapmış, daha sonra da bunu kitap haline getirmişlerdi. Kitap şöyle başlıyordu: "Bu kitap Fethullah Gülen'in okullarında eğitim gören iki yürekli çocuğumuzun anılarından oluşuyor. 20'li yaşlarını süren; ancak yaşadıkları acı günler nedeniyle kendilerini çok yaşlı hisseden bu gençler, ne yazık ki anılarını yüksek tirajlı gazetelerden birinde yayınlatma olanağını bulamadılar. Çünkü onların hepsi, sözü edilen cemaat ve liderine övgüler dizmekle meşguldüler. Ülkenin yarınları için çok önemli olan bu yaşamsal bilgilerin gün ışığına çıkması, biz sivil toplum kuruluşlarının onları sahiplenmesiyle gerçekleşebildi."

Basın toplantısında çok sayıda gazeteci vardı. Gençlere sorular yöneltilecekti ancak toplantıyı yöneten Bülent Berkarda, soruları yazılı istedi. Sürekli olarak gazetecilik tabiri ile 'çanak' sorularla toplantı yönlendirildi. İşlerine gelmeyen sorular ise cevaplanmadı. Kamuoyunun yönlendirilmek istendiği baştan belliydi. Çünkü, kitabın yazarı olduğu ileri sürülen gençlerden İsmail Özdemir, daha sonra, basın toplantısı öncesinde soruların hazırlandığını ve neler söylemeleri gerektiğinin kendilerine dikte edildiğini açıklayacaktı.

Ceviz Kabuğu, İfşaatlar İçin En Uygun Program Oldu

Basın toplantısından sonra gazeteler vasıtasıyla kamuoyu oluşturulacak ve son darbe TV kanallarıyla vurulacaktı. Açıklamalar için 28 Şubat 1998 tarihi tercih edilmişti. Tarihi kararların alındığı sürecin başlangıcından bir yıl sonraydı. Yeniden gündem oluşturulmalıydı. Hulki Cevizoğlu'nun hazırladığı Ceviz Kabuğu programı bu iş için seçildi. O gece düzenek kuruldu ve programın fragmanlarında 'müthiş açıklamaların' yapılacağı duyuruldu. İki genç stüdyoya gelecek ve her şeyi anlatacaktı. Ancak kumpası kuran ve plan yapanların aklının ucundan geçmeyen bir hâdise oldu. Programa geleceği duyurulan gençler

programa katılmadı. Stüdyoda Çağdaş Eğitim Vakfı Başkanı Gülseven Yaşer ve Altmış Sekizliler Vakfı Başkanı Haşmet Atahan, Cevizoğlu ile bu iki gencin açıklamaları doğrultusunda Fethullah Gülen Hocaefendi ve cemaati aleyhinde konuşmalarını sürdürürken gecenin ilerleyen saatlerinde İsmail Özdemir programa telefonla katılarak kumpası bozdu. İsmail, kendisine Fethullah Gülen aleyhinde konuşması için maddi imkanlar da dahil olmak üzere çeşitli vaatlerde bulunulduğunu ve olayın tamamen düzmece olduğunu anlatıyordu. İsmail, kitabın kendileri haricinde birileri tarafından kaleme alındığını ve kullanıldıklarını açıklıyor ve şöyle konuşuyordu: "Ortada iğrenç bir oyun var ve biz bu oyuna daha fazla devam etmek istemiyoruz. Bize kızları ile evlendireceklerini ve ABD'de okumak da dahil geniş imkanlar sunacaklarını söylediler. Vicdanım bu oyuna daha fazla devam etmeye elvermedi." İsmail'in sözleri karşısında stüdyodaki kişiler donup kaldı. İsmail'in beklenmedik açıklaması ve ifşaatı stüdyodaki elemanlar üzerinde soğuk duş etkisi yaptı.

Ertesi gün İsmail ve Serhat'ı bulduk. Aksiyon Dergisi'nden Ahmet Dinç, Samanyolu Televizyonu'ndan Ahmet Böken ve ben STV'nin Çamlıca stüdyolarında röportaj yaptık. Gençler anlattıklarıyla ülkede oynanan oyunu gün yüzüne çıkarıyordu. Gençler bütün komployu bir bir anlattı. Fethullah Gülen okulu diye nitelendirilen hiçbir okulda ne okuduklarını ne de görev yaptıklarını söyleyen gençler, kurulan komployu bütün çıplaklığı ile anlattı. Gençlerin anlattıkları ülkenin ne tür bir süreç içinden geçtiğini gözler önüne seriyordu. Kendilerini kullanmak isteyen kişilerin hangi emekli orgeneral ile irtibat içinde olduklarından tutun, vaat ettikleri dünya nimetlerine kadar her şeyi anlattılar.

Bu hâdiseden sonra Fethullah Gülen Hocaefendi'ye saldırılar bitmedi. Süreç içinde bilgi toplama amacıyla kurulan çeşitli istihbarat birimleri insanları fişliyor ve hazırlanan raporlar MGK gündemine taşınıyordu. Fethullah Gülen Hocaefendi hakkında

medyada yayınlanan raporlarda sapla saman birbirine karıştırılıyor, gerçekle ilgisi olmayan konular devletin en tepe noktasında zihinleri meşgul ediyordu.

Radikal gazetesine yansıyan bir haber durumu özetliyordu. Genel Kurmay kaynaklı olduğu iddia edilen haberde 'Asker sürekli uyarıyordu' başlığı kullanılarak şöyle deniyordu: "Genelkurmay, devleti içeriden ele geçirme planları yaptığı ortaya çıkan Fethullah Gülen ve cemaati hakkında özellikle son yıllarda sürekli uyarılarda bulunuyor ve hükümetlerden gereken önlemlerin alınmasını istiyordu." Haberde BÇG ve MGK gündemine yansıyan kimi konulardan bazıları şöyle yansıtılıyordu: "Tarih: 23 Aralık 1997. Yer: Genelkurmay Karargâhı. Fethullah Hoca'nın müridi olarak bilinen Zaman Gazetesi sahibi Alaaddin Kaya, Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Çevik Bir ile görüşüyor. Kaya, Orgeneral Bir'e, 'Fethullah Hoca'ya ait okulların Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilebileceğini' söylüyor. Orgeneral Bir, "Bunun yeri burası değil, devretmek istiyorsanız Milli Eğitim Bakanlığı'na gideceksiniz!" yanıtını veriyor. Aynı görüşmede Kaya, Fethullah Hoca'nın kuruluşu olarak bilinen Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın Genelkurmay Başkanı'na bir ödül vermek istediğini iletiyor. Yanıt yine sert oluyor: "Böyle bir şeye kesinlikle kalkışmayın, davetiye bile göndermeyin!"

(Radikal, 21 Haziran 1999)

Fethullah Gülen İçin Düğmeye Basıldı

1999 yılının haziran ayı fırtınalı geçti. Fethullah Gülen için hazırlandığı ileri sürülen raporlar ve onun çeşitli zamanlarda yaptığı konuşmalardan birleştirilerek oluşturulan kasetler Türkiye'nin ana gündem maddesiydi. 18 Haziran'da Ali Kırca'nın ATV'de yayımladığı Fethullah Gülen Hocaefendi'nin 1993 yılında yaptığı iddia edilen konuşmanın kasetleri ile düğmeye basılıyordu. Ali Kırca her ne kadar 'Düğmeye ben bastım!' dese de, daha sonra

gazetelere yansıyan haberlerde bu kaseti televizyonlara emekli orgeneral Kemal Yavuz'un verdiği anlaşılacaktı.

BÇG tarafından hazırlandığı iddia edilen raporlar da gazete manşetlerine yansımaya başlamıştı. Bu manşetlerden bazıları şöyleydi: Fethullah Hoca'ya idam talebi, Fethullah'ın ölüm komandoları (Sabah), Dünya imamı Fethullah (Posta), Fethullah Hoca raporu: Deprem (Star)

Fethullah Gülen Hocaefendi ile ilgili haberlere tepki gösterenlerden biri de Başbakan Bülent Ecevit olmuştu. Ecevit özellikle yurtdışında açılan okullara övgüler yapıyor, raporlarda yer alan ifadelere karşı çıkıyordu. Açılan okullardan birinin de Moskova'da olduğuna dikkat çeken Ecevit, "Laiklik karşıtı bir eğitim verilseydi Rusya herhalde bu okulları misafir etmezdi." diyordu. (Zaman, 23 Haziran 1999)

Kaset ve rapor olayından 6 ay sonra, yurtdışındaki Türk okulları Başbakan Ecevit tarafından yeniden gündeme getirilmişti. Başbakan Ecevit, yüksek bürokratların ve önemli işadamlarının eşliğinde, İsviçre'nin Davos kentindeki Dünya Ekonomik Forumu'na katıldı. Burada Türk okulları sivil toplum kuruluşu olarak gösterilmiş ve övgü almıştı. 27 Ocak 2000 tarihli Hürriyet gazetesinde, "N.G.O Fethullah" şeklinde verilen haberde şu ifadeler kullanıldı: Davos'ta dağıtılmak üzere Başbakanlıkça hazırlanan Türkiye'nin tanıtım broşürlerinde, isim verilmeden Fethullah Gülen'e övgüler yağdırıldı. N.G.O olarak tanımlanan Gülen'in 154 okulunun dünyanın dört bir yanında yer aldığı belirtildi. Türkiye'ye yabancı sermaye çekmek için ülkenin potansiyelini anlatan 22 sayfalık broşürde, Türk hükümetinin Balkanlardan Rusya Federasyonu'na, Kafkaslardan Orta Asya'ya, değişik seviyede okul ve üniversite açılışına destek verdiği vurgulandı. Buna örnek olarak da, isim verilmeden Fethullah Gülen'in okulları gösterildi ve şöyle denildi:

"NGO'lar (Non Govermental Organizations- Türk vakıfları ve sivil toplum örgütleri), dünya çapındaki faaliyetlerini artırdılar. 34 ülkede 154 okul açtılar. Üstelik de bunlar sadece Türkiye'nin komşularında değil; Tanzanya'dan Kamboçya'ya, Tayland'a Avustralya, Rus Federasyonu ve Moğolistan'a kadar uzanan birçok ülkede yer aldı."

Fethullah Gülen Hocaefendi ile ilgili MGK'da en sert tartışmaların geçtiğinin ileri sürüldüğü sırada, Başbakanlık tarafından Türkiye'nin tanıtımına ilişkin Davos metninde Gülen'in okullarından övgüyle söz edilmesi dikkat çekti. Oysa okullar, DGM Savcısı Nuh Mete Yüksel'in iddianamesine göre, devleti ele geçirmek için yetiştirilen şeriatçıların yuvalandığı odaklar olarak gösteriliyordu.

İddianame'ye göre, Fethullah Gülen'in planlı bir şekilde yurtdışı örgütlenmesine yöneldiği ifade ediliyor ve amaç şöyle açıklanıyordu: "Sosyoekonomik ihtiyaçları fazla olan yeni Türk Devletlerinde taban oluşturmak, İran'ın Şii propagandasının etkisini kırmak, Finans ihtiyacını karşılayacak olan ticari şirketlerinin, ticari atılımlarını sağlamak, Bu devletlerde de ihtiyaç duyulacak bürokratik kadroları yetiştirmek, Türk İslam Birliğini oluşturmak gayeleri güdülmüştür. Dünya İslam Birliğini sağlamak amacını güden Fethullah Gülen, Türk ve Müslüman olmayan ülkelerde de faaliyet göstermektedir. Bu faaliyetlerinin amacı: Kendisine bağlı bürokratik kanalların oluşturulması, Globalleşmenin sonucu oluşan bilgi transferini hedefi doğrultusunda kullanma, Kendisine bağlı kişilerin refah düzeylerini artırmak ve etki alanlarını genişletmektir. Fethullah Gülen grubu 1992 yılında başlattığı yurtdışı açılımı sonucu 35 ülkede 6 üniversite ve yüksekokul, 236 lise, 2 ilkokul, 8 yabancı dil ve bilgisayar merkezi, 6 üniversiteye hazırlık kursu, 21 öğrenci yurdu olmak üzere toplam 279 eğitim kurumunu faaliyete geçirmiştir." (Mehmet Barlas, Yenişafak)

Bir yandan ülkenin başbakanı dahil çok sayıda devlet yöneticisi yurtdışındaki okulları destekleyici beyanatlar veriyor diğer yandan devlet içinde bazı köşe noktaları tutan zihniyet bu okullar aleyhine kampanyalar yapıyordu.

Gazeteci-yazar Taha Akyol ve Cengiz Çandar'ın NTV'de yayımlanan programına katılan Fethullah Gülen Hocaefendi, bu konudaki sorulara şöyle cevap verdi:

Taha Akyol: Bu okulların bulunduğu devletlerden mesela ben çok iyi biliyorum Kazakistan, Özbekistan gibi ülkeler, fundamentalist İslam veya laiklik konusunda çok duyarlılar. Bilgisiz oldukları için daha fazla duyarlılar. Normal laik medeni bir insanın da gayet tabii göreceği dînî bir tezahürü, Orta Asya'daki yöneticiler çok şiddetli bir Afganistan'ın Taliban'ın tesiriyle İran korkusuyla çok fazla reaksiyonla karşılıyorlar. Laiklik konusundaki duyarlılıkları Türkiye'den daha fazla. Orda sizin okullarınızı laikliğe aykırı bularak kapatmak gibi bir şey oldu mu?

Fethullah Gülen: Şimdi bu hususu müsaadenizle siz soruda tevcih buyurmuştunuz. Ben cevap verme fırsatını bulamadım. Türkiye'nin içinde dışında öyle diyorlar 500'e yakın böyle müessese var ve hepsi bizim kriterlerimize göre bizim saygı duyduğumuz şeylere göre Atatürk köşesi de var, İstiklal Marşı da var, Türk büyükleri de var. Zannediyorum çok usulüyle bu meselelere yaklaşıldığından, çok akıllıca bu meseleler onlara teklif edildiğinden dolayı hüsnü kabul görülüyor. Reddedilmiyor. Esasen zannediyorum Türkiye dahil bir başka ülkede böyle bir iş yapmaya kalksanız, o ülke kendi kriterlerini öne çıkarmak ister. Yani şunu demek istiyorum. Bunca zaman komünizmin baskısı altında kalmış bu ülkelerde bir Atatürk köşesi yapmak, onun kitaplarını bir yere koymak, kendi bayrağımızı asmak, İstiklal Marşımızı söylemek, Türk büyüklerinden bahsetmek…

Taha Akyol: Zaten Türkiye'de Fransız mekteplerinde, Amerikan okullarında bu yapılamaz.

Fethullah Gülen: Evet bu fırsatı vermezler. Oysa ki 6-7 senedir bu ülkelerin hiçbirinden bir şikayet gelmedi. Burada anti parantez bir hususu arz edeceğim. Ben Asya'ya hayatım boyunca hep ulaşma hasretiyle ağladım durdum. Fakat bu eğitim faaliyetleri başladıktan sonra arzu ettiğim halde gidemedim. KGB bir irtibat tesis eder ve milletimiz adına yapılan bu hayırlar engellenir diye bağrıma adeta taş bağladım sabrettim. "Ya Sabûr" dedim gitmedim. Şimdi böylesine her şeyin yakın ve sıkı bir takibe alındığı bir ülkede bu insanların hiçbirinden şikayet gelmedi. Şikayet etme şöyle dursun Haydar Aliyev geçende gelmişti. Fakire bir randevu verdi. Fakat o esnada Sayın Genelkurmay Başkanımız benim randevu saatimde yanına girdiği için görüşme imkanı olmadı ama büyükelçisini gönderdi. Beni Azerbaycan'a davet etti.

Taha Akyol: Özbekistan Cumhurbaşkanı Kerimov ki laiklik konusunda en dikkatli olandır. Size bir teşekkür mektubu yazdı.

Fethullah Gülen: Evet bir teşekkür mektubu yazdı. Kendilerince kıymetli bir kısım meskukat paralar gönderdiler. Aynı zamanda Türkmenbaşı da davet etti. Diğerlerinden de bu kabil davetler gelmişti. Hatta Moğolistan'dan davet etmişlerdi. Ben bugüne kadar bu davetlere Cevab-ı sevap veremedim. Eğer onların takiyye dediği türden bir şey olsa bunca zaman bir yerden mutlaka sızardı. KGB tesbit ederdi. Öyle anlaşılıyor ki takiyye diyenler zannediyorum Türkiye'de önemli bir oluşuma karşı kendi hesaplarına takiyyeler yaparak onu baltalamak istiyorlar.

Gülen'den Çevik Bir'e Mektup

Mehmet Barlas'ın Yenişafak gazetesinde yayınladığı dizide okullar ve Fethullah Gülen Hocaefendi ile ilgili ilginç anekdotlar yer aldı. Dizinin bu bölümünde şu ifadelere yer verildi:

"Gülen'i ve okullarını önce destekleyenler, 28 Şubat sonrasında değişti. Fethullah Gülen, çok kısa süre içinde Türk medyasında

"en çok övülen" ve "en çok yerilen" isim olmak unvanını, herhalde uzun yıllar elinden bırakmayacak. 1995'ten başlayarak yoğun bir halkla ilişkiler kampanyası ile kamuoyuna açılan ve video-bantları ile de, kamuoyunda yoğun biçimde 1998'den itibaren medyatik linçlere hedef olan Fethullah Gülen, şimdi devleti ele geçirmek için örgüt kurmak iddiası ile yargılanıyor. Türk siyaset ve toplum hayatını derinine etkileyen "28 Şubat süreci", Gülen'in kamuoyundaki konumunu en derinine etkileyen itici-güç biçiminde görünüyor.

Gülen de bunun bilincinde olmalı ki, kendisine karşı yıpratma ve suçlama kampanyalarının açılması ile, "devlet"e karşı bağlılığını ve "ordu"ya karşı duyduğu sevgiyi vurgulayan mesajlarını yoğunlaştırdı. 1997'yi 1998'e bağlayan yılbaşında, o dönemin en çok sesi duyulan generali olan Çevik Bir'e gönderdiği mektup-mesaj, bu çabalarının bir kanıtıdır.

Gülen'in, Orgeneral Çevik Bir'e gönderdiği mektubu aynen verelim:

Genelkurmayımızın Çok Değerli İkinci Başkanı

Sayın Komutanım;

Son günlerde medyamızda yeniden gündeme gelen ve yanlışlıkla ismimle birlikte anılan okullarla ilgili olarak, şu birkaç satırla huzurlarınızı işgal edeceğim için yüksek af ve hoşgörünüze sığınıyorum. "Yanlışlıkla ismimle birlikte anılan okullar" ifadesini kullandım. Bir defa, bizzat Atatürk gibi, bir enkazın üzerinde büyük bir devlet kurmuş askerî, siyasî ve idarî bir dâhî bile, "Benim nâçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır; fakat Türkiye Cumhûriyeti, ilelebed pâyidâr kalacaktır!" derken, vatan, millet ve ülkeye hizmet aşkı tıpkı İstiklâl Harbimiz yıllarında olduğu gibi şahlanan insanımızın ortaya koyduğu bir hizmetin, benim gibi, ne askerî, ne idarî, ne siyasî hiçbir dehası bulunmayan ve "nâçiz vücudu toprak olup gidecek" aciz bir insana

mal edilmesi, o insanların hizmet, aşk ve şevklerinin ve gayretlerinin mahsûlünü gasp etmek manâsına geleceği için, "yanlışlıkla ismimle birlikte anılan okullar" dedim. Mutlaka mâlum-u âlîleriniz olduğu, âcizâne her zeminde fedalarca tekrarladığım ve bizzat okulları yapan ve işletenlerin de itiraf edecekleri üzere, bu okullarla alâkam, sadece bir teşvik, bir çağrı ve bazılarının yanlışlıkla hakkımda taşıdıkları hüsn-ü zannı ülkeme ve devletime hizmet adına bir kredi kartı gibi kullanmaktan ibarettir.

Değerli Komutanım. Kahraman ordumuzun şerefli bir mensubu ve en yüksek rütbede bir komutanı olarak takdir buyuracağınız üzere, bilhassa Kars, Erzurum, Ardahan gibi serhat şehirleri sık sık düşman işgaline uğradığı için, bu şehirler halkında milliyetçilik duyguları çok ileridir. Birinci Dünya Harbi'nden çıkmış, Kurtuluş Savaşı'nı vermiş bir ülkede, İkinci Dünya Harbi'nin hemen arkasında Sovyetler Birliği tarafından tehdit altında tutulan bir doğu vilâyetimizde çocukluğu geçmiş ve büyük acılar içinde büyümüş bir insan olarak, çocukluğumdan beri içimde uyanan milliyetçilik ve ülkeme hizmet duygularımı, resmî bir Diyanet görevlisi olarak görev yaptığım hemen her yerde ve cami kürsülerinde dile getirmeğe çalıştım. Fırsat bulduğum her defasında, insanımızın ruhunda taşıdığı kabiliyetleri, vatan ve millet sevgisini ateşlemeğe ve onları, dünyada, hattâ ahirette bile hiçbir karşılık beklemeden devletimize ve milletimize hizmete davet ettim. Batı, Rönesans'ını ilme ve sanata açılarak yaptığı ve dünya devletleri arasında geri planda kalışımızın en büyük üç sebebi cehalet, fakirlik ve tefrika olduğu için, cemaati her defasında çocuklarını okutmaya, bilhassa müsbet ilimlerle zihinlerini aydınlatıp, bağnazlıktan ve hurafelerden kurtulmaya, çalışıp kazanmaya ve devletimize ve kanunlara bağlılık içinde iç bütünlüğümüzü korumaya çağırdım.

Bu şekilde teşvik ettiğim insanlardan bazıları, devletimiz özel okullar açılmasına izin verince, değişik yerlerde bir araya gelip, birbirleriyle yarış içinde malûm-u âlîleriniz olan okulları kurdular. Verdikleri eğitim ve gerçekleştirdikleri başarılarla kendilerini Türkiye'mizde ispat eden bu okulların benzerlerini, Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra Türkî Cumhuriyetlerde ve ardından, küçülen bir dünyada, ülkemizin önünü açmak ve dünyanın her tarafında ülkemiz adına lobiler oluşturmak, her yerde Türkiye dostluğunu mayalamak için gidebildikleri her yerde açmaya çalıştılar. Tamamen Türk eğitim sistemine bağlı olarak faaliyet gösteren bu okullarda eğer, Türkiye Cumhuriyeti'nin lâik, bağımsız ve sosyal bir hukuk devleti özelliğinin aksine bir faaliyet varsa, devletimizden önce ben, bu okulların açılmasını teşvik etmiş biri olarak kapatılmalarını teşvik ederim. Eğer, bazılarının iddia ettiği gibi, bu okullarda herhangi bir dış ülkeden veya ülkemize düşman kuruluşlardan alınmış tek kuruşluk destek varsa, zaten hastalıklarla sonuna gelmiş hayatımı bizzat kendi ellerimle noktalarım. Bununla birlikte, devletimiz, zaten kendisinin olan bu okulları dilediği zaman devralabilir. Kaldı ki, bu okullar zaten devletimizin olduğu için, böyle bir devirden söz etmek bile abestir. Türkiye Cumhuriyeti'ni koruma ve kollama vazifesini deruhte etmiş şanlı ve kahraman ordumuzun seçkin ve şerefli bir mensubu ve Genelkurmayımızın İkinci Başkanı olarak, ne zaman, nerede ve ne şekilde arzu buyurursanız bu okulları şereflendirebilir ve her türlü teftişi yapabilirsiniz.

Böyle bir mektupla kıymetli vakitlerinizi işgal etme sû-i edebinde bulunduğum için tekrar özür diler, yeni yılda sıhhat ve afiyet dileklerimle birlikte, en derin saygılarımın kabûlünü arz ederim efendim.

Fethullah Gülen

Türk Bakana Yabancı Bakan Karşı Çıktı

İşte Fethullah Gülen Hocaefendi ve okullarla ilgili tartışmalar böyle devam ederken tarihe önemli bir not olarak aktarılacak ilginç bir olay cereyan etti. O günlerde Milli Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu resmi bir ziyaret için 27 Ekim 2000 tarihinde Azerbaycan'a gitti. Azerbaycan Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Mısır Merdanov ve diğer yetkililerle eğitim adına değişik programlara katıldılar. Azerbaycan'da Türk müteşebbisleri tarafından açılmış Türk liseleri bulunuyordu. Azeri bakan Mısır Bey, Metin Bostancıoğlu'nun programında bu okulların olmadığını görünce şaşırdı. Türkiye'den bir bakan geliyordu ve Türk liselerini ziyaret etmiyordu. Mısır Bey, Bostancıoğlu'nu ısrarla Türk okullarına davet etti. Ancak aldığı cevap ilginçti. Bostancıoğlu, Azerbaycan'da açılan Türk liselerinin tehlikeli olduğunu, Türkiye'de de benzerlerinin olduğunu ve bunları kapatmak istediklerini açıklıyordu. Azeri bakan aldığı cevap karşısında şaşırmıştı. Sadece Türk okullarının Azerbaycan eğitimine çok büyük yenilikler getirdiğini ve iki ülke arasında önemli ilişkilerin gelişmesinde bu okulların çok büyük katkısının bulunduğunu ifade etmekle yetindi.

Metin Bostancıoğlu'nun bu tavrı kısa sürede duyuldu. Bostancıoğlu ertesi gün sadece Azeri basını için bir toplantı düzenledi. Basın açıklaması Azerbaycan Milli Eğitim Bakanlığı Toplantı Salonu'ndaydı. Zaman gazetesi Azerbaycan'da basılıp, yayınlanan bir gazete olduğu için Azerbaycan bakanlığı Zaman temsilcisi Enes Cansever'i de davet etmişti.

30'a yakın Azeri gazeteci vardı. Bostancıoğlu'na çeşitli sorular yöneltildi. Gazetecilerden biri son zamanlarda Türkiye'de de tartışılan yurtdışındaki Türk okullarının durumu ile ilgili bir sual sordu.

- Sayın bakan, burada Türk işadamları tarafından açılan bazı okullar var. Son zamanlarda bu okullar hakkında değişik söylentiler var. Siz bu okullar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bostancıoğlu şöyle cevap verdi:

-Efendim, bu okulların kesinlikle bizimle ilgisi yok. Onlar tehlikeli okullardır. Devletimizin de tasvip etmediği okullardır.

Zaman temsilcisi Enes Bey bakanın sözlerini duyduğunda kulaklarına inanamadı. Türkiye Cumhuriyetinin bir bakanı Türk müteşebbisleri tarafından Azerbaycan'da açılan okulları Azeri basınına kötülüyordu.

Bostancıoğlu bir gün sonra da Türk basını için büyükelçiliğin davetiyle Cumhurbaşkanlığı Oteli'nde kahvaltılı bir basın toplantısı yaptı. Toplantıya Anadolu Ajansı, İhlas Haber Ajansı, TRT, Zaman ve Samanyolu televizyonundan temsilciler katıldı.

Bostancıoğlu'nun bir gün önce gerek Azeri basınına söylediği sözler, gerekse Azeri bakan Mısır Beye bahsettikleri kısa sürede duyuldu. Söylenenler artık biliniyordu. Bostancıoğlu Türk basın mensuplarının karşısına geçti. Enes Cansever ilk soruyu yöneltti:

-Sayın bakan, dünden beri Azeri yetkililerle yaptığınız görüşmelerde, burada açılan Türk okullarının tehlikeli kurumlar olduğunu ve kapatılması gerektiğini ifade ediyorsunuz. Halbuki bu okulların açılışını Cumhurbaşkanımız Turgut Özal yaptı. Yine Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in bu okulların desteklenmesi için Azeri yetkililere yazdığı tavsiye mektupları vardır. Sizin bu tavrınız devlet ile çelişmiyor mu?

Bostancıoğlu, önce böyle bir şey söylemediğini ifade etti. Ancak Enes bey Azeri yetkililerin bu ifadeleri aktardığını belirtince şöyle konuştu:

- Ben bu sözleri hükümet temsilcisi Milli Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu olarak değil, sadece Metin Bostancıoğlu olarak söyledim. Ben hükümet temsilcisiyim. Devlet temsilcisi değilim.

Soru faslına devam ediliyordu. İkinci soru için STV'den Tahir Karanfil söz aldı:

- Sayın bakan, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak bir şeyi merak ediyorum. Azerbaycan'a sizin gibi Amerika, İngiltere veya bir başka batılı ülkenin Milli Eğitim Bakanı ziyarete gelseydi. Azeri bakan onlara sizin ülkeniz insanları tarafından burada açılmış okullar var. Onları ziyaret edelim deseydi. Acaba bu ülkelerin Milli Eğitim bakanları, 'Hayır bu okullar çok tehlikelidir, biz bu okulları kapatmak istiyoruz' diyerek kendi vatandaşlarının açtığı okullara köstek olur muydu?

Bostancıoğlu yöneltilen sorulara oldukça sinirlenmişti. Kahvaltıya henüz geçmemişlerdi. Birden ayağa kaltı ve "Ben diyeceğimi dedim, başka da bir şey söylemiyorum ve kahvaltı da yapmıyorum. Toplantı bitmiştir." diyerek toplantıyı terk etti.

Bostancıoğlu, Bakü'den ayrıldıktan sonra, Azerbaycan Milli Eğitim Bakanlığı Yönetim Kurulu toplantısında Azeri Milli Eğitim Bakanı Mısır Merdanov şöyle bir konuşma yaptı:

"Türkiye'den bu okulları kapatmamızı istiyorlar. Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanı benden bunu istedi. Lakin ben size şunu söyleyeyim. Türkiye ve dünyanın her yerinde hükümetler gidicidir. Her hükümetin bir siyasi görüşü vardır. Bu bakanın benden istediği onun siyasi görüşüdür. Biz bu okulların Azerbaycan eğitim sistemindeki yerine bakalım. Bu okullardan mezun olan çocuklarımızın yüzde 98'i üniversiteye giriyor mu? Evet, giriyor. Bu okulların öğrencileri uluslararası bilim olimpiyatlarında altın madalya alarak bayrağımızı dalgalandırıyor mu? Evet, dalgalandırıyor. Devletçilik ve vatanını, milletini sevmeyi öğretiyor mu? Evet, öğretiyor. Terbiyesi kaliteli mi? Evet. Demek ki bu okullar Azerbaycan için faydalıdır. Peki Türkiye Cumhuriyeti devletinin burada açtığı Anadolu lisesi var. Bu eğitimi veriyor mu? Hayır. İstenilen seviyede eğitim vermiyor. Bizim diğer okullarımızdan farkı yoktur. Öyleyse biz Türkiye'nin sayın

bakanın siyasi görüşünü yerine getirmeli mi, yoksa bu özel okulların önünü mü açmalıyız. Bence önünü açmalı ve her türlü yardımı göstermeliyiz."

Azeri bakan, üniversite giriş sınavında 600 puanı geçen öğrenciler için yaptığı konuşmada ise şöyle diyordu: "Ülke genelinde 600 puanı aşan 266 öğrencinin 58'i Çağ Öğretim İşletmelerine ait Türk liselerinin öğrencileridir. Bu liselerin genel müdürü ve öğrencilerini tebrik ediyorum. Bu liseler hakkında bazı anti sözler söylenmekte ve yayılmaktadır. Bu okulları bazı akım ve cereyanları yaymakla suçluyorlar. Bunlar katiyen yalan ve iftiradır. İki ülke arasını bozmak isteyenlerin emelleridir. Ben size açık söylüyorum. Bu şirkete bağlı birçok liseyi gezdim ve yakından takip ettim. Gözlemlerim neticesinde bu okullara atılan iftiranın iki ülke arasını açmak için yapılmış komplo teorileri olduğundan hiç şüphem yoktur. Siz de bilin ki bu liselerde çok kaliteli eğitim öğretim verilmektedir. Bizim devlet okullarımız da bu liselerin tecrübelerini yakından takip etmeli, öğrenmeli ve müspet manada bu okullarla yarışmalıdır. Bu okullar Türk lisesi olarak adlandırılsalar da bizim mekteplerimiz olduğu unutulmamalıdır. Çünkü bu okullar Azerbaycan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak Azerbaycan devletinin yasaları ile eğitim vermektedir"

Azerbaycan Milli Eğitim Bakanı Türk okullarından çok memnundu. 20 Ekim 2004 tarihinde Yönetim Kurulu Toplantısı'nda 6 yıllık bakanlığı döneminde yaptığı en önemli icraatın bu okulların devamını sağlamak olduğunu ifade eden Merdanov şöyle konuştu: "6 senedir Milli Eğitim Bakanıyım. Benden bu zaman zarfında ne iş gördün diye sorsalar, ilk diyeceğim 'Çağ öğretim işletmelerinin faaliyetlerinin devamiyetini ve önünün açılması için gördüğüm işlerdir.' derim. Bir zamanlar bu liseleri kapatmak isteyenler vardı. Ama ben kendi dönemimde bunlara fırsat vermedim. Çünkü bu insanlar eziyet çekip gelmiş, mektep kurup bizim görmediğimiz işleri görmüştür. Biz ancak bu

liselerin önünü açmalı ve onların gittiği yoldan gidip, onlardan öğreneceklerimizi öğrenmeliyiz."

Bir yanda Türkiye Cumhuriyeti'nin Milli Eğitim bakanı, diğer yanda Azeri bakan. Dünyanın dört bir yanında Türkiye'nin adını yüceltmeye çalışan, insanlığın kurtuluşu adına nesiller yetiştirmeye gayret eden fedakar eğitimcilere iki farklı bakış açısı. Bu tablo gelecek nesiller tarafından sürekli kıyas edilecek ve bir dönemin psikolojik tahlilini yapma adına onlara yol gösterecek. Fethullah Gülen Hocaefendi ve onu sevenlerin açtığı okullara iyi gözle bakmayanlar belki yaptıklarına pişman olacak, ancak yaşanan psikolojik savaş ortamında yapılan baskı ve zulümler hep hatırlanacak.

OKULDAKİ PSİKOLOJİK TACİZE ÇARE BULUNDU: MOZART'IN 40. SENFONİSİ

28 Şubat süreci içinde devlet bürokrasisinde 'sürgün ve kıyım' şeklinde nitelendirilebilecek atamalar oluyordu. Başta valiler olmak üzere bürokraside çok sayıda kişi görevden alınarak yerine 28 Şubat kararlarını eksiksiz uygulayacak kişiler getirilmeye başlandı. Görevden alınan valilerden biri de, kamuoyunda dini hassasiyetleri ile tanınan bir valimiz olmuştu. Bu valiye zaman zaman medyada 'irtica yanlısı', 'takunyalı' gibi yakıştırmalar yapılıyordu. Yerine 12 Eylül askeri müdahalesi sonrası görev yapan, yaşı da epey ilerlemiş bir vali atandı.

Batı Çalışma Grubu'nun hazırladığı öne sürülen raporlarda irticai kişi ve kuruluşların okul, dershane ve yurtlar açarak genç beyinleri yıkadıkları, ülke genelinde tarikatların kontrolünde çok sayıda eğitim kurumu olduğu ifade ediliyordu. Milli Güvenlik Kurulu'nda yapılan tartışmalarda tarikatların sahip olduğu okul, yurt ve dershanelerde yetiştirdiği kadrolarla Atatürk ilkeleri ve laik Cumhuriyet'i ortadan kaldırarak, şeriat esaslarına dayalı bir devlet kurmayı amaçladıkları yönünde iddialar ortaya atılıyordu. Bu söylemlerin sonucu olarak da 28 Şubat Kararları arasında "Tarikatlara bağlı özel yurt ve okullar Tevhid-i Tedrisat Kanunu çerçevesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilmeli." maddesi yer almıştı.

Cemaat ve Tarikat Okullarına Göz Açtırmayın!

Şimdi icraat zamanıydı. Bu valimizin, vazife yapacağı vilayete atanır atanmaz ilk icraatlarından biri görev yaptığı ilin milli eğitim müfettişlerini toplamak oldu. Tarikatçıların kontrolünde olduğu iddia edilen okullara göz açtırılmayacaktı. Vali müfettişlere talimatını verdi:

- Cemaat ve tarikat okullarına göz açtırmayacaksınız. Denetimlerinizi sıklaştırın ve bu okulların kapatılması için elinizden geleni yapın.

Türkiye'de cemaat veya tarikat okulu diye bir okulun bulunması mümkün değildi. Çünkü bütün özel okullar Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetim ve gözetiminde çalıştığı gibi açılışı da bakanlığın denetimi sonrasında gerçekleşiyordu. Hiçbir özel okulun kurucusunun dini kimliği ile tanınması veya anılması zaten yasal olarak mümkün değildi. Ancak bazı okulların sahip ve kurucularının dindar olması bu okulların 'tarikat okulu' veya 'cemaat okulu' gibi algılanmasına sebep teşkil ediyordu.

60 civarında ilköğretim müfettişinin içinden, ideolojiye uygun dünya görüşüne sahip 12 kişi seçildi. Bu müfettişler ikişerli gruplar halinde çalışmaya başladı. Normalde ilköğretim müfettişlerinin yönetmelikler gereği liselerde denetim yapması mümkün değildi; ancak vali onayıyla bu müfettişler ilköğretim kurumlarının yanında liselerde de denetime başladı.

Müfettişler, nokta atış yapar gibi seçtikleri özel öğretim kurumlarına sürekli baskınlar yapmaya başlamıştı. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, kanunlar ve Türk milli eğitim mevzuatına göre açılmış eğitim kurumları, sanki başka milletin Türkiye'de kurduğu eğitim kurumu gibi baskı görüyordu. Azınlık statüsündeki vatandaşlarımızın açmış olduğu okullar bile tarihlerinde bu şekilde baskılara maruz kalmamıştı. Hatta çoğu zaman ödüllendirilmişti. Müfettişlerin özel okullar üzerindeki baskısı o kadar arttı ki, her gelişlerinde terör havası esiyordu. Hiçbir şey

bulamasalar bile raporlarına "Kütüphaneyi zenginleştirin, Atatürk köşesini zenginleştirin" gibi ifadeler yazıyorlar, sanki okulda bunlar yapılmıyormuş havası veriyorlardı. Söyleyecek bir konu bulamadıklarında ise kendilerini eksik hissediyorlar, mutlaka okulun bir eksiğini rapor etmek gibi bir mecburiyet içinde olduklarını düşünüyorlardı. Çünkü başta vali olmak üzere sürekli diyalog halinde oldukları kolluk kuvvetlerinden de bu yönde talimat almışlardı.

Okula, müfettiş grubunun biri geliyor diğeri gidiyordu. Bazen öyle zamanlar oluyordu ki, bakanlık müfettişleri ile ilköğretim müfettişleri aynı anda okula geliyordu. Denetimler artık okulun eğitim öğretimini aksatmaya başlamıştı. Çünkü müfettişler okula gelince bütün idareci ve öğretmenleri kendileri için seferber ediyor, 'Şunu getirin, bunu götürün!' gibi emirler vererek idareci ve öğretmenleri meşgul ediyorlardı. Müfettişlerin zamanlama gibi bir problemi de yoktu. Gece gündüz fark etmiyordu. Okulda öğrenci olsun veya olmasın yine geliyorlardı. Böyle durumlarda da 'Olsun ne olur ne olmaz, belki okulda geceleri bir şey yapılıyordur.' gibi şeyler söylüyorlardı. Ayrıca amirlerinden bu yönde de talimat almışlardı.

Müfettişlerin olmayan bir şeyi oluyor gibi algılamaları ve aşağı yukarı haftanın her günü zamanlı zamansız okulu denetim altında tutmaları idareci ve öğretmenleri tedirgin ettiği gibi öğrenci ve velilerde de huzursuzluk meydana getirmişti. Okul idarecileri her an bir komploya kurban edilmelerinden korkuyorlardı. Çünkü, kendilerinin bilgisi ve haberi dışında okula bir şey getirilebilir, herhangi uygun olmayan bir obje sokulabilir ve müfettişler de bunu gerekçe göstererek okulla ilgili işlem yapabilirdi. Adeta diken üstünde duruyorlardı. Müfettişlerin okulu kapatmak için bahane aradıklarının farkındaydılar.

Öğretmenler Tacize Çare Buldu: Mozart

Bu tür denetimlere maruz kalan okullarımızdan birinde idareci bir gün öğretmenleri topladı ve durumu anlattı. Bu tür tehlikelere karşı dikkatli olmanın zaruriyeti üzerinde durdu. Konuşmalar sırasında öğretmenlerden biri teklif getirdi. Dışardan gelebilecek zararlı durumlara tedbir almak ve herhangi bir komploya maruz kalmamak için müfettişler gelmeden, onların geldiğini haber verecek bir düzeneğe ihtiyaçlarının olduğunu ifade etti.

Bunu nasıl yapacaklardı?

Öğretmen teklifini somutlaştırdı:

- Malum, okulumuz bahçeli ve okulun dış giriş kapısı haricinde girilecek yeri yok. Girişteki danışmaya bir mikrofon sistemi yerleştirelim ve bu mikrofonu okul zili ile bağlantılı hale getirelim. Müfettişler geldiğinde danışmadaki görevli arkadaş belirleyeceğimiz bir müzik sesi ile okula duyuru yapabilir.

Öğretmenin teklifi ilginçti. İdareci ve öğretmenlerden ilgi gördü. Çünkü her gün yapılan lüzumsuz ve tacizi andıran denetim biçimi rahatsızlık vermeye başlamıştı.

Teklif kabul gördükten sonra, duyurunun nasıl yapılacağı ve hangi müzik sesinin kasete alınacağı konuşuldu. Kimi, "arabesk tarzı bir şey olsun" önerisinde bulundu, kimi bunun hafif kaçacağını halk müziğinden bir parçanın daha iyi olacağını düşündü, kimi de Türk sanat müziği teklifinde bulundu. Parlak fikirli bir öğretmen ise zamanın popüler müziği Mozart'ın 40. Senfonisi'ni teklif etti. Bu teklif tutulmuştu. Tartışmalar sonunda müfettişlerin geldiğini haber verecek müziğin Mozart'ın 40. Senfonisi olacağı yönünde fikir birliğine varıldı.

Önce Mozart'ın senfonisi bir kasete alındı. Arkasından danışmaya teyp yerleştirilerek mikrofon ile okul ziline bağlantı yapıldı. Artık düzenek hazır hale gelmişti. Bu durum sayesinde idareci ve öğretmenler müfettişlerin okula giriş yaptığından

haberdar olacak, olması muhtemel komplolara karşı dikkatli olunacaktı.

Müfettişler o gün artık sıradan hale gelen denetim görevini yerine getirmek üzere okula giriş yaptı. Sürekli geldiklerinden dolayı her gün farklı yüzler olsa da 10-12 kişilik müfettiş grubu danışmadaki görevli tarafından tanınır, bilinir hale gelmişti. Danışma görevlisi önceden hazır ettiği teybin düğmesini açtı ve okul koridorlarında Mozart'ın 40. Senfonisi yankılanmaya başladı.

Öğretmenler ve okul idaresi tarafından durum anlaşılmış ve müfettişlerin okula giriş yaptığı bilinir hale gelmişti. Okul yöneticileri hemen müfettişleri kapıda karşıladı. Ne istiyorlarsa yerine getirdiler.

Mozart sayesinde, okulda belirsizlikten kaynaklanan tedirginlik bir nebze olsun kaybolmuştu. Denetimler bu tür baskıcı ve tacizci tavrıyla bir seneyi aşkın süre devam etti. Süreç işlerken yine bir gün müfettişler okul kapısından giriş yaptı. Danışma görevlisi her zamanki rahat tavrıyla teybin düğmesini açtı. Ancak ters giden bir şey olmuştu. Düğmeye basılmasına rağmen Mozart çalmıyordu. Teypte tutukluk olabileceğini düşünerek, bir iki tokat attı. Arkasından elektrik bağlantılarında arıza olabileceğini düşündü. Fiş girişlerini kontrol etti ve sıkılaştırdı. Teyp yine de çalışmıyordu. Teybin sağını solunu kontrol ederken, kaset bölümüne bakmayı ihmal etmişti. Bir taraftan da müfettişler içeri girmiş, görevli ne yapacağını şaşırmıştı. Bir şey olacağı yoktu ama yine de görevini yapmalıydı. Çünkü ona müfettişler gelince Mozart'ı devreye sokması söylenmişti. Görevli, teybin kaset bölümüne baktığında bir de ne görsün? Mozart'ın 40. Senfonisi'ni çalan kaseti birileri almış ve kaset bölümü boş.

Ne yapacağını bilememenin şaşkınlığı içinde bir sağa bir sola bakarken aklına parlak bir fikir geldi. Okul ziline bağlantısı

olan mikrofonu kaptığı gibi dudaklarına götürdü ve başladı avazı çıktığı kadar bağırmaya:

- Mozart, Mozaaart, Mozaaaarrrrt, Mozart, Mozaaartttt.

Danışma görevlisinin 'Mozart' diye kendini yırtarcasına bağırışı okul koridorlarını inletiyordu. Öğrencilerin kahkaha tufanı koridorlara taşmıştı. İdareci ve öğretmenler durumu anlamıştı ama görevlinin neden böyle bağırdığını ancak sonradan öğrendiler. O gün, hafızalara herkesi tebessüm ettiren bir hatıra olarak kazındı.

Müfettiş Ramazan'ın İsyanı

Her gün denetimden geçen bir okulda yanlış yapılması mümkün mü? Buna rağmen denetimler olanca sıklığı ile devam etti. Bir gün yine geldiler. O gün en kapsamlı denetim yapıldı. Bütün odalar didik didik arandı. Ancak bir odanın kapısı kilitliydi ve kilidi açacak anahtar bulunamamıştı. Müfettişler kapıda bekledi. Odada bir şeylerin gizlendiğini düşünüyorlardı. Müfettişlerden biri müdüre sert bir ses tonuyla:

- Hocam, bu odada ne var? Görmemiz lazım. Bu oda mutlaka açılmalı.

Anahtar bulunamayınca homurdanmalar başladı.

- Hocam, içerde gizlediğiniz bir şey mi var?

Okul müdürü imalı sözleri duyunca daha fazla dayanamadı. Anahtarı beklemedi ve gerilerek kapıya bir omuz darbesi vurdu. Kapı kırılmıştı. Odanın içi boştu. Müfettişler birbirlerine baktı ve bir şey demeden odaya göz attıktan sonra denetime devam ettiler. Sonuçta her yer gezildi. Kontroller yapıldı ve müdür odasına gittiler.

Müfettişlerden yaşlı olanı okul müdürüne seslenerek:

- Hocam, bizi yalnız bırakır mısınız, dedi.

Genç olan müfettiş hemen müdahale etti:

- Bir dakika müdür bey, oturun! Hocam, ne konuşacağız? İşte her tarafa baktık, her şey normal. Bundan daha iyi okul mu var? Çıkartın evrakları ve raporumuzu yazalım.

İkisi de aynı ideolojiye mensup olmasına rağmen genç müfettiş artık dayanamamıştı. Bu konuşmalardan sonra rapora, okulun hiçbir eksiğinin olmadığı, anayasa, kanun, yönetmelik, tüzük ne varsa her türlü mevzuata uygunluğu yazıldı. Ayrıca Atatürk ilke ve inkılapları konusunda hassas davranıldığı, okuldaki Atatürk Köşesi'nin gayet düzenli olduğu kayıtlara geçti. Raporu teftiş defterine de yazdılar.

Genç olan müfettişin ismi Ramazan'dı ve müfettişler içinde o günkü misyonu üstlenen grubun lideri konumundaydı. O günden sonra gelen müfettişler hiçbir zaman okulu denetleme ihtiyacı hissetmediler. Çünkü gelenler, teftiş defterine bakıyor ve Ramazan'ın imzası bulunan raporu görünce şu ifadeleri kullanıyorlardı:

- Ramazan olumlu görüş bildirmişse, bizim denetim yapmamıza gerek yok.

Müfettişlerin ölçü birimi adeta Ramazan olmuştu. Ramazan'dan önce tavırlar başka, Ramazan'dan sonra tavırlar başka olmuştu.

ÖĞRETMENLERİN SEVABINA EL KOYAN MİLLETVEKİLİ

Okulların eğitim öğretime başlamasına az bir zaman kalmıştı. Ağustos ayının sonlarına yaklaşılıyordu. Öğretmen kökenli milletvekili, Üsküdar Kadir Has Lisesi Müdürünü ziyarete gitti. Müdür beyle bir süre sohbet ettiler. Söz döndü dolaştı Esat Paşa İmam Hatip lisesi'nin binasına geldi. İmam hatip liselerinin 1997 yılında çıkan 8 yıllık kesintisiz eğitim yasası ile orta bölümleri kapatılmıştı. O güne kadar imam hatip lisesine yazılabilmek için kuyruğa giren öğrenciler gelecek endişesine kapılmış, öğrenci sayısında azalma olmuştu. 1999 yılında Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) üniversiteye giriş sınav sisteminde yaptığı değişiklikle meslek lisesi öğrencilerine düşük katsayı uygulaması getirilmiş ve imam hatip lisesi öğrencilerinin üniversiteye girmeleri âdeta imkansız hale gelmişti. Sınav şampiyonu olsalar dahi popüler bölümlere girmeleri zordu. Bu yüzden öğrenci sayısında müthiş düşüşler yaşanmış, bazı imam hatip liseleri öğrenci bulamadığı için kapanmaya başlamıştı. İşte böyle bir ortamda Üsküdar Esatpaşa İmam Hatip Lisesi de öğrenci bulmakta zorlanıyordu. Okulda kapasitesinin çok çok altında, az sayıda öğrenci vardı. Milletvekili, müdür beye imam hatip lisesinin binasının boşaldığını yerine lise veya ticaret lisesi açılması gerektiğini söyledi. Beraberindekilere sürekli yapılması gerekenleri anlatıyor

ve planlarını söylüyordu. Daha sonra da konuyu Üsküdar milli eğitim müdürü ile konuşacağını ifade etti.

Milletvekili, okuldan ayrıldıktan sonra müdür Bey Üsküdar ilçe milli eğitim müdürü Recep Sezer'i arayarak:

- Hocam, milletvekilimiz biraz önce buradaydı. Esatpaşa İHL binasıyla ilgili bir şeyler söylüyordu. Sizi ziyarete gelebilir, dedi.

Cuma Namazı Saatinde Milletvekilinden Okul Teftişi

Milletvekilinin okulları teftişe çıktığı o gün, günlerden Cumaydı. Cuma gününün dini özelliğinden dolayı tartışmalar da yaşanıyordu. O günlerde yaz saati uygulamasından dolayı, Cuma Namazı vakti memurlar için yemek molası kabul edilen vakti biraz geçmeye başlamıştı.

Bazı milletvekilleri Cuma namazı sebebiyle memurların sıkıntı yaşadığını dile getiriyordu. Hatta bu tür tartışmalar Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde milletvekilleri arasında sözlü tartışmalara da sebep oluyordu. Mesai saatlerinin dini kurallara göre tanzim edilemeyeceği tartışılıyor, bu konuda taviz verilmemesi isteniyordu. Özellikle Demokratik Sol Parti (DSP) üyesi bazı milletvekilleri bu konunun üzerinde duruyordu.

İşte böyle bir ortamda Türkiye'nin yaşadığı genel problem memurlara da intikal etti. İstanbul'un Üsküdar ilçesinde de Cuma namazı milli eğitim müdürlüğü yöneticileri için problem oldu. O gün İlçe milli eğitim müdürlüğü binasında 4 şube müdüründen Hasan Basri Yazıcı ve Saadettin Gül vardı. İlçe Milli Eğitim Müdürü Recep Sezer, programı sebebiyle ilçe binasında değildi. Bir okulu ziyarete gitmişti. Öğle vakti ezan okundu. Hasan Basri Yazıcı ve Saadettin Gül müdürlüğün 100 metre yanındaki tarihi Süleyman Paşa Camiine cuma namazı kılmaya gittiler. O dönemde cami imamları da özellikle mesai

tartışmaları yüzünden hutbeyi kısa tutuyorlardı. Yine öyle oldu. Hasan Bey ve Saadettin Bey yaşanan gerginlikleri bildikleri için namazın tamamını bitirmeden sadece 2 rekatlık farzı eda edip camiden ayrıldılar.

Saadettin Bey camiye girerken cep telefonunu kapatmıştı. Çıkar çıkmaz cep telefonunu açtı. Telefon makinesinin açılması ile çalması bir oldu. Arayan ilçe milli eğitim müdürlüğü şefiydi. Şef hanım telaşlı bir ses tonu ile konuşmaya başladı:

- Hocam acele gelin. Burada milletvekili olduğunu söyleyen bir bayan var. Bağırıp çağırıyor. 'Nerde sizin yöneticileriniz, mesai saatinde niye kimse yok. Böyle devlet kurumu olur mu?" diye söyleniyor.

Saadettin Bey, telefonda panik içinde olduğu anlaşılan şef hanıma, telaş etmemesini ve milletvekilini müdür beyin odasına almasını istedi.

- Siz sayın milletvekilimizi müdür beyin odasına alın ve bir şeyler ikram edin. Biz hemen geliyoruz. Zaten daireye 100 metre mesafedeyiz. Ayrıca ilçe milli eğitim müdürümüz Recep beyi arayın ve bilgi verin.

Durumu öğrenen Saadettin Bey ve Hasan Bey koşar adım daireye geldiler. Hemen müdür odasına doğru yöneldiler. Kapıdan içeri girdikleri sırada milletvekili elinde ajandası, bir şeyler not alıyordu. Milletvekili şube müdürlerini görünce not almayı bıraktı ve ajandasını kapatarak yöneticilere çıkıştı:

- Sayın müdürüm, bugünkü Cuma namazınızın sevabına el koyuyorum!

Sadettin Bey, meselenin nereye varacağını az çok kestire-biliyordu. Mesai konusunun gündeme geleceğini anlayan Sadettin Bey milletvekilinin olayı nereye bağlayacağını anlamıştı. Sevaba el koyma sözü karşısında dayanamadı.

- Sayın vekilim sevabımızı neden siz alıyorsunuz?

Milletvekili devam etti:

- Siz mesai vaktinde, görevinizi terk ettiniz ve cuma namazına gittiniz.

Sadettin Bey, şaşkınlığını üzerinden attı ve kendini savundu:

- Sayın vekilim, bizde mesai mefhumu yoktur. Bizler sabah 07:30'da daireye geliriz ve o gün yapacağımız işler bitene kadar daireden ayrılmayız. Akşam saat 5:00'de mesai bitmesine rağmen çoğu zaman akşamın 9'una, 10'una hatta yeri gelir 12'sine kadar çalışırız. O zamanlarda daireye gelip, 'Beyler mesai bittiği halde niye çalışıyorsunuz?' diyor musunuz? Şimdi 10-15 dakikalık bir gecikme için bizi böyle sorguya çekiyorsunuz ve bunu gerekçe göstererek sevabımıza el koyuyorsunuz. Kusura bakmayın sayın vekilim! Bu cuma namazının sevabını sizin almanıza ne kullar ne de Allah rıza göstermez.

Sadettin beyin böyle karşılık vermesine milletvekili çok şaşırmıştı. Çünkü hiç beklemiyordu. Tam bu konuşmalar devam ederken ilçe milli eğitim müdürü Recep Sezer içeri girdi. Recep beyin gelmesiyle Sadettin Bey izin isteyerek odadan ayrıldı.

Milletvekili bu kez Recep beye çıkıştı:

- Sayın müdürüm, benim buraya geleceğimi bildiğiniz halde neden beni karşılamıyorsunuz?

Recep Bey milletvekiline, kendisinin daireye geleceğinden haberi olmadığını ifade ederek:

- Sayın vekilim bizim örfümüzde, adetimizde misafir ağırlanır da karşılanır da. Yalnız sizin geleceğinizden haberimiz olmadı.

- Müdür Bey size haber verecekti.

Evet, müdür Bey beni aradı ama sizin ne zaman geleceğinizi söylemedi. Sadece, 'Burada şöyle konuşmalar geçti,

milletvekilimiz gelebilir.' dedi. Üstelik siz de arayıp şu saatte geleceğim demediniz.

İstiklal Savaşı Tablosu AB'ye Engel!

Gerginliği üzerinde olan milletvekili, bu tür konuşmalardan sonra kaymakamlığa gitmek üzere makam odasından ayrıldı. Recep Bey kendisini kapıya kadar uğurlayacaktı.

Koridorda ilerlerken milletvekilinin gözü koridor boyunca asılı tablolara ilişti. Tablolarda İstiklal Savaşı, İstanbul'un fethi gibi tarihi zaferleri simgeleyen tablolar vardı.

Milletvekili Recep beye dönerek:

- Hocam bu tür savaş görüntülerini kaldırın, bu görüntülerle hiç kimse bizi Avrupa Birliği'ne almaz.

Recep Bey, cevap verme ihtiyacı hissetti:

- Sayın vekilim bu tablolar Talim Terbiye Kurulu kararları ile eğitim kurumlarımıza asılması tavsiye edilmiş tablolar. Bizler kendi inisiyatifimizle bunları asmıyoruz.

Milletvekili, ilçe milli eğitim müdürlüğünden ayrılır ayrılmaz kaymakam beyin yanına çıktı. Kaymakam bir süre sonra Recep Beye telefon açarak, milletvekilinin ilçe milli eğitim müdürlüğünde yaşananlara çok kızdığını ifade etmişti. Kaymakam ayrıca müdürlük binasındaki tabloların kaldırılmasını istedi. Recep Bey, milletvekiline anlattığı şeyleri kaymakam beye de aktardı. Bunun üzerine kaymakam daha fazla ısrarcı olmadı.

İlçe milli eğitim müdürlüğü şube müdürü Sadettin Gül ve milli eğitim müdürü Recep Sezer Cuma namazının sevabına el koyan ve dairede iyi karşılanmadığı için müdürlük binasını birbirine katan iktidar partisine mensup milletvekilinin kim olduğunu daha sonra öğrenmişlerdi. Okullarda denetime çıkması

ve eğitimle yakından ilgilenmesini ise milletvekili olmadan önce öğretmenlik yapmasına bağladılar.

İrticai Bir Simge: Gümüş Yüzük

Bu hâdiseler yaşandıktan bir süre sonra ilçe milli eğitim müdürlüğüne Milli Eğitim bakanlığı müfettişleri geldi. Devletin güvenlik güçlerine, oradan Başbakanlığa oradan da Milli Eğitim Bakanlığı'na intikal eden şikayet dilekçesinde, 10 civarında suç unsurundan bahsediliyordu. Suçlamalar "Cuma namazına gitmek, yöneticilerden bazılarının umreye gitmiş olması, irticai kesime destek verilmesi, 8 yıllık kesintisiz eğitime karşı çıkılması, bazı yöneticilerin eşlerinin başörtülü olması, gümüş yüzük takılması" gibi konuları içeriyordu. Bakanlık müfettişleri yöneticilerin savunmalarını almaya başlamış ve soruşturmayı başlatmışlardı.

Recep Sezer, 28 Şubat süreci içinde zaten o güne kadar 3 kez görevinden alınmış her seferinde mahkeme kararıyla görevine iade edilmişti. 1997 Kasım'ında Kayseri'nin Yahyalı ilçesine sürgün edilen Sezer, İstanbul İdare Mahkemesi'nde dava açtı. 7 ay mücadele etti. Davayı kazanır kazanmaz, göreve başlamadan Diyarbakır'ın Dicle ilçesine gönderilmişti. Bakanlığı yine mahkemeye veren müdür Bey, 1998 yılının sonlarına doğru yeniden haksızlığa uğradığını tescil ettirmişti. Ancak görevde 1 ay kaldıktan sonra 2000 yılının Ocak ayında yine görevden alındı. Bu kez tenzil-i rütbe ile Üsküdar'daki bir ilköğretim okuluna öğretmen olarak görevlendirilmişti. Görevden alınmalarda bir sebep gösterilmiyordu. Müdür Bey yılmadı, yine mahkemeye müracaat etti. 2000 yılının Ağustos ayında bir mahkeme kararıyla bir daha göreve iade edildi.

İşte, milletvekili ile yaşanan bu olay, birkaç kez görevden alınıp mahkeme kararıyla görevine iade edildiği günlerde meydana

gelmişti. Milletvekili ile yaşanan tartışmalardan sonra şikayetlerin yapılması ve müfettişlerin gelmesi tesadüf mü yoksa planlı mı bilinmiyordu.

Müfettişler Recep beyi sorgulamaya başladı.

- Müdür Bey, sürekli gümüş yüzük takıyormuşsunuz. Neden takıyorsunuz?

- Hocam, benim taktığım yüzük gümüş değildir. Bu yüzük benim evlilik yüzüğümdür. 20 seneye yakın süredir deneme mahiyetinde dahi çıkarmadığım bu yüzük platinden yapılmadır. Bana bu yüzüğü çıkarmak çok ağır geliyor ama eğer istiyorsanız, çıkarayım gidip gümüş olup olmadığını kontrol ettirin.

- Gerek yok. Size inanıyoruz.

Müfettişler soruları bir bir sıralıyordu:

- Çocuğunuzun sünnet merasiminde haremlik-selamlık uygulama yapmışsınız. Bu yönde şikayetler var. Doğru mu?

- Sayın müfettişlerim size ne söylesem bilmiyorum. Ben çocuğumun sünnet merasimini bundan tam 7 sene önce 1993 yılında yaptırdım. Çamlıca'daki Hacegan ismindeki bir yerde yaptık. Orada da dediğiniz tarzda bir şey olmadı. Ancak gelen misafirlerimizden bayanlar salonun bir tarafında birlikte oturmuş olabilirler. Bu da gayet doğal. Biz çok defalar toplantı yaparız, kimseye bir şey söylemeyiz ama bayanlar kendileri bir araya geliyor. Zorla erkeklerin arasına sokacak değilim.

- Eşinizin başörtülü olduğu iddia ediliyor.

- Evet, başörtülüdür. Eşim ev hanımıdır, devlet memuru değil. Evde de nasıl giyindiğine kimsenin karışmaması gerekir. Bunda sanırım kanuni bir engel yok.

- Mesai saatlerinde Cuma namazına gidiyormuşsunuz.

- Cuma namazına giderim ancak hiçbir zaman işlerimi aksattığımı kimse iddia edemez.

- Umreye gittiğiniz ve arkadaşlarınızı hacca götürdüğünüz yönünde duyumlar varmış.

- Umreye gittiğim doğrudur. Pasaportumu kontrol edebilirsiniz. Bunda yasal bir engel yok. Yurtdışına çıkışlarımda devletimin ilgili birimlerinden izin alarak gittim. Yasal olmayan hiçbir iş yapmadım. Arkadaşlarımı hacca götürdüğüm ise doğru değil.

- 8 yıllık kesintisiz eğitime karşı olduğunuz söyleniyor.

- Tamamen iftiradan ibarettir. İstanbul'un ilçeleri arasında 8 yıllık kesintisiz eğitime en hazır ilçe Üsküdar'dır. Görev yaptığım süre içinde çok sayıda ilköğretim okulunun yapımına öncülük ettim. Başladığımda tüm okullarda 1100 derslik mevcut iken bu sayıyı 2 bin 465'e çıkardım. Özel gayretlerimle hayırsever vatandaşlarımızın desteğini alarak 26 adet okulun yapılmasına katkılarım oldu. İstanbul'un hiçbir ilçesinde kısa bir dönemde bu kadar çok okulun yapıldığı görülmemiştir. 8 yıllık kesintisiz eğitimin uygulanması için elimizden geldiği kadar hizmet ettim.

- İlahiyat mezunu olduğunuz ve irticai kesime destek verdiğiniz iddia ediliyor.

- İlahiyat mezunuyum. İlahiyat fakülteleri de devletimizin okullarıdır. Yasalar karşısında herkesin eşit olduğuna inanıyorum. İrticai kesime destek verdiğim yönündeki iddialar ise tamamen asılsız, mesnetsiz ve beni karalamak isteyen kişilerin ortaya attığı iddialardır.

- Başörtülü öğretmenlere göz yumduğunuz söyleniyor.

- Yalan. Ben devlet memuruyum. Yasa ve yönetmelikler neyse onu uygularım.

Recep Sezer ve Üsküdar milli eğitim müdürlüğü ile ilgili soruşturmalar 2 aya yakın devam etti. Yöneticilerden savunmaları alındı. Müdürlükteki ilgili herkes dinlendi. Nihayetinde ise yöneticiler hakkında Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına, yönetmeliklerine veya diğer mevzuatına aykırı hiçbir unsur bulunamadı.

Ancak soruşturmalar Recep Sezer'in yakasını bırakmıyordu. 2001 yılının ekim ayında kendisinin görevde olmadığı dönemde bir öğretmenle ilgili yapılan eksik soruşturma gerekçe gösterilerek Diyarbakır'ın Çermik ilçesine yine sürgüne gönderildi. Recep Beye yine mahkeme yolu görünmüştü. Recep Bey, İstanbul İdare Mahkemesi'nin kapılarını aşındırmıştı. Bakanlık görevden almaktan usanmıyor, o da mahkemeye vermekten bıkmıyordu. Sonunda, mücadelesinde haklı olduğunu bir kez daha onaylattı. 2002 yılının sonlarına doğru göreve başladığında ülkedeki siyasi konjonktür de değişiyordu. 1997'den 2002 yılına kadar geçen 5 sene içinde Milli Eğitim Bakanlığı'na getirilen, Hikmet Uluğbay, Metin Bostancıoğlu ve Necdet Tekin dönemlerinde uğradığı haksızlıklar karşısında tazminat davası açmaya karar verdi. Manen çok yıpranmıştı. Kendisine zulmedenlere manevi tazminat davası açmadan önce bakanlık hukuk müşavirliğinde görevli bir avukatla konuştu. Avukat ona, "Hocam, dava açarsanız muhakkak kazanacaksınız. Ancak alacağınız para, size bu davranışları reva görenlerden çıkmayacak. Neticede bu para devletin kasasından çıkacak." dedi. Bunun üzerine "Benim devletimle kavgam yok." diyen müdür Bey, mahkemeye gitmekten vazgeçti ve hakkından feragat etti.

28 Şubat sürecinde insanlara bu şekilde manevi işkence yapıldı. Baskılar uygulanarak onlardan makamlarını terk etmeleri istendi. Recep Sezer hak arama mücadelesini sonuna kadar sürdürebilen biriydi. Ancak bu dönemde hakkını arayamayan ve baskılara dayanamadığı için görevinden ayrılan o kadar çok yönetici oldu ki, bunların sayısı binlerle ifade ediliyordu.

MÜDÜR OKULA RUH ÇAĞIRIYORMUŞ

28 Şubat sürecini fırsat bilenlere gün doğmuştu. Milli Eğitim Bakanlığı içinde en tepe noktadan en aşağıya kadar dindar veya dindar bilinen herkese birtakım baskı ve zulümler yapıldı. Zemin insanlara iftira atmak, entrika düzenlemek için o kadar müsaitti ki, fazla düşünmeye bile gerek yoktu. İşte bu süreç içinde Şevket Yalçın'ın başına gelenler 'bu kadar da olmaz' dedirtecek nitelikteydi.

Bahçelievler Fikret Yüzatlı İlköğretim Okulu Müdürü Şevket Yalçın, 10 yıldan beri başarılı bir eğitim yöneticiliği yapmaktaydı. Yönetici olur olmaz - o dönemde okullarda bilgisayar ve internet yaygın olmamasına rağmen- okuluna bilgisayar lâboratuvarı kurdu, internet kullanımını yaygınlaştırdı. Sosyal bir kişiliğe sahip Şevket Yalçın spora da meraklıydı. Öğrencileri ile masa tenisi oynar, okulda futbol takımı kurar ve bizzat ilgilenirdi. Hatta okul futbol takımı Türkiye geneli yapılan ilköğretim okulları arası futbol müsabakalarında Türkiye beşincisi olmuştu. Okula optik okuyucu alarak, çocukları sürekli merkezi sınavlara hazırlayan da oydu. Anasınıfında yabancı dil öğretiminin müfredatta olmadığı bir dönemde, anasınıfında İngilizce öğretimine önem vererek bu alanda da başarıyı yakalamıştı. Velilerle diyalogları üst düzeyde tutan okul müdürü okul-öğrenci-veli üçlü sacayağını sağlam temellere oturtmuştu.

Ancak kişinin kimliği, din veya dince kutsal sayılan herhangi bir unsura temas ediyorsa, ortaya konan başarılar 28 Şubat'ı fırsat bilen zihniyet için önemsenecek şeyler değildi. 28 Şubat sürecinde kategorilere ve sınıflara ayrılan toplumda başarılar değil ideolojiler ön plandaydı. Ortamı siyasi düşünceleri ve menfaatleri için kullananlara göre Şevket Yalçın'ın bir kusuru vardı. Evet bu kusur, onun öğretmenlik branşının Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi olmasıydı. Din dersi öğretmeni onlara göre softa, yobaz, gerici, bir işe yaramaz, başarılı olması mümkün değil, sporla ilgilenmez, v.s idi. Bunun tersini görünce de kıskançlık ve ideoloji hasımlığı başladı.

Okulda Marjinal Solun Gürültüsü Çok Çıkıyor

Okul bünyesinde marjinal sol görüşleriyle tanınan birkaç öğretmen vardı. 60 kişilik kadro içinde bunların sayısı azdı; ama gürültüleri çok çıkıyordu. 28 Şubat sürecini fırsat bilen bu insanlar hemen plan kurmaya başladı. İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Teftiş Kurulu'ndan da birkaç müfettiş arkadaşları vardı. Hepsinin Bahçelievler'de ortak mekanı sendika binasıydı. Bir gün toplandılar ve aralarında şu tür konuşmalar geçti:

- Sol görüşlü bir hükümet iktidarda, milli eğitim bakanı sol bir partiden, 28 Şubat kararları bizim lehimize. Böyle bir ortamda, hem de Bahçelievler'in göbeğinde din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni biri okul müdürlüğü yapamaz, yapmamalı!

Müfettişler okul öğretmenlerine akıl verdi:

- Sizler okul müdürünü şikayet edeceksiniz, bizler de soruşturmaları açtırıp, yönlendireceğiz ve gerekirse soruşturmalara kendimiz geleceğiz.

O gün, öğretmenler şikayet edecekleri konuları tek tek belirlediler. Şikayet konularında haklı olmak veya bunların doğru

olması önemli değildi. Yeter ki işin dedikodusu çıksın, müdürün üzerine gidilsin. Onlar da biliyordu ki bir konunun şuyuu vukuundan beterdi. Yani yayılması o olayın olmasından daha kötü bir durumdu. Mutlaka onu görevden almaya vesile olacak bir açık yakalanacaktı.

Dilekçeler hazırlandı. İlk olarak şikayet konularını il milli eğitim müdürlüğüne verdiler. İçeriğinde şunlar vardı:

- Fikret Yüzatlı İlköğretim Okulu müdürü, din dersi öğretmenidir.
- 8 yıllık kesintisiz eğitime karşı çıkıyor.
- Okulda zikir çekmektedir.
- Öğrencileri zorla cuma namazına götürüyor.
- Çocukların başörtüsü takması için propaganda yapıyor.
- Okula başörtülülerden başkası giremez, diyor.
- Ayrıca din dersinde ruh çağırma seansları düzenlemektedir.

Şikayet eden kişiler isimlerini açıklamıyordu. Dilekçe kanununa göre normal şartlar altında isimsiz, imzasız dilekçeler işleme konmaması gerekiyordu. Ancak bu dönemde jurnalcilik o kadar yaygınlaşmıştı ki, bu tip dilekçelerde aslı var mı yok mu kimse sormuyordu. Bir de il milli eğitim müdürlüğündeki yöneticiler 'Bir şey derler mi? Bu tip insanları koruyor havası oluşur mu?' düşüncesiyle hemen soruşturma açılmasını onaylıyorlardı.

Zaman gecikmeden müfettişler okula geldi. Sanki daha önceden sözleşmişler gibi 60 öğretmen içinden 3-5 kişinin ifadesini aldılar. Bu kişiler marjinal kimlikleri ile tanınan ve okula siyaseti karıştırmak isteyen kişilerdi. Çünkü daha önce müdürle defalarca siyasi konular sebebiyle tartışmışlardı.

Müfettişlerin ön yargılı olduğu belliydi. Müdür Şevket Yalçın'ın ifadesine de başvurdular. Sorgu başladı ve şöyle konuşmalar oldu:

- Müdür bey okula ruh çağırıyormuşsunuz?

- Ne ruhu efendim. Benim ruhlarla işim olmaz.

- Bakın müdür bey, okula ruh, cin gibi şeyler çağırdığınızı söyleyen öğretmenler var.

- Efendim ben din dersi öğretmeniyim. Müfredatımızda cin nedir, ruh nedir, melek nedir gibi konular var. Bunları öğrencilere anlatırım. Beni şikayet eden kişiler belki bu tür şeyleri duymuş olabilirler.

- 8 yıllık kesintisiz eğitime karşı çıkıyormuşsunuz?

- Kesinlikle doğru değil. Ben 8 değil daha fazla eğitimden yanayım. Sorumlu bir yönetici olarak bakanlığımızdan ne gelirse onu uygulamak benim görevim.

- Okulda zikir çekiyor musunuz? Bu yönde şikayetler var.

- Sayın müfettişlerim, bunlar komik şeyler. Zikir çekildiğini kim görmüş, bir tane öğrenciden duydunuz mu? Nerede çekmişim. İnsaf demekten başka ne diyebilirim. Olmayan bir şeyi size nasıl ispat edebilirim. Size var diyenler bunu ortaya koymak zorunda değil mi?

- Başörtüsü propagandası yapıyormuşsunuz. Bu okula başörtülülerden başkası giremez diyormuşsunuz.

- Hepsi iftiradır efendim. Böyle şeyler olmaz. Ben insanların kılık kıyafetleriyle ilgilenmem. Müdür odasına veya okula her tür insan gelir. Burası okul. Velilerim arasında başörtülü de vardır, başını örtmeyen de. Ben kimseye karışamam.

- Çocukları cuma namazına götürüyor musunuz?

- Efendim, ben din dersi öğretmeniyim. Cuma namazlarına giderim. Kimseye de karışmam. Herkesin dini yükümlülükleri kendinedir. Kimseyi de zorla götürmem.

Gerekli sorgulamayı yapan müfettişler somut bir şey bulamamışlardı. Neticede müdüre ceza çıkmadı. Müdüre karşı

kendilerini mağlup hisseden öğretmenler bu duruma çok üzüldü; ancak hırsları ve kinleri bitmedi.

Öğretmenler Gününde Allah'tan Bahsedilir mi?

Hadisenin üstünden birkaç gün geçti, bu arada okulda öğretmenler günü kutlandı. Okula yine müfettişler gelmişti. Müdür beyin odasına geldiler. Müdür beyden, öğretmenler gününde yapılan konuşmaları istediler. Yazılar geldi. Okudular. Yazıyı bitirince bir müfettiş söze başladı:

- Müdür bey bu konuşma resmen vaaz olmuş.

- Nasıl yani? Anlamadım.

- Öğretmenler gününde Allah'tan, peygamberden, Kur'ân'dan bahsetmişsiniz. Böyle bir günde bu tür şeyler konuşulur mu?

- Sayın müfettişlerim, ben öğretmenin değeri, önemi ile ilgili konuşma yaptım; diğer arkadaşım ise öğretmenler gününün tarihçesini anlatan bir konuşma yaptı. Allah Kur'ân'da 'Hiç bilenle bilmeyen bir olur mu?' demiş, Peygamber 'İlim Çin'de de olsa gidin alın.' demiş. Peki ben Atatürk'ten bahsetmemiş miyim? Onun 1. Eğitim Şurası'nda yaptığı konuşmadan 'Öğretmenler yeni nesli Cumhuriyet'in fedakar öğretmen ve eğitimcileri, sizler yetiştireceksiniz. Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır.' ve 'Öğretmenler hiçbir zaman unutmayın ki, Cumhuriyet sizden 'fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister' sözünü söylememiş miyim?

- Bahsetmişsin.

- Metinlerde gördüğünüz gibi, Sokrat'tan bahsetmemiş miyim? Onun 'Dünyada her şeye değer biçilebilir, ama öğretmenin eserine değer biçilemez. Çünkü, onun eseri her şeydir ve hem de hiçbir şeydir.' şeklindeki sözlerine yer vermemiş miyim?

- Evet, Sokrat konuşmanızda geçiyor.

- Hz. Ali'den bahsetmiş miyim? Günümüzün insanlarından bahsetmemiş miyim?

- Anlatmışsınız.

- Pekala sayın müfettişlerim, bunları görmüyorsunuz da neden Allah ve Peygamber sözlerine takılıyorsunuz. Bunda suç unsuru olan bir şey var mı?

- Yok.

- O zaman lütfen bu tür konularla beni niye rahatsız ediyorsunuz. Siz de çok iyi biliyorsunuz ki bu şikayetleri yapan kişiler art niyetli. Lütfen bu tür konularla beni rahatsız etmeseniz.

Müfettişler yine de müdürün bu tür şeyler konuşmasını istemiyordu. İçlerinden biri öneride bulundu:

- Müdür bey Cumhurbaşkanı gibi devlet büyüklerinin konuşmalarını yazan yazarı vardır. Sen de istersen konuşmalarını birine yazdır. Mesela Türkçe öğretmenine.

Müdür bey bu konuşmadan sonra söze girdi:

- Hocam, yanlış konuşuyorsunuz. Ben ilahiyat fakültesi mezunuyum. Hitap etmesini de bilirim yazmasını da. O konuları lütfen bize bırakın.

- Dinî içerik oluyor da o yüzden söyledim.

- Hocam, bahsettiğiniz, dini içerik diye karşı çıktığınız sözlerin biri hadis, diğeri de ayet. Onların da suç unsuru olacak bir şeyi yok.

Müfettişler bu soruşturmadan da bir şey çıkaramadılar. Müdüre ceza verecek, onun görevden alınmasına zemin hazırlayacak, elle tutulur somut bir delil bulamamanın üzüntüsü içinde yine okulu terk ettiler.

Öğretmenler Odasında Dua

Aradan bir süre geçmişti ki müfettişler yine okuldaydı. Müdürü yıldırmak ve yıpratmak isteyen kişiler bir lahza boş durmuyordu.

Bu kez müdür hakkında şikayet konusu şöyleydi:

"Öğretmenler odasına dua astırıyor. Törenlerde çocuklara 'Kurban bayramınız kutlu olsun' diyerek dini propaganda yapıyor. Çocuklar yaramazlık yaptığında 'Müslüman Türk çocuğuna bu yakışır mı!' diyerek dini propaganda yapıyor."

Okul müdürü yine sorgulanıyordu.

- Hocam, niye öğretmenler odasına dua astınız?

- Efendim ben asmadım. Malum bu günlerde deprem söylentisi var. Öğretmenlerimizden biri çok korkuyor. 'Cevşen' denilen kolye şeklindeki dua mecmuasını öğretmenler odasına koyalım ki herhangi bir deprem anında Allah korusun diye düşünmüş. Ben bir mahsur görmedim.

- Öğrencilere törenlerde dini propaganda yaptınız mı?

- 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutladığımız gibi dini bayramlardan önce okul tatile girerken, törende çocuklara 'Kurban bayramınız kutlu olsun.' demişim. Bunu 'Çocuklara dini propaganda yapıyor.' diye şikayet ediyorlar. Ayıptır. Çocuklar bir yanlışlık yapıyor, yaramazlık falan. Çocukları çağırıp Müslüman Türk çocuğuna bu yaptığınız davranış yakışır mı, diye nasihat etmişim. Yanlış mı söylemişim?

Şikayet eden kişiler okul müdürünü bir türlü görevden aldıramamışlardı. Zaman geçtikçe başarılı olamadıklarını görünce muhalefetlerini de şiddetlendiriyorlardı. Yine bir şikayet yapılmış, okula bir grup müfettiş daha gelmişti. Suçlama müdüre okundu:

"Okul'da Hizbullah militanı olduğu bilinen birini sözleşmeli öğretmen yapmışınız. İsmi de S. imiş. Ayrıca çocuğunuzun sünnet düğününü camide yapmışsınız"

- Efendim, S. Türkçe öğretmenidir. Kimlerin nasıl öğretmen olacağı ve ne tür güvenlik kontrolünden geçirileceği kanunlarda ve yönetmeliklerde bellidir. Bu öğretmenimiz de başarılı bir öğretmendir. O tür şeylerle de ilgisi yoktur.

Meğer öğretmenin ismi dini terminolojide sıkça kullanılan bir isim olunca ve o günlerde Hizbullah terör örgütü de gündemde olunca böyle bir yalan uydurulmuş. S. önceleri sözleşmeli çalıştığı öğretmenliğe daha sonra devlet memurluğu sınavına girerek kadrolu gelmiş.

Müfettişler sorguya devam ediyordu:

- Çocuğunuzu camide mi sünnet ettirdiniz?

- Hayır. Ama bunun eğitim öğretimle ne ilgisi var bilmiyorum. Yine de izah edeyim. Bahçelievler'de bir caminin altında düğün salonu var. Bu tür törenler için her türlü düzeni var. Benim sünnetim yemekliydi ve en uygun salon orasıydı. İlçe milli eğitim müdürü ve şube müdürleri de geldi. Camiden dolayı değil ki düğün salonu olduğu için gittik.

Fethullah Gülen İsmiyle Komplo

Bu tür soruşturmalar incelemeler müdüre aman vermiyordu. Her gün yeni bir komplo, yeni bir iftira ile karşı karşıyaydı. Bir gün müdür odasında otururken, aniden biri girdi içeri. Kendini bakanlık müfettişi olarak tanıtan kişinin ilk işi, müdürden çok acele C Demirbaş Defteri'ni (okul kütüphanesinde bulunan kitapları gösteren defter) getirmesini istemek oldu. Müdür neye uğradığını şaşırmıştı. Aniden gelişen bu olaya anlam verememişti ama müfettişin emrini yerine getirdi. Bakanlık müfettişi kitap listesini tek tek taradı ve:

- Hocam bir de kütüphaneye gidelim, dedi.

Müdür, yanına birkaç öğretmen ve müdür yardımcısını da aldı; beraber kütüphaneye gittiler. Müfettiş bütün kitaplara bakıyor, didik didik ediyor ancak kimseye bir şey söylemiyordu. Sonra bir tutanak tuttu. Tutanak'ta kütüphanede yer alan kitapların isimleri vardı. En alta da bulunmayan bir kitap ismi yazdı ve 'Bu kitap bulunmamıştır.' ifadesini ekledi. Müdür, olanları çözemiyordu, dayanamadı ve sordu:

- Hayırdır, hocam. Bir hışımla odama geldiniz ve hiçbir şey söylemeden kitap listelerini incelediniz. Şimdi de kütüphanede bir kitabın olmadığına dair tutanak tutuyorsunuz.

- Bir şikayet mevzusu var, onun için araştırıyorum.

- Konu nedir?

- Fethullah Gülen'in cihat çağrısı yapan bir kitabını kütüphaneye koyduğunuza dair bir şikayet var. O kitapta cihat anlatılıyormuş. Genelkurmay'dan sayın Cumhurbaşkanımıza iletilmiş, onlar da bakanlığımıza bildirdi. Bakanlık da araştırmam için beni görevlendirdi.

Müdür için kurulan tuzağa Fethullah Gülen Hocaefendi'nin ismi alet ediliyordu. Bahsedildiği gibi bir kitap yoktu. Bu zaten önemli de değildi. Müdür, önce bakanlık müfettişinin kendisi ile dalga geçtiğini sandı. Böylesine bir mevzu en üst düzey kolluk kuvvetlerinin yöneticilerini, devlet erkanını ilgilendirir miydi? Bu yüzden olaya inanmak istemedi ve sordu:

- Hocam, kusura bakmayın ama böyle bir şikayet olduğuna inanmıyorum. Böyle bir şey olamaz!

Müfettiş müdüre dönerek:

- Peki sizi nasıl inandırayım, dedi.

- Bilmiyorum ama bana biraz saçma geldi.

Müfettiş cebinden çıkardığı kütüphanenin fotoğrafını gösterdi. Fotoğrafta, okulun kütüphanesindeki raflardan birinde cihat ile ilgili bir kitabın yakın plan çekilmiş görüntüsü vardı. Müdür bey fotoğrafı görünce anladı ki bazı art niyetli kişiler kütüphaneye getirdikleri kitabın fotoğrafını çekmişler ve devletin hassas noktalarına konuyu şikayet etmişlerdi. Müdür izah etti:

- Benim kütüphanem her zaman açıktır. Öğrenci girdiği için de kilitli değil. Memurum da olmadığından sürekli kontrol edilemiyor. Böyle bir şey yapılacağına inanmazdım.

Bakanlık müfettişi, müdürün masumiyetine inanmıştı ve ona dönerek:

- Genç arkadaşım, sen işine devam et. Bunlar şevkini kırmasın, diyerek okuldan ayrıldı.

Müdür bu olaya sonradan şu yorumu getirdi: O günlerde Hizbullah terör örgütü ile ilgili şeyler gündemdeydi, Anadolu'nun değişik yerlerinde mezar evler çıkıyordu. Ayrıca Fethullah Gülen ismi popülerdi. Kasetleri ortaya çıkmış, "Devleti ele geçirecek!" diye kamuoyunda tartışmalar yaşanmış ve hakkında davalar açılmıştı. Tam o tantanalı bir dönemde "Cihat yapacak ve bu doğrultuda öğrenci yetiştiriyor." diye şikayet etmişler.

Müdür Şevket Yalçın'ın başına gelenler amiyane tabirle pişmiş tavuğun başına gelmemişti. Aradan bir süre geçtikten sonra yine soruşturma açıldı. Bu kez iddia okulda görev yapan bir öğretmene hakaret etmekti.

Okulda marjinal sol görüşleri ile tanınan bazı öğretmenler, diğerlerine karşı fikri yapısından dolayı husumet besliyordu. Bunlardan matematik öğretmeni bir gün sınıfa girerek iki öğrenci çağırdı ve Türkçe öğretmeni hakkında zorla dilekçe yazdırdı. Dilekçede, 'Türkçe öğretmenimiz şu gün derse 15 dakika geç gelmiştir.' yazıyor ve öğrencilerin imzası bulunuyordu. Öğrenciler bu hâdiseyi akşam eve gittiklerinde ailelerine anlattı. Ertesi

gün okula gelen veliler, matematik öğretmeni ile tartıştılar ve öğrencileri böyle kullanmasının doğru olmadığını söylediler. Sonra müdür Şevket Yalçın'a da durumu anlattılar. Bunun üzerine müdür öğretmeni çağırarak:

- Hocam, sizin yaptığınız ayıp değil mi? Öğretmen ile probleminiz varsa kendi aranızda halledin, neden öğrencileri kullanıyorsunuz, size yakışıyor mu, dedi.

Öğretmen, bu hâdisenin üzerine ilçe milli eğitim müdürlüğüne ve kaymakama, okul müdürünün kendisine hakaret ettiğini ileri sürerek şikayet dilekçesi verdi. Ancak, bu şikayetlerden bir sonuç çıkmamıştı. Bunun üzerine Teftiş Kurulu'na aynı şikayeti gönderdi. Gelen müfettişler müdüre sürekli 'Sen öğretmene haddini bil dedin mi, demedin mi?' şeklinde hesap soruyorlardı. Daha sonra 'Sen öğretmene kaba davranmışsın' diye soruşturma raporu hazırladılar. Aradan iki ay geçtikten sonra aynı konuyla ilgili yine müfettişler geldi. Müdür, gelenlere aynı konudan 4 ayrı müfettiş grubunun geldiğini söyledi; ancak yine de soruşturma yaptılar. Aradan bir süre geçtikten sonra müdüre savunması için il milli eğitim müdürü imzasıyla bir yazı geldi. Yazıda şunlar yazıyordu: "N. M. İsimli öğretmene kaba davrandığınız ifade ediliyor. Savunmanızı yapınız."

Daha önce soruşturma geçirdiğini ve bu hâdiseden dolayı ihtar aldığını ifade ederek savunma yazan müdür, hadisenin kapandığını zannediyordu. Ancak durum hiç de öyle gözükmüyordu. Bu hâdise müdürün başına iş açacaktı. Çünkü olayın üzerinden tam 1,5 yıl geçtikten sonra müdür Şevket Yalçın, 'Öğretmene kaba davrandığı' gerekçe gösterilerek görevden alınmıştı. Hiçbir öğretmen müdüre karşı 'Okulda huzuru bozuyor.' demediği halde, müfettişler onun görevden alınmasını sağlayan soruşturma raporuna 'huzuru bozduğunu' yazdılar ve bu gerekçeyle görevden aldılar. Raporda aynen şöyle yazıyordu:

"Kendi kurumunda öğretmenler arasında huzurun bozulmasına neden olan davranışlarda bulunduğu açıklığa kavuşan müdür Şevket Yalçın'ın, müdürlük görevi üzerinden alınarak başka bir okula öğretmen olarak verilmesi uygundur."

Müdür bey son birkaç sene içinde yaşadıklarına inanamıyordu. Bu süre içinde gelen müfettişin haddi hesabı yoktu. Biri gidiyor, diğeri geliyordu. Tam 'Birini atlattık!' derken öbürü başlıyordu. Hem de iftiralarla. Görevden alınınca işi mahkemeye götürdü. Hak arama mücadelesi başlamıştı.

Tuzak Üstüne Tuzak Kurdular

Müdür görevden alınmıştı ama bir daha geri dönmemeliydi, hatta mümkünse öğretmenlikten atılmalıydı. O, mahkemelerde hakkını ararken müfettişlerden bir çağrı aldı. Milli eğitim müdürlüğüne gelmesi ve ifade vermesi isteniyordu. Şevket bey, 'Yine ne şikayet yapmışlar acaba?' diye düşüne düşüne milli eğitim müdürlüğünün yolunu tuttu. Müfettişler onu bekliyordu. Odaya girdi ve bir kenara oturdu. Müfettişlerden biri konuşmaya başladı:

- Müdürüm senin işin çok kötü, çok zor durumdasın, seni kurtarmaya çalışıyoruz.

- Hayırdır hocam ne olmuş, adam mı öldürmüşüm, ne olmuş söyleyin.

- Hocam okula siyaset karışıyor...

- Ne demek istiyorsunuz?

- Okulda öğrencilere dağıttığınız sınav kağıtlarının arkasında bir tesettür firmasının reklamını yapmışsınız. Başörtüsü reklamı yapılmış.

Müdür yine şaşkın vaziyette olayı anlamaya çalıştı. Meğer, müdür görevden alınıp okuldan ayrıldıktan sonra bu konuyla

ilgili bir şikayet yapılmıştı. Her sene Ocak ayında seviye belirleme sınavı yapılmaktaydı. Çocukların başarılı olmasını isteyen müdür, Türkiye genelinde yapılan bu sınava hazırlık olsun diye öncelikli olarak ilkokul çocuklarına kodlamanın nasıl yapılacağının öğretilmesini istiyordu. Çünkü daha önceki sınavlarda çok sayıda kodlama hatası yapılmıştı. Bunun üzerine Şevket Yalçın, öğretmenlere kodlama öğretimi talimatı verdi. Talimat verirken de 'temiz kağıt kullanmayın, israf olmasın' dedi. Böylece kodlama öğretiminde, kullanılmış kağıtlar yeniden kullanıldı. Kağıtların bir yüzünde daha önce herhangi bir amaç için kullanılan yazılar diğer yüzünde de fotokopisi çekilen kodlama düzeneği vardı. Bu fotokopiler çekilirken, kodlama kağıtlarının içine birkaç tane, kim tarafından getirildiği bilinmeyen, üzerinde çizim halinde tesettürlü bir bayan resminin bulunduğu kağıtlar da karıştı. Müdür'ün araştırmasına göre böyle bir firma da yoktu ve verilen adreste başka bir dükkan vardı. Bu hâdise üzerine okula giden müfettişler, öğretmenlerin ifadesini de almışlardı. Çocuklara kodlamayı öğreten hoca "Ben böyle bir kağıt görmedim." demesine rağmen, kodlama faaliyetine katılmayan art niyetli bir öğretmen "Ben gördüm." demişti.

Müfettişler, müdüre niyetlerini söylemiyorlardı. Ancak sonradan yazdıkları raporda niyetleri ortaya çıkacaktı. Biri söze girdi:

- Hocam, okulda siyaset yapmak büyük suç.

Müdür komplonun kokusunu almıştı. Birden atıldı.

- Ben siyaset falan yapmadım!

Müfettiş devam etti:

- Bu tesettür firmasının, eşine ait olduğunu söylersen seni kurtarırız.

- Eşime ait ne böyle bir işyeri var, ne de ben bu suçlamayı kabul ederim.

Müdür, birtakım entrikaların döndüğünün farkına varmıştı. Müfettişlerin yaklaşımı bunu ele veriyordu. Müfettişlerin odasından ayrılır ayrılmaz Teftiş Kurulu Başkanlığı'na gitti. Birtakım oyunlar dönüyordu. Konunun yeniden araştırılmasını ve müfettişlerin değiştirilmesini isteyen bir dilekçe yazdı. Yani kanunî tabirle redd-i muhakkik yaptı. Daha sonra konuyu araştırınca bir de ne görsün. 'Tesettür firmasının eşine ait olduğunu söylersen seni kurtarırız.' diyen müfettişler, kendisinin 'meslekten atılmasını' teklif etmişlerdi. 20 yıldır eğitim hayatının içinde bulunan, bunun 10 yılını da idarecilikle geçiren bir kişinin, entrika ve komplolarla öğretmenlikten atılması teklif ediliyordu. Daha sonra İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Şevket Yalçın'ın talebini değerlendirdi ve yeniden müfettiş görevlendirdi. Yapılan soruşturmada müdürün suçsuz olduğu anlaşıldı. Bu olay da böylece atlatılmış oluyordu.

Müdür Şevket Yalçın 4 yıl boyunca yaşadıklarından bunalmıştı. Bir süre sonra mahkemeden karar çıktı. Bu kez sevindirici bir haber almıştı. Geçirdiği soruşturmaların, gelen müfettişlerin sayısını hatırlamıyordu. En sonunda mahkeme müdür Şevket Yalçın hakkında ileri sürülen iddiaların tamamını mesnetsiz bulmuş ve okul müdürünü yeniden görevine iade etmişti. Ancak şikayetler yine devam etti. Bu kez ileri sürülen iddia:

"Göreve döndüğünde Atatürkçü öğretmenlere karşı gövde gösterisi için davul, zurna çaldırmak"tı.

Oysa mahkeme kararından sonra müdür 19 Ağustos 2003'te göreve başlamış, öğretmenler de 1 Eylül'de okula gelmişlerdi. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 'Bu yıl okul açılışları şenliklerle kutlanacak' talimatı doğrultusunda böyle bir etkinlik düzenlemişti. Müfettişler bu kez olayı incelemeye bile gerek duymadı.

Şevket Yalçın, 1998 yılından 2003 yılına kadar 6 yıl boyunca sıkıntılar yaşadı. Anlamsız soruşturmalara maruz kaldı. 28 Şubat sürecinin baskıcı anlayışını fırsat bilen marjinal gruplar boş durmamıştı. İftiranın değişmeyen mantığı Şevket Yalçın'ın şahsında somutlaştı. Çektiği sıkıntılar yüzünden bunalıma giren müdür bey artık o günleri hatırlamak bile istemiyordu. Zalim, zulmünde ısrar etmiş ama adalet sonunda mazlumun lehinde tecelli etmişti.

BİLİM YUVASININ KAPISINA NASIL KİLİT VURULUR?

Kasım ayının ilk haftasıydı. Soğuk geçen günler arasında o gün yazdan kalma günlük güneşlik bir hava bizi bekliyordu. Bin bir türlü problemin pençesinde boğuşan İstanbul, havanın güzelliğine paralel, eğitim adına güzel bir gün yaşıyordu. Uzun zamandır ülke gündeminde gerginlikler, kısır siyasî tartışmalar, toplumun kamplara bölünmesi, üniversitelerde yaşanan öğrenci eylemleri, kaos ortamı, ekonomik bunalım v.s. Kısacası ülkede anarşi ve kargaşa havası hakimdi. Ortam, daha önce üç kez tecrübe edilmiş askeri müdahaleler öncesindeki gibi pusluydu. Basın yayın organları siyasi konjonktürde safını belirlemiş, adeta yangına körükle gidiyordu. Zaten ekonomik çöküntü ile moral değerleri sıfırın altına inmiş vatandaşa, güzellik adına çok fazla bir şey sunulmuyordu.

İşte böyle bir ortamda devlet erkanı, siyasi parti temsilcileri, bürokratlar ve toplumun kanaat önderleri Beylikdüzü'nde bir açılışta bir araya geldi. Bu açılış, yeni kurulan Fatih Üniversitesi'nin 1996-1997 eğitim öğretim yılı açılış töreniydi.

Doğru Yol Partisi (DYP) Kahramanmaraş Milletvekili Prof. Dr. Mehmet Sağlam başkanlığında toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Eğitim Komisyonu, 18 Nisan 1996'da 5 yeni vakıf üniversitesinin kurulmasına imkan sağlayan yasa önerisini kabul etti. Komisyon toplantısına DYP'li Milli Eğitim Bakanı Turhan Tayan da katılmış, kurulacak üniversitelerin mali

durumları, kurucuları ve gayri menkulleri hakkında milletvekillerine bilgi vermişti. Demokratik Sol Parti (DSP), ANAP, Refah Partisi ve DYP milletvekillerinin katıldığı bu toplantıda yasa önerisi DSP milletvekillerinin desteğiyle 10'a karşılık 9 oyla kabul edildi. Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkındaki Kanun'da değişiklik yapan ve 5 vakıf üniversitesinin kurulmasına imkan sağlayan yasa daha sonra TBMM'de de görüşüldü ve 7 Haziran 1996'da Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre Fevziye Mektepleri Vakfınca Işık, Türkiye Sağlık ve Tedavi Vakfınca Fatih, Hacı Ömer Sabancı Vakfınca Sabancı, Bilgi Eğitim ve Kültür Vakfınca İstanbul Bilgi, İstanbul Eğitim ve Kültür Vakfınca Yeditepe üniversiteleri kuruldu. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) eski Başkanı Prof. Dr. İhsan Doğramacı tarafından 1984 yılında Bilkent Üniversitesi kurulmuştu; ama o günden sonra özel vakıf üniversitelerine izin verilmiyordu. Türk yükseköğretimi 53 devlet üniversitesiyle üniversite kapılarına yığılan 1,5 milyona yakın genç için yeterli gelmiyordu. Bu yüzden yurtdışındaki değişik üniversiteler, kurslar yoluyla gayri resmi şekilde faaliyetlere başlamıştı. Vakıf üniversitelerine kuruluş izni veren bu yasayla yükseköğretimin sorunlarına bir nebze çözüm bulunacak, bu üniversiteler hem rekabeti sağlayacak hem üniversite kapılarından sınavı kazanamadığı için çevrilen gençlere umut olacaktı. Hem de çaresizliğinden üniversite eğitimi için yurtdışına gitmek zorunda kalan gençlere alternatif kurumlar ortaya çıkacaktı. Kısacası yükseköğretime yeni bir soluk olacaktı.

5 vakıf üniversitesi arasında yerini alan ve devlet erkanının da açılışına misafir olduğu Fatih Üniversitesi'nin 15 kişilik kurucu mütevelli heyeti, Türk toplumunun yakından tanıdığı şu isimlerden oluşuyordu: "Prof. Dr. Ekrem Pakdemirli, Işılay Saygın, Ali Coşkun, Dr. Ertan Yülek, İhsan Kalkavan, Prof. Dr. Kemal Özkagöz, Melih Nural, Abdulkadir Aksoy, Fikret Evyap, Ali Akbulut, Prof. Dr. İbrahim Erkul, Yard. Doç. Dr. Kemalettin Özdemir,

Sürmeli Aksoy, Em. Tümg. Mehmet Vural ve Prof. Dr. Mehmet Ergin"

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel 8 Kasım 1996 Cuma günü programını üniversite açılışlarına ayırdı. Sabah saatlerinde Bedrettin Dalan tarafından kurulan Yeditepe Üniversitesi'nin açılışına katılan Demirel, öğleden sonra Fatih Üniversitesi'ne geldi. Biz de gazeteden 2 foto muhabiri ve iki de muhabirle birlikte 5 kişilik ekiple oradaydık. Üniversitenin Beylikdüzü'ndeki geçici kampüsü Türkiye'nin her tarafından gelen 10 binlerce kişinin katılımı ile bayram yerini andırıyordu. Mahşeri kalabalık sebebiyle E-5 karayolunda trafik kilitlenmiş; buna rağmen arabalarından inen coşkulu kitleler yürüyerek tören alanına gelmişti. Üniversite açılışında devlet-millet kaynaşması yaşanıyordu. Belki de Türk yükseköğretiminde bir üniversitenin açılışı hiç bu kadar coşkulu olmamıştı. Eğitim gönüllülerinin tören alanına akın etmelerinin bir sebebi de katılımcılardan kaynaklanıyordu. Yaptığı hizmetlerle Türk milletinin gönlünde taht kuran Fethullah Gülen Hocaefendi de açılışa gelenler arasındaydı. O gün on binlerce vatandaşın yanı sıra tanınmış şu isimler geldi: Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Genel Başkanı Alparslan Türkeş, Büyük Birlik Partisi (BBP) Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, ANAP Grup Başkan Vekili Hasan Korkmazcan, DYP Genel Başkan Yardımcıları Rıza Akçalı ve Saffet Arıkan Bedük, DYP milletvekilleri Necati Çetinkaya ve Tayyar Altıkulaç, ANAP milletvekilleri İlhan Aküzüm, Ali Coşkun, Ali Talip Özdemir ve Cemil Çiçek, Milli Eğitim eski bakanlarından Vehbi Dinçerler, Musevi Patriği David Asseo, YÖK Başkanı Prof. Dr. Kemal Gürüz, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Ali Müfit Gürtuna, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Burhan Özfatura, Beyoğlu Belediye Başkanı Nusret Bayraktar, Eminönü Belediye Başkanı Ahmet Çetinsaya, Maltepe Belediye Başkanı Bahtiyar Uyanık, Çatalca Belediye Başkanı Aykut Fırat,

Galatasaray Kulübü Futbol Şube Sorumlusu Ergun Gürsoy, Deniz Ticaret Odası Başkanı Cengiz Kaptanoğlu, işadamları İhsan Kalkavan ve Şadan Kalkavan, sanatçılar Fatih Kısaparmak, Selçuk Ural ve Adnan Şenses, çok sayıda vali ve ilçe kaymakamı...

Açılış törenine gelenler Fatih Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Kemal Özkaragöz ile birlikte Fethullah Gülen Hocaefendiye yöneliyor ve bu anlamlı günde yurtiçi ve yurtdışında açılan okullarla eğitime verdiği önemden dolayı onu tebrik ediyorlardı. Cumhurbaşkanı Demirel de Fethullah Gülen Hocaefendinin elini sıkarak tebrik etti. Törende önce üniversitenin rektörü Prof. Dr. Ergün Yener daha sonra da Prof. Dr. Kemal Özkaragöz üniversite ve hedefleri ile ilgili bilgiler verdi. Özkaragöz, üniversitenin maddi ve moral desteğinin belirli bir veya birkaç kuruluştan gelmediğini çok sayıda hayırseverin destek verdiğini ifade ederek, "Üniversitemiz yenilikçi, eğitimle ilgili teknolojik gelişmelerin takipçisi, dünya ve ülkemiz iş çevreleri ile barışık bir eğitim kurumu olacaktır." dedi.

Katılımcılardan YÖK Başkanı Kemal Gürüz ise uzun uzun üniversite tarihinden örnekler vererek yaptığı konuşmasında -hangi saikin etkisiyle bilinmez-sürekli demokratik, laik ve sosyal hukuk devletinden vazgeçmenin mümkün olmadığını ifade etti. Gürüz farklı bir frekanstaydı. Ne anlatmak istediği çok fazla anlaşılamadı. Birileri kulağına kar suyu kaçırmış olmalıydı. Gürüz o günün anlam ve önemi dışında oradakilerden çok, medya aracılığı ile kamuoyuna mesaj veriyordu: "Şanlı bayrağımız altında isteyen istediği gibi ibadet edebiliyorsa, bunu Atatürk'e ve onun silah arkadaşlarına borçluyuz." Acaba topluluk içinde farklı düşünenler mi vardı? Sanmıyorum; ama Kemal Gürüz konuşmasıyla o günlerin gerginlik ortamında yine de böyle bir mesajı verme gereği hissetti. Öğrencilerin 'harç' paralarını bahane ettiği, sağ-sol çatışmalarının yaşandığı üniversitelerde, başörtüsü yasağı yüzünden yapılan eylemler de kamuoyunu meşgul ediyordu.

1996 yılının başından itibaren üniversite gençliği üzerinde yine oyunlar oynanıyordu. Şubat ayında Taksim Meydanı'nda başlayan öğrenci eyleminde polisle çatışan öğrenciler İstiklal caddesindeki mağazaların camlarını kırmış, büyük tahribat yapmıştı. Arkasından eylemler şiddetini artırarak devam etti. Önce İstanbul Üniversitesini, arkasından Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'ni işgal eden ve polisle çatışan öğrencilerin arasına provokatörler de karışınca, üniversitelerde 12 Eylül öncesinde tezgahlanan oyunlar yeniden sahnelenmeye başlandı. Gidişat hiç de iyi değildi.

İşte böyle bir ortamda Gürüz, peşinen evhamlı bir hava estirdi. Daha sonra da Fatih Üniversitesi'nin ahlâklı, faziletli ve teknolojik bilinçle yetişmiş öğrenciler yetiştireceğine inandığını ifade ederek başarılar diledi.

Gülen ve Demirel Üniversite Açılışında El Ele

Kemal Gürüz'ün estirdiği önyargılı ve olumsuz havayı Cumhurbaşkanı Demirel'in konuşması dağıttı. Demirel on binlerce kişinin coşkulu alkışları arasında kürsüye geldiğinde "İşte size çağdaş, millî ve manevî değerlere bağlı Cumhuriyetin üniversitesi" diyordu. Demirel, ülke gündeminde sürekli karamsar hava estirilmesinden duyduğu rahatsızlığı 'Bakın Türkiye'de iyi şeyler de oluyor!' sözleriyle dile getirdi. Demirel'in sözleri dakikalarca alkışlandı. Demirel şu konuşmayı yaptı: "Daha şimdiden sevgiyle kucaklanan bu ilim yuvası milletimize hayırlı olsun. Gençlerimiz ilim ve irfan çeşmesinden doya doya içsinler. Karanlığın ötesinde yerini arayan Türkiye'yi parlak geleceğe götürsünler. Daha çok çocuğumuzun üniversite eğitiminden yararlanmasını istiyorum. Bu üniversite çağdaş bir üniversitedir. Çağın iyi olan güzel olan her şeyini çocuklara verecektir. Aynı zamanda bu üniversite, milli bir üniversitedir. Milli ve manevi değerlerimize bağlı, şanlı tarihimize bağlı bir üniversitedir. Atatürk'ün cumhuriyetin temeline

koyduğu harç, bu üniversitemizin de temeline konulan harçtır. Çünkü bu üniversite de cumhuriyetin üniversitesidir. Birbirimize yardımcı olacağız. Böyle güçlü, kudretli, sözü dinlenir büyük demokratik Türkiye'yi kurmaya devam edeceğiz. Devlet bugüne kadar üniversite kurma konusunda kıskanç davrandı. Ama Fatih Üniversitesi, devlet üniversiteleri ile rekabet edecek, bilimi bir adım daha ileriye götürecek. Zihinler hür, vicdanlar hür. İşte size üniversite. Daha şimdiden geleceğin parlak olacağını ortaya koyan bu kurumun oluşmasında emeği geçenlere devletim adına teşekkür ediyorum. Karanlıkla boğuşup karamsarlığa kapılmaya gerek yok. Bakın Türkiye'de iyi şeyler de oluyor."

Demirel, üniversitenin açılış kurdelesini keserken Fethullah Gülen Hocaefendi ile yan yanaydı. Sonra törene gelen diğer misafirlerle birlikte rektör odasına geçtiler. Rektör odasında bir süre sohbet ettiler. Demirel, Şeref Defteri'ni imzalayacaktı ama defter tören alanında unutulmuştu. Şeref Defteri'nin gelmesini uzun süre bekledi ve deftere tek cümlelik kısa bir not düştü:

"Fatih üniversitemize başarılar diliyorum. S. Demirel, Cumhurbaşkanı"

Cümledeki 'üniversitemize' kelimesi Demirel'in kurumu sahiplendiğini anlatıyordu. Bir süre sonra da Demirel üniversiteden Fethullah Gülen Hocaefendiyle el ele ayrıldı.

1996-97 eğitim sezonunda 495 öğrenciyle hizmete giren Fatih Üniversitesi 1 yıl sonra Hadımköy'deki kampüsüne taşındı. Kısa sürede eğitim öğretimin yanı sıra bilimsel alanda da ismini duyuran üniversite, hocalarının ürettiği bilimsel makalelerle yıllar önce açılmış çok sayıda üniversitenin önüne geçti. Öğretim üyesi kalitesinde de kısa sürede atılım gerçekleştiren üniversite, öğretim üyesi başına düşen makale sayısında ilk 10 üniversite arasına girmeyi başardı. (2004 yılı verilerine göre, öğretim

üyesi başına düşen yayın sayısında Fatih Üniversitesi birinci üniversite olmuştur.)

Üniversitenin açıldığı günler ülkede siyasi kaos ortamının yaşandığı günlerdi. Aralık 1995 seçiminden sonra kurulan ANAP-DYP koalisyon hükümeti dağılmış, RP-DYP hükümeti icraatları ile Milli Güvenlik Kurulu'nun özellikle askeri kanadını rahatsız ediyor, ülke çalkantılı bir süreçten geçiyordu. Sonunda 28 Şubat 1997'de asker daha sonra 'post modern darbe' diye adlandırılacak muhtırasını verdi. O güne kadar derinden işleyen süreç su yüzüne çıkmış ve 28 Şubat süreci başlamıştı.

Konsept Değişikliği Üniversiteye Yansıdı

Askerin devreye girmesiyle başlayan süreç, üniversitelerde de etkisini gösterdi. 12 Eylül askeri darbesinden sonra üniversiteleri kontrol altına almak için kurulan YÖK, bu süreçte de fonksiyonunu eda etti. Aşırı merkeziyetçi yapı üniversitelerin üzerinde Demokles'in kılıcı gibi sallanıyordu. 12 Eylül'den sonra, daha çok sol görüşlü öğretim üyeleri üzerinde baskı unsuru olan bu kurum ülkedeki konsept değişikliğine paralel olarak muhafazakar öğretim üyelerine yönelmişti. Çünkü MGK'da Milli Askeri Stratejik Konsept (MASK) değişmiş, 'irtica' birinci tehdit olmuştu. Süreç içinde öğretim üyeleri fişleniyor, yıllar önce yazmış oldukları tez konularından dolayı soruşturma geçiriyor, disiplin soruşturmaları sonucu dini hassasiyeti olan öğretim üyelerinin üniversiteyle ilişikleri kesiliyor, muhafazakar rektörler ya istifaya zorlanıyor ya da sübjektif gerekçelerle görevden alınıyor, rektörler eliyle dini hassasiyeti olan ve muhafazakarlığı ile tanınan bütün akademisyenler takip ediliyor, hatta demokrat kimliği ile tanınan ve uygulamalara karşı çıkanlara bile göz açtırılmıyordu. Bu arada üniversitelerde yaşanan başörtüsü sorunu YÖK'ü ve başındaki

Kemal Gürüz'ü sürekli gündemde tutuyordu. Kamuoyunda Gürüz'e karşı müthiş bir tepki oluştu.

Bu arada ülkede yaşanan siyasi istikrarsızlık 18 Nisan 1999'da erken seçim yapılmasına sebep olmuş, Demokratik Sol Parti (DSP), Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ve Anavatan Partisi (ANAP) yeni bir koalisyon hükümeti kurmuştu. Kemal Gürüz'e üniversitelerdeki baskıcı uygulamalarından dolayı yenilenen parlamentodaki milletvekillerinin çoğu hem iktidarıyla hem de muhalefetiyle tepki gösteriyordu .

YÖK Başkanı Kemal Gürüz'ün görev süresi 5 Aralık 1999 tarihinde bitecekti. Gürüz, 5 yıllık iktidarı döneminde özellikle milliyetçi muhafazakar kitleden tepki aldı. Kamuoyunda "Gürüz yeniden atanır mı? Atanmaz mı?" soruları tartışılırken, TBMM'deki DSP dışında bütün partiler ortaklaşa Gürüz'ü 'İstemiyoruz' mesajları verdi. Basın açıklamaları yapılıyor, Demirel'den bu atamayı yapmaması isteniyordu. Demirel bu tepkiler karşısında yeniden Cumhurbaşkanlığı'na seçilebilmeyi umduğu ve bu kararı da milletvekillerinin vereceğini bildiğinden olacak önceleri Gürüz'ü atamaya da pek hevesli görünmedi.

Asker Gürüz'ün Yeniden Atanmasını İstedi mi?

Diğer yandan üniversitelerde yaşanan tasfiye hareketi ve Gürüz'ün sözde irticai kesime yönelik icraatları 28 Şubat'ı fırsat bilenler tarafından alkışlanıyordu. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin komuta kademesinin Gürüz'ü desteklediği söylentileri yayıldı. Gürüz, MGK üyeleri tarafından ilgi görüyordu. Genel Kurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı'nın, Gürüz'ün yeniden atanması için ısrarcı olduğu gazetelere yansıdı. (Radikal, 24 Temmuz 2000)

Bu gelişmelerden sonra Cumhurbaşkanı Demirel, kamuoyunda oluşan tepkilere rağmen Gürüz'ü yeniden YÖK Başkanlığı'na atadı. Bu atama hükümet içinde de Demirel'e tepki

oluşturdu. Hükümet ortağı MHP'nin lideri Devlet Bahçeli, "Demirel kamuoyunun ve meclisin duyarlılıklarını göz ardı etmiştir. Kamuoyunun beklentilerine ters düşen bu tasarrufu yadırgıyoruz." açıklamasını yaparken Fazilet Partisi lideri Recai Kutan, "Komisyon YÖK ile ilgili araştırmalar yaparken böyle bir atama şok etkisi yapmıştır." dedi. DYP Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Sağlam ise "Gösterilen tepkiler yok sayılıyorsa Gürüz onlara mübarek olsun!" mesajı veriyordu.

Kamuoyundan Gürüz aleyhine 'istemiyoruz' sesleri yüksek sesle dile getirilse de 2. Gürüz dönemi başladı.

Gürüz'ün atanmasından kısa bir süre sonra Demirel'in yeniden Cumhurbaşkanı olma meselesi tartışılmaya başlandı. O günlerde Demirel'in de görev süresi sona eriyordu. 16 Mayıs 2000 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nin 10. Cumhurbaşkanı göreve başlayacaktı. Meclis'te Demirel'in Cumhurbaşkanlığı'na yeniden atanmasına imkan sağlayan Anayasa değişikliği tartışılıyordu. Demirel önce milletvekilleri ile giriştiği söz düellosunda "Ben adamı anasından doğduğuna pişman ederim!" demiş, şimşekleri üzerine çekmişti. Gürüz'ün yeniden atanması ise bunun üzerine tuz biber oldu. Parlamentoda gerek hükümet gerekse muhalefet partilerinden bu atamaya karşı çıkışlar olunca Demirel bir açıklama yaptı: "Ben kamuoyunun duyarlılığını göz önüne alırım, başka faktörleri de alırım. Üstüme düşeni yaptım." Demirel'in bahsettiği başka faktörler, 28 Şubat süreci içindeki sivil olmayan kadroydu.

Hükümet ortağı MHP'den tanıdığım bazı milletvekilleri sırf bu atamadan dolayı Demirel'in Cumhurbaşkanlığı'na yeniden seçilmesinin zor olduğunu söyledi. TBMM Milli Eğitim Komisyonu Başkanı Doç. Dr. Mustafa Gül ve üyelerden MHP'li Bozkurt Yaşar Öztürk ile FP'li Mahmut Göksu'ya, Demirel için yapılacak Anayasa değişikliği oylamasında Gürüz atamasının ne

kadar etkili olacağını sordum. Ortak düşünceleri şu idi: "Üniversitelerden pis kokular geliyor. Yüce Meclis'te üniversitelerdeki yolsuzlukları ve YÖK'ü araştırmak için bütün partilerin ittifakıyla bir komisyon kurulmuş. Böyle bir ortamda millete ve onların temsilcisi milletvekillerine rağmen bu atamanın yapılması tabi ki etkili olacaktır. Kanunen Demirel bu atama benim hakkım diyebilir. O hakkını kullandı. Şimdi sıra milletvekillerinde. Demirel'i seçip seçmemek de milletvekillerinin hakkı. Biz de hakkımızı kullanacağız"

Başka sebepler de mutlaka vardı ama Demirel epey puan kaybetmişti. Kısa süre sonra Cumhurbaşkanlığı ile ilgili Anayasa değişikliği Meclis'te oylandı. Meclis, Demirel'e 'Ret' oyu verdi.

Gürüz'ün en büyük koruyucusu Demirel'di. YÖK Başkanlığına ilk getiriliş hikayesini, 1995'te DYP'den siyasete girmeye karar verdiği için görevinden istifa eden dönemin YÖK Başkanı Prof. Dr. Mehmet Sağlam, veda ziyaretinde bulunduğu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'le aralarında geçen şu konuşmayla anlattı: "Efendim, benden sonra kimi atarsanız atayın YÖK istikametten sapmaz. Bu yüzden 52 rektörden herhangi birini yerime düşünebilirsiniz. Ama Kemal Gürüz hariç..." Demirel "Sen merak etme" diye geçiştirdi. Ve birkaç gün sonra, 6 Aralık 1995'te 53. üniversite olan Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörü Gürüz'ü YÖK'ün başına getirdi.

Demirel'in ikinci kez Cumhurbaşkanı olma hayali bitti. Gürüz'ün en büyük hamisi Demirel artık yoktu. Meclis dışından aday gösterilen Anayasa Mahkemesi Başkanı Ahmet Necdet Sezer, 5 Mayıs 2000'de TBMM'de yapılan 3. tur oylamada 330 oy alarak, Türkiye Cumhuriyeti'nin 10. Cumhurbaşkanı seçildi. Sezer, 16 Mayıs 2000 tarihinde görevi Demirel'den devraldı.

Gürüz-Sezer Gerginliği

Ahmet Necdet Sezer ile Kemal Gürüz'ün yıldızı bir türlü barışmadı. Anayasa Mahkemesi başkanlığı döneminden beri Sezer ile Gürüz arasında soğuk savaş yaşanıyordu.

Gürüz-Sezer gerginliği önce rektör atamalarında gün yüzüne çıktı. 22 üniversite rektörünün görev süresi 6 Ağustos 2000 günü sona eriyordu. Bu amaçla, üniversitelerde haziran ayı içinde seçimler yapıldı. YÖK, temmuz ayının ilk günlerinde üniversitelerden gelen 6 rektör adayından üçünü seçerek Sezer'e iletti. Ancak Sezer YÖK'ün listesini olduğu gibi iade etti. Sezer'in iade gerekçesinin "Dokuz Eylül Üniversitesi'ndeki seçimde en çok oy olan Prof. Dr. Emin Alıcı'nın kendisine bildirilmemesi ve onun yerine 1 oy alan adayın atamaya zorlanması" olduğu basına yansıdı. Dokuz Eylül Üniversitesi'ndeki seçimde Prof. Dr. Emin Alıcı 449, Prof. Dr. Fethi İdiman 389 ve Prof. Dr. Faik Sarıoğlu 142 oy almıştı. Oysa YÖK, Prof. Dr. Emin Alıcı ve Prof. Dr. Fethi İdiman'ı Sezer'e göndermeyerek onların yerine birer oy alan Prof. Dr. Orhan Uslu ile Prof. Dr. Güzin Gökmen'i önermişti.

Sezer YÖK'ün bu kararını veto etti ve listeyi geri çevirerek istediği atamayı gerçekleştirdi. Atama gerginliği Dicle Üniversitesi'nde de yaşandı ve Sezer bu üniversiteye YÖK'ün önerdiği seçimde birinci gelen emekli albay Prof. Dr. Mehmet Özaydın yerine ikinci sırada yer alan Prof. Dr. Fikri Canoruç'u atadı. Bunun üzerine Gürüz, karşı atağa geçerek Sezer'in atadığı Fikri Canoruç'u terör örgütü PKK'nın sempatizanı olmakla suçladı. YÖK Genel Kurulu'nu toplayan Gürüz, istihbarat raporlarını Canoruç'un dosyasına koyarak, Sezer'den, atadığı rektörün görevden alınmasını talep etti. Böylece Sezer-Gürüz gerginliğinde ipler koptu.

Sezer-Gürüz savaşının ikinci cephesi YÖK üyeliği atamalarında kendini gösterdi. Sezer'in Gürüz'ü direk görevden alma yetkisi vardı; ancak o kaleyi içerden fethetmeyi planlıyordu. 6 Ocak 2001'de 5 YÖK üyesinin görev süresi sona erdi. Bu üyelerin 2'si Cumhurbaşkanı, 1'i Genel Kurmay Başkanlığı, 2'si ise Üniversitelerarası Kurul kontenjanından belirlenecekti. Sezer, kendi hakkını Gürüz muhalifliği ile bilinen Prof. Dr. Ramazan Arslan ve Prof. Dr. Aysel Çelikel'den yana kullandı. Genel Kurmay Başkanlığı'nın seçtiği Emekli Korgeneral Erdoğan Öznal'ı ise yeniden atadı. Ancak Üniversitelerarası Kurul kontenjanından atanacak üyeler konusunda müdahale edince yine ortam gerildi. Kurul, Prof. Dr. İsmail Tosun ve Prof. Dr. Mustafa Kuru'yu istemişti. Sezer, 45 gün bekledikten sonra, bu iki üyenin atanmasını uygun bulmadığını belirtti ve yeniden görüşülmek üzere YÖK'e gönderdi. Durumu değerlendiren Kurul, Sezer'e yeniden seçim yapmayacağını duyurdu. Bunun üzerine Sezer, yine Gürüz muhalifliği ile bilinen Prof. Dr. Türkan Saylan ve Prof. Dr. Alpaslan Işıklı'yı YÖK üyeliğine Kurul kararı olmaksızın doğrudan atadı. Cumhurbaşkanı'nın bu tavrından sonra Gürüz, Sezer'i bypass ederek, YÖK üyeliği veto edilen YÖK eski başkan vekili ve Gürüz'ün sağ kolu Prof. Dr. İsmail Tosun'u Üniversitelerarası Öğretim Üyesi ve Araştırıcı Yetiştirme Kurulu'nun başına getirerek geniş yetkilerle donattı. Bu tavır gerilimi daha da artırdı.

Sezer, rektör atamaları krizi sırasında randevu taleplerini bile kabul etmeyerek Gürüz'ü YÖK'ün başında istemediğini göstermişti. Gürüz'ün başkanlığı artık tartışmalı hale gelmişti. Sezer, Gürüz'e randevu vermiyor, yaptığı atamaları geri çeviriyor ve YÖK'e de Gürüz muhalifi üyeler atıyordu. Hatta o günlerde Sezer'in Gürüz'ü görevden alacağı konuşuluyordu. YÖK ve üniversitelerde yaşanan yolsuzluk ve usulsüzlükleri araştırmak üzere kurulan komisyonda da YÖK Başkanı Gürüz'e suçlamalar yöneltiliyor, görevini

kötüye kullandığı gerekçesiyle hakkında savcılıklara suç duyurusu yapılacağı belirtiliyordu. Ayrıca Sezer'in de Cumhurbaşkanlığı'na bağlı Devlet Denetleme Kurulu'nu devreye sokacağı kulaktan kulağa dolaşmaya başlamıştı.

Fatih Üniversitesi İçin 'Düğme' Operasyonu

İşte böyle bir ortamda Gürüz halk tabiriyle 'bir taşla birkaç kuş' vuracak bir karar aldı. Bu karar, Fatih Üniversitesi'ni kapatma girişimi olarak ortaya çıktı. Gürüz, Fatih Üniversitesi'ne karşı ön yargılı bir isimdi. Üniversiteye her yıl istediğinin altında kontenjan vermesi, açılması istenen bölümlere onay vermemesi, ayrıca Üniversite hak etmesine rağmen yasal devlet yardımı için onay vermemesi önyargının somut göstergeleriydi. Gürüz'ün bu kararı o günlerde Genelkurmay Başkanlığı'na bağlı çalıştığı iddia edilen Batı Çalışma Grubu'nun (BÇG) hazırladığı raporlar ve Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı Nuh Mete Yüksel'in Fethullah Gülen Hocaefendi hakkında açacağı dava için yaptığı ön hazırlık çalışması ile örtüşüyordu. Çünkü Fatih Üniversitesi BÇG raporlarında 'Fethullah Gülen Grubu'nun büyük kuruluşlarından biri' olarak gösteriliyordu.

Gürüz için bu bir fırsattı. Değerlendirilmeliydi. 28 Şubatçı kadroların hoşuna gidecek çalışmalar Gürüz'ün elini güçlendirecekti. Önce bazı gazeteler aracılığı ile Fatih Üniversitesi'nin kapatılacağı yönünde haberler kamuoyuna yansıtıldı. Hürriyet gazetesi 10 Mart 2001 tarihinde yazdığı 'Fatih kapatılıyor' başlıklı haberinde 'YÖK, Fethullah Gülen'e yakınlığıyla bilinen Fatih Üniversitesi'nin türban yasağını ihlal ettiği gerekçesiyle kapatılmasını, 16 Mart'ta karara bağlayacak.' diyordu. Yazıda, 1996 yılından beri YÖK'ün takibinde olan üniversiteyi kapatmak için 'düğmeye basıldığı' vurgulanıyordu. Aynen Fethullah Gülen Hocaefendi hakkında 1 yıl öncesinde başlatılan 'kaset

operasyonu'ndaki psikolojik linç hareketi gibi bir 'düğmeye basma' söz konusuydu. Buna göre üniversite, halen okumakta olan öğrencileri mezun edilinceye kadar kademeli olarak kapatılacak ve üniversite yönetimi devlet üniversitesine devredilecekti. Güya YÖK üniversiteye gizli denetim ve baskınlar yapmış, üniversitenin işlediği suç (!) YÖK Denetleme Kurulu raporlarıyla sabitleşmişti.

Psikolojik savaş için önce medya vasıtasıyla kamuoyu yönlendirildi. İş sadece kararın açıklanmasına kalmıştı. 16 Martta YÖK Genel Kurulu toplandı. Toplantının gündem maddeleri o gün YÖK'te bululan gazetecilere dağıtıldı. Gündemler arasında Fatih Üniversitesi ile ilgili hiçbir madde yoktu. Ancak Gürüz toplantının sonlarına doğru gündem dışı bir konu getirdi. Konu, bir hafta öncesinde basına sızdırılan haberlerde ısıtılan ve kamuoyunun beklentileri için hazır edilen Fatih Üniversitesi'nin kapatılması meselesiydi. Muhalif üyeler bu hassas konu karşısında fazla direnemedi. Çünkü aksi bir karar çıksa hemen 'Bakın Cumhurbaşkanı'nın yeni atadığı üyeler şeriat yanlısı tavır takınıyor.' mesajları çok geçmeden basına sızdırılacaktı. Muhalif üyeler böylesi bir şantaja maruz kalmamak için hukuk dışı olduğunu bildikleri karara imza atmak zorunda kaldı.

Sonunda karar açıklandı. Karar'da şöyle deniyordu:

"Anayasa'nın 131. maddesi ile 2547 sayılı kanunun 7. ve ek 10. maddeleri uyarınca, YÖK'ün devlet ve vakıf üniversitelerinde yapmakta olduğu inceleme ve denetlemeler sırasında, Fatih Üniversitesi ile ilgili zaman zaman mevzuata uygun olmayan durum ve uygulamalar tespit edildiği, bu hususlarda üniversitenin zamanında uyarıldığı, hatta Üniversite Mütevelli Heyeti Başkanı'nın ve Rektör Vekili'nin YÖK Yürütme Kurulu'nun 30 Haziran 2000 tarihinde yapılan toplantısına bir yazı ile davet edilerek, tahsisi taahhüt edilen mal varlığının üniversite tüzel kişiliğine

devrinin tamamlanması ve irticai tutum ve davranışlar konusunda ikaz edildiği, en son olarak da YÖK Denetleme Kurulu'na yaptırılan inceleme ve soruşturma sonucu düzenlenen 9 Şubat 2001 tarihli inceleme ve soruşturma raporundan bu hususların düzeltilmediği anlaşılmıştır. Konuya ilişkin mevcut bilgi, belge, inceleme, soruşturma ve denetim raporlarının incelenmesi neticesinde; Fatih Üniversitesi tarafından kanun, yönetmelik ve belirlenen esaslara aykırı olarak;

- Tahsisi taahhüt edilen mal varlığının sürekli ikazlara rağmen üniversite tüzel kişiliğine devir işlemlerinin tamamlanmadığı,

- YÖK'ün onayı olmaksızın uygulama ve araştırma merkezi açılıp yönetmelik yayımlandığı,

- YÖK'ün onayı olmaksızın Tıp Fakültesi Hastanesi adı altında Konya Meram'da, Ankara Hoşdere'de, tıp fakültesi tıp merkezi adı altında da Ankara Çankaya'da birimler açıldığı,

- Öğretim üyelerinin istihdam, görevlendirme, atama ve yükseltilmelerinde usulsüz davranıldığı,

- YÖK'ün olumlu görüşü alınmaksızın, hatta YÖK'ün gerekçeli olumsuz görüşüne rağmen 2547 sayılı kanunun 4. ve 5. maddelerinde yer alan amaç ve ilkeleri benimsediği yolunda tereddütler bulunan bir kişinin Rektör Vekili olarak tayin edildiği, uyarılara rağmen bu kişinin görevini uzun süre fiilen sürdürmesinde ısrar edildiği, -Akademik ve idari personel ile öğrencilerin büyük bir bölümünün siyasi ve ideolojik nedenlerle kılık-kıyafet kurallarına aykırı davrandığı, idarenin bunlara müsamaha gösterdiği, hatta teşvik ettiği ve uyarılara rağmen bu durumun devam ettiği,

- İdarenin, irticai eğilimli kişileri akademik ve idari görevlere getirdiği, gerek kurum içinde, gerek kurum dışında öğrencilere laiklik karşıtı bir yaşam tarzının telkin edildiği ve bu yönde olanaklar sağlandığı tespit edilmiştir.

- Yükseköğretim kurumlarından beklenen, 2547 sayılı kanunun 4. ve 5. maddelerinde tanımlanan 'Atatürk inkılapları ve ilkeleri doğrultusunda, Atatürk milliyetçiliğine bağlı öğrenciler yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim ve öğretimdir. Ne var ki, yukarıda özetlenen tespitler sonucunda Fatih Üniversitesi'nin mevcut yapısını koruduğu ve yukarıda belirtilen mevzuat aykırılıklarını gidermediği takdirde, bu amaç ve ilkelere tamamen aykırı nitelikte bir kuruma dönüşeceği kanaatine varılmış bulunulmaktadır. Ortaya çıkan bu sonuç muvacehesinde,

- Fatih Üniversitesi Rektörlüğü'nün bu hususların düzeltilmesi yolunda uyarılmasına,

- 2001-2002 eğitim-öğretim yılı için bu üniversiteye öğrenci yerleştirmesi yapılmamasına,

- Bu kararı takip eden bir yıl içinde yukarıda belirlenen hususların köklü bir şekilde düzeltilmediğinin tespit edilmesi halinde, 2547 sayılı YÖK Kanunu'nun ek 11. maddesi ve Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 22. maddesi uyarınca üniversitenin faaliyetinin durdurulacağının bildirilmesine karar verildi."

Alınan kararları gazetecilere açıklayan Gürüz'e Zaman gazetesi muhabiri soru yöneltmek istedi. Gürüz anlamsız şekilde öfkelendi. Sert bir şekilde tepki göstererek, "Sana söyleyecek hiçbir şeyim yok!" dedi. Muhabir sadece soru sormak istediğini belirterek ısrar edince "Açıklamaya ekleyecek bir şeyim yok dedim sana!" diye bağırdı. YÖK güvenlik elemanı, Gürüz'ün bağırması üzerine muhabiri oradan uzaklaştırdı.

Gürüz, yanındaki YÖK üyelerine, "Zaman gazetesi muhabiri. Sürekli aleyhimde doğru olmayan şeyler yazıyor." dedi ve sonra sinirli şekilde toplantıyı bitirdi.

YÖK'ün üniversite ile ilgili iddiaları 5 temel esas üzerinde duruyordu. Bu iddialara karşı Fatih Üniversitesi'nin açıklaması şöyle oldu:

İddia 1: Tahsisi taahhüt edilen mal varlığı sürekli ikazlara rağmen üniversite tüzel kişiliğine devredilmedi.

Cevap 1: Vakıf üniversitelerinin kuruluş aşamasında ilgili mevzuat hükümlerine göre gayrimenkul tahsis ve taahhütleri yeterli olup, mülkiyet sahibi olma şartı aranmamaktadır. Kurucu vakfımız gerekli taahhütleri sağlamış olup, bunların hangi mevzuat hükümlerine göre tescil edileceğini 01.11.1999 tarih, 139 sayı numarası ile sormuş ve 06.01.2000 tarih ve 323 sayılı yazı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü, yapılan tahsisin mevzuat hükümlerine uygun olduğu, üniversitemiz tarafından yapılması gereken başka bir işleme gerek olmadığını tarafımıza bildirmiştir. Üniversitemiz, İstanbul Büyükçekmece kampüsünü 20 yıllığına yap-işlet-devret modeli ile kiralamıştır. Dolayısıyla bahsi geçen ve üniversitemize taahhüt edilen mal varlıklarını tüzel kişiliğimiz adına geçirme gibi bir zorunluluk mevzubahis değildir.

İddia 2: YÖK'ün onayı olmadan uygulama ve araştırma merkezi açılıp yönetmelik yayınlandı.

Cevap 2: Yükseköğretim Kurulu Genel Kurulu bu hususta yanlış bilgilendirilmiştir. Üniversitemiz tarafından sadece müsaadesi alınacak uygulama ve araştırma merkezlerinin bir çerçeve yönetmeliği olarak Resmi Gazete'de yayımlanmış, daha sonra Yükseköğretim Kurulu'nun 13.04.1998 tarihli 6699 sayılı uyarı yazısı gereğince söz konusu yönetmeliği iptal eden yönetmeliğimiz 25.09.1998 gün ve 23474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlükten kaldırılmıştır. Halihazırda yurt sathında açılmış ve faaliyet gösteren bir uygulama ve araştırma merkezine sahip bulunmamaktayız.

İddia 3: YÖK'ün onayı olmaksızın tıp fakültesi hastanesi adı altında Konya Meram'da, Ankara Hoşdere'de, tıp fakültesi tıp merkezi adı altında da Ankara Çankaya'da birimler açıldı.

Cevap 3: Üniversitemiz, Yükseköğretim Kurulu'nun onay ve müsaadesine tâbi olan hususlarda, bu izin ve onay neticesinde

faaliyetlerini gerçekleştirmiştir. Halihazırda faaliyet gösteren Üniversitemizin ilgili birimleri, Yükseköğretim Kurulu'nun onayı alınarak açılmışlardır. Nitekim Yükseköğretim Kurulu'nun onay vermediği Konya Meram'da açıldığı belirtilen tıp merkezi tarafımızdan faaliyete geçirilmemiştir.

İddia 4: YÖK'ün gerekçeli olumsuz görüşüne rağmen 2547 sayılı kanunun 4. ve 5. maddelerinde yer alan amaç ve ilkeleri benimsediği yolunda tereddütler bulunan bir kişi rektör vekili olarak tayin edildi. Uyarılara rağmen bu kişi görevini uzun süre fiilen sürdürdü.

Cevap 4: Bu iddia gerçek dışıdır. Üniversitemizin rektör vekili tüm akademik yaşantısı süresince olumlu bir sicile sahip, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı olarak akademik çalışmalarını ve idari görevlerini sürdürmüş ve her zaman özveriyle çalışmıştır.

İddia 5: Öğretim üyelerinin istihdam, görevlendirme, atama ve yükseltilmelerinde usulsüz davranıldı. Akademik ve idari personel ile öğrencilerin büyük bir bölümü kılık-kıyafet kurallarına aykırı davrandı. İdare bunlara müsamaha gösterdi. Hatta teşvik etti ve uyarılara rağmen bu durum devam etti. İdare, irticaî eğilimli kişileri akademik ve idarî görevlere getirdi. Öğrencilere laiklik karşıtı bir yaşam tarzı telkin edildi.

Cevap 5: Üniversitemizin kanun, yönetmelik ve belirlenen esaslara aykırı birtakım faaliyetlerde bulunduğu iddiası tamamen gerçek dışıdır. Üniversitemiz kurulduğu tarihten itibaren Atatürk ilke ve inkılaplarına, kanun, yönetmelik ve diğer mevzuat hükümlerine bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. Daha önce üniversitemize bildirilen ve teknik bir husus olan öğretim üyelerinin vasıfları ile alakalı uyarılar tarafımızdan süratle yerine getirilmesine rağmen adı geçen karara dayanak yapılması üzüntü vericidir.

Gürüz, Fatih Üniversitesi ile ilgili kararla birkaç mesaj birden verdi. Gürüz'ün kararı, hem kendisine cephe alan ve zor durumda bırakan Cumhurbaşkanı Sezer'e, hem onun YÖK'e atadığı muhalif üyelere, hem kendini destekleyen ve derin ilişkiler içinde olduğu 28 Şubatçı kesime hem de sözde irticacı dediği gruba bir mesajdı. Bu karar, "Bakın ben bu tür kararlar alıyorum, irticacı kesime göz açtırmıyorum ama buna rağmen beni görevden almak istiyorlar." anlamına geliyordu.

YÖK Üyelerinden 'Çift Rapor' Skandalı

YÖK kararının hukuk devleti ilkeleri ile bağdaşır tarafı yoktu. Tamamen ideolojik yaklaşımlar, vehimler ve yorumlar içeriyordu. Nitekim üniversite adli mercilerde hak arama mücadelesine girişecek ve haklı olduğunu ispat edecekti; ama bir defa üniversiteye çamur atılmıştı.

Nitekim Fatih Üniversitesi ile ilgili karara gerekçe olan YÖK Denetleme Kurulu'nun hazırladığı raporla ilgili gerçekler çok geçmeden ortaya çıktı. YÖK Denetleme Kurulu üyelerinden emekli tümgeneral Orhan Gençler ve Prof. Dr. Ahmet Çakır, 1999 yılı başlarında üniversitede denetime gelmişlerdi. 2 gün boyunca Hadımköy'deki kampüsü gezen denetçiler üniversiteyi çok beğenmişler ve yöneticilere bugüne kadar gezdikleri vakıf üniversiteleri arasında Fatih Üniversitesi'nin ön sıralarda olduğunu ifade etmişlerdi.

Denetçiler üniversiteden ayrılıp Ankara'ya ulaştıklarında bir rapor yazdılar. 11 Mart 1999 tarihli rapor rehberlik amacı taşıyor, üniversitenin gelişmesi için her üniversitede olabilecek bazı eksikliklerin giderilmesini istiyordu. Hatta denetçiler üniversitenin laboratuar imkanlarından övgüyle söz ediyor, takdirlerini ifade ediyordu.

YÜKSEKÖĞRETİM DENETLEME KURULU

Sayı : YDK.03.99.06

Bilkent / ANKARA

11/03/1999

FATİH ÜNİVERSİTESİ
1999 YILI GENEL DENETİMİ

A. GİRİŞ:

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 30.12.1998 tarih ve B.30.1.DNK.0.00.00.00.98.333 sayılı onay uyarınca Türkiye Sağlık ve Tedavi Vakfı tarafından 5.6.1996 tarihinde 4142 sayılı Kanun ile kurulan Fatih Üniversitesinin 1999 yılı genel denetimi 25-26 OCAK 1999 tarihlerinde tarafımızdan yapılmış, tespit edilen hususlar aşağıda açıklanmıştır.

B. FİZİKİ DURUM:

Fatih Üniversitesinin 1998 yılında inşaatı devam eden tesislerini tamamladığı ve eğitim-öğretim faaliyetlerine halen HADIMKÖY yakınındaki kampüsünde devam ettiği görülmüştür. 148 dönümlük kampüs arazisi üzerindeki binalarda 96 derslik, 13 adet laboratuvar, öğrenci sosyal tesisleri ve bir yurt bulunmaktadır. Beylikdüzü'nde faaliyet gösteren Rektörlük ve rektörlüğe bağlı birimler de kampüs alanına alınmıştır. Kampüs arazisinin Hazine'den veya herhangi bir Kamu Tüzel kişiliğinden tahsis edilmediği, Vakıf tarafından satın alınarak Üniversiteye devredildiği tespit edilmiştir.

Üniversitenin ANKARA'daki Hemşirelik Yüksekokulu, Meslek Yüksekokulu ve Sağlık Bilimleri Meslek Yüksekokulu, OSTİM İdaresi tarafından Üniversiteye bağışlanan OSTİM bölgesindeki beş katlı bir binada, henüz öğrencisi bulunmayan Tıp Fakültesinin 100 yataklı Hastanesi ise BEŞEVLER semtinde faaliyette bulunmaktadır.

C. TEŞKİLATLANMA:

1. Fatih Üniversitesi, kimlikleri Ek-1'de belirtilen 18 üyeden oluşan bir Mütevelli Heyeti tarafından yönetilmektedir. Üniversitenin günlük faaliyetlerini, mütevelli Heyetin verdiği kararlar doğrultusunda yürütmek amacı ile Mütevelli Heyet üyelerinden oluşturulan "İcra Kurulu" Ek-2'dedir.

YÖK Denetçileri bu raporu Denetleme Kurulu Başkanlığı'na sunduktan sonra görünmeyen bir el devreye girdi. Adeta, 'Nasıl olur da böyle olumlu bir rapor yazılabilir?' deniyordu. Sonradan bu görünmeyen elin isteğiyle bir rapor daha yazıldı. 'Gizli' ibaresiyle YÖK Denetleme Kurulu başkanlığına verilen 25 Mart 1999 tarihli bu rapor, 14 gün önce yazılan raporla taban tabana zıt görüşler içeriyordu. Denetleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Aytekin Berkman, Kemal Gürüz'e sunduğu yazıda "Raporu düzenleyen üyelerimiz, önemli gördükleri ancak Rapor'da yer almasını uygun bulmadıkları bazı tespitleri ile görüş ve düşüncelerini ayrı bir rapor halinde Denetleme Kurul Başkanlığı'na sunmuşlardır." diyordu.

YÜKSEKÖĞRETİM DENETLEME KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı : B.30.1.DNK.0.00.00.00.99.40

Konu :

Ankara, 25/3/1999

GİZLİ

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

Fatih Üniversitesi'nin Devlet katkısı talebi ile ilgili olarak gerekli inceleme ve değerlendirme Kurulumuz üyeleri E. Tümg. Orhan GENÇLER ve Prof.Dr. Ahmet ÇAKIR tarafından yapılmış; Rapor 24.3.1999 tarih ve B.30..DNK.0.00.00.00.99.39 sayılı yazı ekinde Başkanlık Makamı'na sunulmuştur.

Söz konusu inceleme ve değerlendirme Rapor'unun Sonuç kısmında da belirtildiği gibi, Rapor'u düzenleyen üyelerimiz, önemli gördükleri ancak Rapor'da yer almasını uygun bulmadıkları bazı tespitleri ile görüş ve düşüncelerini ayrı bir Rapor halinde Denetleme Kurulu Başkanlığı'na vermişlerdir.

Söz konusu Rapor Ek'te ve GİZLİ kaydıyla Başkanlık Makamı'nın görüşlerine sunulmuştur.

Gereği için emirlerinize saygılarımla arz ederim.

Prof.Dr. Aytekin BERKMAN
Başkan
Yükseköğretim Denetleme Kurulu

Ek: 3 sayfa yazı.

Ismarlama hazırlandığı belli olan 3 sayfalık raporda üniversitenin akademik kadrosunun ihtiyaca cevap veremeyecek derece az olduğu, araştırma görevlisi kadrosunun cemaat mensubu öğretim elemanı yetiştirilmek için kullanıldığı, burslu öğrenci sayısının azlığı, kitap ve periyodik alımlarının yetersizliği, üniversite yurtlarının cemaat yurdu görünümünde olduğu gibi tamamen sübjektif değerlendirmelerin yapıldığı önyargılı konular anlatılıyordu.

14 gün arayla verilen iki ayrı rapor kafalarda çok sayıda soru işareti bıraktı. 14 gün içinde ne değişmişti? Aynı kişiler, birbiriyle tamamen zıt olan iki ayrı rapora nasıl imza atmışlardı?

Bir bilim yuvasını kapatma girişimine dayanak olabilecek sübjektif kriterlerin öne çıktığı rapor kamuoyuna yansıdığında infial uyandırdı. Hükümet üyelerinden sivil toplum kuruluşlarına, öğretim üyelerinden öğrencisine kadar herkes bir bilim yuvasının böylesine hukuk dışı, mesnetsiz iddialarla kapatılmak istenmesine tepki gösterdi. Dünyada eşine rastlanmadık şekilde bir bilim yuvasına kilit vurulmak isteniyordu.

O günlerde YÖK üyeliğine atanan Prof. Dr. Aysel Çelikel'i arayıp, Fatih Üniversitesi ile ilgili kararın nasıl alındığını sorduğumda ilginç cevaplar aldım. Gazetemde yazdığım haberde Prof. Dr. Çelikel, Fatih Üniversitesi ile ilgili kararda Kemal Gürüz'ün politik davrandığını ve Gürüz'ün, güvendiği güçlere mesaj vermek istediğini söyledi. Çelikel, gazete haberine de yansıyan konuşmasında "Başkan ikili, hatta üçlü oynuyor. Açık değil, politik davranıyor. Sayın Cumhurbaşkanı'nın başkana olan tavrı biliniyor. Başkan güvendiği güçlere 'Bakın ben laikliği koruyorum.' mesajını birdenbire neden verme ihtiyacı hissetti? Bu üniversitenin açılışını da yapan kendisi. Madem laiklik karşıtı bir üniversite idi, neden açılışına izin verdi? Biz bunu sorduğumuzda, 'O günün şartları öyleydi.' diyor." şeklinde konuşmuştu.

T.C.

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

YÜKSEKÖĞRETİM DENETLEME KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı : B.30.1.DNK 0.00.00.00.99.39

Ankara, 26.3.1999

Konu :

GİZLİ

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) 30.12.1998 tarih ve B.30.1.DNK.0.00.00.00.98.333 sayılı onay emri.

b) 1.3.1999 tarih ve B.30.0.HKM.06.05.001/779 sayılı yazınız.

İlgi'deki yazılar gereği, Fatih Üniversitesine Devlet yardımı yapılıp yapılmaması ile ilgili inceleme Yükseköğretim Denetleme Kurulu üyeleri Em.Tümg. Orhan Gençler ve Prof.Dr. Ahmet Çakır tarafından yapılmış olup, hazırladıkları rapor ilişikte sunulmuştur.

Takdirlerinize saygı ile arz ederim.

Prof.Dr. Aytekin BERKMAN

Başkan

Yükseköğretim Denetleme Kurulu

EK: 1 inceleme raporu.

YÜKSEKÖĞRETİM DENETLEME KURULU

Sayı : YDK.03.99.07

Bilkent / ANKARA

24.3.1999

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

I- GİRİŞ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın 11.12.1998 tarih ve B.30.1.DNK.0.00.00.00.98/139 sayılı emirleri gereğince Fatih Üniversitesi'nin 1999 yılı genel denetimi yapılırken yine Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın 12.10.1998 tarih ve B.30.0.İMİ.0.00.00.01/1696 sayılı emirleri doğrultusunda anılan üniversitenin 2547 sayılı Kanunun EK.18. maddesi ve Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 26. maddesi ile Bakanlar Kurulu'nun 23.5.1991 tarih ve 91/1363 sayılı Vakıflarca Kurulmuş Yükseköğretim Kurumlarına Yapılacak Devlet Yardımına İlişkin Esaslar'la ilgili kararı uyarınca DEVLET YARDIMI talebinin değerlendirilmesine esas oluşturacak incelemeler de ayrıca tarafımızdan 25-26 Ocak 1999 tarihleri arasında mahallinde yapılarak, saptanan hususlar aşağıda açıklanmıştır.

II- İNCELEME

a- İncelemenin yapıldığı tarihte (25-26 Ocak 1999) Fatih Üniversitesi'nde eğitim ağırlıklı olarak ingilizce yapılmaktadır.

b- Üniversitede kadrolu olarak (tam zamanlı) 57'si öğretim üyesi olmak üzere toplam 264 öğretim elemanı bulunmaktadır.

c- Kadrolu (=tam zamanlı) öğretim üyelerinin 23'ü henüz eğitim-öğretime açılmamış ve ne zaman eğitim-öğretime başlayacağı belli olmayan sadece 9 uzmanlık öğrencisi bulunan Tıp Fakültesi'ndedir. Tıp Fakültesi Hastane ve poliklinik hizmeti ve bir miktar yayın dışında eğitim-öğretim hizmeti vermemektedir.

d- 2547 sayılı Yasanın 40/b ve 31. Maddelerine göre görev verilen 35 öğretim üyesi ile 48 öğretim elemanı saptanmıştır.

e- 1998-1999 eğitim-öğretim yılında 26'sı yabancı uyruklu olmak üzere toplam 2469 lisans ve önlisans öğrencisi, 205 adette yüksek lisans öğrencisi bulunmaktadır. Buna göre toplam öğrenci sayısı 2674'tür.

f- Üniversitenin kadrolu öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı; 2674/57= 46.91 olup, eğitim-öğretime fazlaca katkısı olmayan Tıp Fakültesi'ndeki 23 öğretim üyesi çıkartıldığında öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı 2674/34= 78.65'e yükselmektedir. Bu değer devlet üniversitelerinin bu konuda yapılan sıralamasında 27. sırasında bulunan üniversitemizde bile (=Marmara Üniversitesi) 53.40'tır. Eğer değerlendirme ve kıyaslama sadece ve sadece öğrenci sayısı/öğretim üyesi formülüne göre yapılırsa Fatih Üniversitesi öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayı bakımından (=46.91) 23. Sıradaki Dicle Üniversitesi (=46.53 öğre[illegible] 24. sırada [illegible] lan Dok[illegible] (=47.4[illegible]) arasında bir yerde yer alır.

g- Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı hesaplamalarında part-time görev alanların da dikkate alınması devlet üniversiteleri ile yapılan karşılaştırmalarda Vakıf Üniversiteleri lehine haksız bir üstünlük sağladığı için dikkate alınmamıştır. Çünkü devlet üniversitelerinde 2547 sayılı Yasanın 40/a, 40/b maddeleri ile 31. Maddelerine göre görevlendirilen öğretim üyesi

Çelikel, 'Politik olduğunu bildiğiniz halde bu karara neden imza attınız?' şeklindeki soruma ise "Denetleme Kurulu bir soruşturma yapmış, bu dosyayı bize gönderdiler inceledim. Soruşturma raporuna uymak zorundaydım. Hukuki dayanaklarını sorduğumda, YÖK Hukuk Müşaviri'ni çağırdılar ve o da 'Hukuki dayanakları olmasa böyle bir şey yapabilir miyiz?' dedi. Üniversite ile ilgili önceki teklif kapatılması yönündeydi, sonra tedbir niteliğinde bir karar olunca kimse ses çıkartmadı." şeklinde cevap verdi. 'Genel Kurul'un gündeminde olmayan bir konu nasıl gündeme geliyor? Toplantı bitmeden üniversite ile ilgili kararın metni basına dağıtıldı, gizli olması gereken soruşturma raporları basına sızıyor' şeklindeki soruya ise Çelikel şöyle cevap verdi: "Benim aldığım akademik terbiye resmî bir kurulda söylenenlerin dışarıya sızdırılmaması yönündedir. Bugüne kadar iki toplantıya katıldım. Kurul'da söylediğim en iyi niyetli sözler bile onlar tarafından basına yanlış aksettirildi. Kararları ve beklentileri daha önceden basına kendileri veriyor. Bu doğru bir davranış değil."

Üniversite Aklandı; Ama Çamurun İzi Kaldı

Fatih Üniversitesi yöneticileri YÖK'ün bu kararı için önce Ankara Bölge İdare Mahkemesi'nde yürütmeyi durdurma davası açtı. Mahkeme YÖK'ün hukuk dışı kararını birkaç ay sonra durdurdu. Ancak, üniversite sınav kılavuzu önceden hazırlandığı için üniversitenin ismi kılavuzda görünmeyecek bir yere, kılavuzun sonlarına mahkeme kararı şerhi de eklenerek ilave edildi. Amaç, böyle bir uygulama ile üniversiteyi tercih edecek kişileri korkutmak ve öğrencilerin üniversiteyi tercih etmesini engellemekti. YÖK sonraki yıllarda da aynı tavrını devam ettirdi. Ta ki YÖK Başkanı Gürüz görevden ayrılıncaya kadar. Yıllarca üniversiteye kapasitesinin çok altında kontenjan verildi. Ancak adalet tecelli etti; gerek üniversitenin o tarihteki rektörü Fahrettin Gücin, gerekse üniversite, YÖK'ün kararının ve

suçlamalarının mesnetsiz ve hukuk dışı olduğunu mahkemede ispatladı. 2004 yılına gelindiğinde üniversite için her şey normale dönmüş, mahkemeler kazanılmış, YÖK'ün hukuk dışı uygulamaları sona ermişti; ama dünya üniversite tarihine bir bilim yuvasının kapısına kilit vurma girişimi kara bir leke olarak iz bıraktı.

YÖK'ün talihsiz icraatı bundan sonra tarih boyunca hatırlanacak ve kara kronoloji dendiğinde ilk akla gelecek örneklerden biri olacaktı.

İKİ GÖZÜ GÖRMEYEN KIZIN İNANILMAZ MÜCADELESİNDEN İBRETLİK DERSLER

Her darbe sonrasında İmam Hatip Liseleri mercek altına alınmış ve çoğunlukla getirilen kısıtlamalarla öğrencileri mağdur edilmişti. Mesela bu okullar 1961 darbesinden sonra iki defa kapatılma tehlikesi atlatmış, 12 Mart 1971 askeri müdahalesinden sonra o tarihe kadar 4 yılı ortaokul ve 3 yılı lise olan liselerin orta kısımları kapatılmıştı. 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra ise teröre ve anarşiye panzehir olması için değişik amaçlar güdülmüştü. 28 Şubat 1997'de yaşanan ve 'post modern darbe' olarak nitelendirilen süreçte de bu okullar çok sayıda sıkıntı yaşadı.

Şimdi size anlatacağım hadise, hem imam hatip liselerinin 28 Şubat sürecinde yaşadığı trajediyi özetleyecek, hem de üniversitelerden sonra bu okullara da sıçrayan başörtüsü probleminin öğrenciler üzerinde nasıl psikolojik yaralar açtığına somut bir örnek olacak.

28 Şubat kararlarından biri doğrudan imam hatip liselerini ilgilendiriyordu. Bu kararda, 'Atatürk ilke ve inkılaplarına sadık din adamları yetiştirmek için eğitim kurumları Tevhidi Tedrisat Kanunu'nun özüne uygun düzeyde tutulmalıdır.' deniyordu. Bu kararla, sadece din adamı yetiştirmesi gerektiği düşünülen imam hatip lisesi öğrencilerinin, ilahiyat dışında diğer mesleklere de yönelmesi eleştiri konusu yapılıyor ve imam hatip liselerine Diyanet İşleri Başkanlığı'nın ihtiyacı oranında öğrenci alınması planlanıyordu.

Bir diğer düşünce ise, üniversitelerde yaşanan başörtüsü probleminin kökeninde imam hatip liselerine giden kız öğrencilerin fazlalığının etkisi olduğuydu. Bir kesim, 'Kızlardan imam olamayacağına göre neden bu kadar çok kız öğrenci imam hatip liselerine gidiyor?' sorusunu yöneltiyor ve yıllarca imam hatip lisesinde başörtü takan öğrencilerin üniversitelerde problem oluşturduğuna inanıyordu.

Toplum mühendisleri imam hatip liseleri hakkında düşündükleri senaryoyu oynamaya başladı. 16 Ağustos 1997 tarihi İmam hatip liseleri için dönüm noktası oldu. 8 yıllık kesintisiz eğitim yasasıyla önce bu okulların orta kısımları kapatıldı. O tarihe kadar gösterilen yoğun ilgiden dolayı milletvekili ve bakanların bile araya girerek öğrenci kaydettirmeye çalıştığı, alınacak öğrenci sayısının azlığı sebebiyle sınavla öğrenci seçimi yapılan bu okullar birden bire düşüşe geçti. 1996-1997 eğitim öğretim yılında toplam 511 bin 501 öğrencisi olan bu okullar, bu karardan bir yıl sonra 178 bin 046 öğrenciye gerilemişti. Bu yaklaşık %65'lik bir gerileme demekti.

İmam hatip liselerine ikinci darbeyi Yükseköğretim Kurulu (YÖK) vurdu. YÖK, 30 Temmuz 1998'de üniversiteye girişi düzenleyen bir karar aldı. Bu düzenleme meslek lisesi öğrencilerinin üniversiteye girişinde önemli kısıtlama getiriyordu. Buna göre İmam hatip lisesi öğrencilerinin Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanları, alanları ile ilgili bir yükseköğretim kurumunu tercih ettiklerinde (ilahiyat fakültesi) 0,8 katsayısı, farklı alanlara gitmek istediklerinde ise 0,3 ile çarpılacaktı. Bu şu anlama geliyordu: Üniversite yarışında diğer meslek lisesi öğrencileriyle beraber imam hatip lisesi öğrencileri 35- 40 puan civarında geriden koşturulacak ve kazanmaları neredeyse imkansızlaştırılacaktı. Nitekim öyle de oldu. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) istatistik raporları incelendiğinde 28 Şubatçı zihniyetin bu amacına ulaştığı rahatlıkla söylenebilir.

Görme Engelli Kızın Mücadelesi

Şimdi size anlatacağım hikaye iki gözü görmeyen başörtülü bir öğrencinin imam hatip lisesinde okuyabilme mücadelesinin trajik hikayesidir.

T.E, ailesinde kendisiyle birlikte üç görme engellinin bulunduğu ve yedi kız evladın yer aldığı dar gelirli bir ailenin kızıydı. Annesi okuma yazma bilmiyordu. Babası marangozlukla meşguldü. Görme engelli iki ablası okuyamamıştı; ancak babası T'yi okutmak istiyordu. Görme Engelliler Okulu'nda eğitim hayatına başlayınca ailesi de İstanbul'a taşınmıştı. Mazbut bir ailenin kızı olan T, ilkokulu burada bitirince imam hatip lisesine yazılmak istedi. Çünkü dini konularda hassas bir kızdı. Başörtüsü takmaya başlamıştı. Ortaokula başlarken hem dinini daha iyi öğrenmek hem de dini inançları gereği başörtüsüyle okul hayatını devam ettirmek istiyordu. Ailesi de T'nin bu kararını destekliyordu.

1996 yılında İstanbul (…) İmam Hatip Lisesi'ne başvuru yaptığında, imam hatip liseleri büyük ilgi görüyordu. Okul yöneticileri o tarihe kadar kendilerine engelli bir öğrenci gelmediği için başta T'yi kabul etmek istemedi. Çünkü engelli bir kişinin nasıl eğitileceği konusunda fazla fikirleri yoktu. Görmeyen bir öğrencinin okula geliş gidişlerde problem yaşayabileceğini, öğrenciye zarar gelebileceğini düşünüyorlardı. Müdire hanım, T'yi okula almamak için ikna çabaları gösterdi. Merdivenlerden falan düşebileceğini söyledi. Fakat T imam hatip lisesinde okumak istediğini ısrarla yineledi. Müdire hanım, öğrencinin bu çabası karşısında daha fazla mazeret üretemedi. Ancak bu kez de sınavı gündeme getirdi. O yıllarda imam hatip liselerine alınacak öğrenci kontenjanının çok üstünde başvuru olduğu için sınav yapılıyordu. Müdire hanım, T'den bu sınava katılmasını, kendisini ancak bu sınavda başarılı olması durumunda okula kayıt edebileceğini ifade etti. Belki de görme engelli öğrencinin başarısız olacağını düşünüyordu. T, konuşmalarından öyle bir sonuç çıkarmıştı.

T, okulun sınavına girdi ve başarılı oldu. Kayıt için gittiğinde yine sorunlarla karşılaştı. Okul yönetimi başarılı olmasına rağmen yine almak istemedi. Bunun üzerine T'nin babası ilçe milli eğitim müdürlüğüne başvurdu. Müdürlükte bir tanıdıkları vardı. Bu tanıdıklarının yardımıyla okula kayıt yaptırmayı başardılar.

Genç kız artık okula başlamıştı. İlk etapta çok zorluklar çekti. Görme engellilerin bulunduğu bir okuldan gelen öğrenci ilk kez görmeyen başka birinin olmadığı bir okulda bulunuyordu. Okuldakiler de görme engelli biriyle ilk defa aynı ortamı paylaşıyordu. Bazı zorluklar oldu. Garip garip sorularla karşılaştı. Mesela hocalar matematik dersinde T'yi tahtaya kaldırıp problem çözmesini bile istedi. Bilmediklerinden böyle davranıyorlardı. Fiziki engelleri ise zamanla aştı. İlkokuldan itibaren yatılı okuyan T, burada da yatılıydı. Kaldığı yurt da okulun hemen karşısındaydı.

İHL'de Başörtüsü Sorunu ve Eylemler

T, imam hatip lisesine başladığında başörtüsü diye bir sorun yoktu. Ancak 28 Şubat süreci içinde üniversitelerde baş gösteren sorun yavaş yavaş imam hatiplere de sıçramıştı. 2000 yılına gelindiğinde T, lise 1'inci sınıfa gelmişti. Eğitim sezonunun bitmesine az bir süre kala İmam hatip liselerine İstanbul Valiliğinden ve milli eğitim müdürlüğünden talimatlar geliyor, Kur'ân-ı Kerim dersleri dışında hiç kimsenin başörtü takmasına müsaade edilmemesi isteniyordu. O yıl çok fazla müdahale olmadı ve lise 1 bitti. İkinci sınıfta ise baskılar şiddetlendi. Okul yöneticileri, başörtülü öğrencilerin derslere girmesine izin verildiği için açığa alınıyor, soruşturmalarla cezalandırılıyordu. Özellikle asker kökenli Milli Güvenlik dersi öğretmenleri okulda kriz oluşturuyordu. Öğrencilerin başörtülü olduğunu gerekli mercilere rapor ediyorlar ve başörtülü öğrencileri gördükleri anda dersi terk ediyorlardı. Öğrenciler sürekli uyarılıyor, zaman zaman da disiplin cezasına çarptırılıyordu.

GİZLİ

T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
ANKARA

İSTH : 3590- -00/İKK ve Güv.D.İç İsth.Ş.( ) HAZİRAN 2000
KONU : MGBD Sonuç Raporu

GENELKURMAY İÇ GÜVENLİK HAREKAT DAİRE BAŞKANLIĞINA

İLGİ : Hv.K.K.lığının 07 Haziran 2000 gün ve İSTH.: 3429-543-00/Pl.Ynt.D.(İKK Ş.) 106355 sayılı yazısı.

Balıkesir İmam Hatip lisesi ve Anadolu İmam Hatip Lisesi Milli Güvenlik Bilgisi Dersi öğretmeni tarafından tanzim edilerek ilgi ile gönderilen 1999-2000 öğretim yılına ait sonuç rapor fotokopisi Ek'te sunulmuştur.

Rica ederim.

Prj.Sb.Top.Yb.F.ENGİN
Ş.Md.Kur.Kd.Alb.B.DAĞSAL

Fuat BÜYÜKCİVELEK
Tümgeneral
İKK ve Güv.D. Başkanı

EKLER :
EK-A (1Adet İlgi Yazı Fotokopisi)

GİZLİ

İmam hatip liselerinde artık başörtüsü eylemleri başlamıştı. Polis aşağı yukarı her gün okul önünde beklemeye başladı. Panzerler, Robocoplar devreye girmişti. İstanbul genelinde yaşanan sorun T'nin okuluna da sıçramıştı. Olaylar büyüyünce çoğu kimse başını açtı. Açmayanlar azınlıktaydı. Açmayanlar arasında T de vardı. T'nin sınıfında 40 civarında kız öğrenci vardı. Başını açmayan 3 kişiden biri de oydu.

Okul yöneticisi öğrencilere anlayışla yaklaşıyordu. Özgürlüklerden yanaydı. Ama işler büyüyünce onu da açığa aldılar. Sonra okula bir yazı geldi. Yazıda, 'Pazartesi günü başını açanlar okula alınacak, açmayanlar alınmayacak.' diyordu.

Olay iyice büyümüştü. T, zaten görmediği için olayları sadece duyuyordu. Arkadaşlarının anlattığı kadarıyla vakıf oluyordu. Polislerin bağırmalarını, arkadaşlarının çığlıklarını hemen okulun karşısındaki yurdun balkonundan işitiyordu. Polis zaman zaman kaba kuvvet sergiliyordu. Genç kız bu yüzden olayları kaldığı yurdun balkonundan dinlemeye çalışıyordu.

O günlerde T ailesinden de çok destek görmüyordu. Bir kısmı başını açıp okula devam etmesini bir kısmı ise açmayıp davasına sahip çıkmasını istiyordu. 'Pazartesi'den itibaren başını açanlar okula alınacak, açmayanlar ise alınmayacak' emri gelince, T okulu bırakıp evine döndü. Her şeyin bittiğini düşündü. Psikolojik olarak problemler yaşadı. Bir özürlü ancak okuyarak kendini yetiştirebilirdi ve bir yerlere gelebilirdi ama vicdanında Allahü Teâlâ'nın emri daha ağır basıyordu. Bir taraftan da 'Bu kadar emek boşa gitmemeli, okumalıyım.' diyor manevi yönden yıpranıyordu. Maddi manevi büyük sıkıntılar çekti. İçini kemiren bir şeyler vardı. Başını açmanın kendisi için hayırlı olmayacağını düşünüyordu.

Öğrenciler 'Yok' Sayılıyor

20 gün sonra eve telefon geldi. Okuldan arıyorlardı. Okuldaki problemlerin çözüldüğünü, olayların durulduğunu ve okula devam edebileceğini söylediler. Sevinçle okuluna döndü. Eğitimine kaldığı yerden başlamıştı; ama sorunlar hâlâ devam ediyordu. "Problemler çözüldü." denmişti; ama başörtülü öğrenciler yoklama defterine 'yok' yazılıyordu. Devamsızlıktan sınıfta kalma durumu söz konusuydu.

Sıkıntılar bitmeyince T'yi 'gözden uzakta bir yerlere gitme ve okulunu orada bitirme' düşüncesi sardı. Çünkü merkezi okullar pilot bölge seçilmişti. İstanbul dışında veya kıyıda köşede kalmış bir okulda bu tür olaylar daha az olur diye düşünmeye başladı. Bu arada lise 2'nin ortalarına gelmişti. Sorunlar bu şekilde devam edince kaydını aldırmaya karar verdi.

Kısa bir araştırmadan sonra öğretmenleri ve çevresindekilerin de yardımıyla en uygun okulun İstanbul'da şehir merkezine yakın bir İmam Hatip lisesi olduğuna kanaat getirdi. Çünkü burası daha sakin ve gözden uzaktı. Devam problemini de çözdü. Ve nakil yaptırdı. T, burada bir süre başörtüsü problemi yaşamadı; ama okul değiştirdiğinden dolayı ortama alışmak zor oldu. Ders başarısında düşme oldu. Burada karma bir eğitim vardı. Oysa geldiği okulda sadece kız öğrenciler bulunuyordu. Lise 2'yi burada bitirdi. Lise 3'e başladığında sorunlar burada da başladı. Çünkü İstanbul genelinde Vali Erol Çakır'ın talimatıyla hiçbir başörtülü öğrenciye müsaade edilmemesi isteniyordu.

Öğrenci ve velileri kolluk kuvvetleri ile karşı karşıya getiren olaylar, İstanbul Valiliği'nin 12 Şubat 2002 tarihli ve B.08.4.34.00.23.-Orta Sor.410/1200 sayılı yazısı ile imam hatip liselerinde kılık kıyafet yönetmeliğine uyulması ve uymayan öğrencilerin okullara alınmayarak çıkarılmasının istenmesi üzerine başladı. Başörtülü öğrenciler polis tarafından okul girişlerinde ve okulların bulunduğu cadde veya sokak girişlerinde engelleniyor,

okul binasına yaklaştırılmıyor, okul bahçesine, binalarına ve sınıflarına alınmıyordu. Hatta çok sayıda öğrenci kelepçelenerek göz altına alınıyordu.

Vali Erol Çakır'ın bir ay içinde okullara gönderdiği iki ayrı emir aynen şöyleydi:

T.C. İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü
ÖZEL
SAYI:B.08.4.MEM.4.34.00.23.Orta Sor.410/1200
KONU: İlimiz İmam Hatip Liselerinde Kılık-Kıyafet Yönetmeliğine Uyulması

12 Şubat 2002

.... KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

İlimizdeki İmam-Hatip Liselerine kayıt olacak öğrencilerin Kılık Kıyafet Yönetmeliğine uygun davranmaları konusunda öğrenci velilerinden dilekçe alınması için okullarımıza dilekçe örneği gönderilerek, velilerden dilekçeler alınmak suretiyle öğrencilerin okullara kayıtları yapılmıştır. Ayrıca 04/10/1999 gün ve 7289 sayılı yazı ile de bu uygulamanın izlenmesi istenilmiştir.

Ancak öğrencilerimizden az da olsa bazılarının "Kılık Kıyafet Yönetmeliği" kurallarına uymadıkları konularında duyumlar alınmaktadır. Öğrencilerin bu davranışlarının bilinçsiz bir hareket olmadığı, geçen süre içerisinde kurallara aykırı davranışları sürdürmelerindeki ısrardan anlaşılmaktadır. Böylece başörtülü vaziyette okula gelip okul içerisinde ve derslerde dolaşmaları, "Kılık Kıyafet Yönetmeliği" hükümlerini tanımamak şeklinde

eğitim öğretim sistemine yönelik bir eylem olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu itibarla konu hakkında gerekli hassasiyeti göstermeyen, müsamaha eden, göz yuman okul müdürleri ve sorumlu öğretmenleri hakkında görevden uzaklaştırma dahil her türlü cezai-idari ve inzibati işlem yapılmasını, özellikle İmam-Hatip Liselerinde olmak üzere; genelde bütün okullarımızda eğitim öğretimi olumsuz etkileyen yasal olmayan uygulamalara zemin teşkil etmesi bakımından okul, dernek, vakıf ilişkisi kesilecek, okul içerisinde dernek, vakıf vs. büro mekan temsilcilik bulundurulmayacak, ayrıca öğrencileri ve eğitim ortamını olumsuz etkileyecek olan her türlü sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler dahil olmak üzere okul ve okul mücaviri pansiyon, yurtlar ile dernek, vakıf ilişkisi olmayacaktır.

Yukarıda anılan hususlar ve konunun arz ettiği önem dikkate alınarak öğrencilerimizin eğitim öğretim sistemimize kazandırılması için gerekli tüm önlemlerin alınması; "Kılık Kıyafet Yönetmeliği" kurallarına aykırı davranmayı sürdürmekte ısrarlı olan öğrenciler okula alınmayarak çıkarılmalı ve haklarında "Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği" hükümlerine göre herhangi bir gecikmeye mahal vermeden gerekli disiplin yaptırımlarının uygulanması gerekli hassasiyeti göstermeyen yönetici öğretmen ve tüm ilgili şahıslar hakkında gecikmeden yasal işlemlerin yapılması suretiyle sonuçtan Valiliğimize bilgi verilmesini önemle rica ederim.

İmza
Erol Çakır
İstanbul Valisi

T.C. İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü
SAYI: B.08.4.MEM.4.34.00.12-510/907
KONU:Öğrenci Disiplin ve Devamsızlık İşleri

12/03/2002

.... KAYMAKAMLIĞI
(İmam Hatip Lisesi Bulunan Kaymakamlıklar)

İLGİ: a) Milli Eğitim Bakanlığı ile Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık Kıyafetine İlişkin Yönetmelik

b) Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği

c) Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliği

d) Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumları Yönetmeliği

e) Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumları Yönetmeliği

İmam Hatip Liseleri, Milli Eğitim sistemimiz içinde yer alan meslek liseleridir. Bu okullarda okuyan tüm öğrencilerimizi, Türk Milli Eğitiminin Genel Amaç ve Temel İlkeleri doğrultusunda; ülkemize ve ailelerine kazandırmak, geleceklerini kurtarmak ve onları ülkemize yararlı insanlar olarak yetiştirmek temel amacımızdır. Bu çerçevede, öğrencilerimizin de ilgili kanun, yönetmelik, yönerge ve emirlere uymaları gerektiği bir gerçektir.

Ancak İmam Hatip Liselerimizin bir kısmında okuyan bazı kız öğrencilerimizin, kılık-kıyafet hükümlerine uymadıkları, bunu toplu olarak yaptıkları, kuralları tanımama iradesini bilinçli

olarak açıkça gösterdikleri, okul dışından konuyu istismar eden bazı çevrelerce desteklendikleri, onların siyasi veya ideolojik amaçlı yönlendirmeleri doğrultusunda okul içi ve dışında hareket ettikleri, yönetici, öğretmen ve kendileri gibi düşünmeyen öğrencileri baskı altında tuttukları, ayrıca evlerinden çıkıp okula geldikleri halde kendilerini desteklemek isteyen bazı erkek öğrencilerle birlikte derslere girmedikleri tespit edilmiştir.

Bu okullarda okuyan öğrencilerimiz, okula kayıt sırasında kuralları bildiklerini ve uyacaklarını yazılı olarak taahhüt etmişlerdir. Ancak, bir kısım öğrencilerimiz kuralları tanımama iradesini ortaya koyarak, kurallara uymadan eğitimlerini sürdürmek talebini, kendilerini ideolojik amaçlarla destekleyenlerle birlikte ifade etmiş ve bunu eylemleri ile göstermişlerdir.

25/10/1982 tarih ve 17849 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, Milli Eğitim Bakanlığı ile Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık Kıyafetine İlişkin Yönetmelik'in değişik (12/a) maddesinde, "... okul içinde baş açık, saçlar temiz ve düzgün taranmış ..." denilerek kız öğrencilerin okul içinde başlarının açık olacağı hükme bağlanmıştır.

Bu durumun istisnası olarak da anılan yönetmeliğin (13/c-ı) maddesinde, "İmam Hatip Liselerinde kız öğrenciler yalnız Kuran-ı Kerim ders saatlerinde başlarını örtebilirler." denilmiştir.

31/01/1985 tarih 22188 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği hükümleri uyarınca, İmam Hatip Lisesi öğrencisi olan kızının başörtüsünün çıkarılması nedeniyle, söz konusu yönetmeliğin iptali için bir öğrenci velisinin açtığı dava sonucunda Danıştay 8. Dairesi 1994/484 sayı ile verilen kararında; davanın reddine karar vererek iptal istemini reddederken, "Okullarda sergilenen bu tutumun Cumhuriyetin temel ilkelerine karşı bir dünya görüşünün simgesi olduğunu" kabul etmiştir.

Bu nedenlerle, gerek kılık-kıyafet yönetmeliği hükümlerine aykırı davranan, gerekse okula devam etmeyen öğrenciler hakkında, ilgililerce yapılacak iş ve işlemlerde, okullar arasında uygulama birliği sağlamak, bu okullarda huzurlu bir eğitim ortamı temin ederek konunun ilimiz gündeminden bir daha problem teşkil etmeyecek şekilde uzaklaştırılmasının yolunu açmak ve öğrencilerimiz ile ailelerinin tamamına mevzuatımız çerçevesinde, güvenli çalışan bir eğitim sisteminin nimetlerinden istifade imkanı vererek onların tümünü kazanmak gerekmektedir.

Bu amaçla, İmam Hatip Liselerimizde;

a) Okul öğrencileri kurallar konusunda bilgilendirilmelidir.

b) Kurallar; sınıflarda, okul bahçesi, kantin, spor salonu, laboratuar kütüphane gibi öğrencilerin toplu olarak faydalandıkları tüm mekanlarda eksiksiz uygulanmalıdır.

c) Gerek sınıflarda, gerekse okul içinde toplu olarak kullanılan mekanlarda kurallara uyma konusu, İlçe Kaymakamları ile İl ve İlçe Milli Eğitim yetkilileri (müfettişler dahil) tarafından kısa aralıklarla denetlenmelidir.

d) Kuralların ihlal edildiği görüldüğünde; ilgili öğrenci veya öğrenciler ikaz edilmekle birlikte bu husus tutanak ve diğer imkanlarla tespit edilmeli, bu öğrenciler diğer öğrencilerden uzaklaştırılarak eğitimin aksatılmaksızın devamı sağlanmalıdır.

e) Öğrencilerin, kurallara uymaları davetine yapılan ihlal tespitleri, derhal okul yönetimine rapor edilmelidir. Eğitimin aksatılmaksızın devamı amacıyla kendilerine verilen diğer talimatlara uymama iradesini herhangi bir şekilde ortaya koymaları (itaatsizlik, sözlü veya fiili eylem, gibi) durumunda da hiyerarşik düzen içinde Cumhuriyet Başsavcılığına, güvenlik kuvvetlerine veya İl ve İlçe yöneticilerine durum intikal ettirilmelidir.

Bu durumda disiplin suçu yanında Cumhuriyet Başsavcılığınca eğitim-öğretimi engelleme konusunun da kovuşturulması temin edilmelidir.

f) Öğrencilerin ferdi veya toplu olarak kurallara uymama, okul yönetici ve öğretmenlerinin talimatlarına itaat etmeme iradesini ortaya koymaları durumunda, her kademedeki disiplin kuralları derhal, en seri şekilde, hiçbir gecikmeye meydan verilmeksizin harekete geçirilmeli ve konu görüşülerek gerekli kararlar alınmalıdır.

Disiplin kurallarının karar vermelerine kadar geçen süreçte, suç temadi ettiğinden (suç teşkil eden eylem aralıksız devam ettiğinden) ve bu da eğitim-öğretim ortamı ile huzur ve güvenliği (kılık-kıyafet konusunda Cumhuriyetin temel ilkelerine karşı bilinçli ve toplu bir davranış söz konusudur) ciddi olarak ihlal ettiğinden; yönetmeliğin (Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği) 48.maddesi işletilerek disiplin kovuşturması tamamlanıncaya kadar, ihlalde bulunan öğrenciler geçici olarak okuldan uzaklaştırılmalıdır.

g) Kuralları tanımama iradesini ferdi veya toplu olarak gösteren ve buna rağmen eğitimlerine devam etmek isteyen öğrencilerin veya aileleri ile kendilerini siyasi veya ideolojik amaçlı destekleyenlerin, okul bahçesi, okul önü ya da okulun yakın çevresinde toplanmaları mutlaka engellenerek onların okuldaki eğitimi veya okulda eğitim yapan öğretmen veya öğrencileri etkilemeleri kesin olarak önlenmelidir.

h) Devamsızlık yapan öğrenciler ile devamsızlık yaptıkları halde bunu sağlık raporlarına bağlayan öğrenciler, okul yönetimlerince dikkatle takip edilerek mevzuatın gerekleri eksiksiz yerine getirilmelidir. (Gerçeğe aykırı sağlık raporu düzenleyen doktorlar ilçe kaymakamlığına bildirilmelidir)

ı) Devamsızlık gösteren veya bunu eyleme dönüştüren öğrenciler hakkında yapılacak işlemler konusunda Milli Eğitim Müdürlüğünce okul idareleri bilgilendirilmeli ve talimatlandırılmalıdır.

j) Okul yönetici ve öğretmenleri ile idari ve mesleki toplantılar yapılarak; kendileri uygulama birliği, meslek dayanışması, kurallar ve uygulama konusunda aydınlatılmalıdır.

k) Milli Eğitim Müdürlüğü, ihtiyaca göre bu tedbirleri geliştirmeli ve yenilerini ilave etmelidir.

Bu suretle; İmam Hatip Liselerimizde sağlanmış olan sağlıklı eğitim ve öğretim ortamının devam ettirilmesi, çocuklarımızın ülkemize ve ailelerine kazandırılması, onların bir kısmının siyasi veya ideolojik bağlantılardan kopartılarak Aziz Atatürk'ün çağdaşlık projesine katkı sağlayacak şekilde yetiştirilmelerinin temin edilmesi, kurallara uyma alışkanlığı kazandırılması ve geleceklerinin kurtarılmasının mümkün olacağı değerlendirilmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

İmza
Erol Çakır
İstanbul Valisi

DAĞITIM:
Gereği:
Kaymakamlıklara
(Süratle İHL'lere duyurulacaktır)
İl Emniyet Müdürlüğüne

BİLGİ:
Milli Eğitim Bakanlığına
İçişleri Bakanlığına
Cumhuriyet Başsavcılığına

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.08.0.APK.0.03.01.00-360/ 105   12/1/1998

KONU : Kılık ve Kıyafet

İSTANBUL VALİLİĞİNE

GENELGE: 1998/ 04

Son zamanlarda basın-yayın organlarında. Bakanlığımıza bağlı okullarda görevli öğretmen ve diğer görevlilerle öğrencilerin Kılık Kıyafet Yönetmeliğine uymadıkları, derslere sözkonusu yönetmelik hükümlerine uygun kıyafetle katılmadıkları şeklinde haberler yer almaktadır.

" Milli Eğitim Bakanlığı ile Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık ve Kıyafetlerine İlişkin Yönetmelik" 22.7.1981 gün ve 8/3349 sayılı, "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetlerine Dair Yönetmelik" 16.7.1982 gün ve 8/5105 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulmuştur.

Bu yönetmeliklerde okul ve kurumlarımızda çalışan yönetici, öğretmen ve diğer görevlilerle öğrencilerin; Atatürk inkılâp ve ilkelerine uygun, uygar, aşırılığa kaçmayacak şekilde sade bir kılık ve kıyafette birlik, bütünlük içinde bulunmaları; öğrencilere kılık kıyafet yönünden uygun tavır, tutum ve alışkanlıklar kazandırılması öngörülmüştür.

Milli Eğitim Bakanlığı ile Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık ve Kıyafetlerine İlişkin Yönetmeliğin 12. maddesinin (c) fıkrasında "İmam Hatip Liselerinde kız öğrenciler yalnız Kur'anı Kerim ders saatlerinde başlarını örtebilirler." hükmü yer almıştır.

İlinizde Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarımızdaki yönetici, öğretmen ve diğer görevlilerle öğrencilerin kılık kıyafette birlik, bütünlük, uyum ve düzenin sağlanması amacıyla ilgili yönetmeliklerin hükümlerine uymaları gerekmektedir.

Konunun buna göre değerlendirilerek gerekli önlemlerin alınmasını, aksi tutum içinde olanlar hakkında yasal işlem yapılmasını rica ederim.

[illegible]
337 18 OCAK 1998

Hikmet ULUĞBAY
Milli Eğitim Bakanı

Başını Açmamak İçin Okul Okul Dolaştı

Bu emirlerden sonra diğer başörtülü öğrenciler gibi T de okula alınmadı. T, son sınıfa kadar gelmişti. 4 ay gibi kısa bir süre sonra okulunu bitirecekti ama şartlar buna engel oluyordu. T, İstanbul dışında bir şehirde okulunu bitirebileceğini düşündü. Bazı tanıdıklarının da yardımıyla hemen araştırma yaptı. Barınma problemi yaşamayacağı ve İstanbul'a çok uzak olmayan bir vilayette okulu bitirebileceği fikri ağırlık kazandı. Burada tanıdığı insanlar vardı ve kalacak yer problemi yoktu. Yakınlarıyla bu vilayete giderek araştırma yaptı. Orada İmam hatip lisesi müdürü ile görüştüler. Müdür, İstanbul'daki okullardan öğrenci tasdiknamesi kabul edemeyeceğini, çünkü İstanbul'un pilot bölge seçildiğini, buradan gelen bir öğrenciyi kabul etmesi durumunda sıkıntı yaşayacağını söyledi. Ancak İstanbul dışında başka bir şehir olursa kabul edebileceğini belirtti. Aslında müdürün konuşmalarında T'yi başından savmak istediği izlenimi doğuyordu. Bu gerekçeyi bahane gösterdi. Bunun üzerine T, kısa süreliğine başka bir şehre gidip oradan bu vilayete gelmeyi düşündü. Müdüre yeniden sordu: "Başka bir şehirde kısa süreliğine kayıt yaptırsam ve sonra gelsem okula alır mısınız?" Müdür, "Hele bir gidin, başka okula kayıt yaptırın. Gelince görüşürüz." dedi.

Görme engelli genç kız, iyi niyetli bir öğretmenin yardımıyla İstanbul'dan tasdiknamesini aldı. İç Anadolu bölgesindeki vilayete gitti. Orada imam hatip lisesine kayıt yaptırdı. Burada da başörtülü öğrencilerin derslere girmesine izin verilmiyordu. Ancak T, okul yönetimine kısa süre sonra gideceğini ve psikolojik olarak başını açmaya hazır olmadığını söylüyor, durumu idare ediyordu. T, bu vilayette kısa süreliğine tanıdığı bir ailenin yanında kaldı; ama ortam çok yabancıydı. Kimse yardım etmiyordu. Geçirdiği 3 gün 3 yıl gibi gelmişti. Sınıftaki öğrencilerin hepsinin başı açıktı. Ama

O öğretmenlerine sürekli psikolojik olarak hazırlıklı olmadığını, bir sonraki ders düşüneceğini ifade ediyordu. Yeni geldiği için de kimse bir şey demiyordu.

GİZLİ

T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
A N K A R A

İSTH : 3590- -00/İKK ve Güv.D.İç İsth.Ş.( ) HAZİRAN 2000
KONU : İrticai Faaliyetler

MİLLİ GÜVENLİK KURULU GENEL SEKRETERLİĞİNE

Konya/Selçuklu Anadolu İmam Hatip Lisesi'ndeki irticai faaliyetler ile ilgili elde edilen bilgilerden;

1. Öğrencilerin derslere çağdaş olmayan kıyafetlerle girdiği,

2. Milli Güvenlik Derslerine genel mevcudun %40-45'inin girdiği, diğerlerinin özellikle derse girmediği,

3. Öğrencilerin meslek dersleri hariç diğer derslerde de türbanlarını çıkarmamaları konusunda telkin ve baskı yapan öğretmenlerin olduğu,

4. Selçuklu Kaymakamlığı tarafından zamanlı ve zamansız olarak herhangi bir denetleme yapılmadığı öğrenilmiştir.

Arz ederim.

GENELKURMAY BAŞKANI NAMINA

Prj.Sb.Top.Yb.F.ENGİN
Ş.Md.Kur.Kd.Alb.B. DAĞSALI
D.Bşk.Tümg. F. BÜYÜKCİVELEK

Fevzi TÜRKERİ
Korgeneral
İstihbarat Başkanı

GİZLİ

T, 3 gün sonra tasdiknamesini alıp yeniden İstanbul'a yakın olan vilayete geldi. Okul müdürü T'yi görünce şaşırmıştı. Çünkü T'nin evraklarını tamamlayamayacağını düşünmüştü. İş ciddiye binince okul müdürü başvuruyu reddetti ve T'yi okula alamayacağını belirtti. T'nin umutları iyice tükenmeye başlamıştı. Vilayetteki diğer imam hatip liselerini de dolaştı. Hiçbirinden yardım görmedi. Kalacak yeri olduğu için bu vilayette okumak için ısrar ediyordu. Son olarak ilçede otobüsle 45 dakikada gidilebilen bir imam hatip lisesi daha bulunduğunu söylediler. 'Çıkmayan candan ümit kesilmez diyerek' yola koyuldular. İlçeye vardıklarında okul müdürü çok iyi niyetli davrandı. Görme engelli bir öğrencinin okuma mücadelesi onu da duygulandırmıştı. T, 'Kabul eder mi etmez mi?' diye düşünürken, okul müdürü ona, nerede kalacağını sordu. T'nin mutluluğuna diyecek yoktu. Sevinç çığlıkları atıyordu. Sonunda okuyabileceği bir yer bulmanın coşkusunu doyasıya yaşadı.

Genç kız okula kaydını yaptırdı. İlçede kalacak yeri yoktu. Bu yüzden vilayette bir yurtta kalıyordu. Her sabah kaldığı yurtta, sabah namazı vaktinden önce kalkıyor, bir arkadaşı onu yarım saatlik yürüme mesafesinde bulunan otobüs durağına getiriyor ve otobüsle de 45 dakika süren bir yolculuktan sonra okuluna geliyordu. Aşağı yukarı 4 ay sabah akşam böyle devam etti. Kendisine her sabah arkadaşı Hacer yardım ediyordu. Görme engelli bir insan için bu durum katlanması çok güç bir durumdu.

T, arkadaşı hakkında şöyle düşünüyordu: "Allah razı olsun ondan. Bir insanın herhalde kardeşi bile bunu yapmazdı. Bana çok yardımcı oldu. Ben hep Allah'a "Rabbim beni sevdiğin insanlarla karşılaştır" diye dua ediyordum. Allahü Teâlâ dualarımı kabul etti. Rabbim isteğimi geri çevirmedi."

4 aya yakın süre acı tatlı hatıralarla geçti ve T mücadelesinde başarılı oldu. Engelli bir kişinin Türkiye'de okuması çok güçtü; ancak okumak isteyen görme engelli genç kızın yaşadığı

trajik hadiseler, Türkiye'de bir dönem yaşanan akıl almaz olayların cereyan ettiği yıllar olarak tarihin sayfaları arasında yerini aldı.

T, üniversiteyi de okumak istiyordu. Ancak üniversitede de başörtüsü yasağıyla karşılaşacağını biliyordu. Bu yüzden "yurtdışında okuma" düşüncesi vardı. Bazı sivil toplum kuruluşlarından burs bulabileceğini düşünüyordu. Ancak genç kız liseyi bitirdikten 1 ay sonra babasını kaybetti. Ailede erkek evlat yoktu ve birinin çalışması gerekiyordu. Babasını kaybeden genç kız artık okumaya cesaret edemedi. Çalışmaya başladı. O şimdi görme engelli öğrencilere Kur'an-ı Kerim dersleri veriyor ve aynı zamanda onların kitaplarını basıyor.

İşte bir imam hatipli öğrencinin okuma mücadelesi. Süreç içinde bir kesim kendilerini belli başlı hedeflere kilitlemişti. Bunlardan biri imam hatip liseleri, diğeri ise başörtüsüydü. Bu iki konu, bir kesimin sinir uçları gibiydi. Dokunulduğunda ayağa fırlıyorlardı. Refah Partisi'nin 1995'lerden sonra güçlenmesi ve bazı siyasilerin de tahrikleriyle bu okullar hedef oldu. Kimileri imam hatip liselerini 'siyasi İslam'ın filizlendiği yerler olarak gördü ve kuruluş amacı dışına çıktığını düşündü. Okul mezunlarının sadece imam-hatip olmasını isteyen bu kesim, dindar vali, dindar kaymakam veya dindar doktorun sakıncalı olacağı kanaatine sahipti. Bu okulları laik devlet yapısıyla bağdaştıramayanlar vardı. Ancak bu okullar tamamen halkın din eğitimi ihtiyacını karşılamaya yönelik açılmıştı. Aileler, çocuklarının dini eğitimle beraber normal lise derslerini de alarak sosyal hayatta topluma faydalı olmasını istiyordu. Üstelik yarısından fazlası dernek, vakıf veya diğer kuruluşlar tarafından yapılarak Milli Eğitim Bakanlığı'nın hizmetine sunulan bu okullarda, müfredattan öğretmen atamasına kadar her şey devletin denetim ve gözetimindeydi. Buna rağmen imam hatip liseleri 'sakıncalı' kurumlar arasında yer aldı.

Olağanüstü şartlar yaşayan Türkiye'de başörtüsü ve imam hatipte okuma mücadelesi veren görme engelli T'nin yaşadıkları ise dönemin şartlarını ileride anlamak isteyenler için tarihe not edildi.

MÜDÜRÜN KALBİNİ OKUYAN HAKİM VE MÜFETTİŞ!

Ünlü aktör Tom Cruise'un başrollerini oynadığı ve 2003 yılında Oscar ödülüne aday gösterilen bir film vardı: The Minority Report (Azınlık Raporu). Bilimkurgu türü bu film, Steven Spielberg tarafından sinemaya uyarlanmıştı. Film, 2054 yılında Amerika'nın başşehri Washington DC'de yaşananları konu ediyordu. O dönemde polis teşkilatında Pre-Crime (Suç Öncesi) adı altında bir birim kurulmuştu. Filme göre, genetik araştırmalar yapan bir bilim kadını, genetik hata sonucu insana benzeyen fakat gelecekte yaşanacak hadiseleri önceden görme özelliğine sahip canlıların meydana gelmesine sebep olmuştu. İşte dönemin polis teşkilatı da canlıların bu özelliklerinden yararlanarak gelecekte yaşanacak suçları, cinayetleri olaylar yaşanmadan öğreniyor ve Suç Öncesi Birimi tarafından cinayeti işleyecek kişi fiili gerçekleştirmeden yakalanarak cezaevine konuyordu. Cinayetleri, işlenmeden önce fark edip suçluları yakalayan bu özel polis birimi sayesinde 6 yıl boyunca herhangi bir cinayet vuku bulmamıştı. Ancak bir gün her şey tersine dönmüş, dedektif John Anderton (Tom Cruise) suçlu görünmüştü. Cinayet işleyenleri yakalayan polis biriminin başındaki dedektif de (avcı) artık av konumuna geçmişti.

28 Şubat sürecinde yaşanan bazı olaylar var ki; aynen Azınlık Raporu filmindeki gibi insanları suç işlemeden suçlu gibi cezalandırdı. İnsanların kafasından geçenler adeta okunmuş,

düşüncesinin ne olduğuna kanaat getirildikten sonra infaz emri verilmişti. Daha sonraları siyasi literatüre 'niyet okuyucuları' olarak geçen bu insanlar kendinden olmayan veya farklı düşünen kişilere hayat hakkı tanımıyordu.

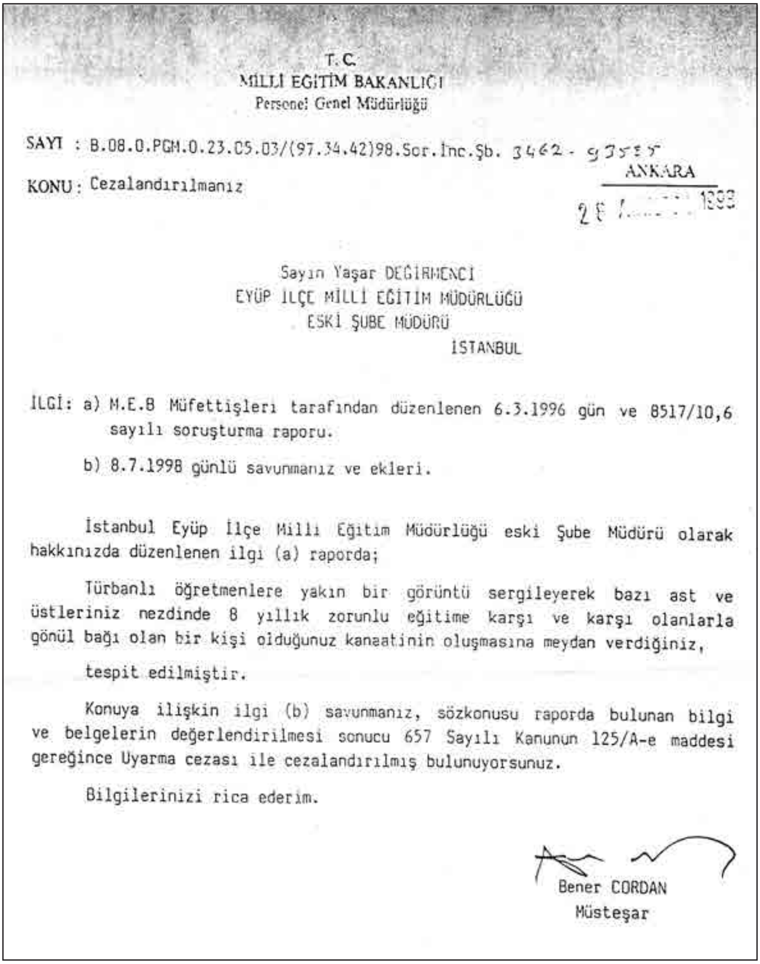
Bunun en trajik örneklerinden birini de İstanbul'un Eyüp İlçesi Milli Eğitim Müdürlüğü'nde yöneticilik yapan Yaşar Değirmenci'nin başına gelenler oluşturuyor. Yaşar Değirmenci'nin yaşadıkları aslında bütün baskıcı rejimlerde görülen vakalardandı. Bu olayı anlatmadan önce Arnavutluk'ta yıllarca görev yapan bir arkadaşımın naklettiği bir hadiseyi paylaşmak istiyorum. Arnavutluk medyasına yansıyan olay şöyle:

Enver Hoca'nın komünist rejiminde herkes baskı altındadır. Bu psikoloji içinde jurnalcilik ileri düzeye ulaşmıştır. Halktan biri sabah kalktığında komşusu ile gece gördüğü bir rüyayı paylaşır. Arnavut vatandaş rüyasında Arnavutluk ile Yunanistan'ın savaş yaptığını ve bu savaşta mağlup olduklarını üzülerek söyler. Aradan saatler geçmemiştir ki Enver Hoca'nın askerleri vatandaşın kapısına dayanır. Yaka-paça, derdest edip hapishaneye götürürler. Bir süre sonra sorgu başladığında vatandaş suçunu öğrenir. Askerler kızgın ifadelerle: "Sen nasıl olur da rüyanda bizim yenildiğimizi görürsün!" demiştir.

Jurnalcilik Başlıyor, Fırsatçılara Gün Doğdu

Süreç içinde bazı insanlar aynen Komünist Enver Hoca iktidarında olduğu gibi ortaya çıkan tabloyu fırsat bilmiş, kendi ideolojileri doğrultusunda veya menfaatleri gereği insanları karalama kampanyası başlatmıştı. İsimsiz, imzasız şikayet dilekçeleri havada uçuşuyordu. Birbirinin fikrini beğenmeyen fırsatçılara gün doğmuştu. Yaşar Değirmenci de önce Genelkurmay dahil olmak üzere güvenlik birimlerine, arkasından Milli Eğitim Bakanlığı'na şikayet edildi. Şikayet konusu 'başörtülü öğretmenlere yakınlık' ve '8 yıllık kesintisiz eğitim karşıtlığı' gibi o günün

moda suçlamalarıydı. Normalde kanun gereği isimsiz, imzasız dilekçeler kale alınmazdı ama Milli Eğitim Bakanlığı müfettişleri isimsiz, imzasız, art niyetli olduğu belli olan bu dilekçeleri işleme koydu. Değirmenci hakkında bir rapor düzenledi. Arkasından cezalandırılması istemiyle Müsteşar Bener Cordan'a ilettiler. Değirmenci'ye, bu rapor doğrultusunda Müsteşar Bener Cordan imzasıyla bir ceza yazısı geldi.

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

SAYI : B.08.0.PGM.0.23.05.03/(97.34.42)98.Sor.İnc.Şb. 3462 - 93535

ANKARA

KONU : Cezalandırılmanız

28 /...... 1998

Sayın Yaşar DEĞİRMENCİ
EYÜP İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ESKİ ŞUBE MÜDÜRÜ
İSTANBUL

İLGİ: a) M.E.B Müfettişleri tarafından düzenlenen 6.3.1996 gün ve 8517/10,6 sayılı soruşturma raporu.

b) 8.7.1998 günlü savunmanız ve ekleri.

İstanbul Eyüp İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü eski Şube Müdürü olarak hakkınızda düzenlenen ilgi (a) raporda;

Türbanlı öğretmenlere yakın bir görüntü sergileyerek bazı ast ve üstleriniz nezdinde 8 yıllık zorunlu eğitime karşı ve karşı olanlarla gönül bağı olan bir kişi olduğunuz kanaatinin oluşmasına meydan verdiğiniz,

tespit edilmiştir.

Konuya ilişkin ilgi (b) savunmanız, sözkonusu raporda bulunan bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi sonucu 657 Sayılı Kanunun 125/A-e maddesi gereğince Uyarma cezası ile cezalandırılmış bulunuyorsunuz.

Bilgilerinizi rica ederim.

Bener CORDAN
Müsteşar

Değirmenci, neden böyle bir soruşturma geçirdiğine bile anlam verememişti; ancak ceza yazısını okuduğunda daha da şaşırdı. 28 Ağustos 1998 tarihli resmi yazıda aynen şunlar yazıyordu:

"Türbanlı öğretmenlere yakın bir görüntü sergileyerek bazı ast ve üstleriniz nezdinde 8 yıllık zorunlu eğitime karşı ve karşı olanlarla gönül bağı olan bir kişi olduğunuz kanaatinin oluşmasına meydan verdiğiniz tespit edilmiştir. Konuya ilişkin savunmanız, söz konusu raporda bulunan bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi sonucu 657 sayılı Kanunun 125/A-e maddesi gereğince uyarma cezası ile cezalandırılmış bulunuyorsunuz. Bilgilerinize rica ederim."

Suçlama ilginçti. 'Gönül bağı', 'Görüntü sergilemek', 'Kanaat oluşmasına meydan vermek' gibi hepsi de hukuki prensiplere uymayan, somut delillere dayanmayan, tamamen muğlak ifadeler. Birilerine yakın görüntü nasıl sergilenir? Bunun ölçü birimi var mıdır? Hangi davranışta bulunursanız bu yakınlık olur veya hangi davranışta bulunmaz iseniz bu, uzaklığı ifade eder? Bir insanın gönül bağını neyle ölçersiniz? Yüreğini açıp içine mi baktınız? Kalbinden geçenleri mi okudunuz? Beynine girip, düşüncelerini mi test ettiniz? Bir kalpmetre bulundu da kimsenin haberi mi yoktu?

Değirmenci, cezalandırılmıştı ama bahsi geçen soruşturma raporunda müfettişler bir tane bile somut delil ortaya koymamışlardı. Hangi başörtülü öğretmene iltimas geçilmişti? Başı açık olanlara farklı, başörtülü olanlara farklı mı davranılmıştı? 8 yıllık kesintisiz eğitim kararıyla ilgili hangi muhalefeti yapmıştı? Gerçekten 8 yıllık eğitime karşı mıydı? Bunu ifade eden bir söz söylemiş, bir davranış gerçekleştirmiş miydi? Bu sorulara cevap mahiyetinde hiçbir veri yoktu. Değirmenci, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan ne emir gelmişse onları bir devlet memuru ciddiyeti ile uygulamıştı. Müfettişlerin dayanak noktaları sadece isimsiz, imzasız gönderilen şikayet dilekçelerinden ibaretti. Cezaya dayanak

gösterilen konularla ilgili Yaşar Değirmenci daha önce savunmasını vermişti ama bu savunmanın dikkate alınmadığı belliydi.

O savunmada şu ifadeler vardı:

"Belirtilen yazı, 'Türbanlı öğretmenlere yakın bir görüntü sergilemek' ve '8 yıllık eğitime karşı olmak ve karşı olanlarla gönül bağı olmak kanaatinin oluşmasına meydan vermek' suçlamalarını kapsamaktadır. Suçlamak için kullanılan tabirler, 'gönül bağı olmak', 'kanaat oluşmasına meydan vermek, 'yakın görüntü sergilemek' gibi müşahhas hiçbir delile ve delalete sahip bulunmayan; Anayasa ve yasaların, özellikle 657 sayılı Memurin Kanunu ve ilgili mevzuatın suç, kusur, ihmal, kasıt gibi tanımlar hakkında asla öngörmediği bir müphemiyet, belirsizlik ve hatta anlam boşluğu ifade etmektedir. Savunma konusu yapmam istenilen yazıda şahsımla ve görevimle ilgili tek bir somut suçlama delili yer almamış; bir tek olumsuz eylem, uygulama, müşahhas beyan örneği gösterilmemiş, şahsıma aidiyeti delillendirilmemiş, bir tek ima, zımmi tavır ve yorum olgusu dahi ortaya konulamamıştır.

'Türbanlı öğretmenlere yakın görüntü sergilemek' deniyor. Bir benzerlik tabiaten bahis konusu edilemeyeceğine göre nasıl bir yakın görüntü kast olunuyor? 'Teşvik, himaye, iltimas, kayırma' denilmiyor; çünkü böyle bir durum yoktur, olmamıştır, olamaz da. Durumu, konumu, cinsiyeti ne olursa olsun; ben görevimin ifası ile ilgili olarak Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurumumuzla alakalı bütün öğretmenlerine Anayasa, yasa ve diğer mevzuatın emrettiği gibi davranmışımdır. Tersine bir tek delil gösterilemez. Bir devlet memuru kanunlar ve mevzuat hakkında ne düşünürse düşünsün, onları harfiyen uygulamak zorundadır. Bu yükümlülük her seviyedeki kamu görevlisi için geçerlidir. Hiç kimse gönlünün ve zihninin içinde varolduğu zannedilen şeylerle yargılanamaz, suçlanamaz. Aynı zamanda hiç kimse, bazı kişilerin gönlünde ve zihninde ne sebeple oluştuğu bilinemeyen kanaatlere yol açmakla

itham edilemez, o kanaatleri etkileyemez, değiştiremez. Zihnin, vicdanın, insafın, gönlün işleyişi yasalarla düzenlenemez. Bu bir eğitim konusudur. Bendeniz böyle bir misyonun naçiz gönüllüsü olmakla müftehirim. Öğretmenliğin ve eğitim yöneticiliğinin soyut yönü 'iyi insan, iyi vatandaş yetiştirmek' şeklinde özetlenerek, bu ideale bağlılıktan ibarettir.

Memuriyetim esnasında gerek bakanlığımız gerekse il ve ilçe yetkili makamlarımızca ödüllendirildim. 2 takdir, 7 teşekkür belgem bulunmaktadır. Memuriyetim müddetince hiçbir ceza almadım. Ayrıca bölümümle ilgili çalışmaları, gelişmeleri de yakından takip ederek kendimi yenilemekteyim. Zaman ve Değerlendirilmesi ismiyle Milli Eğitim Bakanlığı tavsiyeli inceleme, araştırma mahsulü bir kitabım bulunmaktadır.

Mesnetsiz iddialara ve yakıştırmalara itibar etmeyeceğiniz inancıyla gereğini arz eder, saygılar sunarım. 8.7.1998 İmza, Yaşar Değirmenci"

Hakim Bey, Farz Edin Kafamdan Sizi Öldürmek Geçti!

Yaşar bey, bu savunmasının işe yarayacağını düşünüyor ve bakanlıktan kendisini üzecek bir cezanın gelmeyeceğini tahmin ediyordu; ama yanıldı. Önce uyarma cezası aldı. Arkasından ilçe milli eğitim müdürlüğünde şube müdürü olarak görev yaparken bu gerekçelerle öğretmen olarak sürgün edildi. Ne yapacağını bilmiyordu. Suçlamalara bir anlam veremiyor, yapılan haksızlıklara tahammül gösteremiyordu. Hem mesnetsiz sebeplerle suçlanmış, hem de özlük hakları açısından mahrum edilmişti. Sonunda kendi kurumunu, yani Milli Eğitim Bakanlığı'nı mahkemeye verdi.

Yaşar Değirmenci, İstanbul 6. İdare Mahkemesi'ne başvuru dilekçelerini vermeye gitti. Dilekçeyi götürdüğü odada birkaç hakim bulunuyordu. İçlerinden biri dosyayı aldı ve içindekilere

göz attı. Hakim, Yaşar beyin dava istemini okuduktan sonra alaycı bir üslupla şunları söyledi:

- Kardeşim size öğretmenlik bile çok. Sizin memuriyetten atılmanız gerekir.

Zaten yaşadığı olaylara anlam veremeyen Yaşar Değirmenci, adalet aramaya gittiği kurumda hakim pozisyonundaki birinden bu sözleri duyunca daha da şaşırdı. Kararlarında yansız olması beklenen, kendisine bir başvuru yapıldığında yasalar çerçevesinde herkese eşit mesafede olması gereken hakim, düpedüz 'ihsas-ı rey' yapıyordu. Yani dava konusu olay hakkında taraf olduğunu gösteriyordu. Hakim, ideolojisi ve dünya görüşü çerçevesinde olayı değerlendiriyor ve kendisi gibi düşünmediğine kanaat getirdiği Yaşar beyi, yargılamadan mahkum ediyordu.

Hakimin bu tavrı karşısında şoke olan Yaşar bey, kendini toparladı ve ihsas-ı rey yapan hakime şöyle dedi:

- Hakim bey, farz edin ki şu anda benim kafamdan sizi öldürmek geçiyor. Beni cinayet suçundan dolayı mahkum mu edeceksiniz? Yapmadığım, işlemediğim ve olmayan bir suçtan dolayı neden böyle düşünüyorsunuz?

Yaşar beyin sert ses tonu karşısında, önce şaşıran ve böyle bir tepki beklemeyen hakim hemen karşı atağa geçti.

- Sen bir hakimle nasıl konuşuyorsun, böyle tavırlarla bir hakime hakaret edemezsin.

Bu diyalog, diğer hakimlerin de devreye girmesiyle kesildi ve sükunet havası oldu. Ancak hakim, kendisine karşılık verilmesini gururuna yedirememişti. Diğer hakimleri de şahit göstererek Yaşar Değirmenci hakkında 'Görevi başındaki hakime hakaretten' dolayı suç duyurusunda bulundu. Ancak diğer hakimler olayın büyütülmemesini ve tatlıya bağlanmasını istiyordu. Hakimle konuştular ve ikna ettiler. Böylece ihsas-ı rey yapan hakim suç duyurusunu geri aldı.

Hukukta önemli bir kaidedir: "İnsanlar niyetlerine göre değil, eylemlerine göre yargılanır." Demokrasilerde, eylem söz konusu olmadığı sürece en tehlikeli fikirlere bile tahammül gösterme düşüncesi vardır. Ancak, ideoloji gözlüğü takmış bu hakim bilinen en basit bu hukuk kuralını dahi unutmuştu.

Yaşar Değirmenci'nin davası bu mahkemede devam etti ve mahkeme 15 Kasım 1998 tarihinde kararını verdi. Mahkemenin verdiği kararda şu ifadeler yazıyordu:

"Dava konusu atama işlemi, bakanlığımız müfettişleri tarafından düzenlenen soruşturma raporunda getirilen idari teklife dayalı olarak 657 sayılı kanunun 71 ve 72. maddeleri uyarınca tesis edilmiş olup, işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır. Zira bakanlığımız müfettişleri tarafından düzenlenen soruşturma raporunda; adı geçenin türbanlı öğretmenlere yakın görüntüsü ile bazı ast ve üstleri nazarında 8 yıllık eğitime karşı ve karşı olanlarla gönül bağının olduğu kanaatinin oluşmasına meydan verdiği, böylece devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışlarda bulunduğu, ilgilinin aynı yerde sağlıklı ve verimli çalışma yapamayacağı sonuç ve kanaatine varılarak, disiplin yönünden uyarma cezası ile tecziyesine, idari yönden İstanbul ilinin diğer ilçelerinden birinde şube müdürü olarak görevlendirilmesi teklifleri getirilmiştir."

Bu kararla, mahkeme heyeti de somut delile dayanmayan muğlak cümlelerle suçlanan Yaşar Değirmenci'yi mahkum etmişti. Yaşar bey, olanlar karşısında bir şey yapamamanın acizliğini yaşıyor ve kendisini bu duruma düşürenleri Allah'a havale etmekten başka yol da bulamıyordu. Adalet dağıtması gereken hakim, taraf olmuş, hakkında olumsuz kanaatini kendisine söylemişti. Böyle bir adalet sistemi düşünülebilir miydi? Adalet sisteminde sorunlar yaşandığını, yargının siyasallaştığını, hakimlerin

baskı altında olduğunu o dönemde herkes söylüyordu. Çünkü 28 Şubat sürecinin önemli icraatlarından biri de hakimlerin Genelkurmay'a davet edilerek brife edilmesi olmuştu. Bu yüzden '8 yıllık kesintisiz eğitim' 'irtica', 'mürteci', 'din', 'başörtüsü' gibi kelimeler hakimlerde olumsuz çağrışımlar meydana getiriyordu. Yaşar bey bu hâdiseyi de öyle değerlendirdi ve sineye çekerek mahkemenin verdiği karar gereği en azından bulunduğu konumun öğretmen olarak değil de yönetici olarak devam edeceğini bekliyordu.

Mahkeme kararında ilçelerden birinde şube müdürlüğünün devam etmesi istendiği halde, Yaşar Değirmenci Milli Eğitim Bakanlığı'nda o dönem yaşanan siyasi tercihlerden dolayı müdür yapılmadı. Taksim Ticaret Meslek Lisesi'ne matematik öğretmeni olarak verilen Değirmenci, bir de tenzil-i rütbe ile karşı karşıya kalmıştı.

Eğitimde aslolan öğretmenlikti. Öğretmen olmak dünyanın en güzel işiydi. Yaşar bey de öğretmenliğe bu gözle bakıyordu. Onu öğretmen olmak değil, bu tür olaylar sonrasında sürgün edilmek yaralamıştı.

Adalet Sonunda Tecelli Etti

Ancak Yaşar bey yılmadı. Mücadelesini sürdürdü. Konuyu Danıştay'a intikal ettirdi. Adaletin bir gün tecelli edeceği yönündeki inancını yitirmemişti. 1998'de başlayan dava süreci tam 6 yıl sonra 23 Mart 2004 tarihinde sona erdi.

Danıştay 5. Daire'de görülen davanın nihayetinde hakimler şu kararı verdi: "Soruşturmacılar tarafından da yöneticilik görevinden alınması önerilmeyen davacının, İstanbul Eyüp ilçe Milli Eğitim müdürlüğündeki şube müdürlüğü görevinden alınmasını gerektirecek hukuken geçerli somut bir neden bulunmadığı ve

yalnızca bazı ast ve üstlerinin soyut değerlendirme ve yorumlarına dayanılarak işlem tesis edildiği anlaşıldığından, davacının naklen atanmasına ilişkin işlemlerde kamu yararı ve hizmet gerekleri yönünden hukuka uyarlık ve davanın reddi yolundaki İdare Mahkemesi kararında da hukuki isabet görülmemiştir."

Yaşar Değirmenci, sonunda haklılığını ispat etti ama 6 yıl boyunca gördüğü manevi işkenceyi kim telafi edebilirdi. 28 Şubat sürecinin vicdanları donduran puslu ve bulanık havasında Yaşar Değirmenci gibi hak arama mücadelesi veremeyen belki de yüzlerce insan vardı. Bu olay yargısız infazın, jurnalciliğin, ön yargının, psikolojik savaşın, karalamanın ve iftiranın somut göstergesi olarak tarihe maloldu. Yaşar Değirmenci, çektiği sıkıntıları belki torunlarına anlatamayacak ama eğitim tarihçileri yaşananları mutlaka hatırlayacak.

ÇEŞMESİNDEN SU YERİNE İRTİCA AKAN OKUL!

28 Şubat süreci başladıktan sonra, özellikle dinini yaşamak isteyenler üzerinde büyük baskılar yapıldı. 'Şeriatçıları yok etme' adına yapılan bu işte sapla saman birbirine karıştırıldı. Müslümanlığın asgari gereklerini yerine getirenler hakkında bile soruşturmalar yapılıyordu. Dini duyarlılığı hassas kişilerin devlet kurumlarında, hele yöneticilik gibi mevkilerde bulunması asla kabul edilemez addediliyordu. Zaten 'irticacılar devleti ele geçiriyor, imam hatip lisesi mezunları kaymakam oluyor, falan devlet kurumunda iş buluyor, filan devlet görevlisinin eşi başörtülüymüş' gibi söylemler insanları münafıklığa sürüklediği gibi jurnalcilik baş tacı edilmeye başlamıştı. Hava böyle bulanık olunca da dine, diyanete karşı olan gruplar; Marksist, Leninist ve Maocu kesim; aynı zamanda yıkıcı, bölücü ne kadar dine karşı akım varsa; ülkeyi bölmek, parçalamak isteyen, hain emeller güden ne kadar kişi ve bunların taraftarı varsa hemen hemen her fırsattan istifade etti. Çünkü ortam tam onların aradığı puslu havaydı.

Avcılar Endüstri Meslek Lisesi Müdürü Osman Nuri Süzen, 1995 yılında İstanbul'a geldiğinde her tarafı kokuşmuş, öğrencileri laçkalaşmış, düzeni bozulmuş bir okul bulmuştu. Kısa sürede okulu toparladı. Öğrenci disiplinini sağladı. Çevredeki sanayi kuruluşları ile irtibata geçerek, okula maddi ve manevi

katkı yapmalarının yolunu açtı. Halkla bütünleşti ve Avcılar'da sevilen sayılan bir müdür haline geldi. Müdür beyin kısa sürede okula çeki düzen vermesi ve okulu saygın bir kurum haline getirmesi, hasbelkader öğretmen olmuş, okulda ideolojik davranışları ile öne çıkan birkaç öğretmeni huzursuz etti. Bölücülükleri ile nam salmış bu öğretmenler okulda rahat hareket edemiyor, dışardan ideolojilerini destekleyecek birilerinin okula sızmasını ve propaganda yapmasını sağlayamıyorlardı. Kısacası düzensizlikten, keşmekeşten, kargaşa ortamından nemalanan ve insanları isyana teşvik eden bu insanlar ellerindeki kozu yitiriyordu.

Dini duyarlılığı olanları toptan 'irticacı' diye nitelendirerek onları bir kaşık suda boğmak isteyenler, her türlü imkanlarını seferber etmişti. Toplumdaki laik-anti laik kamplaşması da körüklenmişti. O güne kadar devleti ve milleti için her türlü fedakarlığa katlanan kişilerin üzeri kırmızı kalemle çizildi. Bu insanları devlet kadrolarından atabilmenin yolları araştırıldı. Hukuksuz icraatlara yasal kılıflar bulunmaya çalışıldı. Medya kalemşorlarının yaylım ateşi sayesinde toplumu yeniden dizayn etmeye çalışan toplum mühendisleri, psikolojik savaşın gereklerini yerine getiriyordu.

Ortamı fırsat bilen bu insanlar, durumdan vazife çıkararak vaziyeti değerlendirmek istedi. Bazı eğitim sendikaları da bu işe alet ediliyor, toplantılar yapılıyor, okul müdürünü görevden aldırmanın yol ve yöntemlerini araştırıyorlardı.

Müdürü görevden almanın yolu: Dini simgeler

Günlük güneşlik bir ilkbahar gününde, bu fikir üzerine yoğunlaşan birkaç öğretmen, okul bahçe kapısından içeriye girdi. İçlerinden biri susuzluktan dudaklarının kuruduğunu belirterek müdürün okul girişine yeni yaptırdığı çeşmeden su içmeye yöneldi. Tam o esnada çeşmenin mimari tarzı, kana kana su içen

arkadaşını bekleyen diğer öğretmenlerden birinin dikkatini çekti. Çeşme, kubbeli olarak yapılmış, eski Osmanlı dönemi çeşmelerine benziyordu. O güne kadar çeşmenin kubbeli oluşuna dikkat etmemişti. Çeşme, okul müdürü tarafından hem yoldan geçen vatandaşlar hem de öğrencilerin susuzluklarını gidermeleri için yapılmıştı. İçine de bir güvenlik görevlisi konmuş, aynı zamanda okulun giriş-çıkışında danışma fonksiyonu görüyordu. Öğretmen, suyunu içip dudaklarını yalayarak döndüğünde arkadaşları kurdukları planı anlattı. Aralarında şu tip konuşmalar oldu:

- Arkadaşlar, bu müdürü görevden aldırmanın yolunu bulduk.

- Nasıl?

- Ortam müsait. Başta çeşme olmak üzere, okuldaki bütün dini simgeleri değerlendireceğiz.

- Herkes bundan sonra karşılaştığı her şeye bu gözle baksın!

Öğretmenler o andan itibaren hemen not etmeye başladı. İlk madde olarak da "Okul müdürü okula çeşme yaptırdı, çeşmenin kubbesi var. Çeşme camiye benziyor" ifadelerini yazdılar. Bölücülükten dolayı çeşitli defalar haklarında soruşturmalar açılan, emniyet kayıtlarında haklarında bu yönde istihbarî bilgiler bulunan ve hatta Türkiye'nin topraklarını parçalamak isteyen bölücü terör örgütlerinin içinde aile fertleri bulunan bu öğretmenler, şimdi her tarafta dini motif arıyorlardı. Amaç, dini simgeleri kullanarak okul müdürünü görevden aldırmaktı. Aralarında sözleşen bu kişiler işlerine yarayabilecek malzeme toplamak üzere ayrıldılar. Artık okula farklı gözle bakıyor, gerek öğretmen gerekse öğrencilerin tavır ve davranışlarını buna göre değerlendiriyorlardı. Günlerce okul içinde bilgi topladılar. Geçmiş dönemlerde yapılmış birtakım hareketleri hatırlamaya çalışıp, hassas noktalardan yakalayabilecekleri konular aradılar.

Öğretmenlerden biri, o günlerde okul girişine yapılan levhaya dikkat kesildi. Öğrenciler çalışıyordu. Okul girişinde çalışan öğrencilere, duvara asılacak pirinç levhaya ne yazılacağını sordu. Öğrenci Atatürk'ün bir sözünü gösterdi. Bu sözdeki bir cümle onun işine yarayabilirdi. Okulun giriş kapısı yanındaki duvara yazılmak istenen Atatürk'ün sözü şöyleydi: "Bundan sonra pek önemli zaferlere kavuşacağız fakat bu zaferler süngü zaferi değil ekonomi, kültür ve eğitim zaferleri olacaktır. Ordularımızın şimdiye kadar elde ettikleri başarılar memleketimizi hakiki kurtuluşa ulaştırmış sayılmaz, bu zaferler ancak gelecekteki başarılarımız için kıymetli bir dayanak hazırlamıştır. Askerlerimizin kazandığı zaferlerle mağrur olmayalım. Yeni ekonomi ve bilim zaferlerine hazırlanalım. Her fert dinini, diyanetini, imanını öğrenmek için bir yere muhtaçtır. Orası da okuldur." Atatürk'ün 26 Ocak 1923'te Alaşehir'de söylediği bu söz, İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Cumhuriyetimizin 75. yılı münasebetiyle hazırladığı İstanbul Eğitim Belgeseli isimli kitapta yayınlanmıştı. Okul müdürü de aynı etkinlikler çerçevesinde hoşuna giden bu sözü okul öğrencilerine hazırlattırarak okulun duvarına asmak istemişti.

Gözlerini ideoloji bürümüş bu öğretmen Atatürk'ün söylediği bu sözlerden biri üzerinde yoğunlaştı. Bu "Her fert dinini diyanetini imanını öğrenmek için bir yere muhtaçtır. Orası da okuldur." cümlesiydi. İçinden sanki 'Tamam! Buldum!' diye çığlık attı. Hemen ceketinin cebinden not defteri ve kalemini çıkardı. Amaç tahrip olduğu için, çarpıtmak, yalan, yanlış yorumlamak hiç önemli değildi. Defterine şu şekilde not düştüğü daha sonra yapılacak soruşturma sırasında müdürün karşısına çıkınca anlaşılacaktı: "Okul müdürü Atatürk'ün sözlerini değiştirerek yerine hadisler koyuyor ve okul duvarına asıyor."

Mehmet Akif ve Fatih Sultan Mehmet irticacı!

Okul müdürü aleyhine olabilecek her fırsatı değerlendirmek isteyen öğretmenlerden biri, müdür odasının bulunduğu blok koridorundan geçerken bir malzeme daha buldu. Koridorda yürürken gözü, her zaman gördüğü ancak o ana kadar hiç mi hiç dikkat etmediği tablolara ve fotoğraflara ilişti. Çerçeveli tablolarda, İstiklal Marşı şairimiz Mehmet Akif Ersoy, çağ açıp çağ kapayan fethin mimarı Fatih Sultan Mehmet gibi tarihimizin önemli şahsiyetlerinin çizilmiş resimleri vardı. Milli Eğitim Bakanlığı, öğrencilerde tarih şuurunun oluşması ve ecdadını tanımaları için bir emir vermiş ve bu emir doğrultusunda okullara bu tür resimler asılmıştı. Öğretmen, bu tablolardan okul müdürünün aleyhine olabilecek bir konu çıkardı. Mehmet Akif Ersoy, Fatih Sultan Mehmet sakallıydı. Hemen düşündü. İrticai kesimin en önemli simgelerinden biri sakaldı. Bu da notlar arasında yerini aldı: "Müdür, okul duvarlarına sakallı adamların resimlerini asıyor." Bu ifadeler, daha sonra müdürün karşısına resmî makamlar tarafından çıkarılacaktı.

Öğretmen, okuldaki araştırmalarını bu şekilde devam ettirirken diğerleri de boş durmuyordu. O gün, zil çaldığında koridorda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni ile karşılaştılar. Din dersi öğretmenini okul girişindeki revir odasına girerken görünce, "Hasta mısın hoca" diye takılmadan edemediler. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni de ne bilsin bunların art niyetli olduklarını. Tamamen saf, temiz ve pak duygular içinde "Hocam ders yoğunluğu, ikindi namazını kılamadım, vakit de geçiyor. Teneffüs olmuşken hazır abdestim de var, namaz vakti geçmeden şuracıkta farzını eda edeyim dedim." şeklinde cevap verdi.

Ve revirde namazını kıldı. Bunu gören öğretmenler, müdürü şikayet edecekleri konular arasına bunu da eklediler: "Okulun A Blok personel giriş kapısının solunda bulunan revir başka

amaçlar için kullanılıyor. Örneğin mescit olarak personel ve öğrencinin hizmetinde kullanılmaktadır."

Kalplerinde fesattan başka bir şey olmayan ve tamamen şer adına vazife yapan bu öğretmenler, kafaya koymuş; müdürü harcayacaklardı. 28 Şubat sürecinin moda, klişeleşmiş ve insanları damgalayan konularını da müdüre yakıştırmayı vazife biliyorlardı. Bu iftiranın özetlenmiş ve iki kelimeyle anlatımı 'Atatürk Düşmanlığı' ile ifade ediliyordu. Atatürk düşmanlığı, kelimelerinin altını da doldurmayı ihmal etmediler. İftiralarla da dolu olan şikayet konuları şöyle sıralanıyordu:

"Müdür 10 Kasım, 24 Kasım, 29 Ekim, 19 Mayıs gibi önemli günlerde okulda bulunmamak için kendine çeşitli görevler icat ediyor, rapor alarak okuldan ayrılıyor. Atatürk haftası sebebiyle çalışma yapmak isteyenlere 'Bu sizin işiniz değil!' diyerek engel oluyor. Atatürk rozeti takan öğrencilere sözlü olarak hakaret eden öğretmenleri görmezden geliyor ve destekliyor. 'Baban namaz kılıyor mu?' veya 'Sen neden namaz kılmıyorsun?' gibi sorularla öğrencileri bunaltan, okulda dini kasetler seyrettiren, laik cumhuriyet karşıtı propagandalar yapan öğretmenleri korurken yakalarında büyük gururla Atatürk rozeti taşıyan ve derslerde Atatürk ilkelerini ve devrimlerini anlatan öğretmenlere olmadık gerekçelerle ceza veriyor."

Perinçek ve Ekibi de Devrede

28 Şubat sürecinin en çok kullanılan malzemelerinden biri de insanları dini cemaatlerle ilişkilendirmekti. O dönemin en popüler konusu da "Fethullah Gülen cemaati" ile bağlantıları bulunduğunu söylemekti. Çünkü bu türden söylentilere itibar ediliyor, bir kişinin Fethullah Gülen'le bağlantısı olduğunu ifade etmek veya bir bağ kurmak onun bürokraside yıpranmasına vesile kılınıyor, hatta görevden alınmalara kadar gidebiliyordu. O dönemde önemli misyon üstlenen İşçi Partisi'nin lideri Doğu Perinçek

ve ekibi, yayın organlarında her hafta şu kişi 'Fethullahçı', 'falan bürokratın Fethullah hocayla irtibatı var' gibi söylemlerle insanların isimlerini neşrediyor, kendilerine göre bu kişileri deşifre ederek vazifelerini icra ediyorlardı.

İftiracı öğretmenler, okul müdürü için hazırladıkları şikayet dilekçesinde bu konuyu da unutmadı. Dilekçede şöyle diyorlardı: "Okul müdürü Fethullahçıdır. Göreve gelir gelmez, Işık Evleri'nde hocalık yapan bir öğretmeni müdür yardımcılığına getirmiştir. Öğrencilere dinsel içerikli kitaplar vermekte ve onlarla birebir ilişki kurup Avcılar'daki çeşitli evlere, yurtlara ve vakıflara gitmelerini salık vermektedir."

İftira etmek istenince, okuldan çok sayıda malzeme çıkarılmıştı. Dilin kemiği yoktu. Yazdıkları şikayet dilekçesine okul kütüphanesinin durumunu da katmayı unutmadılar. Güvelere çok sayıda yiyecek malzemesinin bulunduğu bir depo, tahta kurularının meskeni hükmündeki kütüphane, müdür okula geldikten sonra yapılan düzenlemelerle öğrencilerin faydalandığı, ders çalıştığı, kaynak eserler bulduğu bir mekan haline gelmişti. Buna rağmen iftira atmakta beis görmediler: "Okul kütüphanesinde şeriat devletini öven kitaplar bulunuyor."

Müdür hakkında yeterli suçlama bulduğunu düşünen öğretmenler, isimsiz, imzasız dilekçeleri önce Genel Kurmay Başkanlığı'na sonra Cumhurbaşkanı ve Milli Eğitim Bakanlığı'na gönderdiler. Bu konu her tarafa iletilmeliydi. Kaymakamlığa, valiliğe, ilçe milli eğitim ve il milli eğitim müdürlüğüne de yolladılar. 28 Şubat süreci içinde yazılan dilekçelerin Genel Kurmay'a gönderilmesi âdet haline gelmişti. Çünkü daha çabuk sonuç alınacağı düşünülüyordu.

Dilekçeler yerine ulaşır ulaşmaz, okula müfettişler akın etti. Tam 14 kez aynı konulardan soruşturma yapmak üzere, ayrı ayrı müfettiş grubu geldi. Öyle ki, aynı gün hem bakanlık hem de il milli eğitim müdürlüğü müfettişlerinin geldiği anlar yaşandı.

Hatta bakanlık müfettişleri ile il müfettişleri arasında o gün müdürün savunmasını 'Önce biz alacağız!' tartışması çıktı. Tabi bakanlık müfettişleri ağırlığını koydu ve önceliği onlar aldı.

Müfettişler işe başladı. Müdüre doğru söyleyeceğine dair yemin ettirdikten sonra sorularını sıralamaya başladılar.

- Okulun A blok personel giriş kapısının solunda bulunan revir başka amaçlarla, örneğin mescit olarak personel ve öğrencinin hizmetinde kullanılmakta mıdır?

Müdür cevap verdi: Ben 1995 yılının sonlarında göreve başladığımda okulda bodrum katta merdiven altında bir ibadet odası vardı. Okulun onarım ve imar çalışmalarını yaparken burayı yıkarak pinpon salonu yapmaya karar verdim. Ancak idareci arkadaşlarımla yaptığım görüşme sonucu, yanlış anlamaya meydan vermeyelim düşüncesiyle yeni bir yer ayırmadan mevcudu yıkmayı uygun bulmadık ve bu ara revir odasının yapımını bitirdik. Sedye ve ilaç dolaplarını yerleştirdik, revir olarak yaklaşık 12 metre karelik bir yer oluştu. Pinpon salonu yapmak üzere ibadet odasını yıkınca namaz kılan 3-5 öğretmen bana, revirin boş olduğu zamanlarda yararlanıp yararlanamayacaklarını sordular. Ben de okulumuzun 20 metre ötesinde cami olduğunu, ancak teneffüslerin az oluşundan dolayı yetişme imkanı olamazsa kesinlikle revire öğrenci sokmadan kendilerinin girebileceklerini söyledim. Yoksa reviri ibadet odası gibi kullandıkları olmamıştır. Buna ihtiyaç yoktur. Söylediğim gibi okul ile cami arası 20 metredir. İbadetlerini camide yerine getirmektedirler. Kesinlikle öğrencilere burada namaz kılmaları gibi bir telkinde bulunmadım ve öğrenciler de burada namaz kılmamışlardır.

Çeşmeden irtica akmaz!

İkinci soru daha ilginçti: Okulunuzun bahçe giriş kapsının sağında bulunan danışma ve çeşme amacıyla kullanılan yapıtın çatısını neden kubbe şeklinde yaptırdınız?

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

KİŞİYE ÖZEL

20 ARALIK 1999

ÖZEL

SAYI : B.08.4.MEM.4.34.00.23.-Orta Disp.406.4/ 9/83
KONU : Savunmanız.

O.Nuri SÖZEN
Avcılar Endüstri Meslek Lisesi Müdürü

Hakkınızda yapılan bir soruşturma sonucu düzenlenen 09/11/1999 gün ve 8572/24 sayılı soruşturma raporunda;

1) Okuldaki revirin amacı dışında kullanılmasına göz yumduğunuz;

2) Okul Kitaplığındaki kitapların incelettirilerek Talim ve Terbiye Kuruluna göstermediğiniz belirtilerek;

Bu konu ile ilgili savunmanızı, varsa belgeleri ile birlikte en geç (7) yedi gün içerisinde tebligatı yapan makam aracılığı ile göndermenizi, belirtilen süre içerisinde cevap vermediğiniz taktirde savunma hakkınızı kullanmış sayılacağınızı bilgi edinmenizi rica ederim.

Ömer BALİBEY
Milli Eğitim Müdürü

Savunmanıza buradan başlayınız.
Arka sayfaya geçmeyiniz, gerekirse başka bir kağıt kullanınız.

Savunmam için başka bir kağıt kullandığımdan, bu kısım boş bırakılmıştır.

Şaşırtıcı olduğu kadar anlamsız da olsa müdür bey açıklamak zorundaydı. Cevap vermeye devam etti: Eğer bir gün su içilen bir çeşmenin bu kadar sorun olacağı tahmin edilseydi Osmanlı bu günkü Beyazıt semtindeki çeşmeyi yapmaz, Sultanahmet'teki meşhur çeşmesini (Ayasofya'nın arkasındaki) inşa ettirmezdi. Bu çeşmenin yapıldığı günden beri hep aynı kişiler tarafından değişik yerlere en az 8 şikayet dilekçesi yazdıklarını biliyorum. 'Onayı yok' dediler, onayını gösterdik. 'Şadırvan' dediler, içme suyu akıtıldığını gösterdik, 'resmi ödenek harcandı' dediler, harcanmadığını ispat ederek yapan esnafın ve sanayicilerin isimlerini pirinç levhaya yazdırarak çeşmenin gövdesine astırdık. Şimdi de çatısına takmışlar. Cümle alem şahittir ki, nevi beşer arasında en alt tabakayı teşkil eden bu tipler, ülkeye bir taş koyup bir çöp dikmezler; ama hizmet edenlere de aman vermezler. Bu çeşmenin mimarî projesini ben tasarladım. Çünkü benim uzmanlık alanım inşaattır. Ben 3 sene orta öğretimde ve 4 sene üniversitede olmak üzere 7 sene inşaat eğitimi gördüm. Tarihimizde yapılan çeşmelerin tamamına yakını bu tarzda yapılmıştır. Bunun estetik ve teknik sebepleri vardır. Türk milletinin, bir su kültürü vardır. Çeşme yapmak bu millet için suyun gerdanlığı gibi görülmüştür. Üstelik yapılan bu çeşme Avcılar ve çevre esnafının malzeme ve nakit yardımlarıyla yapılmıştır.

Buradan öğrencilerimiz ve yoldan gelip geçen susamış insanlar memba suyu içmektedir. Hatta bu şikayeti yapan kişilerinde buradan su içtiğine bizzat şahit olmuşumdur. Susayan 70'lik bir ihtiyarın bu sudan içerken "Allah devlete zeval vermesin" dediğini duyduğumda ne kadar huzur duyduğumu tarif etmem imkansızdır. Yani bu çeşmeyi şu ya da bu şekilde, çekiştirenlerin şunu bilmesi lazımdır: Bu çeşmeden irtica akmaz ancak temiz bir memba suyu akar!

Sorular arka arkaya geliyordu: Okulunuzun bahçe giriş kapısının solunda bulunan tanıtıcı tabelanın üzerine hadis yazdırdığınız iddia edilmektedir. Konu hakkında bildiklerinizi belgeleriyle birlikte anlatınız.

Müdür bey, karşında duranlara mahkemede hakime savunma yapar gibiydi. Devam etti: Okulumuzun peyzaj ve düzenlemesi yapılırken müdür yardımcılarımızla birlikte okul adının yazılı olacağı bir ışıklı tabelanın konması kararlaştırıldı. Bu tabelanın gövde kısmının yola ve okula bakan yüzlerine Atatürk'ün

muhtelif zamanlarda söylediği okul ve eğitimle ilgili sözlerinin yazılmasını istedim. Bu amaçla şimdi zorunlu bölge hizmetini yapmak üzere tayini çıkmış olan bir müdür yardımcısını görevlendirdim. O da Atatürk'ün 26 Ocak 1923'te Alaşehir'de söylediği ve İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğünün Cumhuriyetin 75. yılında İstanbul Eğitim Belgeseli adı ile yayınladığı kitaptan alınan "Bundan sonra pek önemli zaferlere kavuşacağız fakat bu zaferler süngü zaferi değil ekonomi, kültür ve eğitim zaferleri olacaktır. Ordularımızın şimdiye kadar elde ettikleri başarılar memleketimizi hakiki kurtuluşa ulaştırmış sayılmaz, bu zaferler ancak gelecekteki başarılarımız için kıymetli bir dayanak hazırlamıştır. Askerlerimizin kazandığı zaferlerle mağrur olmayalım. Yeni ekonomi ve bilim zaferlerine hazırlanalım. Her fert dinini, diyanetini, imanını öğrenmek için bir yere muhtaçtır. Orası da okuldur." sözünü alarak tabelacıya üzerinde çalışma yapmasını söyledim. Ancak bu sözün tabelanın gövdesine monte çalışmaları yapılırken hem uzun oluşu hem de yazı renklerinin uygun olmayışı dolayısıyla yazıyı kaldırmasını söyledim. Meğer bu şikayeti yapan kişiler o zaman Aydınlık gazetesinin muhabirine "Okul Müdürü Atatürk'e ait olmayan sözü tabelaya yazdırdı. Resmini çek, gazetede yayınla" demişler. Muhabir okulun önüne geldiğinde tabelanın henüz yapım noktasında olduğunu, bahse konu sözün de orada bulunmadığını görünce bu yazının yanımızdaki lisede olduğunu düşünüyor. Muhabir o okula gitmeden büroda oturup bir masa başı haberi yapıyor "50. Yıl İnsa Lisesi'nde Atatürk'e ait olmayan uydurma sözler var." diyerek haber yapıyor. Hiç bir şeyden haberi olmayan arkadaşım gazetenin haberini okuyunca o günlerde beni arayarak durumu anlattığında olay anlaşılmış oldu. Durum biraz komikçe de olsa bundan ibaret.

Müfettişler soruları sıralamaya Müdür bey de cevaplamaya devam ediyordu.

- Atatürk rozeti takan öğrencilere sözlü olarak olmadık hakaretleri yapan öğretmenin (M.A.B) davranışını ve siyasal çalışma yapmasını görmezlikten geldiğiniz iddia edilmektedir.

- Bu iddianın arkasında çok kurnazca bir fesat yatmaktadır. Aslında bu şahıslarda bu yalanı düşünecek kadar zeka olmadığını yakınen biliyorum. Fakat bunlara birileri dersini iyi ezberletmiş. Yani bunlar demek istiyorlar ki: "Aslında biz Atatürk'ü seviyoruz, bunun için de rozet takıyoruz ama müdür rozet takmıyor. Biz rozet taktığımız için üzerimize geliyor. Yani böylece Atatürk'ü sevmiyor." Hayatımda ne dün ne de bugün, kimsenin rozetiyle bıyığıyla, elbisesiyle, saçıyla hiç uğraşmadım. Üstelik Atatürk rozeti takan bir kimseyle uğraşmam için deli olmam gerekir. Bu iftirayı yazanların eğer gerçekten samimiyeti varsa Atatürk'ü benimseme çizgisine yaklaşmış olmaları sevindiricidir. Ancak bunların Atatürk'ü sevebilmeleri için öncelikle 2 meseleyi halletmeleri lazımdır. Birincisi Atatürk'ün ülkesini bölme uğruna dağa çıkmış yakınlarını dağdan inmeye ikna etmeleri; diğeri de gittikleri sivil teşekküllerdeki Türk Bayrağı ve Atatürk portresini rahat bırakmaları. Atatürk sevgimin test edilmesi kimsenin haddine değildir. Çünkü Atatürk'ü sevmem için bir çırpıda sıralayabileceğim onlarca sebebim vardır. Bu sevginin ispatı odur ki ben bütün mesaimi onun emanet ettiği devletin kurumlarını geliştirmeye ve tesislerini imara çalışıyorum. Bu sayededir ki ben başında bulunduğum kuruma arkadaşlarımla birlikte bir çok proje kazandırdık. Okula 3,5 seneden beri hizmet verirken her yıl ortalama 80 milyar lira mahalli yardım temin ederek, halı sahasından yemekhanesine; kantininden spor salonuna; ilave binalarından onarım ve çevre düzenlemesine; birçok yeni makine parkından tüm okulu kapsayan bilgisayar destekli eğitim projesine kadar güzel eserler kazandırdık ve çocuklarımız şimdi istifade ediyorlar. Peki bu şikayeti yapanlar Atatürk'ün Türkiye'sine kaç tane taş

koymuşlar. Bırakalım taş koymayı acaba bir gün iyi niyet beslemişler mi? Ben bunların bu ülkeye bir taş koyana kin ve nefret beslediklerini, çalışanı sürekli huzursuz edeceklerini, bu huylarından da hiç bir zaman vazgeçmeyeceklerini biliyorum. Siyaset yaptığı iddia edilen ve şimdi askerde olan M.A.B ile ilgili de bana hiçbir şikayet gelmedi. Yalnız bu öğretmene derse geç gelişinden dolayı yaptığım yazılı uyarı ve cezalar vardır.

- Yakalarında büyük gururla Atatürk rozeti taşıyan ve derslerde Atatürk ilke ve devrimlerini anlatan öğretmenlere olmadık gerekçelerle ceza verdiğiniz iddia edilmektedir.

- Okulda ceza verilen öğretmenlerin isimleri ve neden ceza aldıkları dosyalarında çok açık bellidir. Cezaların tamamı 1996 yılında bir sendikanın eylem çağrısına uyarak okula mazeretsiz gelmeyen öğretmenlere verilmiştir. Bu cezalar da, il disiplin kurulu tarafından uygun bulunmuştur. Bunun dışında 3-4 öğretmene, derslerine geç girmeleri ve erken çıkmalarından dolayı uyarı ve ders ücreti kesim cezası verilmiştir. Bunların da yakalarında hiçbir zaman Atatürk rozeti olmamıştır. Olması da mümkün değildir. Niçin olamayacağının sebeplerini, yukarıda açıklamış bulunmaktayım. Aksine ben bu okulda göreve başladığımda okul binalarımızın girişlerinde eksik olan Atatürk köşelerini yeniden yaptırdığım, ve bunun yapılmasında yardımcı olan öğretmenlere yazılı olarak teşekkür ederek özlük dosyalarına koyduğum ve bu suretle öğretmenleri çalışmalarında teşvik ettiğim görülecektir

İftiracılar Atatürk'ü Kullanıyor

- Atatürk Haftası nedeniyle çalışma yapmak isteyenlere "Bu sizin göreviniz değil" dediğiniz iddia edilmektedir.

- 10 Kasım Atatürk'ü anma haftası ile ilgili yapılan programlar okul kayıtlarımızda mevcuttur. Bu programın her safhasında

ilgili idareciler ve görevli öğretmenler benimle beraber çalışırlar ve mümkün mertebe okulumuzda yapılan bu programların doyurucu olması sağlanır. Mesela bu haftalarda okulumuzda muhakkak surette Atatürk'le ilgili kitap ve resim sergileri açılmıştır ve konu ile ilgili filmler seyrettirilmiştir. Yoksa program teklifi olan bir kişinin veya öğrencinin azarlanarak geri gönderilmesi mümkün değildir. Zaten öğrenciler bu tür programları öncelikle bu amaçlar için seçilmiş olan kültür edebiyat kolu ile anma ve kutlama günleri için seçilen komisyonlarla yaparlar. Bu öğretmen arkadaşlarımızın da hiçbir öğrenciye Atatürk haftasını anma isteğinden dolayı karşı çıkacağını tahmin etmiyorum.

- 10 Kasım, 24 Kasım, 29 Ekim, 19 Mayıs gibi önemli günlerde okulda bulunmamak için kendinize çeşitli görevler icat ettiğiniz iddia edilmektedir.

- Okul müdürünün 10 Kasım v.s anma ve milli bayramlarda tören sırasında okulda bulunması zaten mümkün değildir. Çünkü Kaymakamlık ve Milli Eğitim Müdürlüğü'nün hazırladığı programı uygulamak üzere ortak programa gitmesi emredilir. Ortak program ilçe kutlama heyeti ile birlikte önceden belirlenen bir meydanda veya salonda yapılır. Bizim ilçemizde 10 Kasım Atatürk'ü anma programı Atatürk büstünün bulunduğu Atatürk Anıtı önünde yapılır. Benim o gün burada olduğumu başta amirlerim olmak üzere onlarca kişi görür ve bilir. Aynı anda okulumuzda yapılan programı başta müdür başyardımcısı olmak üzere idareci ve öğretmenler yürütür. Milli bayramlarda da yine okul müdürü bayram töreninde bulunmak üzere Atatürk anıtının bulunduğu meydanda ve stattadır. Bunu teyit edecek başta mülki ve idari amirler olmak üzere yüzlerce kişi vardır. Ayrıca benim dosyamda hiçbir 10 Kasım ve Milli Bayram gününde izin veya rapor aldığımı gösteren bir belge yoktur. Bakanlığım beni seminer kurs veya başka görevlerle görevlendirmişse ancak bu görev günleri anma ve kutlama günleri ile çakışabilir. Eğer

böyle olmuşsa bunların da belgeleri vardır. Fakat böyle bir görevlendirme son yıllarda yapılmadı.

- Okul kütüphanesinde şeriat devletini öven kitapların bulunmasını önemsediğiniz iddia edilmektedir.

- Ben bu okulda göreve başlayalı kütüphaneye kitap satın alınmadı. Ancak veliler ve öğretmen arkadaşlar kendi kütüphanelerinden bazı ansiklopedik kitaplar hibe ettiler. Bunlardan bazıları Meydan Larousse, genel kültür ve sağlıkla ilgili Milliyet ve Sabah gazetelerinin yayınladığı kitaplardır. Zaten kütüphanemiz okullara açık olduğundan her zaman görülmeye ve denetime açıktır. Buna rağmen eğer kütüphanede mevzuata aykırı bir kitap varsa ve bu kütüphane kolu ile inceleme komisyonu tarafından bana yazılı olarak bildirilirse hemen demirbaş kaydından düşeriz. Ancak bu şikayeti yaptığını sandığım kişilerden biri de kütüphane kolunda rehber öğretmen olması nedeniyle bana böyle bir müracaatla gelmedi.

- Baban namaz kılıyor mu veya sen neden namaz kılmıyorsun gibi sorularla öğrencileri bunaltan, okulda dini kasetler seyrettiren, 'İstiklal Mahkemeleri 100 bin Müslüman'ın öldürülmesine neden olmuştur' diyerek laik Cumhuriyet karşıtı propagandalarını din dersi adı altında sürdüren öğretmenin (A.K) çalışmalarını el altından desteklediğiniz iddia edilmektedir.

- A.K okulumuzun Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri öğretmenidir. Ders programları da Bakanlığımızın Talim ve Terbiye Kurulu tararından belirlenmiştir. Bu programları uygularken sırası geldikçe konuları pekiştirmek için yazılı, sözlü ve görüntülü olarak öğrencilere sunar. Bu amaçla benden öğrencilere video kaseti seyrettirmek için izin aldığı olmuştur. Bir tek kasetin seyredilmesine izin verdim. O da defalarca devlet televizyonlarında gösterilmiş olan ve İslam'ın doğuşunu anlatan Çağrı filmidir. Laikliğe aykırı ve İstiklal Mahkemelerinin aleyhinde konuştuğunu hiç duymadım. Bana ne öğretmen arkadaşlarımdan

ne öğrenci velilerinden ne de öğrencilerden böyle bir şikayet sözlü ve yazılı olarak kesinlikle gelmedi.

- Göreve gelir gelmez Işık Evleri'nde hocalık yapan bir öğretmeni (O.A) müdür yardımcılığına getirdiğiniz iddia edilmektedir.

- 23 senelik devlet hizmetimin yarıdan fazlası idarecilikle geçti. Bu süre içerisinde değişik yerlerde görev yaptım. Araştırıldığında görülecektir ki devletimin bana teslim ettiği okullarda sayısız seçkin projeler uyguladım. Bunların neticesinde devletim beni aylıkla ödüllendirmeden takdir ve teşekküre kadar onlarca ödülle taltif etti. Birçok defalar yöneticilere seminer ve kurs vermek üzere hizmet içi eğitim merkezlerinde eğitim görevlisi olarak görevlendirildim. Eğer gösterişi sevseydim bunların fotokopilerini çektirir ve bunları ifademe eklerdim. Bu okulda da 3,5 sene içinde yaptıklarım ortadadır. Bu yapılan işler seçkin insanlarla olur. Benim bir okulun başına geldiğimde yaptığım ilk iş, düşünceleri berrak, projelerini hayata geçirebilme liyakatine sahip insanları seçip idareci yapmak yani bir icra kadrosu hazırlamaktır. Burada da onu yapmaya çalıştım. Ben bu okulda 6 bölüm şefi, 4 müdür yardımcısı teklifi yaptım. Araştırıldığında görülecektir ki her biri kendi alanında bir değerdir ve her biri ayrı ayrı dünya görüşüne sahiptir. Bir insanı göreve teklif ederken devletin koyduğu ölçünün ötesinde bir ölçü aramak benim devlet terbiyeme göre değildir.

Yoksa 'şu insan ışık eve gitmiş, falanca karanlıkta kalmış' diyerek ideolojik şekilde çevreme adam seçmem. Benim lafazan insanlar gibi çok konuşup edebiyat parçalayan insanlarla barışık olmadığımı çevrem gayet iyi bilir. Benimle çalışacaklar hep aydınlığa ve ışığa doğru koşmalıdır. Adı geçen O.A çok çalışkan ve işte böyle aydınlığa doğru koşan ve okul için mesaisini en az ikiye

katlayan bir öğretmendir. Bu iddiaların sahiplerini O.A'nın bir tırnağına bile değişmem mümkün değildir.

- Okulun parasal işlerini kendi cemaatinize verdiğiniz, örneğin okulunuz yemeğini bu tür ilişkilerinizin olduğu yemek firmasına ihale ettiğiniz iddia edilmektedir.

- Bu iddiayı ortaya atmadan önce ufak bir araştırma yapsalardı, azıcık da namus ve haysiyet sahibi olsaydılar bunun böyle olmadığını göreceklerdi. Okulumuzda her eğitim öğretim yılı başında idareciler arasında yazılı olarak görevlendirme yapılırken kimlere hangi görevin verileceği belirtilmekte ve kendilerine tebliğ edilmektedir. Okulumuzun idari ve mali işlerinin görülmesi için üzerine görev verilen idarecilerimiz arasında hiç bir zaman taraf tuttuğum olmamıştır. Bu arkadaşlarımın hepsine de bilhassa mali konularda güven duymuşumdur ve bundan dolayı gerek mali konularda gerekse idari konularda herhangi bir hocayı işime karıştırmam. Okulumuzun, katkı payı, Koruma Derneği resmi ödeneklerinin geldiği genel bütçedeki harcamalar, kantin hesabı gibi alanlarda parasal faaliyetleri vardır. Bu faaliyetlerin her birini ayrı ayrı müdür yardımcıları yürütür. Bunların hepsini tutup da bir idareci arkadaşıma hiçbir zaman vermedim. Aksine parasal konuların çoğu sosyal demokrat dünya görüşüne sahip müdür yardımcısı arkadaşlarımın üzerindedir. Okulumuza gönderilen resmi ödeneğin bir kısmıyla öğrencilerimize öğlen yemeği verilmesi istenmektedir. Bunun da yapılabilmesi için firmalardan 3 adet teklif alınması gerekmektedir. İlgili müdür yardımcımız da satın alma komisyonu başkanı sıfatıyla bunu yapmış ve teklif adı geçen yemek şirketinde kalmıştır. Firmanın kiminle irtibatı olduğunu biz bilemeyiz. Bu devletin başka birimlerini ilgilendiren bir konudur.

Müdür 1.5 Yılını İftiralara Cevap Vermek İçin Harcadı

- Başka bir diyeceğiniz var mı?

- İfademi bir kırgınlığımı belirtmekle sonuçlandırmak isterim. Her ne hikmetse son 1.5 yılımın her yirmi günden bir günü, yani yirmide biri asılsız iftiralara cevap vermekle geçti. Bu süre içinde hem ben hem okulum hem de birçok yetkili meşgul edilmiş oldu. Onlarca defa yapılan bu sistemli, bilinçli ve amaçlı şikayetlerin bir grup tarafından yapıldığı ortaya konmasına rağmen her defasında devletin başka birimine şikayet ettiklerinden koordine kurulamadı ve bu iş dizi film haline dönüştü. Şikayetleri tahkik ve soruşturmaya gelen yetkililer ile mülki ve idari amirlerim, benim hakkında yeteri kadar bilgiye sahip olduklarından ve haksızlık yapmayacaklarından emin olduğum halde, insanlıktan nasibini almayan bu müfterilerin dikkate alınmasından dolayı bir burukluk yaşadığımı ifade etmek isterim. Eğer benim devletime ve milletime hizmet etme noktasında bir sevdam olmasaydı defalarca yapılan bu dayanaksız iftiraların aylarca süren tahkikatı beni çoktan yorup bezdirmiş olacaktı. Böylece bu sinsi ve fitneci kişiler amaçlarına ulaşmış olacaklardı.

Bu şikayetlerin sahipleri iftira ve fesada ayırdıkları zamanı okulumun atölyelerinde yapılması lazım gelen işlere, mesela makinelerin bakımına, atölyelerin düzenine, öğrencilerin yeni teknolojilerle tanışmalarına ayırsalar ne büyük kazanç olurdu. Ama olmuyor. Bunlar sanki ülkeye bir taş koymamak için yemin etmişler. İdare ve personel tarafından bilinen bu grup şikayet dilekçelerini bu incelikte, bu kurnazlıkta bir yerlere mesaj şeklinde yazacak kadar zeki olmadıklarından, marjinal siyasi ve sivil örgütlerden lojistik destek almakta ve böylece devletin kurumlarını yıpratma ortak paylarını birlikte yürütmektedirler. Bunların yaptığı şikayetlerin hiç birisinde benim rüşvet aldığım, suistimal yaptığım veya nüfuzu kötüye kullandığım yoktur. Yine bunlar

lütfederek (!) benim mesaiyi terk ettiğimi, tembel olduğumu da iddia etmemektedir. Çünkü bunun böyle olmadığını vicdanı en kararmış insan dahi bilebilir. Çünkü ben yönetici arkadaşlarımla birlikte bu kurumu devletin örnek bir eğitim yuvası haline getirmek için haftanın yedi günü her gün 14 saat mesai veriyoruz. Yaptığımız çalışma ve verdiğimiz hizmet zaten ufak bir inceleme ile görülecektir. Bu müfterilerin hesabı, acaba ne yazalım da yetkilileri "Vay be bu okulun müdürü ne büyük tehlikeliymiş, o halde boynunu vuralım." dedirtme hesabıdır. Bu düşüncelerini asılsız iftiralarında belirtmektedirler.

Peki niçin? Yaklaşık bir buçuk yıldan beri yılmadan, bıkmadan böyle hareket ediyorlar. Bunun iki sebebi var: Benim ve idaredeki arkadaşlarımın okula yaptığı hizmetler ve okulda sağlanan kontrolden memnun olmamışlardır. Okulda yaşanabilir güzel ortamlar ve sosyal tesisler, modern dershane ve atölyeler olunca öğretmen ve öğrenciler okulu sevmiş, benimsemiş ve başarı artmıştır. Halbuki bunlar, bozuk, düzensiz ortam ve karamsar, gayri memnun insanlar olsun isterler. Bunlar önceden olduğu gibi okulun atölyelerine, kantinine dışardan ne olduğu belirsiz, serseri kılıklı insanlar getiremedi. İllegal öğrenci kuruluşlarına girmiş ve lise gençliğini çatışma ortamına çekmek isteyen insanlarla okul sınırları içinde rahat ilişki kuramadılar. Eylemlere girdiklerinde tarafımdan hiç müsamaha görmediler. Bunlardan birine, okul kantin ve atölyelerine polis yetkilileri tarafından olaylara karıştığı söylenen bazı kişileri getirerek öğrenciler üzerinde baskı kurduğundan dolayı uyarı cezası verilmiştir. Aynı kişiye lise öğrencilerini bir siyasi partiye götürdüğü için İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından kınama cezası verilmiştir. Diğer iki kişiye hem benden önceki okul müdürü, hem de tarafımdan derslere girmedikleri için defalarca muhtelif cezalar verilmiştir. İşte bunların intikamını almaya çalışmaktadırlar. Bu şikayetlerin ikinci sebebi de

aile boyu, içinde bulundukları ortamdır. Üç kişiden oluşan ve okulumuzda görev yapan bu kişilerin durumları incelendiğinde ailelerinden bir veya birden fazla kişinin ülkemizin bir bölgesinde devam eden çatışmalarda dağları tercih ettiği, askerimiz ve polisimizle yapılan çatışmalarda öldürüldüğü görülecektir. Kendi ifadelerinden anlamaktayız ki bunlar devlet ve devletin hiçbir unsuruyla barışık olmak istememektedir.

İşte sureti haktan gözükerek gergin ortam istemelerinin ikinci sebebi budur. Bunların şikayet etmedikleri merci, kişi ve kurum neredeyse kalmamıştır. Meselâ bir şikayet metninde yer alan imzalardan birinin İşçi Partisi yetkilisi olduğu görülmüştür. Bir şikayetinde de "suistimal ve usulsüzlük olmamasına rağmen yine de okula müfettiş gönderilmesini istiyorum" diyebilmişlerdir. Hesaplarına göre okula müfettiş geldiğinde, tezvirat yapacaklar "ateş olmayan yerden duman çıkmaz" mantığını işleterek huzursuzluk meydana gelmesini sağlayacaklar.

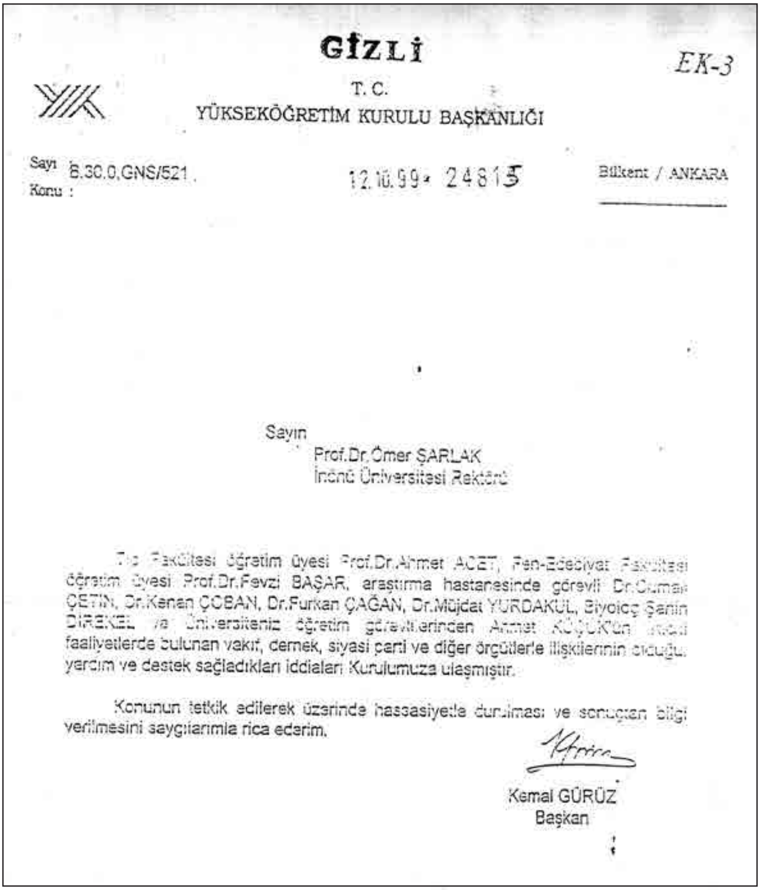
Şikayet, soruşturma ve ifade almalar 1999 yılı içinde sürekli devam etti. Tam 14 kez müfettiş geldi. Bir insanın aynı konudan ikinci kez sorgulanması mevzuat açısından uygun olmamasına rağmen 'önemine binaen' defalarca tekrarlandı. Hatta müfettişlerden biri müdürü uyardı: Evladım tamam güzel çalışıyorsun, her şeyi güzel yapmışın da seni şikayet eden adamlar var ya, tehlikeli adamlar. Dikkat et!

Neticede iftiralar sadece insanların zamanını aldı. Müdür bey soruşturmalarda aklandı, herhangi bir ceza almadı; ama gördüğü manevi işkence onu yaraladı. 28 Şubat sürecinden faydalanarak karanlık ilişkiler içine giren fırsatçılar da işini yaptı.

HOCAM, SAİD NURSÎ'NİN SÖZLERİNE WEB SİTENDE NASIL YER VERİRSİN?

Ali Seyyar, 1993 yılında Türkiye'ye geldi. Almanya'da başlayan eğitim hayatı ilkokuldan itibaren Mannheim Üniversitesi İktisat Fakültesi master programına kadar devam etmişti. Master sonrası 26 yıl kaldığı Almanya'dan doktora eğitimi için anayurda geldi. Akademik kariyerine Türkiye'de devam etmek istiyordu. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde doktora yapmaya başladı. Başarılı bir eğitim sürecinden sonra da yardımcı doçent kadrosuyla 1997 yılında Sakarya Üniversitesi İktisadi ve İdari bilimler Fakültesi'nde göreve adım attı.

Ali Seyyar'ın akademik yaşantısının başlangıcı, 28 Şubat 1997 yılında ülke gündemini işgal eden kararların alındığı ve üniversiteleri de etkisi altına alan süreç ile aynı zaman dilimine denk geldi. Üniversitelerde özellikle dindar akademisyenlere hayat hakkı tanınmadığı bir dönem yaşanıyordu. Öğretim üyeleri, düşüncesi ne olursa olsun "irticacı ve bölücü" diye damgalanıyor, psikolojik baskı altına alınıyor ve soruşturmalar açılıyordu. Baskının adresi belliydi: Yükseköğretim Kurulu (YÖK). 1997'den sonra bilim adamlarının tek tek dosyasını tutan YÖK, sakıncalı olduğuna kanaat getirdiği ve ideolojik yapılarının tehlikeli olduğuna inandığı öğretim üyelerini, üniversite rektörlerine bildiriyor ve "gereğinin yapılarak, sonuçtan bilgi verilmesi" emrediliyordu.

GİZLİ

EK-3

T. C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı B.30.0.GNS/521 . 12.10.99 24815 Bilkent / ANKARA
Konu :

Sayın
Prof.Dr.Ömer ŞARLAK
İnönü Üniversitesi Rektörü

Tıp Fakültesi öğretim üyesi Prof.Dr.Ahmet ACET, Fen-Edebiyat Fakültesi öğretim üyesi Prof.Dr.Fevzi BAŞAR, araştırma hastanesinde görevli Dr.Cuma ÇETİN, Dr.Kenan ÇOBAN, Dr.Furkan ÇAĞAN, Dr.Müjdat YURDAKUL, Biyolog Şanin DİREKEL ve Üniversiteniz öğretim görevlilerinden Ahmet KÜÇÜK'ün irticai faaliyetlerde bulunan vakıf, dernek, siyasi parti ve diğer örgütlerle ilişkilerinin olduğu, yardım ve destek sağladıkları iddiaları Kurulumuza ulaşmıştır.

Konunun tetkik edilerek üzerinde hassasiyetle durulması ve sonuçtan bilgi verilmesini saygılarımla rica ederim.

Kemal GÜRÜZ
Başkan

Rektörlere gönderilen emirlerde önce "irtica" faaliyetlerine karışmış akademisyenlerin isimleri yazılıyor ve emir son derece düşündürücü bir ifadeyle şöyle sona eriyordu: "Bu iddialar kurulumuza ulaşmıştır, konunun tetkik edilerek üzerinde hassasiyetle durulmasını ve sonuçtan bilgi verilmesini rica ederim." Yani irticacı olarak tanımlanan ve haklarında işlem başlatılan üniversite hocalarına isnat edilen suçların 'iddia' ve 'duyum' olduğu bizzat YÖK başkanı tarafından itiraf ediliyordu.

GİZLİ

EK-2

T. C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı : B.30.0.GNS/517   12.10.99 * 24813   Bilkent / ANKARA
Konu :

Sayın
Prof.Dr.Ömer ŞARLAK
İnönü Üniversitesi Rektörü

Üniversitenizde irticai faaliyetlerde bulunan personelin isimleri aşağıya çıkarılmıştır:

- İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Bölüm Başkanı Prof.Dr.Şener DİLEK'in, Erzurum'daki Kırkıncı Hoca Tarikatına bağlı olduğu,

- Tıp Fakültesi eski dekanı Prof.Dr.Mustafa PAÇ'ın, üniversitede irticai kadrolaşmada 1992-1996 yılları arasında aktif rol oynadığı,

- Farmakoloji Anabilim Başkanı, Prof.Dr.Ahmet ACET'in irticai grupların liderlerinden olduğu, tıp fakültesinde geçmiş yıllarda kadrolaşmada önemli rol oynadığı,

-Eğitim Fakültesi Matematik Anabilim Başkanı Prof.Dr.Fevzi BAŞER'in laik düzene karşıt görüşleri olduğu,

-Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Başkanı Prof.Dr.Salim ÇÖHÇE'nin, irticai faaliyetler konusunda öğrencileri tahrik ettiği,

-Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Başkanı Doç.Dr.Abdullah KORKMAZ'ın irticai faaliyetleri desteklediği,

-Sağlık Bilimleri Enstitü Sekreteri Hilmi YÜKSEL'in şeriatçı düşünceyi benimsediği,

-Kültür Merkezi Müdürü Yrd.Doç.Dr.Yaşar KAYA'nın şeriatçı düşünceyi benimsediği,

-Eğitim Fakültesi türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde görevli Yrd.Doç.Dr.Sadık ARMUTLU'nun şeriatı savunduğu ve eşinin kara çarşaflı olduğu,

iddiaları Kurulumuza ulaşmıştır.

Konunun tetkik edilerek üzerinde hassasiyetle durulması ve sonuçtan bilgi verilmesini saygılarımla rica ederim.

Kemal GÜRÜZ
Başkan

GİZLİ

P.K. 388 Ulus - Ankara Tel : 266 ... Telex ... Telefax : 266 ... 26688 19

Üniversitelerdeki İrtica Avı

YÖK Başkanı Kemal Gürüz, 'gizli' ibareli emirlerle, neye göre belirlendiği belli olmayan 'sakıncalı' ideolojileri benimsemiş akademisyenleri önce idari kadrolardan aldırıyor; sonra başka bir üniversiteye sürgün ettiriyor ve son olarak da meslekten men edebiliyordu. 27 Mayıs Darbesi'nden sonra üniversitelerden uzaklaştırılan hocalara 147'ler; 12 Eylül Darbesi'nden sonra atılanlara 1402'lik tanımı yapılırken bugünkülere ise '28 Şubat mağdurları' ismi veriliyordu. 12 Eylül sonrası çoğunlukla sol ideolojiye mensup öğretim üyelerini hedef alan sistem bu kez konsept değiştirmiş, dindar (onlara göre irticacı) öğretim elemanlarına yönelmişti.

Üniversitelerde irtica avının yaşandığı günlerde Sakarya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi dekanlığına rektörden bir liste geldi. Bu listede 10 öğretim üyesinin ismi yazıyordu. İstihbarat birimlerinden alındığı izlenimi veren bu bilgi notunda ismi zikredilen öğretim üyelerinin irticacı olduğu ve gereğinin yapılması isteniyordu. Listenin en başında yer alan isim ise Ali Seyyar'dı.

Ali Seyyar'a önceleri 'Nakşibendi tarikatının lideri Esat Coşan'a bağlıdır.' damgası vurdular, sonra gelen bilgi notlarında 'Nurcudur' ifadeleri yer aldı. Bu tür istihbarat raporları gelince Ali Seyyar takibe alındı. Attığı her adım izleniyordu. Bir gün başına ilginç bir olay geldi. Üniversitelerde henüz başörtüsü yasağı başlamamıştı; ama başörtüsünü yasaklama yönünde yeni yeni adımlar atılıyordu. Seyyar'ın odasına başörtülü 3 genç girdi. Aradan 1 dakika bile geçmemişti ki fakülte sekreterinden bir telefon geldi. Telefondaki ses, "Hocam odanıza gelen başörtülü öğrenciler sizinle görüşmesi sona erdikten sonra bize uğrasınlar." diyordu. Hoca şaşırıp kaldı. Jurnalciliğin bu kadar hızlı olduğuna inanamamıştı. Daha sonra durumu anlamak için fakülte sekreterine

gitti. Nasıl olup da öğrencilerin içeri girmesinin üzerinden bir dakika bile geçmeden haberleri olmuştu? Fakülte sekreteri şöyle cevap verdi: "Hocam kusura bakmayın, bizim olaydan haberimiz yoktu. Bizi de rektörlükten aradılar. Onlar bize söyledi, biz de bunun üzerine sizi aradık."

Öğretim üyesi bir defa 'sakıncalılar' listesinin başındaydı ve sürekli takip edilmeli, yıldırılmalı, psikolojik işkenceye tâbi tutulmalı, gerekirse sürgüne gönderilmeliydi. Önce YÖK Kanunu'nun 13.b maddesine göre, görevlendirmeyle başka bir üniversiteye sürgün edilmek istendi. Ancak buna fakülte dekanı razı olmadı. Çünkü Ali Seyyar, fakültenin en çalışkan öğretim üyelerinden biriydi. Ürettiği bilimsel makaleler ve katıldığı bilimsel etkinliklerle fakültenin adını duyuruyordu. Fakültede bilimsel çalışmaları en fazla olan öğretim üyesi oydu. Bu yüzden sürgün göndermeye razı olmadı. Sakıncalılar listesindeki Doç. Dr. A.Y. Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ne, Yard. Doç. Dr A.Ü. meslek yüksek okuluna gönderildi. A.Ü. dayanamadı ve istifa eti, A.Y hukuk mücadelesine girişti; ama Ali Seyyar'a o günlerde dokunulmadı.

Bu arada 28 Şubat süreci üniversitelerde bütün şiddeti ile devam ediyordu. 2000 yılına gelindiğinde Ali Seyyar doçentlik için başvurusunu yaptı. YÖK, hocanın bilimsel çalışmalarını değerlendirmek üzere 5 kişilik bir ekip görevlendirdi. Jüri heyeti kura ile belirleniyordu. Tesadüfen jüri heyetindeki öğretim üyelerinin tamamı sol görüşleriyle tanınan isimlerden belirlenmişti! Heyetin başkanlığını ise marjinal sol fikirleri ile bilinen YÖK üyesi Prof. Dr. Alparslan Işıklı yapıyordu.

Ali Seyyar, jüriye önceden sunduğu makaleler arasına Zaman gazetesinde yayınlanan makalelerini de koydu. Bazı arkadaşları "Neden böyle yaptın? Adamlar zaten ön yargılı. Sen böyle yaparsan doçentliği unut!" dedi. Ali Seyyar, bir şeyleri test ediyordu. 28 Şubat süreci içinde çok sayıda insan iki yüzlülüğe

teşvik edildi. Doçentlik jürilerine savunma için gidenler arasında bıyıklarını kesenlere bile rastlamıştı.

Neticede, jüri heyeti Ali Seyyar'ı bilimsel çalışmalarını anlatması için savunmaya bile almadan doçentliğini reddetti.

Aradan 1 yıl geçti. Hoca, doçentlik başvurusunu yineledi. Bu kez YÖK'ün kur'a ile belirlediği jüride, muhafazakar ve ülkücü hocalar da vardı. Ali Seyyar, jüri heyetine bir sene önce sunduğu akademik çalışmaların aynısını sundu. Bu kez 5 kişiden 4'ü olumlu, 1'i ise olumsuz görüş beyan etti. Oy çokluğu ile hocanın doçentliği tescillendi. Olumsuz görüş beyan eden öğretim elemanı bir sene önce gelen heyetteki elemanlardan biriydi.

Bir sene önceye göre Ali Seyyar'ın akademik kişiliğinde veya akademik çalışmalarında hiçbir şey değişmemişti ama tavırlar gelen insana göre değişiyordu.

Ali Seyyar'ın doçent olması çok fazla bir şey değiştirmedi. Unvan kazanılmıştı; ama bu kez de doçentlik kadrosu açılmadığı için doçentliğe başlayamadı. Bir süre böyle devam etti. Üniversitede rektörlük seçimi yapılacaktı. Rektör herkesten oy istemek durumundaydı. Ali Seyyar'ı da aradı. Durumunu biliyordu. Doçentlik kadrosu konusunda yapılanlardan duyduğu mahcubiyet seziliyordu. Kısa süre sonra kadro açacağına dair söz verdi.

Seçim olmuş, YÖK tercihini yapmış ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer Sakarya Üniversitesi rektörünü belirlemişti. Rektör göreve başladıktan 6 ay sonra Ali Seyyar'ı yine aradı.

- Hocam, kusura bakma size kadro açamıyorum, dedi. Daha sonra da samimi bir şekilde:

- Hocam, kadro verilmemesinin sebebini siz biliyor musunuz? Öğrendiğiniz bir şey var mı, diye sordu.

Ali Seyyar, bu konuşmalardan şunu anlamıştı:

"Herhalde Rektör kadro açmak istedi ve bu teşebbüsünden önce YÖK'e danıştı. YÖK de 'Bu adam sakıncalıdır, irticacıdır, sakın kadro vermeyin.' talimatı verdi. Böylece rektör vicdan

azabı çekse de, verdiği sözü yerine getiremese de, YÖK'ün talimatına uymak zorunda kaldı.

Ali Seyyar, 2001-2002 akademik yılında bilim dünyasına katkılarından dolayı dekan Prof. Dr. İsmail Dalay tarafından takdirnâme ile ödüllendirildi. Bilimsel üretkenliği ile öne çıkıyordu; ama kadro alamıyordu. Oysa üniversitede öyle insanlar vardı ki, hiçbir akademik çalışması yok, bilimsel üretkenliği sıfır ve sadece oturuyordu. Ama onlar el üstünde tutuluyor, yönetici yapılıyor, üniversitenin maddi, manevi bütün imkanları onlara seferber ediliyordu. Kısacası her türlü rant onlara akıyordu. Ama irticacı damgası vurulanlar ne kadar bilim üretirse üretsin, isterse dünya çapında buluşa imza atsın, kadro almaya bile layık görülmeyecek konumdaydı.

Üniversitelerde Statükoyu Kimse Değiştiremiyor

28 Şubat kararlarının üzerinden 6 yıl geçmişti; ancak üniversitelerde 'restorasyon' çalışması yapan kadronun hükümranlığı bütün şiddetiyle sürüyordu. Çünkü bu sürecin etkili isimlerinden YÖK Başkanı Kemal Gürüz iş başındaydı. 3 Kasım 2002'de milletvekilliği seçimi oldu. 28 Şubat sürecine katkı yapan bütün siyasi partiler (DSP, DYP, ANAP, MHP) bu seçimde silinip gitti. Toplum öyle ya da böyle siyasi partileri cezalandırmıştı. Seçimin galibi daha kuruluşu üzerinden 1 yıl geçmiş olan muhafazakar demokrat kimliğindeki AK Parti'ydi.

Anayasa'yı değiştirebilecek milletvekili sayısıyla Meclis'e gelen AK Parti, yükseköğretim sisteminde de değişiklik yapmak istiyordu. 12 Eylül askeri müdahalesinden sonra göreve gelen bütün hükümetler gibi onlar da YÖK'ü merkeziyetçi yapısından kurtarmak ve üniversiteler üzerindeki baskıcı, otoriter yapıyı minimize etmek istiyorlardı. Zaten hükümetin yaşadığı en önemli krizlerden biri bu konuda oldu. Milli Eğitim Bakanı Erkan Mumcu'nun YÖK Kanunu'nda değişiklik yapmak üzere

komisyonlar kurması ve çalışmalara hız vermesi, YÖK-Hükümet gerginliğine sebep oldu. Aynı gerginlik Hüseyin Çelik'in bakanlığı döneminde de sürdü. Statüko direniyordu.

İşte ülkede siyasi alanda bunlar olurken, Sakarya Üniversitesi'nde Ali Seyyar'ın başına ilginç bir olay daha geldi. Bütün baskıcı rejimlerde olduğu gibi YÖK ve rektörlerin baskısı altında diktatörlük havası yaşanan üniversitede akademisyenler birbirini gammazlar pozisyona gelmişti.

Dekan başkanlığında toplanan fakülte yönetim kurulunun önemli gündem maddelerinden biri de Ali Seyyar'ın www.sosyalsiyaset.com isimli web sitesi oldu. Toplantıda söz alan akademisyenlerden biri şöyle konuştu:

"…. Gazetesi yazarı ….. bugün telefon açtı. İnternette sörf yaparken rastlamış. Üniversitemizin resmi web sitesi üzerinden fakültemiz öğretim üyesi Ali Seyyar tarafından hazırlanan web sitesine link (bağlantı) verilmiş. Ali Seyyar bu sitede tarikat lideri Said Nursi'nin sözlerine yer veriyor, öğrencilere Nurculukla ilgili fikirler aşılıyormuş. Durumla ilgili ne yapıp ne yapmadığımızı sordu. Ben de ilgileneceğimizi ve gerekeni yapacağımızı söyledim."

Toplantıda konu tartışıldı; ancak böyle bir şey varsa bile akademik özgürlük vardı. Nasıl olur da öğretim üyesine bu sebeple baskı yapabilirlerdi. Daha sonra ne yapacaklarına karar veremediler ve konuyu rektörlüğe intikal ettirmeye karar verdiler.

Doç. Dr. Ali Seyyar, 31 Temmuz 2003'te rektörlükten posta yoluyla sarı bir zarf aldı. Yazıda şunlar yazıyordu: "Rektörlük makamının 22.07.2003 tarih ve 21.1328-3208 sayılı yazılarıyla fakültemizin web sayfasında kişisel olarak hazırladığınız bölümlerde, akademik anlayışa uymayacak şekilde, alanınızla ilgili olmayan hususlarda öğrencilerin çok yanlı düşünmelerini engelleyecek tarzda bilgiler aktardığınız, bir cemaat liderinin (Said Nursi) sözlerini öğrencilere örnek göstermek suretiyle yanlış

izlenimlere sebep olduğunuz iddiasıyla, hakkınızda açılan soruşturmada, soruşturmacı olarak görevlendirilmiş bulunmaktayım. Bu nedenle yukarıda belirtilen iddialarla ilgili olarak ifadenize başvurulacağından 6 Ağustos Çarşamba günü saat 13.30'da İİBF Kamu yönetimi katında Doç. Dr. Halil Kalabalık'ın odasında hazır bulunmanızı; gelmediğiniz taktirde ifadenize başvurulmuş sayılacağı hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ederim. Doç. Dr. Halil Kalabalık, Soruşturmacı (İmza)"

Öğretim Üyesi Said Nursi'yi Örnek Göstermiş!

Doç. Dr. Ali Seyyar bir kez daha neye uğradığını şaşırmıştı. Avrupa kültürü ile yetiştiği ve yıllarca dünyanın değişik ülkelerinde bulunduğu için soruşturmanın içeriğine anlam veremedi. İddialar üç temel başlıkta toplanmıştı:

1. İddia: Fakültenin web sayfasında kişisel olarak bölüm hazırlamak.

2. İddia: Web sitesi aracılığı ile akademik anlayışa uymayacak şekilde ve alanıyla ilgili olmayan hususlarda öğrencilerin çok yanlı düşünmelerini engelleyecek tarzda bilgiler aktarmak.

3. İddia: Bir cemaat liderinin (Said Nursi) sözlerini öğrencilere örnek göstermek suretiyle yanlış izlenimlere sebep olmak.

Açılan soruşturmanın yönetmelik ve mevzuatta yeri yoktu. Fikir ve ifade özgürlüğü veya akademik hürriyetle de bağdaşır yanı bulunmuyordu. Kurt-kuzu hikayesinde olduğu gibi bir durum vardı. Ali Seyyar yine de savunmasını yaptı. Savunması özetle şöyleydi:

1- Fakültenin web sitesinde hazırlanan kişisel sayfayı ben yapmadım. Fakülte yönetimi bütün öğretim üyelerine bir emir gönderdi ve özgeçmişlerini istedi. Bunun üzerine gönderilen hazır formu doldurdum. www.iibf.sakarya.edu.tr/ceko/ouye/seyyar.html adresindeki site emir üzerine üniversite yönetimi tarafından

yapılmıştır ve iddia edildiği gibi bu sitede Said Nursi'ye ait sözler yoktur. Bunların dışında kendime ait müstakil bilimsel nitelikli bir web sitem daha vardır. www.sosyalsiyaset.com sitesinin bir bölümünde Said Nursi'ye ait sözler vardır. Ancak bu site müstakil bir web sitesidir ve üniversite ile ilgisi yoktur. Bir ara üniversitedeki siteden şahsi siteme benim bilgim dışında link (bağlantı) verildiğini duydum; ama sonradan öğrendiğime göre bu kaldırılmış.

2- www.sosyalsiyaset.com sitesinin içeriğini eleştirmek herkesin hakkıdır. Beğenen olur, beğenmeyen olur. Ancak burada normal olmayan bir durum vardır. O da; bana bundan dolayı soruşturma açılmasıdır. Sitenin içeriği akademik özgürlük anlayışı ve güvencesi ile toplumun milli ve manevi değerlerine de ters düşmeyecek şekilde hazırlanmıştır. Bir bilim adamı olarak araştırma yapma, bilimsel çalışmalarımı, düşüncelerimi, üniversite içinde veya dışında sözlü veya yazılı olarak, kitap veya web sitesi aracılığı ile açıklama hak ve özgürlüğüne sahibim. Cezalandırma maksadıyla açılan böyle bir soruşturma içerik açısından meşru değildir. Bu tür iddialara cevap vermemek hakkımdır. Ancak belki de 'Sükut ikrardandır' şeklinde anlaşılabileceği için cevap verme ihtiyacı hissettim.

3- Web sitesi sosyal siyaset alanındaki boşluğu doldurmak amacıyla ve şahsi gayretlerimle açıldı. Sitenin bir bölümünde sosyal siyaset alanında önemli çalışmalar yapmış 47 profesörün çalışmaları, objektif olarak tanıtılmaktadır. Sitede ayrıca düşünürlerin sosyal içerikli sözlerine de yer verilmiştir. Burada bilim dünyasında tanınan değişik inanç ve kültüre mensup, batı ve doğu dünyasına ait 163 düşünürün 272 vecizesi bulunmaktadır. Üstelik bu vecizeler Güzel Sözler Antolojisi isimli kitaptan alınmıştır. Bu kitap da ne yasaktır, ne de sakıncalı. Bir cemaat lideri diye tanıttığınız Said Nursi'nin vecizelerinin bölüm içindeki

oranı yüzde 8.5'dur. Ben bilim adamı olarak insanların sarf ettikleri bu anlamlı sözleri beğendim. Kanaatimce sadece Said Nursi'ye ait olanlar değil bütün sözler insanı düşündürmeye ve doğruyu buldurmaya yönelik sözlerdir. Sözler kime ait olursa olsun önemli olan vermek istediği mesajdır. Mesaj doğru ise, mesajı veren düşünür üzerinde spekülasyon yapmanın akademik ahlaka uymayacağını düşünüyorum.

Evet, web sitesinde Albert Camus, Aristotales, Franklin, Balzac, Konfiçyüs, Çiçero, Dostoyevski, Eflatun, Epicure, Syrus, Fenelon, Bacon, Goethe, Henry Ford, Rousseau, Newton, Henry Kissinger, Lamartine, Martine Luther, Montaigne, Napoleon, Marshall, Socrates, Tolstoy, Victor Hugo, Voltaire, Shakespeare gibi batılı düşünürlerin yanı sıra Cenap Şehabettin, Farabi, H. Edip Adıvar, Halit Ziya Uşaklıgil, Hacı Bektaşi Veli, Mevlana, Hz. Ali, Hz. Ömer, Hz. Ebu Bekir, Gazali, Kanuni Sultan Süleyman, Muhittin Arabi, Namık Kemal, Said Nursi, Sami Selçuk, Şemsettin Sami, Şeyh Sadi, Yunus Emre, Zülfü Livaneli gibi isimlerin veciz sözleri bulunuyordu.

Nedense rektörlük, diğer düşünürlerin sözlerine veya isimlerine göre değil 163 düşünür arasından Said Nursi'nin sözlerine takılmıştı. Bu ismi kullanarak, öğretim üyesi belirli bir grubun üyesi gibi gösterilmek ve cezalandırılmak isteniyordu. Said Nursi'nin sözlerinin muhtevasında da suç teşkil edecek herhangi bir yön yoktu. Web sitesinde yer alan Said Nursi'ye ait sosyal içerikli sözler şunlardı:

"Kanaat, ticaretli bir şükrandır."

"İnsan, Cenabı Hakkın antika bir sanatıdır. Ve en nazik ve nazenin bir mûcize-i kudretidir."

"Şöhret, zehirli bala benzer."

"Eğer malı çok seversen, hırs ile değil, belki kanaat ile malı talep et, tâ çok gelsin."

"Bütün kuvvetinizi ihlasta ve hakta bilmelisiniz. Evet, kuvvet haktadır ve ihlâstadır. Haksızlar dahî, haksızlıkları içinde gösterdikleri ihlâs ve samimiyet yüzünden kuvvet kazanıyorlar."

"Haksızlığı hak zanneden adamlara karşı hak dâvâ etmek, bir nevi haksızlıktır."

"Eğer bilsen gayret ne kadar hayırlı bir iştir. Ömrünü bir dakika boşa geçirmezdin."

"Husûmette fenalık var. Husûmete vaktimiz yok."

"Eğer hasmını (düşmanını) mağlup etmek istersen, fenalığa karşı iyilikle mukabele et."

"Bir fazilet sahibi, bin faziletsize mukabildir."

"Her söylediğin doğru olmalıdır; fakat her doğruyu söylemek doğru değildir."

"İdarede kuvvet (güç), kanunda olmalı. Ve ilimde de kuvvet, hakta olmalı. Yoksa istibdat hükümfermâ olur."

"Kusurunu görmemek, o kusurdan daha büyük bir kusurdur. Ve kusurunu görse, o kusur, kusurluktan çıkar. İtiraf etse, affa müstahak olur."

"Düşmanın düşmanı, düşman kaldıkça dosttur. Düşmanın dostu, dost kaldıkça düşmandır."

"Asabiyet-i cahilliye, birbirine tesanüt edip yardım eden gaflet, dalâlet, riya ve zulmetten mürekkep bir macundur."

"Haklı olsa, haksız olsa münakaşa eden haksızdır. Bir dirhem hakkı varsa, bin dirhem bizlere zararı dokunabilir."

"Atalet (tembellik) sıkıntıyı, sıkıntı sefahati, sefâhat (lüzumsuz yere zevk ve eğlence) fakirliği ve bedbahtlığı doğurur."

"Tevekkül, kanaat ve iktisat, öyle bir hazine ve servettir ki, hiçbir şey ile değiştirilemez."

"Vicdan, kalp penceresinden bakar. Akıl, gözünü kapasa da vicdanın gözü daima açıktır."

"Aşk, şiddetli bir muhabbettir. Fânî mahbublara mütevec-cih olduğu vakit, ya o aşk kendi sahibini dâima bir azap ve elemde bırakır; veyahut o mecazî mahbub (sevgili), o şiddetli muhabbetin fiyatına değmediği için, bâkî mahbubu arattırır, aşk-ı mecazî, aşk-ı hakikîye inkılâp eder."

"Aşk, ücret ister ve mukabele talep eder. Aşkın ağlamaları, bir nevi taleptir, bir ücret istemektir."

"Tasadduk malda olduğu gibi, ilimde, fikirde, fiilde de olur."

"Canavar bir hayvana karşı zayıf göstermek, onu hücuma teşçî ettiği (cesaretlendirdiği) gibi; canavar vicdanı taşıyanlara karşı dalkavukluk etmekle zaaf göstermek, onları tecavüze sevk eder."

Öğretim Üyesinden Savunma Üstüne Savunma

Ali Seyyar, savunmasını yaptı ama endişeliydi. Rektörlükten 18.11.2003 tarihinde bir yazı daha aldı. Bu kez de rektör Prof. Dr. Mehmet Durman savunma istiyordu. Önceki savunmaya isteğine ilave olarak rektör Durman, Ali Seyyar'a web sitesinde bir cemaat liderinin sözlerine yer vermekle kamuoyunda yanlış izlenimler oluşturduğuna ve taşıdığı akademisyenlik sıfatının gerektirdiği vakara yakışmayan tutum ve davranışta bulunduğunu ifade etti. Daha sonra da "Gizli" kaşesi bulunan uyarma cezası 30 Aralık 2003 tarihinde Ali Seyyar'a tebliği edildi.

Ali Seyyar, yaşadıklarına anlam veremiyordu. En çok da taşıdığı akademisyenlik vakarına yakışmayan tutum ve davranışlarda bulunmak suçlamasına üzüldü. Çünkü aynı yıl içinde Ahlak Terimleri isimli bir kitap yazmış ve bu kitapta vakarı şöyle anlatmıştı: "Bir kimsenin, insani varlığının ve sosyal mevkiinin gerektirdiği şeref ve itibarını gurur ve kibre kapılmadan koruması ve hafifmeşreplikten sakınması."

Gizli

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Dairesi Başkanlığı

25/12/200.3

SAYI : B.30.2.SAU.0.70.71. 04·21/541 - 5450

KONU : Uyarma Cezası

Sayın ;
Doç.Dr. Ali SEYYAR
Öğretim Üyesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi resmi web sayfasından kişisel web sayfasına link verilmesini sağlayarak, bu sayfada bir cemaat liderinin sözlerine yer verip, alanınızla ilgili olmayan hususlarda öğrencilerin ve kamuoyunun yanlış izlenimler edinmesine neden olmanız nedeniyle hakkınızda açılan disiplin soruşturması sonucunda Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliğinin **5/e** maddesinde yer alan taşıdığı sıfatın gerektirdiği vakara yakışmayan tutum ve davranışta bulunmanız nedeniyle **UYARMA** cezası ile cezalandırılmanıza, cezanın en alt ceza olması nedeniyle herhangi bir indirim yapılmasına yer olmadığına karar verilmiştir.

Verilen cezaya karşı işbu yazının tarafınıza tebliği tarihinden itibaren 7 gün içinde bir üst disiplin amiri olan Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına yazılı olarak itirazda bulunabilirsiniz.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof.Dr.Mehmet DURMAN
Rektör

DAĞITIM:

Gereği:
Doç.Dr.Ali SEYYAR

Bilgi:
İktisadi ve İdari Bilimler Fak.Dek.

Tebliğ Tarihi : 30.12.03 / Salı

Adres : Esentepe Kampüsü 54187 Tel.: 0 (264) 346 00 90 (10 Hat-Santral) Faks: 0 (264) 346 00 19 P.K. 459 SAKARYA
www.sakarya.edu.tr

TS EN ISO 9001:2000 KALİTE YÖNETİM SİSTEMİ

Ali Seyyar, tamamen bilimsel ve akademik açıdan değerlendirilmesi gereken web sitesinin yanlış değerlendirilmesinin yanı sıra bir de kendisine hakaret edildiği düşüncesindeydi. Önce Sakarya Bölge İdare Mahkemesi'nde uyarma cezası ile ilgili iptal davası açtı. Hakkını arayacaktı.

Hak arama mücadelesi devam ederken üniversitenin akademik genel kurulunda rektörle karşılaştılar. Önce dekan yardımcısı konuşmak istedi. Ali Seyyar, "Beni savunamadınız size kırıldım. Konuşacak bir şey yok." dedi. Daha sonra rektör öğretim üyesinin kolundan tuttu. "Seninle özel olarak konuşmam lazım." dedi. Ali Seyyar, "Akademik hürriyete inanmayan bir rektörle ben konuşamam geç kaldınız!" diye tepki gösterince rektör kendini savundu. Akademik hürriyetin boyutlarından bahsetti. Mağdur hoca, akademik hürriyetin boyutlarının uluslararası anlaşmalar, Lima Bildirgesi gibi yerlerde belirlendiğini söyledi ve oradan uzaklaştı.

Ali Seyyar, bu konuşmada rektörün vicdan azabı çektiğini gördü. Haklı olduğunu anlamanın vicdani rahatlığını yaşadı. Bu olay da gerek 28 Şubat kararlarının açıklandığı gerekse sonraki yıllarda üniversitelerde akademisyenlere nasıl psikolojik işkence yapıldığının göstergesi olarak tarihe geçti. Gelecekte bilim tarihçileri bu dönemi yad ederken bu tür olaylardan dolayı utanacak ve bir daha yaşanmaması için çaba gösterecekti.

ŞUBAT ALMANAĞI
(TARİHİ KRONOLOJİ)

1994

27 Mart'ta yerel seçimler yapıldı. Başta Ankara ve İstanbul gibi 5 büyükşehir ve 26 ilde Refah Partisi adayları belediye başkanı oldu. Cezayir'de yapılan seçimlerde İslamî bir partinin en çok oyu almasından sonra darbe yapılması, Türkiye'de de bu yönde tartışmaların yapılmasına sebep oldu.

5 Ocak 1995

Kamuoyu darbe söylentilerini konuşmaya başladı. Siyasiler yaptıkları açıklamalarla darbe dönemlerinin çok gerilerde kaldığını söylediler.

23 Ocak 1995

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin Sabah'tan Nuriye Akman ve Hürriyet'ten Ertuğrul Özkök ile yaptığı röportajlar… Türkiye'nin içinde bulunduğu durum, Başbakan Tansu Çiller ile görüşme, İslamiyet, siyaset, kadın ve eğitim ekseninde geçti. Kamuoyu günlerce Fethullah Gülen Hocaefendinin bu konuşmalarına odaklandı.

11 Şubat 1995

Onursal başkanlığını Fethullah Gülen Hocaefendi'nin yaptığı Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın Polat Renaissance Oteli'nde vermiş olduğu iftara farklı dinlere mensup temsilciler de katıldı. Türkiye'de 'hoşgörü ve diyalog' süreci başladı.

14 Şubat 1995

Anıtkabir'deki 10 Kasım törenleri sırasında protokol önünde Atatürk'ün manevi kişiliğine hakaret eden Mahmut Kaçar, Ankara 19. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan son duruşmada, 4.5 yıl hapse mahkum edildi.

22 Şubat 1995

İstanbul ve Marmara üniversitelerinde öğrenciler çatıştı. Kavganın oruç tutmayanlarla oruç tutan öğrenciler arasında olduğu iddia edildi. 4 öğrenci yaralandı, 120 öğrenci güvenlik güçleri tarafından gözaltına alındı. Kamuoyunda "Üniversitelerde 1980 öncesine dönülüyor." biçiminde yorumlar yapıldı. CHP Genel Başkanı Hikmet Çetin, Parti Meclisi'nde yaptığı konuşmada öğrenci olaylarına değinerek, "Türkiye'yi karıştıran gizli eller, şimdi de üniversitelere uzanıyor. Biz karanlık güçlerin bu malum oyununu oynattırmayacağız." dedi.

9 Mart 1995

TBMM Malvarlığını Araştırma Komisyonu'nun Almanya'da bulduğu belgeler, RP'li Süleyman Mercümek'in Türkiye'de yönettiği paranın toplam 17 milyon mark (510 milyar lira) olduğunu ve bu paraların akıbetinin bilinmediğini ortaya çıkardı.

12 Mart 1995

Gaziosmanpaşa Küçükköy Gazi Mahallesi'nde Alevi vatandaşlarımıza ait 3 kahvehane otomatik silahlarla tarandı. Gazi mahallesinde olaylar çıktı. 3 polis 1 asker toplam 21 kişi öldü.

25 Mart 1995

Fethullah Gülen Hocaefendi DSP lideri Bülent Ecevit ile görüştü.

17 Mayıs 1995

Bağımsız Milletvekili Gaffar Yakın'ın verdiği devlet memurlarının öğle tatilinin cuma namazı saatine göre belirlenmesini

içeren kanun teklifi TBMM Genel Kurul gündemine alındı. Ardından tartışmalar yaşandı.

22 Haziran 1995

Fethullah Gülen Hocaefendi CHP lideri ile yaptığı görüşme ile ilgili "Aleviler ve Sünniler birbirilerine yabancı gibi gösterilmeye çalışılmış. Ve acıdır, Cumhuriyet Halk Partisi de dinsizlikle özdeşleştirilmek istenmiştir. Sünni-Alevi ve sağ-sol kardeşliği adına yaptığım teşebbüslerin ve bu arada CHP lideri Hikmet Çetin Beyefendi ile görüşmemin yadırganacak hiçbir yanının olmadığı ortadadır." dedi.

10 Haziran 1995

İstanbul Emniyet Müdürü Necdet Menzir, DYP İstanbul il binası önünde öldürülen polis memurunun cenaze töreninde yaptığı konuşmada, "Bugün bu ülkede bulunanlar yurtdışına çıkıyorlar, yargısız infazdan bahsediyorlar ve bugün yine iktidar koltuğunda oturabiliyorlar. Bu ülkede laiklik maskesi altında gizlenmiş birçok dinsiz var, bölücü var. Bu ülkede Atatürk'ü kullanan komünistler var." dedi. Bu konuşma DYP-CHP gerginliğine ve hükümet krizine sebep oldu.

30 Haziran 1995

Ankara'nın Hitit güneşli ambleminin yerine konulması tasarlanan camili yeni amblem tartışma meydana getirdi.

30 Haziran 1995

Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Ahmet Çörekçi, basına verdiği brifingde, Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesinin değiştirilmesinin kendilerini de etkileyeceğini açıkladı.

25 Temmuz 1995

Başörtüsü'ne olan tavrıyla tanınan Gümüşhane Baro Başkanı Ali Günday, Adana'dan buraya gelen İzzet Kıraç tarafından öldürüldü. Olayın bazı basın kuruluşlarının kışkırtmasıyla olduğu iddia edildi. Laiklik tartışmaları alevlendi.

6 Eylül 1995

Adli yıl Gümüşhane'de açıldı. Baro Başkanı Günday'ı öldürmek suçundan sanık İzzet Kıraç'ın duruşmasına başlandı. Kıraç, "Günday'ı cihad için öldürdüm." dedi.

14 Eylül 1995

Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü, RP Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın "adil düzen okulu" olarak tanıttığı ileri sürülen Aziziye Koleji'nin açılışı sırasında yaptığı açıklamaları ve bu partinin doğrultusunda öğrenci yetiştirileceği yolunda basında çıkan haberleri ihbar kabul ederek, kolej hakkında soruşturma başlattı.

1 Ekim 1995

Cumhurbaşkanı Demirel, Devlet Denetleme Kurulu'na, tarikatların okullardaki faaliyetleri konusunda inceleme yapmaları için talimat verdi.

8 Ekim 1995

Fethullah Gülen Hocaefendi, kendisini ziyarete gelen bir grup gazetecinin "Muhtıra gibi bir şey var mı?" şeklindeki sorusuna "Şu anda birilerinin kıpırdanışı var. Hiç olmazsa bir kesimin böyle bir düşüncesi söz konusu. Hatta bu hükümet tarafından kayrılan birileri de olabilir." diye cevap verdi. Kamuoyu günlerce bu sözleri tartıştı.

11 Ekim 1995

Ankara DGM Başsavcısı Nusret Demiral, Fethullah Gülen hakkında, "Askeriyede muhtıra hazırlığı var." şeklinde sözler sarf ettiği gerekçesiyle soruşturma başlattı.

15 Ekim 1995

Tansu Çiller başkanlığında kurulan 51. azınlık hükümeti güvenoyu alamadı ve erken seçimin yolu açıldı.

26 Ekim 1995

Erken genel seçim kanunu meclisten geçti.

27 Ekim 1995

Terörle Mücadele Kanunu'nun 8. maddesini değiştirerek geçici bir madde ekleyen kanun tasarısı TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilerek kanunlaştı. 8 maddedeki "Her ne maksat ve yöntemle olursa olsun" ibaresi kaldırılırken, 2 yıldan 5 yıla kadar olan ceza oranı da 1 yıldan 3 yıla kadar olmak üzere yeniden belirlendi.

30 Ekim 1995

DYP-CHP 52. Koalisyon Hükümeti kuruldu.

5 Aralık 1995

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Prof. Dr. Mehmet Sağlam'ın milletvekili adayı olması nedeni ile boşalan YÖK Başkanlığı'na, Prof. Dr. Kemal Gürüz'ü atadı.

24 Aralık 1995

20. Dönem Milletvekili Erken Genel Seçimi ile bazı ilçe ve belde belediye başkanlığı seçimleri yapıldı. RP yüzde 21, ANAP yüzde 19.9, DYP yüzde 19.7, DSP yüzde 14.5, CHP yüzde 10.4 oy oranı ile meclise girdi. Buna göre, RP 158, DYP 135, ANAP 131, DSP 76 ve CHP 50 milletvekili çıkardı.

31 Aralık 1995

Rize eski Belediye Başkanı ve RP Milletvekili Şevki Yılmaz'ın belediye başkanlığı sırasındaki uygulamaları protokolde olmasına karşın resmi bayramlara katılmaması ve Milli Gençlik Vakfı'nın düzenlediği bir toplantıda söylediği iddia edilen "Bu işi ya oyla, ya kanla çözeceğiz!" şeklindeki sözleri üzerine, Rize Cumhuriyet Başsavcısı ikinci kez TCK'nin "idam" cezası öngören 146. maddesinden soruşturma başlattı.

4 Ocak 1996

Onursal Başkanlığını Fethullah Gülen Hocaefendi'nin yaptığı Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı tarafından belirlenen 1995 Hoşgörü Ödülleri, Çırağan Sarayı'nda düzenlenen bir törenle sahiplerine verildi.

9 Ocak 1996

Evrensel gazetesi muhabiri Metin Göktepe İstanbul'da ölü olarak bulundu. Ardından gösteri ve yürüyüşler birbirini takip etti.

9 Ocak 1996

Sabancı Holding Yönetim Kurulu üyesi Özdemir Sabancı, Toyota-Sa Genel Müdürü Haluk Görgün ve başkanlık sekreteri Nilgün Hasefe uğradıkları silahlı saldırıda öldürüldü.

10 Ocak 1996

Laiklik tartışmaları yeniden gündeme geldi. Cumhurbaşkanı Demirel, Atatürk'e toz kondurmanın "namertlik" olacağını söyleyerek, "Türkiye Cumhuriyeti laiktir, laik kalacaktır!" dedi.

17 Ocak 1996

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, tarikatçılık, mezhep ayrımcılığı ve yükselen kökten dinci akımlar ile ezanın Türkçe okunması tartışmaları konularındaki görüşlerini Cumhuriyet gazetesine değerlendirdi.

19 Ocak 1996

Siyasi parti liderleriyle yaptığı görüşmeden sonuç alamayan RP Genel Başkanı Erbakan, hükümeti kurma görevini Cumhurbaşkanı Demirel'e iade etti. Demirel, hükümeti kurma görevini DYP Genel Başkanı Tansu Çiller'e verdi.

29 Ocak 1996

Bosna-Hersek için toplanan yardım paralarını amaç dışı kullandığı öne sürülen Mali Müşavir Süleyman Mercümek, "Emniyeti suiistimal" ve "Yardım Toplama Yasası'na muhalefet" suçlarından Fatih 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nce 4 yıl 1 ay ağır hapis ve 20 trilyon 63 milyar 905 milyon lira ağır para cezasına çarptırıldı.

29 Ocak 1996

Bandırma Asliye Ceza Mahkemesi, Atatürk'e hakaret ettiği gerekçesiyle yargılanan eski RP İstanbul Milletvekili Hasan Mezarcı'yı 1 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırdı.

3 Şubat 1996

Hükümet kurma çalışmaları sonuçsuz kalan Çiller'den sonra Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, 53. hükümeti kurma görevini ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'a verdi.

4 Şubat 1996

İstanbul'da harçları boykot eden öğrenciler, Taksim meydanında polisle çatıştı. Bu olay 2 sene devam edecek ve üniversite işgallerine kadar varacak öğrenci olaylarının başlangıcı oldu.

16 Şubat 1996

ANAP Genel Başkanı Yılmaz ile RP genel Başkanı Erbakan, 5 saat süren görüşme sonucu anlaşmaya vardı. Erbakan, Başkanlıkta ilk sıranın Yılmaz'a verilmesini kabul etti. Arkasından DYP Genel Başkanı Tansu Çiller, RP ile hükümet kurabileceklerini açıkladı. Bunun üzerine siyaset dışı güçlerin de etkisiyle ANAYOL Koalisyon Hükümeti'nin kurulması için baskılar oldu.

25 Şubat 1996

Çiller ve Yılmaz ANAYOL için anlaştı.

29 Şubat 1996

TBMM Genel Kurulu, tarihinde ilk kez bir eyleme sahne oldu. Üniversite öğrencisi 8 genç, Genel Kurul salonunda "Harçlara hayır" yazılı bir bez pankart açmaya çalıştı.

1 Mart 1996

İstanbul Üniversitesi'ndeki öğrencilerin öğrenim katkı payını protesto için başlattıkları eylem nedeniyle Hukuk ve İktisat fakültelerinde derslere ara verildi.

6 Mart 1996

Demirel, Yılmaz başkanlığındaki 53. hükümeti onayladı.

23 Mart 1996

Üniversitelerin durumu, sorunları ve geleceği, Çankaya Köşkü'nde düzenlenen zirve ile ele alındı. Öğrenim harçları ve rektörler toplantısını protesto eden öğrenciler, Kızılay Meydanı'nda

miting yaptı. Miting sonrasında, öğrencilerle polis arasında taşlı sopalı çatışma çıktı. Olaylarda çok sayıda polis ve öğrenci yaralandı.

26 Mart 1996

Jandarma Genel Komutanlığı'nın genelgesi ile ilgili eleştirilere ordudan çok sert tepki geldi. Üst rütbeli bir askeri yetkili: "TSK, bazı çevrelerin kasıtlı olarak yakıştırdığı gibi din düşmanı değildir.", "Halkımızın yüce duygularını sömürerek bunun ticaretini yapanlar, kendilerine ikbal sağlayanlar, hatta bu sömürüden zengin olanlar, sadece medya için secdeye kapanan sahte dindarların TSK'ya iğrenç dillerini uzatması doğaldır.", "Maskelerinin düşmesinden telâşa kapılan şeriat özlemcilerinin, sahte dindarların ve çağdışı kalmış gerici takımının onu yıpratmaya çalışmaları talihsiz bir hezeyandır." dedi.

6 Mayıs 1996

Başbakan Mesut Yılmaz, hükümetin 50. gününde düzenlediği basın toplantısında, "Mafya ve gerillayı ülkeden atacağım!" dedi.

8 Mayıs 1996

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, TOFAŞ önergesiyle ilgili olarak TBMM Çiller'in Yüce Divan'a gönderilmesine karar verirse, Başbakanlık görevini vermeyeceğini söyledi.

9 Mayıs 1996

Çiller için TOFAŞ hakkında Soruşturma Komisyonu kurulması TBMM'de kabul edildi.

13-17 Mayıs 1996

8 yıllık kesintisiz eğitim kararının alındığı 15. Milli Eğitim Şurası yapıldı.

14 Mayıs 1996

Anayasa Mahkemesi, RP'nin başvurusu üzerine ANAYOL hükümetine güven oylamasına ilişkin TBMM kararını iptal etti. Hükümetin konumuna ilişkin tartışmalar başladı.

18 Mayıs 1996

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e İzmit'te bir açılış esnasında suikast girişiminde bulunuldu. Cumhurbaşkanına ateş etmeye çalışan eczacı ibrahim Gümrükçüoğlu tören alanına tesadüfen geldiğini belirterek, "Türkiye İsrail arasındaki anlaşmayı protesto etmek için havaya bir el ateş edeyim dedim." şeklinde konuştu. Valilik Gümrükçüoğlu'nun psikolojik bunalım geçirdiği yönünde açıklama yaparken, sanığın sakallı olması olayın dindarlara angaje edilmesini sağladı.

22 Mayıs 1996

Demirel'e suikast girişiminde bulunan İbrahim Gümrükçüoğlu, İstanbul DGM'ce tutuklandı.

24 Mayıs 1996

DYP Genel İdare Kurulu, hükümetten çekilme kararı aldı.

27 Mayıs 1996

RP, Başbakan Yılmaz hakkında gensoru önergesi verdi.

6 Haziran 1996

Başbakan Mesut Yılmaz, güven oylamasının geçersiz olduğu yolundaki Anayasa Mahkemesi kararının gerekçesinin Resmi Gazete'de yayımlanması üzerine Demirel'e hükümetin istifasını sundu.

7 Haziran 1996

Demirel, Erbakan'a hükümet kurma görevini verdi.

26 Haziran 1996

DYP Başkanlık Divanı, RP ile dönüşümlü koalisyona "evet" deme kararı aldı.

28 Haziran 1996

Refahyol Koalisyon hükümeti kuruldu.

11 Temmuz 1996

Refahyol Hükümeti, DYP içinde huzursuzluklara sebep oldu. Hükümete güvenoyu vermeyen muhalif milletvekilleri istifa kararı aldıklarını açıkladı.

14 Temmuz 1996

Bayburt Lisesi bahçesindeki Atatürk büstünü sökerek Çoruh nehrine atan 3 kişi yakalandı. Adalet Bakanı Kazan, olaya karışan failler hakkında cezai işlem yapılacağını kaydetti.

28 Temmuz 1996

Emperyal gazinolarının sahibi Ömer Lütfi Topal, arabasıyla evine giderken açılan çapraz ateş sonucu öldürüldü.

4 Ağustos 1996

Başbakan Erbakan'ın başkanlığında toplanan Yüksek Askeri Şura, terfi ve atamaları karara bağlarken, 29 subayın Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişkisinin kesilmesini kararlaştırdı.

4 Ağustos 1996

Orgeneral Hikmet Köksal Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na, Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu 1. Ordu Komutanlığı'na getirildi.

7 Ağustos 1996

Başbakan Erbakan'ın Başbakanlık Konutu'nda vereceği yemek ve resepsiyonlarda içki yasağı koyduğu ileri sürüldü.

7 Ağustos 1996

Başbakan Erbakan'ın İran'a yapacağı gezi, yurt içi ve dışında tartışma meydana getirdi.

7 Ağustos 1996

Üniversite rektörleri Anıtkabir'i ziyaret ederek cumhuriyetin temel ilkelerine sadık kalacaklarını ve laiklik karşıtlarına saygı duymayacaklarını açıkladı.

9 Ağustos 1996

Başbakan Erbakan, 250 kişilik bir heyetle 10 gün sürecek, İran, Pakistan, Malezya, Singapur ve Endonezya'yı kapsayan Uzakdoğu gezisine başladı.

14 Ağustos 1996

Pakistan'da bulunan Başbakan Erbakan'ın, Pakistan-Malezya-Endenozya ve İran ile ortaklaşa "İslam Uçağı" üretmek istediği yönündeki açıklamalar kamuoyunun gündemine geldi.

27 Ağustos 1996

Civangate skandalı ile adını duyuran yeraltı dünyasının ünlü isimlerinden Tevfik Ağansoy, Bebek'te uğradığı silahlı saldırı sonucunda öldürüldü.

24 Eylül 1996

"Yüksekova çetesi" ortaya çıkarıldı. Hakkari Özel Harekat Şube Müdürlüğü'nde görevli 4 polis ile 6 köy korucusu, çeşitli suçları işledikleri gerekçesiyle gözaltına alındılar.

24 Eylül 1996

İçişleri Bakanı Mehmet Ağar, Başbakan Erbakan'ın yurt dışı gezi programından Libya ziyaretinin çıkarılmaması halinde, gezi kararnamesini imzalamayacağını açıkladı.

1 Ekim 1996

ANAP'tan istifa eden Diyarbakır Bağımsız Milletvekili Abdülkadir Aksu RP'ye katıldı.

2 Ekim 1996

Başbakan Erbakan, Afrika gezisinin ilk durağı olan Mısır'a gitti. Karşılama töreninde Kahire Havaalanı'nda Türk Bayrağı'nın göndere çekilmeyişi tartışmalara yol açtı. Ordu komutanları laiklikle ilgili demeçler vermeye devam ederken, Tansu Çiller, Türkiye ile Afganistan arasında benzerlik kurulmasına sert tepki gösterdi.

3 Ekim 1996

Laiklik tartışmalarının alevlenmesi üzerine Başbakan Vekili ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller, kendisinin laik Türkiye'nin teminatı olduğunu belirterek, "3 ay boyunca, laik Türkiye Cumhuriyeti'nde ne değişmiştir? Buna ben müsaade etmem. Ben siper olurum." dedi. ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, laiklik konusunda son günlerde çeşitli kesimlerden yükselen seslerin, hükümetin kamuoyunda oluşturduğu rahatsızlıklara bir tepki olduğunu söylerken, "Bu hükümetin hiçbir yanlış icraatı, antidemokratik girişimleri haklı kılamaz." dedi. MHP Genel Başkanı Alparslan

Türkeş de, sorunların çözümünün, demokrasi içinde aranması gerektiğini belirterek, "En iyi yönetim şekli, demokrasidir. Bundan şaşmamak lazım." diye konuştu.

6 Ekim 1996

Afrika gezisinin Libya ayağında Başbakan Erbakan'a soğuk duş. Albay Kaddafi Erbakan'la düzenlediği basın toplantısında Kürt halkının özgürlüğüne kavuşması gerektiğini belirterek Türkiye'nin politikasından rahatsız olduklarını söyledi. Kaddafi'nin sözleri Türkiye'de bomba gibi patladı.

16 Ekim 1996

DYP İzmir Milletvekili Gencay Gürün partisinden istifa etti. Başbakan Erbakan ve Bakanlar Kurulu hakkında verilen gensoru önergelerinin gündeme alınması TBMM Genel Kurulu'nda reddedildi. Başkent Üniversitesinin açılışında gergin anlar yaşandı. Başbakan Erbakan oğlu Fatih'in de eğitim göreceği üniversitenin açılış törenine eşiyle katıldı. Demirel ve Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden'in de hazır bulunduğu törende, Erbakan'a karşı laiklik nutukları atıldı. Başbakanın gelişinde ayağa kalkmayan Özden ağır bir konuşma yaptı. DYP Kilis milletvekili Doğan Güreş, hiçbir etki altında kalmadan ve duygularına gem vurarak, hükümet hakkında verilen gensoru önergesine ret oyu vereceğini açıkladı.

20 Ekim 1996

Kocatepe Camii önünde zikir yapıp ilahi söyledikten sonra, Atatürk'e hakaret niteliğinde sözler sarf ettiği ileri sürülen Aczimendilerden 113'ü gözlem altına alındı. Aczmendiler, ifadeleri alındıktan sonra tutuklanarak Eskişehir Cezaevi'ne konuldu.

3 Kasım 1996

Balıkesir'in Susurluk İlçesi yakınlarında meydana gelen trafik kazasında, İstanbul Emniyet eski Müdür Yardımcısı Hüseyin Kocadağ ile birlikte 3 kişi öldü. Kazada, DYP Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak yaralandı. Milletvekili Bucak'ın

yaralandığı trafik kazasında ölenlerden birinin "Mehmet Özbay" sahte kimlikli Abdullah Çatlı olduğu saptandı.

6 Kasım 1996

YÖK'ün 15. kuruluş yıldönümünü protesto gösterilerinde İstanbul'da 250, Ankara'da 200 öğrenci gözlem altına alındı.

8 Kasım 1996

İçişleri Bakanı Mehmet Ağar, görevinden istifa etti. İçişleri Bakanlığı'na DYP İstanbul Milletvekili Meral Akşener atandı.

24 Kasım 1996

ANAP Genel Başkanı Yılmaz'a Budapeşte'de Hilton Oteli lobisinde yumruklu saldırıda bulunuldu.

10 Aralık 1996

Erbakan başkanlığında toplanan Yüksek Askeri Şura (YAŞ), 1'i yarbay, 7'si binbaşı, 28 subay ve 30 astsubayın ilişiğini kesti.

21 Aralık 1996

Refahyol hükümeti ordu mensuplarına yüzde 72 zam yaptı.

26 aralık 1996

10 aydır Almanya'da yaşayan Hasan Mezarcı yurda dönüşünde tutuklandı.

28 aralık 1996

Aczimendilerin lideri Müslüm Gündüz, İstanbul polisi tarafından Kadıköy'de bir evde uygunsuz bir halde basıldı.

1 Ocak 1997

Fethullah Gülen Hocaefendinin ismi Susurluk olayı ile ilgili hazırlanan MİT raporunda geçirilmek istendi. Gülen yaptığı açıklamada "Dost-düşman artık bütün dünya biliyor ki, bu hizmet etrafında kenetlenmiş insanlar dünyanın dört bir yanına dağılmış müesseseleri ile misyonlarını hemen herkesin takdirini kazanacak biçimde yerine getirmektedirler. Devlet, millet, ülke menfaati ve bütünlüğü çerçevesinde yerine getirilen bu hizmet uzun vadede, inşaallah bugününkünden çok daha parlak bir konuma oturacaktır. İşte, ister şimdiki mevcut durum,

isterse bu hizmetin gelecek adına va'd ettiklerini önlemek adına karanlık gayelerle harekete geçen bazı kişi, kurum, kuruluş veya güç odakları, bu gelişimin önünü alabilmek maksadıyla böyle çirkin bir iftiraya tevessül etmiş olabilirler diye düşünüyorum." dedi.

5 Ocak 1997

Radikal Gazetesi'nde 'Bu söz Hoca'nın mı?' başlığı altında şu satırlara yer verildi. Londra'da yayımlanan Al Wasat Gazetesine göre Başbakan Necmettin Erbakan Aralık'ta gizlice görüştüğü Müslüman kardeşler örgütü liderlerine, askerin kendisine olan tepkisini parayla yatıştırdığını söyledi. Erbakan, "Ordu müdahale etmesin diye maaşlarını artırdım, dolara bağladım." dedi.

8 Ocak 1997

Kocatepe Camii'nde güvenlik güçlerine mukavemette bulunan 121 Aczimendi'nin yargılanmasına başlandı. Ankara 1 Numaralı DGM'deki davanın ilk duruşmasına, Aczimendilerin sarık ve cübbelerle katılması tartışma meydana getirdi. Mahkeme Başkanı Mehmet Orhan Karadeniz, sanıkların, savunmaları tamamlanıncaya kadar duruşmaya mevcut elbiseleriyle devam etmesine karar verince, Hakim Albay Erman Başol, duruşmadan çekilmeye karar verdiğini açıkladı.

9 Ocak 1997

Refahyol hükümeti tarafından 30.9.1996'da kabul edilen "Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi Yönetmeliği" Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi.

11 Ocak 1997

Başbakan Erbakan'ın çeşitli tarikat liderlerine Başbakanlık Konutu'nda iftar yemeği verdiği yönündeki haberler kamuoyuna yansıdı.

15 Ocak 1997

Tansu Çiller'in mal varlığını soruşturma komisyonu Çiller'in Yüce Divan'a sevkine gerek olmadığı sonucuna vardı. ANAP

liderinin Civan olayıyla ilgili bağlantısını araştıran komisyon, Yılmaz'ın da Yüce Divan'a sevkine gerek olmadığına karar verdi.

27 Ocak 1997

Onursal Başkanlığını Fethullah Gülen Hocaefendinin yaptığı Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı'nın Hilton Sergi Salonu'nda verdiği iftar, siyasetten sanata, iş dünyasından dini cemaatlerin liderlerine kadar pek çok ünlü ismi bir araya getirdi.

28 Ocak 1997

Danıştay 12. Dairesi, Bakanlar Kurulu'nun, memurların çalışma saatlerinin Ramazan ayına göre düzenlenmesini öngören kararnamesi hakkında, yürürlüğün durdurulmasını kararlaştırdı. Danıştay, kararnameyi anayasanın laikliği düzenleyen maddelerine aykırı buldu.

2 Şubat 1997

Sincan'da düzenlenen Kudüs Gecesi tartışmalara yol açtı. Geceye katılan İran Ankara Büyükelçisi Muhammed Reza Bagheri'nin buradaki konuşması eleştirilere yol açtı. Bagneri'nin "Size fundementalist denmesinden korkmayın!" dediği kamuoyuna yansıdı. Bagheri Dışişleri konutuna çağrılarak sert bir şekilde uyarıldı.

4 Şubat 1997

Sincan'da Etimesgut Zırhlı Birlikler Okulu ve Eğitim Tümen Komutanlığına bağlı 20 kadar tank,15 kariyer, cip ve reolardan oluşan araçlar kent merkezinden geçerek Akıncı Üssü'ne gitti. Açıklamalara göre bunun adı tatbikattı. Daha sonra bu hâdise 'demokrasiye balans ayarı' olarak nitelendirildi.

18 Şubat 1997

Günlerden beri ne olacak diye merak edilen TEDAŞ ve TOFAŞ dosyalarından komisyonlardan sonra Genel Kurul'da da Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller aklandı.

28 Şubat 1997

Tarihi zirve olarak nitelendirilen MGK toplantısı rekor bir süre olarak, 8 saat 45 dakika sürdü. Milli Güvenlik Kurulu, "Cumhuriyet ve rejim aleyhtarı yıkıcı ve bölücü grupların, laik ve anti-laik ayrımı ile demokratik ve sosyal hukuk devletini güçsüzleştirmeye yeltendiklerinin müşahade edildiğini" belirterek 18 maddelik kararları kamuoyuna açıkladı.

3 Mart 1997

Genelkurmay Genel Sekreteri Tümgeneral Erol Öskasnak, "Komutanlarla uyum içindeyiz." diyen Erbakan'ı ima ederek "TSK, Atatürk'ün kurduğu laik cumhuriyete ve onun temel ilkelerinin hayata geçirilmesine inananlar ve buna gönül verenlerle uyum içindedir. Bunların dışında hiçbir kimseyle uyum içinde değildir ve olamaz da!" şeklinde açıklama yaptı.

8 Mart 1997

Genelkurmay Başkanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin, 'Yüce Türk milletinin güvenliği ile Anayasa'nın temel niteliklerinin korunmasında ve yasaların kendisine verdiği yetki ve sorumluluğun hudutlarının tayin ve tespitinde son derece hassas olduğunu" bildirdi. Yapılan yazılı açıklamada, 28 Şubat 1997 tarihinde yapılan Milli Güvenlik Kurulu toplantısından sonra Türk Silahlı Kuvvetleri'ni hedef alan bazı beyan, yorum ve açıklamalara tepki gösterildi

16 Mayıs 1997

ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, DTP Genel Başkan Yardımcısı İsmet Sezgin ile 19 milletvekilinin imzalarını taşıyan ortak gensoru önergesinde, "hükümetin, Cumhuriyet'in temel ilkelerini sürekli olarak çiğnediği, toplumu iç çatışmaların eşiğine getirdiği ve sorunları görüşme yeteneğini kaybettiği" ifade edildi.

26 Mayıs 1997

Olağanüstü toplanan Yüksek Askeri Şûra planlanandan uzun sürdü. 3 saat olarak yapılması öngörülen toplantı 6 saate

uzadı. 3'ü albay olmak üzere 61 subay ve 100 astsubay ihraç edildi. Erbakan, kararları imzaladı.

30 Mayıs 1997

DYP İstanbul Milletvekili Yıldırım Aktuna, uzun süredir beklenen istifasını düzenlediği basın toplantısı ile açıkladı. Aktuna, istifasına gerekçe olarak RP'nin dini siyasete alet etmesini, cumhuriyetin temel ilkelerinin değiştirilmeye çalışılmasını, toplumun laik-antilaik bir çatışmaya sürüklenmesini ve Çiller'in buna rağmen hükümette kalmakta ısrarcı olmasını gösterdi.

2 Haziran 1997

Muğla Milletvekili Yalım Erez DYP'den ihraç edildi.

6 Haziran 1997

Genelkurmay'dan tüm birliklere gönderildiği ileri sürülen bir emir kamuoyuna yansıdı. Bu emirde Kombassan, Yimpaş, İhlas, Asya, Ülker, Beğendik ve MÜSİAD'dan 'irticaii faaliyetlere destek sağlandığı' ifade edilerek bu mağazalardan alışveriş yapılmaması ve bu kuruluşların ihalelere alınmaması istendiği iddia edildi.

10 Haziran 1997

Genelkurmay Başkanlığı "İrticai Faaliyetler" konusunda yargı mensuplarına brifing düzenledi.

11 Haziran 1997

Fethullah Gülen Hocaefendi sağlık sorunları nedeniyle ABD'ye gitti.

12 Haziran 1997

RP Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır, partisinden istifa etti. 54. hükümetin fiilen bittiğini belirten Yalçınbayır, ülkenin acilen Milli Mutabakat Hükümetine ihtiyacı olduğunu kaydetti.

18 Haziran 1997

Başbakan Erbakan Demirel'e Refahyol Hükümetinin istifasını sundu.

18 Haziran 1997

Refah Partisi milletvekilleri Hasan Hüseyin Ceylan ve Şevki Yılmaz partilerinden istifa etti.

30 Haziran 1997

Mesut Yılmaz başkanlığında 55. ANAP-DSP-DTP koalisyon hükümeti kuruldu.

8 Temmuz 1997

İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu, hakkında Genelkurmay Başkanlığı'ndan "yasadışı yollarla bilgi edindiği" gerekçesiyle soruşturma açılan Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi eski Başkanvekili Bülent Orakoğlu'nu açığa aldı.

8 Temmuz 1997

İçişleri eski Bakanı Meral Akşener, TSK içinde yasadışı kurulduğu iddia edilen Batı Çalışma Grubu ve TSK ile ilgili kamuoyuna açıklama yaptı. Genelkurmay bu açıklamaya sert tepki gösterdi.

9 Temmuz 1997

Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Güven Erkaya, düzenlediği basın toplantısında, "Batı Çalışma Grubu" ile ilgili bilgi verdi. Erkaya, 28 Şubat'tan sonra Batı Çalışma Grubu adıyla kurulan özel grubun görevinin, irticai tehdidin Türkiye genelindeki resmini ortaya çıkarmak ve emniyet, asayiş planlarını güncel hale getirmek olduğunu söyledi.

14 Temmuz 1997

DYP Kilis Milletvekili Doğan Güreş partisinden istifa etti.

22 Temmuz 1997

Temel eğitimin kesintisiz 8 yıl olması amacıyla hazırlanan yasa tasarısı, TBMM Başkanlığı'na sunuldu.

25 Temmuz 1997

Milli Güvenlik Kurulu (MGK) toplantısında 28 Şubat 1997 MGK kararında belirtilen, "Rejim aleyhtarı irticai faaliyetlere

karşı alınması gereken tedbirlerin kararlılıkla uygulanmasının gereği" üzerinde, tüm kurul üyelerince görüş birliğine varıldı.

27 Temmuz 1997

Beyazıt Meydanı'nda 8 yıllık kesintisiz eğitimi protesto gösterileri yapıldı.

28 Temmuz 1997

YDP Genel Başkanı Hasan Celal Güzel, Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Çevik Bir ve "Batı Çalışma Grubu"nda faaliyet gösterenler hakkında Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

29 Temmuz 1997

Başbakan Mesut Yılmaz ve bazı bakanlara, Genelkurmay Karargahı'nda brifing verildi.

4 Ağustos 1997

Yüksek Askeri Şura'da, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Hikmet Köksal, Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Güven Erkaya, Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Ahmet Çörekçi ve Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Teoman Koman emekliye ayrıldı. Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na 1. Ordu Komutanı Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na Donanma Komutanı Oramiral Salim Dervişoğlu, Hava Kuvvetleri Komutanlığı'na Milli Güvenlik Kurulu (MGK) Genel Sekreteri Orgeneral İlhan Kılıç, Jandarma Genel Komutanlığı'na 3. Ordu Komutanı Orgeneral Fikret Özden Boztepe atandı.

12 Ağustos 1997

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda, 8 yıllık kesintisiz zorunlu temel eğitimi öngören yasa tasarısı üzerinde 9 gün önce başlayan görüşmeler sona erdi. Komisyon'un tasarı üzerindeki çalışmaları yaklaşık doksan beş saat sürdü.

16 Ağustos 1997

İlköğretimin 8 yıl kesintisiz ve zorunlu yapılmasını öngören kanun tasarısı, TBMM Genel Kurulu'nda 242'ye karşı 277 oyla kabul edildi.

20 Ağustos 1997

Diyanet İşleri Başkanlığı, Kur'ân kursları Yönetmeliği'nin bazı maddelerinde değişiklik yaptı. Buna göre kurslar sadece hafta sonu veya yaz aylarında ilköğretim 5. sınıfı bitirenlere açık olacak.

1 Eylül 1997

Refahyol hükümeti tarafından 30 Eylül 1996'da kabul edilen ve 9 Ocak 1997 de resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren"Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi Yönetmeliği" ANASOL-D hükümeti tarafından değiştirilerek yeniden yayımlandı.

11 Eylül 1997

Ankara 1 Numaralı DGM, Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Şükrü Karatepe hakkında, "mahkemeye gelmediği ve Kayseri 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne talimat ifadesini vermediği" gerekçesiyle gıyabi tutuklama kararı aldı.

22 Eylül 1997

Görevden alınan Kırıkkale Üniversitesi eski Rektörü Prof. Dr. Beşir Atalay, herhangi bir tarikat mensubu olmadığını bildirerek, "Bugüne kadar üniversitemizde Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı hiçbir olay veya soruşturma söz konusu olmamıştır." dedi.

27 Eylül 1997

Zaman Gazetesi, Terörle Mücadele Kanunu Tasarısı'nın 8'inci maddesi ile ilgili "163'TEN DE BETER" manşetiyle ve siyah logo ile basıldı.

28 Eylül 1997

İşçi Partisi ve partinin gençlik kolları "Tarikat Okulları ve Yurtları Kamulaştırılsın" adlı imza kampanyası başlattı.

9 Ekim 1997

Ankara 1 Numaralı DGM, "halkı din farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik ettiği" gerekçesiyle yargılanan Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Şükrü Karatepe'yi 1 yıl hapis cezasına mahkum etti.

9 Ekim 1997

Hükümetin manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif etmekten ve Atatürk'ün manevi şahsiyetine hakaretten, yaklaşık 10 aydır cezaevinde bulunan İstanbul eski Milletvekili Hasan Mezarcı, tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edildi.

11 Ekim 1997

Batman Hava Meydan Komutanlığı'nda görev yapan 18 onbaşı, kendilerine hakaret edildiği iddiasıyla, DYP Genel Başkanı Tansu Çiller hakkında tazminat davası açtı.

31 Ekim 1997

Milli Güvenlik Kurulu'nda (MGK), 18 Kasım 1992 tarihli Milli Güvenlik Siyaseti Belgesi değiştirildi. Belgenin, değişen bölge ve dünya koşullarına göre yeniden düzenlendiği açıklandı.

5 Kasım 1997

CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, basında yer alan "Milli Güvenlik Siyaset Belgesi" konusunu değerlendirirken, "TBMM'nin yetkisini kimse kısıtlayamaz ve kimse bir gizli anayasa yapamaz!" dedi.

10 Kasım 1997

Anıtkabir'de 10 Kasım 1994'deki törenler sırasında Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in önüne, elinde Kuran'la fırlayarak, olay çıkaran Mahmut Kaçar, bu kez de Atatürk'ün ölümünün 59'uncu yılı dolayısıyla Şanlıurfa'da düzenlenen törende, protokolün önüne çıkarak slogan attı.

25 Kasım 1997

Kamuoyunda "Cinci Hoca" olarak tanıtılan Ali Kalkancı, 4 ayrı suçtan 4 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Aynı davada yargılanan Fadime Şahin ise "Kanuni evlenme akdi olmaksızın dini nikah yaptırmak" suçundan 1 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Şahin'in bu cezası önce paraya çevrildi, sonra da ertelendi.

15 Aralık 1997

İstanbul Üniversitesi'nde rektör adaylarını belirlemek amacıyla düzenlenen seçimde, Prof. Dr. Kemal Alemdaroğlu 625 oyla ilk sırayı aldı.

17 Aralık 1997

Fazilet Partisi kuruldu.

19 Aralık 1997

Türkçe ibadet tartışmaları başladı. Ünlü tarihçi-yazar Cemal Kutay, "Türkçe ibadetin, Atatürk laikliğinin esas gayesi" olduğunu söyledi.

19 Aralık 1997

"Manevi cebir ve hileli vasıtalar kullanarak, Fadime Şahin'e tecavüz ettiği" iddiasıyla 7 yıldan az olmamak üzere hapis cezası istemiyle yargılanan Müslüm Gündüz, beraat etti.

20 Aralık 1997

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'ne Prof. Dr. Kemal Alemdaroğlu atandı.

31 Aralık 1997

Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden yaş haddinden emekli oldu.

6 Ocak 1998

Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na Ahmet Necdet Sezer seçildi.

16 Ocak 1998

Anayasa Mahkemesi RP'yi kapattı. RP Genel Başkanı Necmettin Erbakan'la birlikte Şevket Kazan, Ahmet Tekdal, Şevki Yılmaz, Hasan Hüseyin Ceylan, İbrahim Halil Çelik'in milletvekillikleri, Şükrü Karatepe'nin Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığı düştü ve bu kişilere siyaset yasağı geldi.

9 Şubat 1998

Fethullah Gülen Hocaefendi, dinler arası diyaloğun pekişmesi, hoşgörü ve uzlaşma ortamının gerçekleşmesi gayesiyle

Papa 2. John Paul ile Vatikan'da görüştü. Görüşme büyük yankı buldu.

12 Şubat 1998

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan hakkında, 6 Aralık 1997 tarihinde Siirt'te yaptığı konuşmada, halkı, sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılıkları gözeterek, kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etmek suçundan 1 yıldan 3 yıla kadar hapis istemiyle Diyarbakır DGM'de dava açıldı.

23 Şubat 1998

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü, sakallı, başörtülü ve kimliksiz öğrencilerin yerleşke ve binalara girişini yasaklayan bir genelge yayınladı.

2 Mart 1998

Türban ve sakal yasağını protesto gösterileri başladı.

19 Mart 1998

Türk 2000'ler Vakfı, Türk dünyasına katkıda bulunan 20 kişiye ödül verdi. Ödüllendirilenler arasında Fethullah Gülen Hocaefendi de vardı.

20 Mart 1998

Türk Silahlı Kuvvetleri'ne yönelik çok ciddi tepkilere yol açan haber, yorum ve beyanlar üzerine gerçekleştirilen "Komutanlar toplantısı" sonunda bir duyuru yayınlandı.

22 Mart 1998

Koalisyonu oluşturan partilerin liderleri 4 saat 40 dakika süren bir toplantı yaptı. Başbakan Yılmaz: "İrtica ile mücadelede devletin kurumları arasında ve hükümetle TSK arasında bir görüş ayrılığı bulunmuyor." dedi. Demirel, gelişmeleri yorumladı: "Bu tartışmaları bitirin. Bunalım yerine anlam çıkarmak lazımdır."

23 Mart 1998

İrticai faaliyetlerle mücadele Bakanlar Kurulu'na geldi. Toplantıda, alınması gereken tedbirleri içeren yasa tasarılarının büyük bölümü imzalandı.

27 Mart 1998

MGK'nın aylık toplantısının ardından yayımlanan bildiride, "Türk milletini çağdışı bir yaşam tarzına mahkum etmek isteyen azınlık bir grubun temsil ettiği zihniyetle mücadele için gerekli iyi niyet ve iradenin mevcudiyetinin müşahede edildiği" bildirildi.

3 Nisan 1998

İçişleri Bakanı Başesgioğlu, polisin elindeki ağır silahların orduya devir işlemlerinin başladığını açıkladı

16 Nisan 1998

Devlet eski Bakan Bahattin Şeker için "Asker Kaçağı" olduğu gerekçesiyle celp çıkarıldı.

20 Nisan 1998

MÜSİAD üyesi 17 işadamı Ankara DGM Savcısı Nuh Mete Yüksel'in talimatıyla gözaltına alındı. Şirketlerinin evraklarına ve bankadaki paralarına da el konuldu. DGM'nin gizli operasyonunun "Laikliğe aykırı faaliyette bulunan şirketlere yönelik soruşturma" kapsamında olduğu bildirildi.

21 Nisan 1998

Siirt'teki RP mitingindeki konuşması nedeniyle Diyarbakır DGM'de tutuksuz yargılanan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'a 10 ay hapis cezası verildi.

29 Nisan 1998

Milli Güvenlik Kurulu, irticai faaliyetler nedeniyle görevden alınan rektörlerin Danıştay kararıyla eski görevlerine geri dönüşlerine engel olunması için, hükümete yasal düzenleme tavsiyesinde bulunan kararı aldı.

30 Temmuz 1998

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. Kemal Gürüz, üniversiteye girişte gelecek yıl tek sınav sistemi uygulanacağını açıkladı.

3 Ağustos 1998

Yüksek Askeri Şura'da (YAŞ), emekliye ayrılan Orgeneral İsmail Hakkı Karadayı'nın yerine, Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu getirildi.

2 Aralık 1998

Mesut Yılmaz başbakanlığındaki hükümet düşürüldü. Boşalan hükümet için Demirel DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'i görevlendirdi.

21 Aralık 1998

DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit hükümeti kurma görevini Demirel'e iade etti.

23 Aralık 1998

Demirel, Sanayi ve Ticaret Bakanı, Muğla Bağımsız milletvekili Yalım Erez' i hükümeti kurmakla görevlendirdi.

28 Aralık 1998

Yasadışı İBDA/C örgütünün lideri olduğu iddiasıyla Salih Mirzabeyoğlu gözlem altına alındı.

4 Ocak 1999

Genelkurmay Başkanlığı'ndan yapılan yazılı açıklamada, bazı yayın organlarında silahlı kuvvetler mensuplarına yönelik yer alan yorum ve haberler hakkında bilgi verildi. Açıklamada, TSK'nin şeriatçı ve bölücü akımlarla mücadele kararlılığından yılmayacağı vurgulanarak, "Farklı düşüncelere sahipmiş gibi göstererek komutanlar arasına nifak sokmanın beyhude gayretler olduğu" belirtildi.

6 Ocak 1999

Yalım Erez, hükümeti kurma görevini Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e iade etti. Çiller, "Parlamenter demokrasiye suikast önlenmiştir." dedi.

7 Ocak 1999

Demirel, Bülent Ecevit'i hükümet kurmakla görevlendirdi ve azınlık hükümeti seçime kadar iş başında kaldı.

3 Şubat 1999

Başbakan Bülent Ecevit'in tüm bakanlıklar ve valiliklere gönderdiği genelgede, "Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine karşı yürütülen rejim aleyhtarı irticai, yıkıcı ve bölücü faaliyetlerin devlet açısından açık bir tehlike oluşturduğunu" belirtti.

14 Şubat 1999

YÖK, üniversitelerde kılık kıyafet kurallarına uymayan 637 öğrenciye çeşitli sürelerde uzaklaştırma cezası, 25 öğretim üyesi ve idari personele de çeşitli suçlardan ötürü meslekten veya kamu görevinden çıkarma cezası verdi.

16 Şubat 1999

Terör örgütü PKK'nın lideri Abdullah Öcalan, Kenya'nın başkenti Nairobi'de yakalanarak Türkiye'ye getirildi.

19 Mart 1999

Ankara DGM Başsavcılığı, Fethullah Gülen Hocaefendi hakkında, laik devlet düzenini yıkarak teokratik devlete geçmek için faaliyet gösterdiği iddiasıyla soruşturma açtı.

20 Mart 1999

Üniversite rektörleri, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel başkanlığında Çankaya Köşkü'nde toplandı. Toplantıda, "üniversitelerdeki bölücü ve irticai akımlar ile yurt sorunu"nun ağırlıklı olarak ele alındığı bildirildi.

21 Mart 1999

Fethullah Gülen Hocaefendi rahatsızlığından dolayı tedavi için ABD'ye gitti.

18 Nisan 1999

Milletvekili seçimi ve yerel seçimler birlikte yapıldı. DSP yüzde 22, MHP yüzde 18, Fazilet Partisi yüzde 15, ANAP yüzde 13, DYP yüzde 12 oy aldı. Bu oy oranları ile DSP 136, MHP 129, FP 111, ANAP 86 ve DYP 85 milletvekili çıkardı. CHP yüzde 8 oy oranı ile meclis dışında kaldı. CHP'de Deniz Baykal Genel Başkanlıktan istifa etti.

2 Mayıs 1999

FP İstanbul Milletvekili Merve Kavakçı'nın başörtülü olarak TBMM Genel Kurulu'na gelmesi gerginliğe sebep oldu. Kavakçı, milletvekili andını içmedi. Demirel, Kavakçı'yı 'Ajan provakatör' olmakla suçladı. MHP'li Nesrin Ünal ise türbanını çıkartarak milletvekili andını içti.

7 Mayıs 1999

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş, Fazilet Partisi'nin (FP) kapatılması istemiyle Anayasa Mahkemesi'nde dava açtı.

7 Mayıs 1999

Malatya'da cuma namazı çıkışı başörtüsü gösterisi yapanlardan 236'sı gözaltına alındı.

16 mayıs 1999

Bakanlar Kurulu, FP İstanbul Milletvekili Merve Kavakçı'nın Türk vatandaşlığını kaybetmesine karar verdi.

9 Haziran 1999

Bülent Ecevit başkanlığında kurulan DSP-MHP-ANAP koalisyon hükümeti güvenoyu aldı.

18 Haziran 1999

Fethullah Gülen Hocaefendiye ait olduğu iddia edilen kaset görüntüleri ATV'de yayımlandı.

6 Temmuz 1999

Milli Eğitim eski Bakanı Hikmet Uluğbay evinde kendi tabancasıyla intihar girişiminde bulundu.

3 Eylül 1999

Genelkurmay Başkanı orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu, "28 şubat süreci gerekirse 100, gerekirse bin yıl sürer!" dedi.

5 Ekim 1999

Üniversitelerde başörtüsü gösterileri başladı. İlk eylem Marmara Üniversitesi'nde yapıldı.

21 Ekim 1999

Atatürkçü kimliği ile bilinen, eski bakan ve gazeteci, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı, arabasının ön camına konulan bombanın patlaması sonucu öldü.

10 Kasım 1999

Atatürk'ü anma töreninde yine bir meczup çıktı. Anıtkabir'deki törende bir kişi 'Yaşasın Mesih Menderes' diye bağırdı.

16 Kasım 1999

YÖK, İstanbul Üniversitesi Rektörü ve Üniversite giriş sınavları ile ilgili yolsuzlukları araştırmak üzere TBMM'de Araştırma Komisyonu kuruldu.

17 Kasım 1999

'Adnan hoca' olarak bilinen Adnan Oktar'ın fahri başkanlığını yaptığı Bilim Araştırma Vakfı'na baskın yapıldı. 12 kişi DGM'ye sevk edildi.

17 Ocak 2000

Hizbullah'a İstanbul Kavacık'ta operasyon düzenlendi. Hizbullah'ın lideri Hüseyin Velioğlu öldü, örgütün üst düzey yöneticileri sağ yakalandı. Bulunan dokümantasyon doğrultusunda yapılan operasyonlarla Konca Kuriş'in de aralarında bulunduğu çok sayıda faili meçhul cinayet açığa çıktı. Türkiye, "mezar ev"leri ve "domuz bağı"nı öğrendi.

25 Ocak 2000

Liderleri Salih İzzet Erdiş'in (Salih Mirzabeyoğlu) İstanbul DGM'de görülecek davasına götürülmesini engellemek isteyen İBDA/C üyesi tutuklu ve hükümlülerin Metris Cezaevi'nde başlattığı eylem, jandarmanın müdahalesiyle sonuçlandı. Yaralanan 12 kişiden biri, tedavi gördüğü hastanede öldü.

26 Ocak 2000

Genelkurmay Başkanlığı, 'Hizbullah'ın kaynağı sizsiniz!' şeklinde bir açıklama yaptı. Bu açıklama, bir siyasi partiye yönelik olarak nitelendirildi.

3 Şubat 2000

Hazırladığı deprem kasetinde devlete ve orduya hakaret ettiği gerekçesiyle gözlem altına alındıktan sonra DGM'ce serbest bırakılan ve "Cüppeli Ahmet Hoca" olarak tanınan Ahmet Ünlü, tutuklandı.

4 Şubat 2000

Ankara DGM Savcısı Nuh Mete Yüksel; FP milletvekilleri Ömer Vehbi Hatipoğlu, Oğuzhan Asiltürk ve Z eki Ergezen hakkında idam istemiyle fezleke hazırladı. Fezlekede, 3 milletvekilinin, laik cumhuriyeti yıkarak, dine dayalı devlet kurmak istedikleri iddia edildi.

29 Şubat 2000

Başbakan Ecevit, Arnavutluk'ta Fethullah Gülen Hocaefendi'nin teşvikleri ile açılan Türk okulunun genel müdürüne, "Yine bazı çevrelerce eleştirilmeyi göze alarak tebrik ederim." dedi.

10 Mart 2000

Diyarbakır 1 Numaralı DGM, kapatılan Refah Partisi'nin Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ı, 1994 yılında Bingöl'de yaptığı konuşmayla "halkı ırk ve din farklılığı gözeterek, kin ve düşmanlığa açıkça tahrik ettiği" gerekçesiyle 1 yıl hapis cezasına mahkum etti.

20 Mart 2000

Ankara 2 Numaralı DGM, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği Genel Başkanı Ali Bayramoğlu'nu "inanç farklılığı gözeterek halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği" gerekçesiyle 1 yıl hapis, 1 milyon 500 bin lira para cezasına mahkum etti. Bayramoğlu'nun cezası ertelendi.

25 Mart 2000

Çevik Bir'in 1. Ordu komutanlığı sırasında İstanbul'daki askeri birliklere asılan 'Orduya sadakat şerefimizdir' tabelaları sessiz sedasız kaldırıldı.

5 Nisan 2000

TBMM Genel Kurulu'nda, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in yeniden cumhurbaşkanı seçilmesini sağlayacak Anayasa değişikliği 303 oyla reddedildi. Demirel'in yeniden cumhurbaşkanı seçilmesi konusunda aylardır yapılan tartışmalar sona erdi, yeni cumhurbaşkanının kim olacağı konusunda arayışlar başladı.

11 Nisan 2000

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu, yeni cumhurbaşkanının, "dürüst, şaibesiz ve ciddi" birisi olması gerektiğini söyledi.

25 Nisan 2000

TBMM'de grubu bulunan 5 siyasi partinin genel başkanı, Anayasa Mahkemesi Başkanı Ahmet Necdet Sezer'i cumhurbaşkanlığına aday gösteren öneriyi imzaladı.

5 Mayıs 2000

Ahmet Necdet Sezer, Türkiye Cumhuriyeti'nin 10. Cumhurbaşkanı seçildi.

22 Mayıs 2000

YÖK bazı gerekçelerle Fatih üniversitesine öğrenci alımını durdurdu. Ancak mahkeme bu kararı bozdu.

24 Haziran 2000

Eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Emekli Oramiral Güven Erkaya, kanser tedavisi gördüğü Kasımpaşa Deniz Hastanesi'nde öldü.

5 Temmuz 2000

Yargıtay 8. Ceza Dairesi, kapatılan RP'nin Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın, TCK'nın 312. maddesinin 2. fıkrasından, 1 yıl hapis cezasına çarptırılması kararını onadı.

7 Temmuz 2000

Yargıtay, eski milletvekili Şevki Yılmaz'a verilen 25 ay hapis cezasını onadı.

18 Temmuz 2000

Cumhurbaşkanı Sezer, rektörler listesini YÖK'e iade etti. YÖK ile Sezer arasındaki gerilimli günler başladı.

26 Temmuz 2000

Elbistan Ağır Ceza Mahkemesi, kapatılan RP'nin eski milletvekili Hasan Mezarcı'yı, "Atatürk'ün hatırasına alenen ve en galiz şekilde hakaret ettiği" ve "Hükümetin manevi şahsiyetine hakarette bulunduğu" gerekçesiyle toplam 2 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum etti.

3 Ağustos 2000

Ankara DGM Cumhuriyet Savcısı, hakkında soruşturma yürüttüğü Fethullah Gülen Hocaefendi'nin tutuklanmasını talep etti. Yaklaşık 1 yıldır yürüttüğü soruşturmanın sonuna gelen Savcı, Gülen'in tutuklanması talebiyle nöbetçi Ankara 2 Numaralı DGM yedek hakimliğine başvurdu.

4 Ağustos 2000

Genelkurmay Genel sekreteri Erol Özkasnak'ın da emekli edilmesiyle 28 şubat döneminde karargahta bulunan generallerin tamamı TSK'ya veda etti. Susurluk skandalı ile adını duyuran ve terfi durumu merakla beklenen Tuğgeneral Veli Küçük de emekli oldu.

7 Ağustos 2000

Ankara DGM Savcısı Nuh Mete Yüksel, Fethullah Gülen Hocaefendi'nin tutuklanmasını istedi.

8 Ağustos 2000

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, irtica ve terörle mücadele amacıyla hazırlanan, memurlara ilişkin Kanun Hükmünde Kararname'yi iade etti. Sezer, iade gerekçesinde kararnamenin, "hukuk devleti ilkesine aykırı olduğunu" belirtti.

11 Ağustos 2000

Ankara 2 Numaralı DGM, DGM Savcısı Nuh Mete Yüksel'in, Fethullah Gülen hakkında gıyabi tutuklama istemini reddeden yedek hakimlik kararına yaptığı itirazı yerinde gördü. Mahkeme, Gülen'in, "gıyaben tutuklanmasına" karar verdi.

28 Ağustos 2000

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin avukatlarının yaptığı itirazı değerlendiren İstanbul 2 Numaralı DGM heyeti, gıyabi tutuklama kararını kaldırdı.

13 Eylül 2000

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, kapatılan RP'nin Genel Başkanı Necmettin Erbakan'a verilen 1 yıl hapis cezasının infazını 200 milyon lira teminat karşılığı erteledi.

2 Kasım 2000

Genelkurmay Başkanlığı, FP İstanbul Milletvekili Nazlı Ilıcak'ın açıkladığı "Andıç" belgesi konusunda açıklama yaptı. Genelkurmay, elde edilen analiz ve istihbarata dayalı olarak uygulamaya yönelik çeşitli karargah içi taslak çalışmalar yapıldığını, bu çalışmaların elde edilen istihbaratın kesin teyidine bağlı olarak uygulama planlarına dönüştürüldüğünü veya uygulamaya sokulmadığını belirterek, "bir milletvekili tarafından illegal yollarla temin edilen ve basına dağıtılan belgenin de bu kapsamda bir belge olduğunu" bildirdi.